

בשם ה'
נעשה
ונצליח

עש"ן

עמ"י

ספר

ספורי מעשיות

המנקד

הוצאת

קרן ר' ישראל דב אודסר זצ"ל

להדפסת והפצת

ספרי רבי נחמן מברסלב זיע"א

קרן ר' ישראל דב אודסר זצ"ל

להדפסת והפצת ספרי

רבי נחמן מברסלב זיע"א

ת.ד. 5805 ירושלים

לעי"נ הרה"ח ר' ישראל דב

ב"ר אייזיק שלמה זצ"ל

תלמיד הרב ישראל קרדונר זצ"ל

תלמידו של הרב משה ברסלבר זצ"ל

תלמיד מוהרנ"ת זי"ע ועכי"א

תלמידו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע ועכי"א

נלב"ע ח"י חשון תשנ"ה

ולע"נ זוגתו מרת אסתר מינדל

בת ר' פנחס הכהן ע"ה

נלב"ע כ"ה תמוז תשכ"ה ת.נ.צ.ב.ה.

ההפצה היא לכל מאן דבעי במחיר הקרן

ללא מטרות רווח ובסיבסוד

לפרטים טל. 02-6287628 — 052-442189

פקס: 02-6260702

כל הזכויות שמורות

Printed In Israel

ספר

ספורי מעשיות

מנקד

מרבנו הגדול והקדוש צדיק האמת אור ישראל וקדושו נחל נובע
מקור חכמה רבי נחמן זכר צדיק וקדוש לברכה מברסלב נכד
הבעל שם טוב זכר צדיק וקדוש לברכה בעל מחבר ספרי
לקומי מוהר"ן ועוד שאר חבורים:

פוק חזי גבורתא דמרך, דאנהיר לן אוריתא מן שמיא לחיותנו
כהיום הזה לעולם שפלו ארך, ובעבודתנו לא עזבנו אלקינו, ויט
עלינו חסד בכל דור ודור, וישלח לנו מושיעים רבנים צדיקי יסודי
עולם להורות לנו הדרך, הראשונות הנה באו ועדין לא כלו רחמיו
בכל עת ובכל שעה, וצדקה עשה עמנו לשאב מים ממעיני הישועה,
דברים עתיקים, דברים שהם פכשונו של עולם, תחת לבושים נפלאים
ונוראים. ראה והבן והבט דרכו נפלאה ונוראה, ירשה היא לנו
מאבותינו הקדושים אשר היו לפנינו בישראל, שכן דרך קדושי עליון
מחצדי חקלא אשר נשאו ידם ולבם לאל, להלביש ולהסתיר גנויא
דמלכא בספורי מעשיות כפי הדור וכפי הזמן, יודעי בינה לעתים
לדעת מה יעשה ישראל, עד יקום ויושיע ציון וישוב לבנות חרבות
אריאל, בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל:

מפתחות

סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת

א	הַקְדָּמָה
ז	הַקְדָּמָה שְׁנִיָּה
כג	מַעֲשֵׂה א מֵאֲבֹדֵת בֵּת מֶלֶךְ
ל	מַעֲשֵׂה ב מִמְּלֶךְ וְקִיסָר
מב	מַעֲשֵׂה ג מִחֲנֹר
גד	מַעֲשֵׂה ד מִמְּלֶךְ שְׁנֹר שְׁמוֹד
ס	מַעֲשֵׂה ה בֶּן מֶלֶךְ שֶׁהָיָה מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת
סג	מַעֲשֵׂה ו מִמְּלֶךְ עָנוּ
סז	מַעֲשֵׂה ז מִזָּבוּב וְעִבְבִּישׁ
עג	מַעֲשֵׂה ח מֵרֵב וּבֶן יָחִיד
עו	מַעֲשֵׂה ט מִחֶכֶם וְתָם
צה	מַעֲשֵׂה י מִבְּעֶרְגִּיר וְעָנִי
קיא	מַעֲשֵׂה יא מִבֶּן מֶלֶךְ וּבֶן שִׁפְחָה שְׁנַת־חֲלָפוֹ
קלט	מַעֲשֵׂה יב מִבְּעַל־תְּפִלָּה
קפד	מַעֲשֵׂה יג מִהַשְּׁבָעָה בְּעֵמְלִירָם
ריט	שִׁיחוֹת שְׂאֵחֵר סִיפּוּרֵי מַעֲשִׂוֹת
רל	מַעֲשֵׂה מִבְּטָחוֹן

תְּקוּן הַכְּלָלִי

הַקְדָּמָה

מֵה שֶׁהִיא כְּבֹר נִקְרָא שְׁמוֹ וְנֹדַע שֶׁהוּא אָדָם. וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם
דִּקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר זָכָה לְהַשְׁלִים דְּמוּת אָדָם, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם.
הֲלֹא־הוּא כְּבוֹד אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, עֲמֵרַת תּפָּאֲרַתְנוּ גָּאוֹן עֲזוֹנוּ, הֶרֶב
הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא בּוֹצִינָא רַבָּא בּוֹצִינָא עֲלָאָה בּוֹצִינָא יִקְרָא וְקוֹדִישָׁא
קְדוּשַׁת שֵׁם מוֹרְנוּ הֶרֶב נַחְמָן זְכָר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבָרְכָה, נִין וְנִכְד לְהֶרֶב
הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הָאֱלֹקִי הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב זְכָר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבָרְכָה, אֲשֶׁר
כְּבֹר נִהְנוּ יִשְׂרָאֵל לְאֹרֻוּ בְּחַבּוּרָיו הַקְדוּשִׁים הַנִּפְלְאִים אֲשֶׁר כְּבֹר יֵצְאוּ
לְאֹרְתָהּ. רַבִּים רָאוּ וַיִּשְׁמְחוּ וַיִּשְׂרִים יַעֲלוּ, וְהֵאֱמַת יוֹרָה דְרַכּוּ.

וְהִנֵּה עוֹד רָאָה זֶה נִמְצָא בְּאִמְתַּחַוְתֵּינוּ סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת נִפְלְאוֹת
וְנוֹרָאוֹת, אֲשֶׁר זְכִינוּ לִשְׁמַע פֶּה אֶל פֶּה מִפִּי הַקְדוּשׁ, אֲשֶׁר
אִזְנֵי וְחֻקֵּי וְתִקּוֹן מְשָׁלִים הֶרֶב, וְהַלְבִּישׁ וְהַסְתִּיר הַשְׁגוֹת גְּבוּהוֹת
וְעֲצוּמוֹת בְּסְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת בְּדַרְכִּים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד. כִּי זֹאת
לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל, עַל־הַגָּאֲלָה וְעַל־הַתְּמוּרָה (א), כְּשֶׁהָיוּ רוֹצִים לְדַבֵּר
בְּנִסְתָּרוֹת ה', הָיוּ מְדַבְּרִים בְּדֶרֶךְ חִידָה וּמְשָׁל וְהַלְבִּישׁוּ סִתְרֵי תּוֹרָה
גְּנוּזִיא דְמִלְכָּא בְּכֶמָה וְכֶמָה לְבוּשִׁים מְלֻבוּשִׁים שׁוֹנִים, כְּמוֹכָא אַחַר
הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל בֶּן־הַמֶּלֶךְ וּבֶן־הַשִּׁפְחָה (ב) שְׁאָמַר רַבְּנוּ זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה אֹז,
שְׂבִימִים הַקְדְּמוּנִים, כְּשֶׁהָיוּ הַחֲבָרִים מְדַבְּרִים וּמְשִׁיחִים קְבָלָה, הָיוּ
מְשִׁיחִים בְּלִשׁוֹן כּוֹה, כִּי עַד רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים
קְבָלָה בְּאִתְגַּלְיָא וְכו', וְעַל־פִּירְבֵּי אַחַר כְּמָה מַעֲשִׂיּוֹת הָיָה מְגַלָּה קֶצֶת

(א) רות ד.ו. (ב) מעשה יב. להלן בעמוד קנט.

מעט פחות מטפה מן הים איזה רמזים להיכן הדברים מגיעים כמבאר לקמן במקומם הדברים והרמזים שספר אחר כל מעשה ומעשה.

והנה עד הנה היו הדברים האלה גנוזים אצלנו, אך להיות רבים אומרים לנפשנו, מי יראנו טוב, כי רבים אשר אתנו מאנשי שלומנו, אשר נכספה וגם כלתה נפשם לשמע תמיד את דברי אלקים חיים שיצאו מפי רבנו הקדוש זכרוננו לברכה וביחוד אלו המעשיות שספר, אשר לא זכו עדין שיגיעו אליהם כִּי־אם בהעתקות בכֶּתב על ידי סופרים שונים, אשר נתרבו הטעויות בהם מאד וקלקלו המכון, על־כן תשוקתם הגדולה אלצוננו, וכספם החזק דחקוננו, עד אשר הכרחנו למלאת רצונם, להביאם לבית־הדפוס.

וגם כי היה לנו גלוי־דעת מפי רבנו הגדול זכרוננו לברכה, אשר פעם אחד גלה דעתו שרוצה להדפיס ספורי מעשיות, ואמר בזה הלשון לפני כמה אנשים: בדעתי להדפיס ספר מעשיות; ויהיה למעלה כתוב בלשון הקדש ולמטה בלשון לעז ואמר: הלא מה יוכלו העולם לדבר על זה, הלא על כל פנים הם מעשיות נאים לספר וכו'. בדברים האלה נשמע מפי הקדוש ברוש, וזה אשר העירונו להביאם לבית־הדפוס. ואם אמנם ידענו ולא געלם מעינינו כי רבים קמו עליו, עם כל זה האמת עד לעצמו, ואנחנו מחזיכים לעשות רצוננו, וה' הטוב יעשה. השומע ישמע והחדל יחדל.

וגם כי תהלה לאל עד פה עזרוננו רחמיו יתברך כי נתפשטו חבוריו הקדושים בקרב עם קדוש, בקהל ועדה וישראל, ויהיו דבריו להם לששון ולשמחה ותהי בפיהם כדבש למתוק, כלם ישבעו ויתענגו

מטובו; כמו חלב ודבשן תשבע נפשם, ושפתי רננות יהלל פיהם. ורבים אשר אתנו, מאשר אתם את החולקים על האמת, הדוכרים על צדיק עתק בגאווה וכוז אשר ברו מלבם אשר לא עלתה על דעתו. ולא עלינו להתאריך ולספר בדבר הזה, כי הוא כבשי דרחמנא, וכמה עלמין אתהפכו בגיניהו (ג) על-ידי רבוי המחלקת שנתרבו בימינו בין החכמים והצדיקים. ומי יבוא אחר המלך את אשר כבר עשהו.

אך זאת לדעת, כי כל בונתנו בהדפסת אלו ספורי מעשיות, הוא רק בשביל אנשי שלומנו החוסים בצל קדשו, התאכים ומצפים ומשתוקקים לשמע דברים קדושים. ואם אמנם הדברים הנדפסים בספר, כאלו נאמרו בקהל רב, לעמת זה ראינו כי כבר התחילו הדברים להתפשט בכתב על-ידי העתקות רבות, ואין הבדל בין דברים הנכתבים לדברים הנדפסים.

וגם לא מראש בפתר דברם, כי כל מי שיש לו עינים יראה וכל מי שיש לו לב יבין, כי לא דבר ריק הוא מכם (ד). ואם ריק הוא — מכם (ה), כי דברים הללו עומדים ברום גבהי מרומים. ושמענו מפיו הקדוש בפרוש (ו) שאמר שכל דבור ודבור של אלו המעשיות יש בו כונה עצומה, ומי שמשנה דבור אחד מאלו המעשיות מכפי מה שאמרו הוא בעצמו, הוא מחסר הרבה מהמעשה. ואמר שאלו המעשיות הם חדושים נפלאים ונוראים מאד מאד, ויש בהם דרכים ונסתרות ועמקות מפלג מאד וראויים לדרשם ברבים, לעמד

(ג) כמה עולמות התהפכו על ידם. (ד) דברים לב, מז. (ה) ירושלמי פאה פרק א. הלכה ה. (ו) שיחות הר"ן סימן קמז. ובסוף מעשה יג.

בבית־הכנסת ולספר מעשה מאלו המעשיות, כי הם חדושים גבוהים
ונוראים מאד מאד.

גם מי שלכו שלם ובקי היטב בספרי קדש ובפרט בספרי הזהר
הקדוש וכתבי הארז"ל, יוכל להבין ולדעת קצת מעט רמזים
באיזה מעשיות אם ישים לבו ודעתו עליהם היטב.

גם יש בהם התעוררות מוסר נפלא ועצום מאד ברכ המקומות,
יבינם המשכיל בעצמו, כי רבם ככלם מעוררים וממשיכים את
הלב מאד לשם יתברך, לשוב לשם יתברך באמת לאמתו לעסק רק
בתורה ועבודה תמיד ולהפך פניו מהכלי העולם לגמרי, כאשר יראה
הרואה בעיני שכלו, אם יסתכל בהם באמת. אולם תכלית פגנות
אלו המעשיות רחוק מאד מדעת אנוש ועמק עמק מי ימצאנו. ואין
להאריך בשבח תפארת גדלת המעשיות האלו, כי גבהו מדעתנו,
וכל המוסיף לדבר בשבח גדלתם ועמקותם הוא גורע. רק אמרנו
להעיר קצת לבב אנשי שלומנו למען לא ישכחו נפלאותם אשר
הראם מרחוק כמאן דמחוי במחוג עד היכן הדברים מגיעים על־ידי
מעט הרמזים אשר גלה לעינינו אחר ספור כל מעשה ומעשה. כי
האף אמנם נרשמו קצת הרמזים שנשמעו מפיו הקדוש, אך זה ברור
לכל משכיל, כי אין דומה השומע מפי החכם בעצמו להרואה
הדברים בספר, וכיותר בדרכי רמזים באלה, אשר אינם מוכנים כ־אם
על־ידי תנועת האיברים בנגענוע הראש וקריצת העין וגמיית היד
וכיוצא באלה, אשר על־ידם דיקא יבין המבין קצת מעט וישתומם
על המראה ועיניו למרחוק יביטו גדלת השם וגדלת תורתו הקדושה,
אשר נתלבשה בכמה לבושים שונים, כמבאר בכל ספרי קדש. עד

כה הגיעו דברים המעוטים המחזיקים הרבה. לבנו יהנה אימה; איה סופר, איה שוקל, מאין יבוא עזרנו. מי יגוד לנו, אש אוכלה, מי יעמד בעדנו. נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים, בידו נפקיד רוחנו. אליך ה' נשא נפשנו. עד הנה רחמך עזרנו. עזרנו כי עליך נשעננו. ויהי נעם ה' אלקינו עלינו, עד יבוא מורה צדק לעדתנו, ויבנה בית קדשנו ותפארתנו, חזה ציון קרית מועדינו, מלך בפינו תחזינה עינינו במהרה בימינו אמן.

הלא כה דברי הכותב והמסדר והמעתיק, לאכל לשבעה ולמכסה עתיק⁽¹⁾. נאום הקטן נתן בן אדוני אבי מורנו הרב רבי נפתלי הערץ יצ"ו מנעמראב רבתי חתן הרב הנאון החסיד המפרסם בכל קצוי ארץ כבוד קדשת שמו, מורנו הרב רבי דוד צבי זכר צדיק לחיי העולם הבא, שהיה אב-בית-דין בקהלה קדושה קרעמיניץ והגליל ובקהלה קדושה שאריגראד ובקהלה קדושה מאהלוב והגלילות.

קדם שספר מעשה ראשונה שבספר זה, ענה ואמר: בספורי המעשיות שהעולם מספרים, יש בהם נסתרות הרבה ודברים גבוהים מאוד, אך שנתקלקלו המעשיות כי חסר מהם הרבה. וגם נתבלבלו ואינם מספרים אותם בסדר. כי מה ששיק בתחלה, מספרים בסוף וכן להפך וכיוצא בזה. אבל באמת יש בהמעשיות שמספרים העולם, דברים נעלמים גבוהים מאוד. והבעל-שם-טוב זכר צדיק וקדוש לברכה היה יכול על-ידי ספור מעשה ליחד יחודים. בשהיה רואה שנתקלקלו צנורות עליונים ולא היה באפשר לתקן אותם על-ידי תפלה, היה

מתקנם ומיחדם על ידי ספור מעשה. ועוד דבר רבנו זכרוננו לברכה בענין זה ואחר כך התחיל לספר מעשה שבדרך הסמוך ואמר: בדרך ספרתי מעשה וכו'.

ודע שהמעשיות שספר רבנו, רבם ככלם הם מעשיות חדשות לגמרי שלא נשמעו מעולם. רק הוא בעצמו ספרם מלבדו ודעתו הקדושה כפי ההשגה העליונה שהשיג ברוח קדשו. שהיה מלביש אותה ההשגה באותה המעשה. והמעשה בעצמה היא מראה נוראה והשגה עליונה מאד שהשיג וראה במקום שראה. וגם לפעמים היה מספר מעשה מהמעשיות שמספרין העולם, אבל הוסיף בהם הרבה, והחליף ותקן הסדר, עד שנשתנה ספור המעשה לגמרי ממה שהעולם מספרין וכנזכר לעיל. אבל לא נכתבו בזה הספר מאלו המעשיות כראם אחת או שתיים, ושאר כל המעשיות הם חדשות לגמרי, שלא נשמעו מעולם.

באותו הזמן שהתחיל רבנו זכרוננו לברכה לעסק בספורי מעשיות, אמר בפרוש בזה הלשון: "הנני אתחיל לספר מעשיות", (איך וועל שוין אן הייבן מעשיות דער ציילין). וכונות דבריו היה, כמו שאומר: מאחר שאינו מועיל לכם לשוב אל השם יתברך על ידי התורות והשיחות הקדושות וכיוצא בזה, מה שעסק ביגיעות גדולות כל ימיו להשיבנו אל השם יתברך באמת לאמתו, ומאחר שאינו מועיל כל אלה, על כן הוא מתחיל לעסק בספורי מעשיות. ואז באותו הזמן אמר התורה המתחלת: פתח רבי שמעון ואמר: עת לעשות לה' הפרו תורתך וכו' דא אורייתא דעתיקא וכו' הנדפסת

בספר הראשון בדרך קנ"ז(ח). ושם מבאר בסוף המאמר קצת מענין ספורי מעשיות, שעל-ידי ספורי מעשיות של הצדיק-האמת מעוררין מהשנה את בני-אדם שנפלו בשנה וישנים את ימיהם וכו', עין שם, ויש מעשיות שהם בקרב שנים, ויש ספורי מעשיות של שנים קדמוניות שהם בחינת עתיק וכו', עין שם היטב ותבין ותשפיל קצת מן מוצא דבר עד היכן הדברים של אלו המעשיות מגיעים, ומה היתה פונתו הקדושה בזה, ובאמת יש באלו המעשיות התעוררות גדול מאד מאד להשם יתברך ברב המקומות אפלו על-פי פשוט מלבד הנסתרות, כי כלם הם סודות נוראות, ויש להם כח גדול לעורר הכל להשם יתברך:

הַקְדָּמָה שְׁנִיָּה

בְּהִיוֹתֵנוּ עוֹסְקִים בְּהַדְפַּסַת הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּרֵאשׁוֹנָה, שָׁמוּעַ שָׁמַעְנוּ קוֹל שְׂאוֹן בְּאִמְרָם כִּי לֹא נִכּוֹן לְהַדְפִּים סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלֶּה, וְלִכְפַּל דְּבָרֵיהֶם הוּא אֶדְ לְמוֹתֵר. וְאִם כִּבֵּר הַקְדָּמָנוּ בְּהַקְדָּמָה דְּבָרֵי רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה שְׂאִמְר שְׂרָצוֹנוּ לְהַדְפִּים סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, וּמָה יוֹכְלוּ הָעוֹלָם לֹאמַר עַל זֶה, כִּי הֲלֹא עַל־כָּל־פְּנִיִם הֵם סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת נְאֻיִם. וְכִבֵּר נִדְפְּסוּ בְּעוֹלָם כַּמָּה וְכַמָּה סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת רַבּוּ מִסְפָּר וְאִין פּוֹצֵה פֶּה וּמְצַפְצֵף. בְּפֶרֶט כִּי רַב הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה מִסְפָּרִים בְּבֹאוֹר מֵהַתְּעוֹרְרוֹת מוֹסֵר נִפְלֵא מְאֹד, כְּגוֹן הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה (א) וְהַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַשְּׁבַעָה בְּעַמְלִירֶשׁ (ב), וְכֵן בְּרַב הַמַּעֲשִׂיּוֹת נִמְצָא מֵהֶם בְּבֹאוֹר דְּבָרֵי חֲכָמָה וּמוֹסֵר מְלַבֵּד הַנִּסְתָּרוֹת בָּהֶם, וְגַם אֶצֶל כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת כִּבֵּר נִדְפְּסוּ הָעֵרוֹת וּמִקְצַת מְזוּיִם נִפְלָאִים וְנוֹרְאִים שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּעֶצְמוֹ כִּמְבֹאֵר לְעֵיל. עַל כָּל זֶה אִמְרָתִי לְהַעִיר עוֹד אֵיזָה הָעֵרוֹת לְהִיכֵן מְרָמוּיִם הַמַּעֲשִׂיּוֹת לְפִי דַעְתִּי הַקְלוּשָׁה, וְהַרוּצָה לְהוֹסִיף יוֹסִיף:

יְדוּעַ בְּכָל סְפָרֵי הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים וּבְכָל פְּתָכֵי הָאֶרֶץ יוֹצֵ"ל, שְׁבַת מְלֶךְ הִיא כְּנוֹי לְהַשְׁכִּינָה וּכְנִסַּת־יִשְׂרָאֵל כְּכִיכּוֹל, וְכִבֵּר נִתֵּן לָנוּ רְשׁוֹת לְדַבֵּר בְּלִשׁוֹנוֹת כְּאֵלֶּה, מִן הָרֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר קָדְמוֹנוּ, אֲשֶׁר מִפִּיהֶם אָנוּ חַיִּים. וְגַם דוֹד הַמְּלֶךְ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם וְשְׁלָמָה בְּנוֹ הַשְּׁתַּמְשׁוּ בְּלִשׁוֹנוֹת הַלְלוּ הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (ג): כָּל כְּבוֹדָה בְּת־מְלֶךְ פְּנִימָה, וְכִיּוֹצֵא

(א) מעשה יב. (ב) מעשה יג. (ג) תהלים מה, יד.

בזה הרבה. וכל ספר שיר־השירים, שהוא קדש קדשים שאין כל העולם כדאי לו (ד), מיסד על סוד זה, וכל כתבי האר"י וצ"ל וספרי הזהר מלאים מזה במבאר שם (ה): מאן דקטיל לחויא יהבין לה ברתא דמלכא, דהיא צלותא. ובפרט במאמר הסבא דמשפטים (ו) שאמר: עולימתא שפירתא דלית לה עינין, וכיוצא בזה הרבה רבו מספר. וכמו שאומרים ב"יהי רצון" שקדם תהלים: ולחבר אשת געורים עם דודה וכו', וכן ב"לשם יחוד" קדם הנחת תפלין הנדפס בשער־ציון אומרים שם: והחתן וכו' עין שם.

ומי שמעין קצת בכתבי האר"י וצ"ל, יראה שם בבאור, שכל יסוד הקבלה הוא בדרך זה ליחד בחינת חתן וכלה דכורא ונוקבא ומבאר שם כל השמות והספירות וכל השתלשלות העולמות על דמות וצלם של פרצוף דכורא וכו', ומבארים שם בפרטיות כל האיברים שלהם וכל עיני יחוד וזווג ועבור והולדה ויניקה והתנגדות הקטן והקטנה עד שנעשים גדולים וכו' וכו', והוא דבר מבאר מאוד מאוד בכל העיני־חיים ופרי־עיני־חיים. וגם באדרא־רבא בנשא (ז) והאינינו (ח) מדבר בדרך רמז מזה, וגם כל ספר שיר־השירים מלא מזה שפרט כל האיברים של החתן שהכלה משפחת אותו, וכן פורט האיברים של הכלה מה שהחתן משפח אותה וגם רבותינו זכרונם לברכה במדרשים המשילו מתן־תורה לחתנה, כמו שאמרו (ט): ביום חתנתו — זה מתן־תורה וכו'. ואמרו על פסוק לקראת האלקים (י) כחתן היוצא לקראת פלה, כי שבת קדש נקרא פלה ומלכתא, כמו שאומרים:

(ד) ידים פ"ג. (ה) תיקוני זהר תיקון יג. כט: (ו) זהר דף צה. ז' דף קכו: (ח) דף רפז: ט' שה"ש ג. יא. תענית כג: י' שמות יט, יז. מכילתא יתרו יט, יז.

לְכָה דוֹדֵי לְקִרְאֵת כְּלָה; בּוֹאֵי כְלָה וְכוּ'. הָרִי מְבַאֵר לְעֵין, שְׁפָל רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה כְּנוֹ כְּלָלוּיּוֹת וְהִתְחַבְּרוֹת הָעוֹלָמוֹת בְּשִׂרְשֵׁן בְּשֵׁם חֲבוּר שֶׁל חֶתָן וְכְלָה, כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכָל הָאִיבָרִים שֶׁל זָכָר וְנִקְבָה כֻּלָּם הֵם צֶלֶם אֱלֹקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יא): וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אוֹתוֹ, זָכָר וְנִקְבָה בָּרָא אוֹתָם. וְכִמוֹ שְׂאוֹמְרִים בְּכִרְפַת נְשׂוֹאִין: אֲשֶׁר בָּרָא אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ, בְּצֶלֶם דְמוֹת תְּכֵנִיתוֹ וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בְּנִין עַדֵי עַד וְכוּ'. כִּי הָאָדָם, הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה, הֵם חֵלֶק אֱלֹקִים מִמַּעַל מִמַּשׁ, וּבָהֶם כָּלוּל הַשֵּׁם הַגּוֹי"ה בְּרוּךְ הוּא. וְאִם זוֹכִין, שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בֵּינֵיהֶם. כִּי יֵשׁ בּוֹ יו"ד וּבָהּ ה"א (יב) וְכָל זֶה הוּא דְבָרִים פְּשׁוּטִים וּמְבַאֲרִים לְעֵין כָּל, וְכִבְרַת הַשְּׂתַמְשׁוֹ כָּל הַקְדָּמוֹנִים בְּלִשׁוֹנוֹת כְּאֵלֶּה לְכַנּוֹת הַתְּקָרְבוֹת יִשְׂרָאֵל לְאִבְיָהֶם שֶׁבְּשִׂמְיֵם בְּשֵׁם חֲבוּר חֶתָן וְכְלָה, כִּי כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ בְּשִׂרְשָׁהּ הָעֲלִיּוֹן מִרְמוֹ לְחֲבוּר חֶתָן וְכְלָה הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁהִיא בְּחִינַת יְחִוּד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינָתָהּ, כְּאֲשֶׁר כָּל סְפָרֵי הַזֹּהַר הַקְדוֹשׁ וְכִתְבֵי הָאֲרִיז"ל מְלֵאִים מִזֶּה כְּנ"ל. וְגַם בְּתַשְׁעָה בָּאֵב בְּקִינּוֹת שְׁמֻקוֹנִין עַל גְּלוּת הַשְּׂכִינָה וּכְנֶסֶת־יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: אִזּוּ בְּהִלְךְ יִרְמֶיהוּ וְכוּ' אִשֶׁת יִפְתָּח־תְּאֵר מְנוּלַת מְצָא, וְכֵן בְּתַקוּן שְׁלֹשָׁה מִשְׁמֹרוֹת שֶׁהוּא מִהַזֹּהַר חֲדָשׁ (יג) מְדַבֵּר שֵׁם גַּם־כֵּן בְּלִשׁוֹנוֹת כְּאֵלֶּה, כְּאִשָּׁה הַמְּקוֹנֶנֶת עַל בְּעֻלָּה וְכוּ', עֵין שָׁם.

מִכָּל זֶה וְיֹתֵר מִזֶּה מְבַאֵר לְעֵינֵים שְׂגָלוֹת הַשְּׂכִינָה וּכְנֶסֶת־יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת אֲבֵרַת בְּת־מְלֻךְ וְהִתְרַחֲקוּתָהּ מִדוֹדָהּ וְכוּ'. וְעֵין בְּסֵפֶר הַבְּהִיר בְּהַשְּׂמָמוֹת שֶׁל זֹהַר בְּרֵאשִׁית (יד) מֵה שֶׁכָּתַב שָׁם עַל לְכָה דוֹדֵי נִצָּא הַשְּׂדָה וְכוּ': מִשָּׁל לְמֻלְךְ שֶׁהִיא יוֹשֵׁב בְּחֲדָרֵי חֲדָרִים

(יא) בְּרֵאשִׁית א, כא. (יב) סוֹטָה יז. וְעֵיין שָׁם בְּרֵשִׁי"ג. (יג) מִדְרַשׁ הַנְּעִלָם עַל אִיכָה. (יד) דָּף רִסָּה:

וכו' ונשאה למלך גם נתנה לו במתנה, ולפעמים קורא אותה באהבתו
 אחותי, כי ממקום אחד היה, ולפעמים קורא אותה בתי, כי בתו
 היא, ולפעמים קורא אותה אמי. וכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (טו)
 על פסוק: בעטרה שעטרה לו אמו (טז), לא זו מחבבה עד שקראה
 בתי וכו'. וכן בכל ספר משלי מכנה האמונה והתורה הקדושה בשם
 אשה טובה, אשת-חיל, והאמונות בזביות ואפיקורסית בשם אשה
 רעה, אשה זונה, במבאר בפרוש רש"י (י) ובכל דברי רבותינו זכרונם
 לברכה. וכבר נדפס מעשה מהבעל-שם-טוב זכרוננו לברכה בסוף ספר
 תולדות-יעקב-יוסף מהסוחר עם אשתו שהיו בים וכו', שמסד על
 הקדמה זו, שאשה יראת ה' היא כנסת-ישראל.

ואחרי הודיע ה' אותנו את כל זאת על-ידי כל הנביאים והצדיקים
 והחכמים הראשונים על-פי הדברים האלה בקל יוכל המעין
 המבין הרוצה להסתכל באלו המעשיות בעין האמת לאמתו להבין
 ולהשכיל בהם למצא בהם דברים נפלאים ונוראים. ואם אמנם אי
 אפשר לבוא עד תכונתם להבין כל קשור המעשה מראשה לסופה,
 עם כל זה יבין מעט מזעיר מהם ויערב לנפשו מאד.

והנה המעשה הראשונה מהבת-מלך שנאכרה, זה מבאר שזה סוד
 שכונה בגלות (יח), כי גלות השכינה התחיל קדם בריאת
 העולם בסוד שבירת כלים בסוד ואלה המלכים אשר מלכו וכו' (יט),
 ותכף שנברא אדם הראשון היה צריך לתקן זאת להעלות כל העולמות
 על מכונם לגלות מלכותו יתברך תכף בשעת בריאת העולם כמו

(טו) שמ"ד נב, ד. זהר ויקרא דף סב. טז) שיר השירים ג, יא. יז) במשלי ב, טז. יח) עץ חיים שער
 ל"ט פרק ג' ועוד. יט) בראשית לו, לא..

שתתגלה מלכותו בקרוב בעת ביאת משיחנו שיבוא במהרה בימינו, אך הוא לא נזהר מלאכל מעץ הדעת וכו' שזהו בחינת מה שכתוב בהמעשה הנ"ל, שהשני למלכות לא עמד בנפיון ואכל התפוח, ועל-ידי זה פגם בכל העולמות וחוזה וירדה השכינה והלכה למטה בין הסטרא אחרא פידוע. ואחר-כך בא נח ורצה לתקן ולא תקן כי שתה ונשפר בסוד וישת מן היין וישפר וכו' (כ), כמובא בספרים (כא) שזהו בחינת מה אנוש וכו' (כב) ולא עמד בנפיון ושתה מן היין, כמו שנאמר שם, ומאז והלאה כל הצדיקים שפכל דור עוסקים בתקון זה עד שיבוא משיחנו במהרה בימינו שאז יהיה גמר התקון. ומעשה זו היא בכל אדם ובכל זמן, כי גם בכל אדם בפרטות עובר עליו כמעט כל מעשה זו פלה, כי כל אחד מיישראל צריך לעסק בתקון זה להעלות השכינה מהגלות לאוקמא שכינתא מעפרא להוציא מלכות דקדשה מבין העכו"ם והסטרא-אחרא שנתחזרה ביניהם, אשר סוד כל עבודתנו וכל המצוות ומעשים טובים ועסק התורה שאנו עושים כל ימי חיינו שכלם מיסדים על קטב זה כמבאר בכתבים (כג). ואפלו אנשים פשוטים לגמרי והמוזעם שאין יודעים בין ימינם לשמאלם, עם כל זה גם הם אם זוכים לילך בדרך הישר לפי ערכם, דהינו לסור מרע ולעשות טוב, כי אפלו איש פשוט לגמרי יודע מה שאסרה תורה, ואם עיניו לנכח יביטו לסור מרע ולבחר בטוב, אז נעשין כל התקונים בעולמות העליונים ממילא על-ידו וזוכה להקים השכינה מנפילתה כפי מה שזוכה לקדש ולטהר עצמו.

כ) בראשית ט, כא. כא) זוהר בראשית עג, כב) תהלים ח, ה. כג) שער הפסוקים פרשת בראשית בסוד חטא אדה"ר.

נמצא שכל אחד מישראל הוא עוסק לחפש ולבקש את הבת-מלך להשיבה אל אביה שתשוב אל אביה פנעוריה בסוד ושכה אל בית אביה פנעוריה מלחם אביה תאכל (כד). כי ישראל בכללם הם בחינת שני למלך, כי הם מושלים בעולם; מה הוא מחיה מתים, רופא חולים, אף ישראל כך כמו שאמרו (כה): אל תקרי "עמי" אלא "עמי"; מה אנא עביר שמיא וארעא במלולי אף אתם כן וכו' וכיוצא בזה הרבה וכל אחד כפי מה שזוכה לעסק בעבודתו, שעל-ידי זה עוסק כפיכח לחפש ולבקש השכינה וכן ישראל להוציאה מהגלות, כמו-כן כפיכח השכינה מתגלה אליו כפיכח מתוך תקף גלותה ומתעלמת ומסתרת עצמה וכאן אליו בסתר ומגלית לו מקומה ומושבה ומה לעשות בשבילה באפן שזוכה למצאה שזה בחינת מה שגלתה הבת-מלך אל השני למלכות באיזה תחבולות יוכל להוציאה. והענינים והתחבולות המבארים שם הם מבארים באר היטב על-פי פשוט (כי כך דרך רבנו זכרוננו לברכה ברב המעשיות, שבתוך קשור המעשה מספר דברי מוסר על-פי פשוט, כמבאר למעין בהם) כי צריכין לבחור לו מקום ולקבץ לו תשובה ותענית ולהתגעגע תמיד ולהשתוקק תמיד אליו יתברך שזוכה להכיר אותו שיתגלה מלכותו בעולם, וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יציר כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו וכו' ומלכותו בכל משלה, שזה עקר הקמת השכינה מהגלות כשזוכין להכיר מלכותו באמונה שלמה באמת וכלם ידעו אותו יתברך מקמנם ועד גדולם והיתה לה' המלוכה וכו'.

וּבְשֵׁהָאָדָם מתחיל לעסק בזה ובוחר לו מקום להתבודדות לעסק
 בעבודת השם ולכסף ולהשתוקק אליו יתברך ולפעמים
 זוכה שנמשך איזה זמן, אך אחר־כך פשהוא סמוך מאד לבוא
 למבקשו שיתגלה אליו לפי בחינתו התגלות מלכותו יתברך, אזי ביום
 אחרון מזמינים לו איזה נסיון לפי בחינתו, ואז באותו היום שהכל
 תלוי בזה היום, אזי מתגבר עליו הבעל־דבר וכל חילותיו עליו
 בהתגברות גדול מאד ונכנס עמו בדברים וממשיכו לעצתו ורואה
 כי תאוה הוא לעינים ונחמד וכו' (כו) ולוקח מפריו ואוכל חס ושלום
 ואינו עומד בנסיון שלו מה שהוא מכרח להתנסות ולהצטרף אז
 באותו העת והזמן, ואזי תכף נופל עליו שנה, ושנה הוא הסתלקות
 המחין שנסתלק ממנו דעתו וחקמתו המאיר בפניו בסוד ויפלו פניו,
 וכתוב: למה נפלו פניו (כו), ועין מזה במאמר המתחיל פתח רבי
 שמעון (בסימן ס לקוטי א) שם מדבר מזה, שעל־ידי פגם תאות
 אכילה אוכדין את הפנים שהוא השכל, ואז נופלין לבחינת שנה,
 עין שם היטב ותבין כי שם מדבר הרבה מענין ספורי מעשיות,
 אשר על־ידם מעוררין מהשנה, עין שם.

וּבְאֵלוֹ העתים שהאדם הוא בבחינת שנה חס ושלום עובר עליו
 מה שעובר שזהו בחינת כל החילות שעברו על השני
 למלכות בעת שהיה מפול בשנה ואחר־כך נתעורר ונודע לו שהיה
 ישן פל־כך, וחזר והלך למקום של הבת־מלך והודיעה לו גדל
 הרחמנות שעליו ועליה, שבשביל יום אחד אבד מה שאבד והקלה
 עליו האזהרה שאין צריך להתענות רק לזהר משתית היין כדי שלא

יבוא לידי שנה, וחזר והתיגע איזה זמן רב בעבודת השם כדי להוציא
הבת־מלך. אבל ביום האחרון לא עמד גם־כן בנסיון קל כי ראה
מעין של יין והטעה את עצמו והתחיל להמשך אחריו ואמר להמשרת:
הלא ראית שזה מעין ומאין בא לכאן יין, ובתוך כך הלך ולקח
מעט וטעם מהיין, ותכף נפל עליו שנה, וישן הרבה מאד, כי כך
דרך הבעל־דבר והתאוות בשרוזה להסית את האדם הבשר שרוצה
להתרחק מהתאוות, שאזי מטעה אותו מעט מעט שיתפלא ויתמה
בדעתו על ענין הדבר שמתאוה אליו, ותכף שנכנס בדברים בענין
התאוה, מתגבר עליו הבעל־דבר עד שמכשילו בה, כמו שמפרש
בתורה בענין עץ הדעת איך דבר הנחש עם האשה: אף כי אמר
אלקים וכו' ותרא כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים וכו' (כח)
דוק ותשכח כי כך הענין בכל התאוות והנסיונות. ומי שהוא בר־דעת
אמתי וחס על נפשו באמת למלט נפשו מני שחת ורוצה לעמוד
בנסיון, הוא צריך להתגבר בכל עז להסיח דעתו לגמרי ולכלי לכנס
עם התאוות בטוען ונטען כלל ולכלי לדבר ולהרהר ולהתפלא ולהתמה
עליהם כלל ואל יבהלוהו רעיוניו כלל; וכמו שכתוב בספר הא"ב (כט):
אל תכנס עם פתויך בטוען ונטען וכו', עין שם. רק יסיח דעתו
מזה לגמרי ויפקח דעתו בדברי תורה או במשא־ומתן או בדברי
שיחה וכיוצא עד שינצל ממה שצריך להנצל, ואחר־כך חוזר ומתעורר
לו מחשבות ורעיונים כאלה וצריך לחזר ולהתגבר עליהם להסיח
דעתו מהם וכן כמה וכמה פעמים, וצריך להיות עקשן גדול עד
שינצח המלחמה:

וְהִנֵּה מַחֲמַת שָׁנָם בַּפֶּעַם הַשֵּׁנִי לֹא עָמַד בְּנִסְיוֹן וְטַעַם מֵהַיּוֹן, חֲזֹר וְנִפְּל עֲלָיו שָׁנָה גְדוֹלָה וַיִּשֶׁן הַרְבֵּה, דִּהְיִנו שְׁבָעִים שָׁנָה, וְעַנְנֵי שָׁנָה כָּל שְׁבָעִים שָׁנָה מִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּסִימָן ס' הַנ"ל שֵׁשׁ שָׁנוּפְלִים מִשָּׁנָה מְכֹל הַשְּׁבָעִים פָּנִים שֶׁל תּוֹרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁבָעִים שָׁנָה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעוֹרֵר וּלְהַקְיִן אוֹתָם כִּי אִם עַל יְדֵי סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קְדֻמוֹנוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם הֵיטֵב, וְהַבְּת־מֶלֶךְ שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ גִּשְׁמָתוֹ, כְּשֶׁעוֹבְרַת עֲלָיו וְרוֹאֶה אוֹתוֹ גּוֹפֵל בְּשָׁנָה יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה זְמַן רַב כָּל־כָּךְ, הִיא בּוֹכִית הַרְבֵּה, כִּי יֵשׁ רַחֲמָנוֹת גְּדוֹל עֲלָיו וְעֲלֶיהָ וְאִז הוֹדִיעָה לוֹ מְקוֹמָה שְׁעֵכֶשׁוּ אֵינָה בְּמָקוֹם הָרֵאשׁוֹן כִּי־אִם בְּמָקוֹם אַחֵר, דִּהְיִנו בְּהַר שֶׁל זֹהָב וְכוּ'. וְהִרְמֹז מִבְּאֵר, כִּי אֶפְ-עַל־פִּי שְׁעֵשָׂה מַה שְׁעֵשָׂה וְנִפְּל אֵיךְ שֶׁנִּפְּל זֶה זְמַן רַב מְאֹד, אֶפְ-עַל־פִּי־כֵן הַשְּׂכִינָה מְעוֹרְרַת אוֹתוֹ בְּכָל פֶּעַם, וּבְכָל פֶּעַם מְרַמְזֹת עֲצוֹת חֲדָשׁוֹת אֵיךְ שִׁיחַפֵּשׁ וַיִּבְקֹשׁ אֶת שָׂרֵשׁ קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁהִיא בְּחִינַת הַבְּת־מֶלֶךְ הַנ"ל; וְזֶה הַשֵּׁנִי לַמְּלָכוֹת, אֶפְ-עַל־פִּי שֶׁלֹּא עָמַד בְּנִסְיוֹן שָׁנֵי פְּעָמִים וְנִפְּל לְשָׁנָה כָּל־כָּךְ וְעֵבֵר עֲלָיו מַה שְׁעֵבֵר וְאַחֲרֵי יְגִיעוֹת וְטַלְטוּלִים וְיִסּוּרִים וְצָרוֹת קָשׁוֹת וּמִשְׁנֹת כְּאֵלֶּה שְׁעֵבֵר עֲלָיו בְּשִׁבִיל לְמִצָּא אֶת הַבְּת־מֶלֶךְ וְאַחֲר־כָּךְ בְּשִׁבִיל יוֹם אֶחָד אֶבֶד הַכֹּל וְכֵן נִכְשַׁל שָׁנֵי פְּעָמִים כַּנ"ל, אֶפְ-עַל־פִּי־כֵן לֹא הֵנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהַתְיַאֵשׁ לְגַמְרֵי חַס וְשְׁלוֹם, רַק הִלָּךְ לַחֲפֹשׁ וּלְבַקֵּשׁ הַהָר שֶׁל זֹהָב וְהַמְבָצֵר הַנ"ל, וְאַחֲרֵי שֶׁהָיָה לוֹ עוֹד יְגִיעוֹת וְטַלְטוּלִים קָשִׁים הַרְבֵּה וְחַפֵּשׁ הָר וּמְבָצֵר הַנ"ל מִצָּא אִישׁ גְּדוֹל עִם אֵילָן גְּדוֹל וְכוּ', וְזֶה הָאִישׁ דָּחָה אוֹתוֹ שְׁבוּדָאֵי אֵינוֹ בְּנִמְצָא הָר וּמְבָצֵר הַנ"ל וְרָצָה לְהִסִּיתוֹ וּלְדַחֲתוֹ שִׁישׁוּב, אֲבָל הַשֵּׁנִי לַמֶּלֶךְ לֹא שָׁמַע לְהַמְנִיעוֹת וְהַדְּחִיּוֹת וְאָמַר שְׁבוּדָאֵי הוּא בְּנִמְצָא הָר וּמְבָצֵר הַנ"ל עַד שֶׁהִכְרַח הָאִישׁ הַגְּדוֹל הַנ"ל לְקַרְא וּלְקַבֵּץ

כל החיות וכו', אבל כלם השיבו שאינו בנמצא ואז אמר לו (האיש הגדול להשני למלך): ראה והבט בעיניך שאינו בנמצא, ועל מה אתה מתנגע כל־כך בחנם; אם תשמע לדברי שוב לאחוריך, אבל הוא לא שם לבו לזאת ואמר שהוא בודאי בנמצא, ואז השיב לו האיש הגדול הנ"ל שילך לאחיו שממנה על העופות, והלך והתנגע ובקשו עד שמצאו, ואז גם השני דחה והסיתו לשוב שבודאי אינו בנמצא הר ומבצר הנ"ל, והוא לא שמע לדברי הדחיות שלו גם־כן והכרח השני לקרא לקבץ כל העופות, אבל כלם השיבו שאינו נמצא בעולם הר ומבצר הנ"ל, ואז אמר לו זה השני גם־כן: ראה בעיניך שאתה מתנגע בחנם, שוב לאחוריך. והוא לא הפה אזנו גם לדברי השני ואמר שהוא חזק באמונתו, שבודאי הוא בנמצא, ואז הודיע לו זה השני שילך לאחיו שממנה על הרוחות וגם זה דחה הרבה כנ"ל ואחר־כך קרא וקבץ כל הרוחות וכלם השיבו שאינו בנמצא, ואז אמר לו זה השלישי: עתה ראה גם ראה שלחנם מרחת, כי בודאי לא תמצא עוד, שוב לאחוריך. ואז ראה שכלו כל הקצין ואינו יודע לנטות ימין ושמאל איך לבקשה, אבל בעצמו היה חזק בדעתו שבודאי הוא בנמצא הר ומבצר הנ"ל ששם יושבת הבת־מלך הנ"ל, ואז מגדל צערו ומרירות לבו התחיל לכבות מאד. ובאותה השעה חמל עליו השם יתברך ובתוך כך בא עוד רוח אחד והודיע לו שהוא בעצמו נשא הבת־מלך להר ומבצר הנ"ל ואז נתן לו כלי שיקבל מפניו מעות שלא יהיה לו עכוב מחמת מעות ואז הלך לשם והשתדל בתחבולות עד שמצאה, אשרי לו.

וְהַמְעִין בְּכָל זֶה בְּעֵין הָאֵמֶת יָבִין הַיָּטִב כַּמָּה וְכַמָּה צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם וְאִידֵךְ וְעַד הֵיכֵן צְרִיכִין לְהִיּוֹת עֹקֵשׁן גְּדוֹל
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּלִי שְׁעוֹר וְעַרְךָ וּמִסְפָּר. כָּל אָדָם וְאָדָם לְפִי מִדְּרָגָתוֹ
 וּלְפִי עֲלִיּוֹתָיו וִירִידוֹתָיו וְאִפְלוּ אִם עָבַר מֵה שְׁעֵבֶר. רֵאָה וְהִבֵּן וְהִבֵּט
 בְּהַמְעֵשָׂה הַנִּ"ל כַּמָּה יִגִּיעוֹת יִגַּע וְכַמָּה טְרָחוֹת טְרַח הַשְּׁנִי לְמִלְךָ
 הַנִּ"ל וְאַחֲר־כֵּךְ גָּפַל מְאֹד עַל־יָדֵי שְׁלֹא עָמַד בְּנִסְיוֹן קַל שְׁנֵי פְעָמִים
 עַד שֶׁנִּפְּל לְכַחֲנִית שָׁנָה כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים עַד שֶׁהָיָה בְּכַחֲנִית שָׁנָה
 שֶׁל כָּל הַשְּׁבָעִים שָׁנָה כַּנִּ"ל. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הִתְיָאֵשׁ עֲצָמוֹ וְהָיָה
 לוֹ יִגִּיעוֹת הָאֱלֹה אַחֲר־כֵּךְ וְלֹא שָׁמַע לְשׁוֹם מְנִיעוֹת וְדַחֲיוֹת שָׁרְצוּ
 לְדַחֲוֹתוֹ שְׁלֹא לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ עוֹד וְכָל מֵה שֶׁהִתְחַזַּק וְלֹא שָׁמַע לְקוֹל
 הַדַּחֲיוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים הַנִּ"ל, תִּכְרַף גִּתְהַפֵּךְ שֶׁהָאֲנָשִׁים הַנִּ"ל הָיוּ לְסִיּוּעַ,
 פִּי כָּל אֶחָד קִבֵּץ בְּשִׁבְלֹו הַחַיּוֹת אוֹ הָעוֹפּוֹת שֶׁהָיָה מִמֶּנָּה עֲלֵיהֶם.
 וְאִם אַחֲר־כֵּךְ חֲזְרוּ וְדָחוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ לוֹ: רֵאָה שְׂאִינוֹ בְּנִמְצָא,
 וְאַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא שָׁמַע לְדַחֲיָתָם וְאִזְ סִיעוּ לוֹ וְהוֹדִיעַ לוֹ כָּל אֶחָד
 מֵאַחֲיוֹ עַד שֶׁבָּא לָזֶה שֶׁמִּמֶּנָּה עַל הָרוּחוֹת שֶׁעַל־יָדוֹ בָּא לְמַבְקָשׁוֹ. וְגַם
 זֶה דָּחָה אוֹתוֹ הִרְבֵּה בְּיוֹתֵר, אֲבָל עַל־יָדֵי שֶׁהָיָה חֲזָק בְּדַעְתּוֹ וְלֹא
 נִתְיָאֵשׁ לְעוֹלָם בְּשׁוֹם אִפֹּן, אִזְוִי בְּרִגַע קָלָה גִּתְהַפֵּךְ הַדְּבָר וְגִתְהַפְּכוּ
 הַמְנִיעוֹת לְסִיּוּעוֹת וְיִשׁוּעוֹת, וְכֹא רוּחַ אֶחָד וְהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ
 נִשָּׂא אֶת הַבַּת־מֶלֶךְ לְהָר וּמִבְצָר הַנִּ"ל, וְאַחֲר־כֵּךְ זֶה הָרוּחַ בְּעֲצָמוֹ
 נִשָּׂא אוֹתוֹ גַּם־כֵּן לְשֵׁם כַּנִּ"ל. רֵאָה וְהִבֵּן וְהִבֵּט עַל כָּל פָּרֵט וּפָרֵט
 מִהַמְעֵשָׂה וְתִבִּין רְמוּזִים וְהִתְעוֹרְרוֹת נִפְלָא כַּמָּה צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק לְדַרְשׁ
 וּלְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת עִבּוּדַת הַשֵּׁם תָּמִיד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ל): בִּקְשׁוּ פָּנָיו

תמיד וגו'. כי אם אמנם עצם המעשה גבהה מדעתנו ואין אנו יודעים כלל מהו הר של זהב ומבצר של מרגליות וכו' ושאר הענינים בכלל ובפרט, אף-על-פי-כן כל הרמזים הנ"ל כלם אמתיים ומבארים לעין האמת בתוך המעשה הנ"ל ויותר ויותר מהם יכול כל אחד להוציא מהם רמזים והתעוררות נפלא אם ירצה ישמע חכם ויוסף לקח, וכן בשאר המעשיות. (ענין הר של זהב ומבצר של מרגליות מרמז לעשירות נפלא דקדשה שצריכין בשביל התבוננות וכו' כמבאר בהתורה פתח רבי שמעון סימן ס' חלק א', עין שם היטב והבן מאד, כי התורה הזאת היא פרוש על המעשה הזאת כאשר הבנו ממנו וזכרנו לברכה).

וגלד מענין לענין ונשים לב מעט להמעשה של החכם והתם (לא)
שם תראה מברר קצת המכון באותו המעשה שעקר התכלית לילך בתמימות בלי שום חכמות. וענין שם היטב בכל דבור ודבור ותמצא רמזים נפלאים להתחזק בדרך התמימות שזה עקר התכלית הטוב גם בעולם הזה, מפלשכן בעולם הבא.

וכן בהמעשה של הבנים שנתחלפו (לב) ובהמעשה של הבעל-תפלה (לג)
ומפלשכן וכל-שכן בהמעשה של השבעה בעטלירם (לד), ששם מבאר אצל כל אחד ואחד מהשבעה מוסר נפלא וגורא שאין כמוהו, כי כל אחד התפאר בגדל רחוקו מעולם הזה בתכלית. שזה התפאר שהוא עור לגמרי מהעולם ואין לו שום הסתכלות בזה העולם כלל כי כל העולם אינו עולה אצלו כהרף-עין וכו'. והחרש התפאר שהוא

חרש לגמרי מלשמע קולות של זה העולם שכלם חסרונות, כי כל העולם אינו עולה אצלו לשמע קול החסרונות שלהם וכו'. וזה התפאר שאינו מדבר שום דבור שאינו שבחים להשם יתברך ועל-כך הוא כבד-פה לגמרי מדבורי העולם הזה וכן זה התפאר שאינו רוצה להניח שום הכל בעלמא לזה העולם וכן כלם, עין שם היטב. ואם תביט בעין האמת תעמד מרעיד ומשתומם ותראה עצם המוסר הנפלא והתעוררות גורא להשם יתברך בהמעשה הנ"ל שאין כמוהו.

ועין בדברינו בספר לקוטי-הלכות בכמה מקומות מה שהאיר ה' עיני ואיזה רמזים בכמה מעשיות. עין בהלכות תפלין (לה) על פי המעשה של הבעטליר הראשון שהיה עור וכו' עין שם, ובהלכות ברכות השחר (לו) על פי המעשה של הפנים שנחלפו, ובהלכות תפלה (לז) על פי המעשה של הבעל-תפלה, וביותר-דעה בהלכות תולעים (לח) על פי המעשה של הבעטליר הששי שהיה בלא ידים שספר המעשה של הבת-מלך שברחה להמבצר של מים וכו', ובאבן-העזר בהלכות אישות (לט) על המעשה הנ"ל על מה שכתוב שם שרפואות הבת-מלך על-ידי עשרה מיני נגינה ועוד בכמה מקומות (מ), עין שם ותמצא נחת בעזרת השם יתברך. ועין בהלכות גדרים (מא) על המעשה של יום הרביעי מענין השתי צפרים ובהלכות צדקה (מב) על המעשה של יום השלישי מענין הכבד-פה והמענין שלמעלה מהזמן והלב של העולם. השם יתברך יראנו נפלאות בתורתו

(לה) הלכה ה'. (לו) הלכה ג'. (לז) הלכה ד'. (לח) הלכה ד'. (לט) הכוונה להלכות פריה ורביה הלכה ג' סעיף לב. (מ) ראה הנדפס בסוף ספר ליקוטי מוהר"ן. (מא) הלכה ד' סעיף כה. (מב) הלכות מלמדים וצדקה הלכה ד' סעיף יג.

ספורי הקדמה שניה מעשיות כא

שנופה להוסיף ולהשכיל רמזים אמתיים בכל המעשיות ודבורים שזכינו לשמע מאור הזה.

זאת מצאנו באמתחת הפתכים והוא ענין התנצלות על שכתב זכרונו לברכה הספורי מעשיות על לשון פשוט כזה, וזהו:

עוד ראיתי להעיר לבב המעינים בספר זה של המעשיות לבל יהיה בלבם עליו על אשר נמצאים לפעמים שיצא מתחת לשונו לשונות גסים בספר ספורי מעשיות, כגון: ונעשה כרגו עליה בסימן א'; ולקח את עצמו אל השתיה בהמעשה של הבנים שנחלפו ועוד באיזה מקומות, כי ידן אותו לכף זכות שזה היה כשנגה היוצא מלפני השליט על-פי הכרח גדול. כי...

עד כאן מצאנו והעתקתי אות באות לשונו זכרונו לברכה. והנה נראה בעליל שרצונו הקדוש היה לכתב טעם על זה, אך לפי הנראה שפסק באמצע מחמת איזה אנס ושוב לא זכינו שהשם יתברך יסבב הדבר שייכתב בעצמו. תהלה לאל אשר זכינו ברחמיו יתברך שנכתבו דברים אלה, כי על כל דבור ודבור שרצה לכתב שיתגלה בעולם, היה מניעות על זה הרבה ומחמת זה היה זריז מאד מאד בכתיבתו כאשר ראינו בעינינו כי היה רגיל לומר לנו תמיד שאם אינו מזרז את עצמו לשפר המניעות לכתב מיד אינו יודע אם יכתב עוד מפמה טעמים הכמוסים אצלו. ועתה בשכיל ששמעתי גלוי-דעת ממנו זכרונו לברכה שרצונו כשידפיסו עוד הפעם לכתב איזה טעם על זה אמרתי לא אכחד מלכתב טעם אחד מןטעמים הרבה אשר היו גנוזים וכמוסים אצלו זכרונו לברכה וזהו, ששמעתי ממנו זכרונו לברכה כי אדונינו

מורנו ורבונו הרב רבי נחמן זכר צדיק וקדוש לברכה ספר המעשיות
 בלשון אשכנז הנהוג במדינתנו ומורנו ורבונו הרב רבי נתן זכר צדיק
 לברכה ראשון שבת למידיו היקרים זכרונם לברכה העתיקם על
 לשון הקדש והוריד את עצמו בכון ללשון פשוט בכדי שלא ישתנה
 הענין אצל הקורא אותם בלשון הקדש מכפי מה שספרם הוא זכרוננו
 לברכה על לשון אשכנז הנהוג בינינו וזה סבה אשר נשמע מלשוננו
 הקדוש לשונות פשוטים כאלה בכמה מקומות. זה הטעם הוא כפי
 מה ששמעתי ממנו זכרוננו לברכה על פי פשוט, וחויץ שהיה לו
 טעמים כמוסים אשר לא זכיתי לשמע ממנו זכרוננו לברכה. וראוי
 להאמין בזה שהיו לו עוד טעמים כמוסים, כי זה ידוע מספריו
 הקדושים אשר היה בעל לשון גדול וכאן הוריד את עצמו ללשון
 פשוט, לכן ראוי להאמין שהיה לו כוון גדול בזה, ואיש אמונות
 יבוא לו רב ברכות אמן בן יהי רצון:

מעשה א מאבדת בת מלך

ענה ואמר: בדרך ספרתי מעשה שכל מי שהיה שומעה
היה לו הרהור תשובה. וזו היא:

מעשה במלך אחד שהיו לו ששה בנים ובת אחת. ואותה הבת
היתה חשוכה בעיניו מאד והיה מחככה ביותר והיה משעשע
עמה מאד. פעם אחת היה מתועד עמה ביחד באיזה יום ונעשה
ברגו עליה ונזרקה מפיו דבור: שהלא טוב יקח אותך (דער ניט
גוטער זאל דיר געמען). בלילה הלכה לחדרה, ובפקר לא ידעו היכן
היא. והיה אביה מצער מאד והלך לבקשה אנה ואנה. עמד השני
למלכות מחמת שראה שהמלך מצטער מאד, ובקש שיתנו לו משרת
וסוס ומעות על הוצאות, והלך לבקשה. והיה מבקשה מאד זמן
מרבה מאד עד שמצאה. עתה מספר איך בקשה עד שמצאה, והיה
הולך אנה ואנה זמן רב ובמדבריות ובשדות וביערים והיה מבקשה
זמן רב מאד. והיה הולך במדבר וראה שביל אחד מן הצד והיה
מישב עצמו: באשר שאני הולך פלפך זמן רב במדבר ואיני יכול
למצאה, אלך בשביל הזה, אולי אבוא למקום ישוב. והיה הולך זמן
רב. אחר כך ראה מבצר (שקורין "שלאם") ובמה חילות היו עומדים
שם סביבו. והמבצר היה נאה ומתקן ומסדר מאד עם החילות והיה
מתירא מפני החילות פן לא יניחוהו לכנס. והיה מישב עצמו: אלך

ואנסה. והשאר הסוס והלך להמבצר והיו מניחים אותו ולא עכבוהו כלל, והיה הולך מחדר לחדר בלי עכוב ובא לפלמין אחד וראה שישב שם המלך בעטרה וכמה חילות שם וכמה משוררים בכלים לפניו והיה שם נאה ויפה מאד, והמלך ושום אחד מהם לא שאלוהו כלל. וראה שם מעדנים ומאכלים טובים ועמד ואכל והלך ושכב בנזית לראות מה נעשה שם וראה שהמלך צוה להביא המלכה. והלכו להביא אותה והיה שם רעש גדול ושמחה גדולה והמשוררים היו מזמרים ומשוררים מאד באשר שהביאו את המלכה. והעמידו לה כסא והושיבוה אצלו. והיא היתה הבת־מלך הנ"ל והוא הינו השני למלכות, ראה והכירה.

אחר־כך הציצה המלכה וראתה אחד ששוכב בנזית והכירה אותו. ועמדה מכסאה והלכה לשם ונגעה בו ושאלה אותו: האתה מכיר אותי. והשיב לה: הן. אני מכיר אותך, את היא הבת־מלך שנאבדה. ושאל אותה: האיד באת לכאן. והשיבה: באשר שאבי המלך נזרק מפיו דבור הנ"ל. וכאן המקום הזה הוא לא טוב. וספר לה שאביה מצטער מאד ושהוא מבקשה כמה שנים. ושאל אותה: איד אני יכול להוציא אותך. ואמרה לו שאי אפשר לך להוציא אותי כִּי־אם בשתהיה בוחר לך מקום ותהיה יושב שם שנה אחת, וכל השנה תתגעגע אחרי להוציא אותי, ובכל זמן שיהיה לך פנאי תהיה רק מתגעגע ומבקש ומצפה להוציא אותי ותהיה מתענה, וביום האחרון מהשנה תהיה מתענה ולא תישן כל המעת לעת. והלך ועשה כן. ובסוף השנה ביום האחרון היה מתענה ולא היה ישן ועמד והלך לשם. והיה רואה אילן ועליו גדלים תפוחים נאים

ספורי מאבדת בת מלך מעשיות כה

מאד, והיה מתאוה לעיניו מאד. ועמד ואכל משם ותכף שאכל התפוח, נפל וחספו שנה והיה ישן זמן מרבה מאד. והיה המשרת מנער אותו ולא היה נעור כלל.

אחר-כך הקיץ משנתו ושאל להמשרת: היכן אני בעולם. וספר לו המעשה הינו המשרת ספר להשני למלך המעשה ואמר לו, שאתה ישן זמן מרבה מאד זה כמה שנים ואני הייתי מתפרנס מהפרות. והיה מצער עצמו מאד. והלך לשם ומצא אותה. והיתה מצטערת לפניו מאד כי אלו באת באותו היום היית מוציא אותי מכאן ובשביל יום אחד אבדת. אמנם שלא לאכל הוא דבר קשה מאד, בפרט ביום האחרון אז מתגבר היצר הרע מאד, הינו שהבת-מלך אמרה לו שעתה תקל עליו האזהרה ולא יהיה מזוהר שלא לאכל כי הוא דבר קשה לעמד בו וכו', בכך תשוב לבחור לך מקום ותשב גם-כן שנה כנ"ל, וביום האחרון תהיה רשאי לאכל. רק שלא תישן ולא תשתה יין כדי שלא תישן כי העקר הוא השנה. והלך ועשה כן. ביום האחרון היה הולך לשם וראה מעין הולך. והמראה אדם והריח של יין. ושאל את המשרת: הראית שזה מעין וראוי שיהיה בו מים והמראה אדמומית והריח של יין. והלך וטעם מהמעין, ונפל וישן מיד כמה שנים עד שבעים שנה והיו הולכין חילות רבות עם השיקף להם מה שנוסע אחריהם (שקורין "אובאזין"), והמשרת הממין עצמו מחמת החילות. אחר כך הלכה מרפכה ועגלות-צב ושם ישבה הבת-מלך, ועמדה שם אצלו וירדה וישבה אצלו והכירה אותו. והיתה מנערת אותו מאד ולא ננער. והתחילה לקבל עליו אשר כמה וכמה יגיעות ופרחות גדולות מאד שהיו לו

זה כמה וכמה שנים פדי להוציא אותי ובשביל אותו היום שהיה יכול להוציאני ואפרו. והיתה בוכה מאד על זה, כי יש רחמנות גדול עליו ועלי שכל־כך זמן שאני כאן ואיני יכול לצאת אחר־כך לקחה פאטשיילע (א) מעל ראשה וכתבה עליו בדמעות שלה והניחה אצלו ועמדה וישבה במרפבתה ונסעה משם. אחר־כך הקיץ ושאל את המשרת: היכן אני בעולם. וספר לו כל המעשה, ושחילות רבות הלכו שם ושהיתה כאן מרכבה הנ"ל ושהיתה בוכה עליו והיתה צועקת שיש רחמנות עליו ועליה כנ"ל. בתוך כך הציץ וראה שהפאטשיילע מנחת אצלו. ושאל: מאין זה. והשיב לו שהיא כתבה עליו בהדמעות. ולקחה והרים אותה כנגד השמש, והתחיל לראות האותיות, וקרא מה שכתוב שם כל קבלתה וצעקתה כנ"ל ושפעת איננה שם במבצר הנ"ל. כי אם שיבקש הר של זהב ומבצר של מרגליות שם תמצאני. והשאיר את המשרת והניחו והלך לבדו לבקשה. והלך כמה שנים לבקשה. וישב עצמו, שבודאי פשוט לא נמצא הר של זהב ומבצר של מרגליות, כי הוא בקי במפת העולם (שקורין "לאנד־קארט") ועל־פן אלף אל המדבריות. והלך לבקשה במדבריות כמה וכמה שנים.

אחר־כך ראה אדם גדול מאד שאינו (גדר) אנושי כלל שיהיה אדם גדול כל־כך. ונשא אילן גדול, שפשוט אינו נמצא אילן גדול כזה, ואותו האיש שאל אותו: מי אתה? ואמר לו: אני אדם. ותמה ואמר שזה כל כך זמן שאני בהמדבר ולא ראיתי מעולם בכאן אדם. וספר לו כל המעשה הנ"ל ושהוא מבקש הר של זהב

ומבצר של מרגליות. אמר לו: בודאי אינו בנמצא כלל, ודחה אותו ואמר לו שהשיאו את דעתו בדבר שטות כי בודאי אינו נמצא כלל והתחיל לבכות מאד הינו השני למלכות בכה מאד ואמר, כי בודאי בהכרח הוא נמצא באיזה מקום והוא דחה אותו הינו האדם המושגה שפגע דחה אותו בדבריו ואמר, כי בודאי דבר שטות אמרו לפניו. והוא אמר הינו השני למלכות, שבודאי יש. אמר לו האדם המושגה להשני למלכות: לדעתי היא שטות, אך מחמת שאתה מתעקש הנה אני ממנה על כל החיות אעשה למענך ואקרא לכל החיות כי הם רצים את כל העולם. אולי תדע אחת מהם מהר ומבצר כנ"ל. וקרא את כלם מקטן ועד גדול כל מיני החיות ושאל אותם, וכלם השיבו שלא ראו. ואמר לו: ראה ששטות ספרו לפניך; אם תשמע שוב לאחורך כי בודאי לא תמצא כי איננו בעולם. והוא הפציר מאד ואמר שבהכרח הוא בנמצא בודאי. אמר לו האדם המושגה להשני למלכות: הנה במדבר נמצא שם אחי, והוא ממנה על כל העופות. ואולי יודעים הם מחמת שהם פורחים באויר בגבוה. אולי ראו הר ומבצר הנ"ל. ותלך אליו ותאמר לו שאני שלחתי אותך אליו.

והלך כמה וכמה שנים לבקשו, ומצא שוב אדם גדול מאד כנ"ל ונשא גם כן אילן גדול כנ"ל. ושאל אותו גם כן כנ"ל והשיב לו כל המעשה ושאליו שלחו אליו. והוא דחה אותו גם כן, כי בודאי אינו בנמצא. והוא הפציר אותו גם כן ואמר לו האדם הנה להשני למלכות: הנה אני ממנה על כל העופות; אקרא אותם, אולי יודעים הם. וקרא כל העופות ושאל את כלם מקטן ועד גדול והשיבו שאינם יודעים מהר ומבצר הנ"ל. אמר לו: הלא אתה רואה שבודאי

איננו בעולם. אם תשמע לי שוב לאחוריקד כי בודאי איננו. והוא
 הינו השני למלכות, הפציר אותו ואמר שבודאי ישנו בעולם. אמר
 לו האדם השני הזה להשני למלכות, להלן במדבר נמצא שם אחי
 שממנה על כל הרוחות, והם רצים כל העולם; אולי יודעים הם.
 והלך כמה וכמה שנים לבקש ומצא אדם גדול גם כן כנ"ל ונשא
 גם כן אילן גדול כנ"ל. ושאל אותו גם כן כנ"ל, והשיב לו כל
 המעשה כנ"ל ודחה אותו גם כן. והוא הפציר אותו גם כן, ואמר
 לו האדם השלישי הזה להשני למלכות, שלמענו יקרא שיבואו כל
 הרוחות וישאל אותם. וקרא אותם ובאו כל הרוחות ושאל את כלם,
 ולא ידעו שום אחד מהם מהר ומבצר הנ"ל. ואמר לו האדם השלישי
 להשני למלכות: הלא אתה רואה ששטות ספרו לפניך. והתחיל
 לבכות מאד ואמר: אני יודע שישנו בודאי. בתוך כך ראה שבא
 עוד רוח אחד, וכעס עליו הממנה הנ"ל: מדוע נתאחרת לבוא, הלא
 גזרתי שיבואו כל הרוחות ולמה לא באת עמהם? השיב לו שנתעכבתי
 מחמת שהייתי צריך לשאת בתמלכה אל הר של זהב ומבצר של
 מרגליות. ושמוח מאד. ושאל הממנה את הרוח: מה יקר שם. הינו
 איזה דברים הם שם ביקר ובחשיבות, ואמר לו שכל הדברים הם
 שם ביקר גדול. ואמר הממנה על הרוחות להשני למלכות: באשר
 שזה זמן גדול כל כך שאתה מבקשה וכמה יגיעות שהיו לך, ואולי
 יהיה לך עתה מניעה מחמת ממון, על כן אני נותן לך כלי, כשתושיט
 ירך לתוכה תקבל משם מעות. וגזר על הרוח הנ"ל שיליך אותו
 לשם. ובא הרוח סערה ונשא אותו לשם. והביא אותו אל שער,
 והיו עומדים שם חילות שלא הניחו לכנס אל העיר. והושיט ידו
 אל הכלי ולקח מעות ושחד אותם ונכנס לתוך העיר, והיתה עיר

ספורי מאבדת בת מלך מעשיות כט

נָאָה, וְהֵלֵךְ אֶל גְּבִיר וְשָׁכַר לוֹ מְזוֹנוֹת, כִּי צָרִיךְ לְשֹׁהוֹת שָׁם, כִּי צָרִיךְ
לְשׁוֹם יִשְׁכַּל וְחֻכְמָה לְהוֹצִיָּאָה. וְאִיךְ שֶׁהוֹצִיָּאָה לֹא סֵפֶר. וּבִסּוֹף הוֹצִיָּאָה.
וְעַיִן בְּהַקְדָּמָה וְתִרְאָה רְמִיזִים נִפְלְאִים עַל מַעֲשֵׂה הַזֹּאת.

מעשה ב ממלך וקיסר

מעשה בקיסר אחד שלא היה לו בנים. גם מלך אחד לא היה לו בנים. ונסע הקיסר על הארץ לשוטט לבקש אולי ימצא איזה עצה ותרופה להוליד בנים. גם המלך נסע כמורכך, ונודמנו שניהם לפנדק אחד, ולא היו יודעים זה מזה. והפיר הקיסר בהמלך שיש לו נימוס, של מלכות, ושאל אותו והודה לו שהוא מלך. גם המלך הפיר בקיסר גם כן והודה לו גם כן, והודיעו זה לזה שנוסעים בשביל בנים ונתקשרו שניהם, באם שיבואו לביתם ויולידו נשותיהם זכר ונקבה, באפן שיהיו יכולים להתחתן, אזי יתחתנו בין שניהם. ונסע הקיסר לביתו והוליד בת. והמלך נסע לביתו והוליד בן. והתקשרות הנ"ל גשכח מהם. ושלח הקיסר את בתו ללמד, גם המלך שלח את בנו ללמד, ונודמנו שניהם אצל מלמד אחד. והיו אוהבים זה את זה מאד ונתקשרו ביניהם שישאו זה לזה. ונטל הבן־מלך טבעת ונתן על ידה ונתחתנו יחד. אחר־כך שלח הקיסר אחר בתו והביאה לביתו. גם המלך שלח אחר בנו והביאו לביתו, והיו מדברים שדוכים לבת־הקיסר, ולא רצתה שום שדוך מחמת התקשרות הנ"ל. והבן־מלך היה מגעגע מאד אחריה. גם הבת־קיסר היתה עצבה תמיד. והיה הקיסר מוליכה לחצרות שלו ופלטין שלו והראה אותה גדלתה, והיא היתה עצבה. והבן־מלך היה מגעגע מאד אחריה עד שנחלה, וכל מה ששאלו אותו על מה אתה חולה, לא

רצה להגיד. ואמרו להמשמש אותו: אולי תוכל אתה לחקר אצלו. ואמר להם שהוא יודע, כי הוא היה עמו אז במקום שלמד שם, והגיד להם הדבר. ואזי נזכר המלך שפבר נתחנתן הוא עם הקיסר מקדם. והלך וכתב להקיסר שיכין עצמו על החתנה כי פבר נתקשרו מקדם פנ"ל. ולא רצה הקיסר, אך לא היה יכול להעז ולסרב, והשיב לו שישלח המלך את בנו אליו ויראה אם יוכל לנהג מדינות, אזי ישיא בתו אליו. ושלח בנו אליו, הינו שהמלך שלח בנו לתקיסר בפאר צוה הקיסר פנ"ל, והושיבו הקיסר בתוך חדר ומסר לו גירות של עסקי המדינה לראות אם יוכל לנהג את המדינה.

והבן-מלך היה מתגעגע מאד לראות אותה, ולא היה אפשר לו לראותה. פעם אחד הלך אצל כתל של אספקלריא (א) וראה אותה ונפל חלשות ובאתה היא אליו ונערתו וספרה לו שאינה רוצה שום שדודך מחמת ההתקשרות עמו, ואמר לה: מה נעשה ואביך אינו רוצה. ואמרה: אף-על-פי-כן. אחר-כך התיעצו שיניחו לפרש עצמם על הים. ושכרו להם ספינה ופרשו בים. והלכו על הים. אחר-כך רצו לקרב עצמם אל הספר. ובאו לספר. והיה שם יער והלכו לשם. ולקחה הבת-קיסר הטבעת ונתנה לו, והיא שכבה שם. אחר-כך ראה הבן-מלך שבסמוך תעמד, והניח הטבעת אצלה. אחר-כך עמדו והלכו אל הספינה. בתוך כך נזכרה ששכחו הטבעת שם, ושלחה אותו אחרי הטבעת. והלך לשם ולא היה יכול למצא המקום והלך למקום אחר ולא היה יכול למצא הטבעת. והיה הולך לבקשו ממקום למקום עד שנתעה ולא היה יכול לחזור. והיא הלכה

לְבַקְשׁוֹ וְנִתְעֵית גַּם־בּוֹ, וְהָיָה הוּא הוֹלֵךְ וְתוֹעָה, הוֹלֵךְ וְתוֹעָה. אַחֲר־כֵּן רָאָה דְרֹךְ וְהִלְךְ לְיִשׁוּב, וְלֹא הָיָה לוֹ מָה לַעֲשׂוֹת, וְנַעֲשֶׂה מְשֶׁרֶת. גַּם הִיא הָיְתָה הוֹלֶכֶת וְתוֹעָה, וַיִּשְׁכְּבָה עֲצָמָה שְׁתִּישָׁב אֶצֶל הַיָּם, וְהִלְכָה אֶל שְׁפַת־הַיָּם. וְהָיָה שֵׁם אֵילָנוֹת שֶׁל פְּרוֹת, וַיִּשְׁכְּבָה שָׁם, וּבַיּוֹם הָיְתָה הוֹלֶכֶת אֶצֶל הַיָּם, אוֹלֵי תַמְצָא עוֹבְרִים וְשָׁכִים. וְהָיְתָה מִתְּפַרְנְסַת מִן הַפְּרוֹת, וּבִלְוִיָּה הָיְתָה עוֹלָה עַל אֵילָן כְּדֵי שְׁתַּהַיֶּה גִשְׁמֶרֶת מִן הַחַיּוֹת:

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה סוֹחַר גְּדוֹל מִפְּלֶג מְאֹד, וְהָיָה לוֹ מִשְׁאֵ־וּמְתָן בְּכָל הָעוֹלָם, וְהָיָה לוֹ בֶן יָחִיד. וְהַסוֹחַר הָיָה זָקֵן. פַּעַם אֶחָד אָמַר הַבֶּן לְאָבִיו: בְּאִשֶׁר שְׂאִתָּה זָקֵן וְאֲנִי נָעַר וְהַנְּאֻמָּנִים שְׁלֹךְ אֵינָם מִשְׁגִּיחִים כָּלֵל עָלַי, וְאַתָּה תִסְתַּלַּק וְאַהֲרֵיה נִשְׁאָר רֵיק וְלֹא אֲדַע מָה לַעֲשׂוֹת; כִּכֵּן תֵּן לִי סְפִינָה עִם סְחוּרָה וְאֵלֶךְ עַל הַיָּם כְּדֵי לִהְיוֹת בְּקֵי בְּמִשְׁאֵ־וּמְתָן. וְנָתַן לוֹ אָבִיו סְפִינָה עִם סְחוּרָה, וְהִלְךְ לְמַדְיָנוֹת וּמְכַר הַסְּחוּרָה וְקָנָה סְחוּרָה אַחֲרֵת וְהִצְלִיחַ. בְּהִיוֹתוֹ עַל הַיָּם רָאוּ אוֹתָן הָאֵילָנוֹת הַנִּ"ל, שֶׁהָיְתָה הַבַּת־קִיסָר שָׁם, וְסָבְרוּ שֶׁהוּא יִשׁוּב וְרָצָה לִילֵךְ לְשָׁם. וּכְשֶׁנִּתְקַרְבוּ רָאוּ שֶׁהֵם אֵילָנוֹת וְרָצוּ לַחְזוֹר. בְּתוֹךְ כֵּן הִצִּיץ הַסוֹחַר, הִינּוּ בֶן הַסוֹחַר הַנִּ"ל, לְתוֹךְ הַיָּם וְרָאָה שֵׁם אֵילָן וְעָלָיו כְּמַרְאֵה אָדָם, וְסָבַר שֶׁמָּא הוּא טוֹעָה עֲצָמוֹ. וְהִגִּיד לְשֶׁאֵר הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ שָׁם וְהִבִּיטוּ וְרָאוּ גַם־כֵּן כְּמַרְאֵה אָדָם עַל הָאֵילָן וְהִתְיַשְׁבוּ לְהִתְקַרֵב לְשָׁם וְשָׁלְחוּ אִישׁ עִם סְפִינָה קְטַנָּה לְשָׁם. וְהֵם הָיוּ מִבִּיטִים בְּתוֹךְ הַיָּם, כְּדֵי לִכְוֹן אֶת הַשְּׁלִיחַ שֶׁלֹּא יִטְעֶה מִן הַדְּרֹךְ כְּדֵי שֶׁיִּלְךְ מִכֵּן אֶל הָאֵילָן הַנִּ"ל. וְהִלְךְ לְשָׁם וְרָאָה שְׁיֹשֵׁב שָׁם אָדָם וְהִגִּיד לָהֶם. וְהִלְךְ בְּעֲצָמוֹ, בֶּן הַסוֹחַר הַנִּ"ל, וְרָאָה שְׁיֹשֵׁבֶת שָׁם, הִינּוּ הַבַּת־קִיסָר הַנִּ"ל שֶׁהָיְתָה יּוֹשֶׁבֶת שָׁם כְּנִ"ל, וְאָמַר לָהּ שֶׁתֵּרַד. וְאָמְרָה

לו שאינה רוצה לכנס אל הספינה, כִּי־אם שיבטיחה שלא יגע בה
 כִּי־אם כְּשִׁבּוֹא לְבֵיתוֹ וַיִּשָּׂא אוֹתָהּ בְּדַת. וְהַבְּטִיחַ לָהּ. וַנִּכְנָסָה אֶצְלוֹ
 לְסַפִּינָה, וְרָאָה שֶׁהִיא מְזוּמֶרֶת עַל כָּלִי זָמֵר וַיְכוּלָה לְדַבֵּר בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת,
 וְשָׂמַח עַל שְׁנֹדְמָנָה לוֹ. אַחֲר־כֵּן כָּשֶׁהֲתַחִילוּ לְהִתְקַרֵּב לְבֵיתוֹ, אָמְרָה
 לוֹ, שֶׁהַיִּשָּׁר שַׁיְלֵךְ לְבֵיתוֹ וַיּוֹדִיעַ לְאָבִיו וּקְרוּבָיו וְכָל מִידְעָיו שֶׁפֶלֶם
 יֵצְאוּ לְקִרְאָתָהּ, בְּאֲשֶׁר שְׂמוֹלֵךְ אִשָּׁה חֲשׂוּבָה כְּזוֹ. וְאַחַר כֵּן יִתְּנֶדַע
 לוֹ מִי הִיא, כִּי גַם מִקִּדְּמֵי הַתְּנָה הִיא עִמּוֹ שְׂלֵא יִשְׂאֵל אוֹתָהּ מִי
 הִיא עַד אַחַר הַחֲתָנָה, אִזּוֹ יֵדַע מִי הִיא, וְהַסְּפִים עִמָּה. אָמְרָה לוֹ:
 גַּם הַיִּשָּׁר בְּאֲשֶׁר שְׂאֵתָה מוֹלֵךְ אִשָּׁה כְּזוֹ שֶׁתִּשְׁכַּר אֶת כָּל הַמַּאֲטְרָאסֵן (ב)
 הַמוֹלֵכִין הַסַּפִּינָה לְמַעַן יֵדְעוּ שֶׁהַסּוֹחֵר שְׁלָהֶם יֵשׁ לוֹ נְשׂוֹאִין עִם אִשָּׁה
 כְּזוֹ וְהַסְּפִים עִמָּה וְלִקַּח יוֹן טוֹב מְאֹד שֶׁהִיָּה לוֹ בְּסַפִּינָה וְנָתַן לָהֶם
 וְנִשְׁתַּכְּרוּ מְאֹד. וְהוּא הֵלֵךְ לְבֵיתוֹ לְהוֹדִיעַ לְאָבִיו וּקְרוּבָיו כִּנְ"ל,
 וְהַמַּאֲטְרָאסֵן נִשְׁתַּכְּרוּ וַיֵּצְאוּ מִן הַסַּפִּינָה, וְנִפְּלוּ וְשָׁכְבוּ בְּשַׁכְרוּתָם.
 וּבַעֲוֹד שֶׁהָיוּ מְכִינִים עֲצָמָם שֵׁם לֵילֵךְ לְקִרְאָתָהּ עִם כָּל הַמְּשַׁפָּחָה,
 הִלְכָה הִיא וְהִתִּירָה הַסַּפִּינָה מִן הַסֶּפֶר, וּפְרָשָׁה הַיּוֹלֹנוֹת (הִינּוּ
 הַלְאוּוֹיִנְטֵן) וְהִלְכָה לָהּ עִם הַסַּפִּינָה. וְהֵם בָּאוּ אֶל הַסַּפִּינָה, הִינּוּ כָּל
 הַמְּשַׁפָּחָה שֶׁל הַסּוֹחֵר, וְלֹא מֵצְאוּ דָבָר. וְחָרָה לְהַסּוֹחֵר אָבִי הַבֵּן הַנְ"ל
 מְאֹד וְהוּא צוֹעֵק וְאוֹמֵר, הִינּוּ הַבֵּן שֶׁל הַסּוֹחֵר הַנְ"ל שֶׁהִיָּה בָּא עִם
 הַסַּפִּינָה הַנְ"ל צָעֵק וְאוֹמֵר: תֵּאֱמִין לִי שֶׁהַבְּאֵתִי סַפִּינָה עִם סְחוּרָה
 וְכו', וְהֵם אֵינֶם רוֹאִים דָּבָר. וְאוֹמֵר לוֹ: תִּשְׂאֵל לְהַמַּאֲטְרָאסֵן. וְהֵלֵךְ
 לִשְׂאֵל אוֹתָם, וְהֵם שׂוֹכְבִים שְׂכוּרִים. אַחֲרֵי כֵן נִנְעְרוּ, וְשָׂאֵל לָהֶם
 וַאֲיֵנֶם יוֹדְעִים כָּלֵל מָה עָבַר עֲלֵיהֶם רַק יוֹדְעִים שֶׁהִבִּיאוּ סַפִּינָה עִם

כָּל הַנַּ"ל וְאִינָם יוֹדְעִים הֵיכֵן הָיָא. וְחָרָה הַסּוּחָר מְאֹד עַל בְּנוֹ וְגִרְשׁוֹ מִבֵּיתוֹ, וְלֹא יָבֹא לְגַגֵּד פְּנָיו. וְהִלְךְ מִמֶּנּוּ נֶעַ וְנָד, וְהָיָא, הֵינּוּ הַבַּת־קִיסָר הַנַּ"ל, הֵיחָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם:

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה מֶלֶךְ אֶחָד וְהָיָה בּוֹנֵה לוֹ פְּלָטִין עַל הַיָּם כִּי שָׁם הוֹטֵב בְּעֵינָיו לִבְנוֹת פְּלָטִין מִחֲמַת אוֹיֵר הַיָּם. וְהַסְפִּינוֹת הוֹלְכוֹת שָׁם. וְהָיָא, הֵינּוּ הַבַּת־קִיסָר הַנַּ"ל, הֵיחָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם וּבֵאתָה סְמוּךְ לַפְּלָטִין שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל. וְהַמֶּלֶךְ הַבֵּיט וַרְאָה סְפִינָה בְּלִי מְנַהִיגִים וְאִין שָׁם אַנְשִׁים, וְסָבַר שֶׁהוּא טוֹעָה עֲצֻמוֹ, וְצוּה לְאַנְשָׁיו שִׁיסְתַּפְּלוּ וַרְאוּ גַם־בֶּן בֶּן. וְהָיָא נִתְקַרְבָּה אֶל הַפְּלָטִין. אַחֲר־כֵּן הִתְיַשְׁבָּה עֲצֻמָּה: לָמָּה לָּהּ הַפְּלָטִין. וְהִתְחִילָה לַחֲזֹר. וְשָׁלַח הַמֶּלֶךְ וְהַחֲזִירָה וְהִבִּיאָה לְבֵיתוֹ, וְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל לֹא הָיָה לוֹ אִשָּׁה, כִּי לֹא הָיָה יָכֹל לְכַרֵּד לוֹ, כִּי מִי שֶׁהָיָה רוֹצֵה לֹא רָצָתָה הָיָא וְכֵן לְהַפְּדָה. וּכְשֶׁבֵאתָה לְשָׁם הַבַּת־קִיסָר הַנַּ"ל אָמְרָה לוֹ שִׁישְׁבַע לָהּ שְׁלֹא יָנַע בָּהּ עַד שִׁישְׁאַנָּה בְּדַת, וְנִשְׁבַּע לָהּ. וְאָמְרָה לוֹ שֶׁרְאוּי שְׁלֹא יִפְתַּח אֶת הַסְפִּינָה שְׁלָהּ וְלֹא יָנַע בָּהּ, רַק שֶׁתַּעֲמֹד כֵּךְ עַל הַיָּם עַד הַנְּשׂוֹאִין וְאִזּוּ יֵרְאוּ הַכֹּל אֶת רַבּוּי הַסְּחוּרָה שֶׁהִבִּיאָה לְכֹל יֹאמְרוּ שֶׁלֶקַח אִשָּׁה מִן הַשּׁוּק. וְהַבְּטִיחַ לָהּ בֶּן. וְהַמֶּלֶךְ פָּתַח לְכֹל הַמְּדִינֹת שִׁיתְקַבְּצוּ וַיְבִיאוּ עַל הַחֲתָנָה שְׁלוֹ, וּבְנָה פְּלָטִין בְּשִׁבְלָהּ. וְהָיָא צוּתָה שִׁיבִיאוּ לָהּ אַחֲר־עֶשֶׂר בְּנוֹת שָׂרִים שִׁיְהִיו עִמָּה. וְצוּה הַמֶּלֶךְ וְשָׁלְחוּ לָהּ אַחֲר־עֶשֶׂר בְּנוֹת שָׂרִים גְּדוֹלִים מְאֹד וּבְנָאוּ לְכֹל אַחַת פְּלָטִין מִיחָד, וְהָיָא הֵיחָה לָהּ גַם בֶּן פְּלָטִין מִיחָד, וְהָיוּ מִתְקַבְּצוֹת אֵלֶיהָ, וְהָיוּ מְזַמְּרוֹת בְּכָל־יְשִׁיר וּמְשַׁחֲקִים שָׁם עִמָּה. פַּעַם אַחַת אָמְרָה לָהֶם שֶׁתִּלְךְ עִמָּהֶם עַל הַיָּם, וְהִלְכוּ עִמָּה. וְהָיוּ מְשַׁחֲקִים שָׁם, וְאָמְרָה לָהֶם שֶׁתְּכַבֵּד אוֹתָם בֵּינָן

ספורי ממלך וקיסר מעשיות לה

טוב שיש לה, ונתנה להם מהינין שבספינה ונשתפרו ונפלו ושכבו. והלכה והתירה הספינה ופרשה הוילונות וברחה עם הספינה. והם, הינו המלך ואנשיו, הציצו וראו שהספינה איננה ונבהלו מאד. ואמר המלך: הנהרו שלא להגיד לה פתאם כי צערה יהיה גדול מאד על ספינה יקרה כזו, כי המלך לא היה יודע שהיא בעצמה ברחת עם הספינה והיה סבור שהיא עדין בחדרה, גם אולי תסבר שהמלך נתן לאחד את הספינה, רק ישלחו את שררה אחת מהבנות שרים הנ"ל להגיד לה בחכמה. והלכו לחדר אחד ולא מצאו אדם. וכן לחדר שני וכן לכל האחד-עשר חדרים, ולא מצאו אדם. והספימו לשלח בלילה שררה זקנה להגיד לה. והלכו לחדרה ולא מצאו אדם ונבהלו מאד. ואביהן של הבנות שרים הנ"ל שהיו רגילים שיגיעו להם אגרות זה מזה, ועתה ראו שהם שולחים אגרות ואין להם שום אגרת מבנותיהם. עמדו השרים ונסעו בעצמן לשם, ולא מצאו את בנותיהם, וחרה להם מאד, ואמרו לשלח את המלך, דהינו למקום ששולחין החיבים מיתה (שקורין "פארשיקן"), כי הם היו השרי מלוכה, אך נתישבו מה חטא המלך שיתחייב שלוח כי נאנס בדבר. והספימו להעבירו ממלכותו ולגרשו. והעבירו אותו וגרשוהו והלך לו:

והיא, הינו הפת-קיסר הנ"ל שברחה עם האחת-עשרה בנות שרים, הלכה עם הספינה. אחר-כך נגערו השרות הנ"ל, והתחילו שוב לשחק כמקדם, כי לא ידעו שהספינה כבר הלכה מן הספר, ואמרו לה: נחזור. והשיבה להם: גשה עוד כאן קצת. אחר-כך עמד רוח סערה ואמרו: נחזור לביתנו. והודיעה להם שהספינה כבר פרשה מן הספר. ושאלו אותה על מה עשתה כן. ואמרה שהיתה יראה

פן תשבר מחמת הרוח סערה, על פן הכרחה להתירה ולפרש
הוילאות. והיו הולכים על הים, הבת־קיסר עם האחת־עשרה בנות־שרים
הנ"ל, והיו מזמרים שם בכל־זמר. ופגעו בפלמין, ואמרו לה השרות
הנ"ל: נתקרב לשם, ולא רצתה. ואמרה כי נתחרטה על שנתקרבה
אצל פלמין הנ"ל, הינו על שנתקרבה לפלמין של המלך הנ"ל שרצה
לשא אותה בנ"ל. אחר־כך ראו כמין אי־הים ונתקרכו לשם. והיו
שם שנים־עשר גזלנים, ורצו להרגם. ושאלה היא: מי הגדול שבכם.
והראו לה. אמרה לו: מה מעשיכם. אמר לה שהם גזלנים. אמרה
לו: אף אנחנו גזלנים; רק שאתם גזלנים בגבורה שלכם, ואנחנו
גזלנים על־ידי חכמה כי אנו מלמדים בלשונות ובכל־זמר. בכך מה
בצע כי תהרגו אותנו, הלא טוב שתשאו אותנו לנשים ויהיה לכם
גם העשירות שלנו. והראה היא להם מה שבספינה, ונתרצו לדבריה.
והראו הגזלנים להם גם־כן כל העשירות שלהם, והוליכו אותם בכל
המקומות שלהם והסכימו שלא יהיו נושאים בכת־אחת כִּי־אם בזה
אחר זה, הינו שכל הגזלנים הנ"ל לא יהיו נושאים את השררות
הנ"ל כלם בכת־אחת, רק הנשואין שלהם יהיה בזה אחר זה, גם
שיכירו לכל אחד שררה אחת לפי הראוי לו, הגדול לפי גודלו וכו',
אחר־כך אמרה להם שתכבד אותם ביין טוב נפלא מאד שיש לה
בספינה שאינה מסתפקת ממנו רק הוא טמון אצלה עד יום שיזמן
לה השם יתברך הזווג שלה. ונתנה להם היין בשנים־עשר גביעים
ואמרה שכל אחד ישתה לכל אחד מהשנים־עשר, ושתו ונשתכרו
ונפלו. ואמרה לחברותיה הנ"ל: לכו ושחטו כל אחת את בעלה,
והלכו ושחטו כלם. ומצאו שם עשירות מפלג מאד שלא היה אצל
שום מלך. והסכימו שלא לקח נחשת ולא כסף כִּי־אם זהב ואבנים

טובות. והשליכו מן הספינה שלהם דברים שאינם חשובים כל־כך, ומענו כל הספינה עם דברים יקרים: זהב ואבנים טובות שמצאו שם. והספיקו שלא לילך עוד מלבש כמו נשים, ותפרו להם בגדי זכרים מלבושי אשכנז והלכו עם הספינה:

ויהי היום והיה מלך אחד זקן. והיה לו בן יחיד, והשיא אותו, ומסר מלכותו לבנו. אמר הבן־מלך שילך ויטיל עם אשתו בים כדי שתהיה רגילה באויר הים פן חס ושלום, מכרחים באיזה פעם לברח בים. והלך עם אשתו עם השרי מלוכה ופרשו בספינה והיו שם שמחים ומשחקים מאד. אחר־כך אמרו שיפשוטו כלם בגדיהם, הינו הבן־מלך עם השרי מלוכה שהיו שם בספינה התניעצו מחמת שמחה שיהיו כלם פושטים את בגדיהם, וכן עשו, ולא נשאר עליהם כִּי־אם הכתנת. והיו מתחזקין לעלות על התרן, והיה הבן־מלך הנ"ל מתחזק לעלות לשם. והיא, הינו הבת־קיסר הנ"ל, באתה עם הספינה, שלא הנ"ל, וראתה אותו הספינה הנ"ל, הינו הספינה של הבן־מלך עם שרי־מלוכה הנ"ל, ובתחלה היתה יראה להתקרב. אחר כך נסמכו קצת, וראו שהם משחקים מאד והבינו שאינם גולנים והתחילו להתקרב. אמרה הבת־קיסר לחברותיה: אני יכולה להפיל את אותו הקרח לתוך הים, הינו את הבן־מלך הנ"ל שהיה עולה בראש התרן בנ"ל, כי הבן־מלך הנ"ל היה קרח, דהינו שהיה מקרח ראשו משערות. אמרו לה: ואיך אפשר, הלא אנו רחוקים מהם מאד. אמרה להן שיש זכוכית ששורף ועל־ידי זה תפיל אותו. ואמרה שלא להפיל אותו עד שיעלה על ראש התרן ממש, כי כשהוא באמצעית התרן אזי כשיפיל, יפל אל תוך הספינה, אבל כשיעלה בראש, אזי כשיפיל,

יפל לתוך הים. המתינה עד שעלה אל ראש התרן ממש ולקחה הזכוכית ששורף נגד החמה (שקורין "ברען-בריל") וכונה נגד מחו עד שנכוה מחו ונפל לתוך הים, וכיון שראו, אנשי הספינה של המלך הנ"ל, שנפל, נעשה שם רעש גדול כי איך יוכלו לחזור לביתם כי המלך ימות מחמת צער. ואמרו להתקרב אל הספינה שרואין, הינו לספינה זו הנ"ל של הבת-קיסר, אולי יש שם איזה דאקטיר שיוכל לתן להם עצה. והתקרבו אל הספינה הנ"ל, הינו הספינה של הבת-קיסר עם השרות הנ"ל, ואמרו להם, אנשי הספינה של המלך להשרות עם הבת-קיסר הנ"ל, שלא יתיראו כלל כי לא יעשו להם כלל. שאלו אותם: אולי יש ביניכם דאקטיר שייתן לנו עצה. וספרו להם כל המעשה ושכן המלך נפל לתוך הים. ואמרה הבת-קיסר שיוציאו אותו מן הים. והלכו ומצאו אותו והוציאו אותו. ולקחה הדפק בידה ואמרה שנשרף מחו. וקרעו המוח ומצאו שפדבריה פן הוא ונכהלו מאד. ובקשו ממנה שתלך עמם לביתם ותהיה דאקטיר אצל המלך ותהיה חשוכה וגדולה מאד, ולא רצתה, ואמרה כי איננה דאקטיר, רק שידעת סתם דברים הללו. ולא רצו, אנשי הספינה של המלך, לחזור לביתם והלכו שתי הספינות ביחד. והוטב בעיני השרי-מלוכה מאד שהמלכה שלהם תשא את הדאקטיר מחמת גדל חכמתו שראו בו. כי השרי מלוכה של בן-המלך הנ"ל שנפל ומת סברו שהבת-קיסר עם השרות הנ"ל הם זכרים כי היו מלבשים במלבושי זכרים כנ"ל, על-פן רצו שהמלכה שלהם שהיא אשת בן-המלך שמת תשא את הדאקטיר שהיא באמת הבת-קיסר שהיו סבורים שהיא דאקטיר מחמת שידעה בחכמתה שנשרף המוח של בן-המלך שנפל כנ"ל, ושיהיה הוא מלך שלהם, ואת המלך שלהם,

טפורי ממלך וקיסר מעשיות

הִינּוּ הַמֶּלֶךְ הַזֶּקֶן הַנַּ"ל, יִהְרָגוּ, כֹּל זֶה הָיוּ רוֹצִים מְאֹד הַשָּׂרִי מְלוּכָה הַנַּ"ל, אֵךְ שָׁלֵא הָיָה אֶפְשָׁר לְדַבֵּר דְּבַר כְּזָה אֶל הַמֶּלֶכָה שֶׁהִיא תִּשָּׂא דְאֶקְטִיר. גַּם לְהַמְלִכָה הַזֹּטֵב גַּם־כֵּן מְאֹד שֶׁתִּשָּׂא אֶת הַדְּאֶקְטִיר, אֵךְ שֶׁהִיָּתָה מִתְנַרְאָה מִן הַמְּדִינָה פֶּן לֹא יִתְרַצוּ שִׁיְהִיָּה הוּא מֶלֶךְ. וְהַסְּכִימוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁתָּאוֹת, כְּדֵי שֶׁעַל הַמִּשְׁתָּה בְּשַׁעַת חֲדוּה יוּכְלוּ לְדַבֵּר מִזֶּה. וְהָיוּ עוֹשִׂין מִשְׁתָּה אֶצֶל כָּל אֶחָד בְּיוֹמוֹ. כְּשֶׁהִגִּיעַ יוֹם מִשְׁתָּה שֶׁל הַדְּאֶקְטִיר, הִינּוּ הַבַּת־קִיסָר, נָתַן לָהֶם מִיַּיִן שֶׁלּוֹ הַנַּ"ל וְנִשְׁתַּכְּרוּ. בְּשַׁעַת חֲדוּה אָמְרוּ הַשָּׂרִים: מַה יָּפָה הָיָה שֶׁהַמֶּלֶכָה תִּשָּׂא אֶת הַדְּאֶקְטִיר. וְאָמַר הַדְּאֶקְטִיר: יָפָה מְאֹד הָיָה רַק אִם הָיוּ מְדַבְּרִים זֹאת בְּלִתי פֶּה שְׁתוּי, הִינּוּ שָׁלֵא בְּשַׁעַת שְׂכָרוֹת. נַעֲנִית הַמֶּלֶכָה גַּם־כֵּן וְאָמְרָה: מַה יָּפָה הָיָה שֶׁהִיא תִּשָּׂא אֶת הַדְּאֶקְטִיר רַק שֶׁהַמְּדִינָה תִּסְפִּים עַל זֶה. הַשִּׁיב שְׁנִית הַדְּאֶקְטִיר, הִינּוּ בַת־הַקִּיסָר: יָפָה מְאֹד הָיָה רַק אִם הָיוּ מְדַבְּרִים זֹאת בְּלִתי פֶּה שְׁתוּי.

אֲחֵר־כֶּךְ כְּשֶׁהִקִּיצוּ מִשְׂכָּרוֹתָם נִזְכְּרוּ הַשָּׂרִים מַה שֶׁאָמְרוּ וְנִתְבַּיְשׁוּ בַעֲצָמָן מִהַמֶּלֶכָה שֶׁאָמְרוּ דְּבַר כְּזָה אֵךְ הִלֵּא הוּא גַּם־כֵּן בַּעֲצָמָה אָמְרָה זֹאת. וְהִיא גַּם־כֵּן נִתְבַּיְשָׁה מִפְּנֵיהֶם אֵךְ הִלֵּא גַּם הֵם אָמְרוּ זֹאת. וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר מִזֶּה וְנִסְכְּם בֵּינֵיהֶם כֵּן, וְנִתְחַתְּנָה הִיא עִם הַדְּאֶקְטִיר, וְכַנַּ"ל הִינּוּ עִם בַּת־הַקִּיסָר שֶׁסָּכְרוּ שֶׁהִיא דְאֶקְטִיר כַּנַּ"ל, וְהִלְכוּ לְמְדִינָתָם. וְכִשְׂרָאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁהֵם בָּאִים שְׂמַחוּ מְאֹד כִּי זֶה זְמַן רַב שֶׁהֶלֶךְ הַבֶּן־מֶלֶךְ וְלֹא יָדְעוּ הֵיכֵן הוּא, וְהַמֶּלֶךְ הַזֶּקֶן כָּבֵד מֵת בְּטָרָם בִּיאָתָם. אֲחֵר־כֶּךְ רָאוּ, בְּנֵי הַמְּדִינָה, שֶׁהַבֶּן־מֶלֶךְ שֶׁהוּא מֶלֶךְ שָׁלָהֶם אֵינְנוּ. וְשָׂאוּ: הֵיכֵן הוּא מְלַכְנוּ. וְסָפְרוּ לָהֶם כֹּל הַמַּעֲשֵׂה אֵיךְ שֶׁכָּבֵד מֵת, וְשֶׁכָּבֵד קִבְּלוּ לָהֶם מֶלֶךְ זֶה שָׁבָא עִמָּהֶם.

ושמחו מאד על שבא להם מלך חדש. והמלך, הינו בת־הקיסר הנ"ל
 שהיא געשית עתה מלך בנ"ל, צוה להכריז בכל מדינה ומדינה שכל
 מי שנמצא בכל מקום שהוא, גר או אורח וכורח ומגרש, שכלם
 יבואו על החתנה שלו, איש מהם לא יהיה געדר, ויקפלו מתנות
 גדולות. וצוה, המלך הנ"ל הינו בת־הקיסר, שיעשו סביב סביב כל
 העיר מעינות כדי שפשאחד ירצה לשתות, לא יצטרך לילך ולשתות
 רק כל אחד ימצא מעין אצלו. וצוה, המלך הנ"ל הינו בת־הקיסר,
 לציר צורתו אצל כל מעין ומעין, ושיעמדו שומרים וישמרו באם
 שיבוא אחד ויסתכל ביותר על הצורה ויעשה רע פנים, הינו שישתנו
 פניו כמו מי שמביט היטב על איזה דבר ומשתומם ומצטער, אזי
 יתפסו אותו בתפיסה. וכן עשו ובאו אלו השלשה הנ"ל. דהינו
 בן־המלך הראשון שהוא החתן האמת של בת־הקיסר הזאת, שהיא
 המלך עכשו בנ"ל, ובן הסוחר הנ"ל, שגרשו אביו מחמת הבת־הקיסר
 הזאת שברחה עם הספינה עם כל הסחורה בנ"ל, והמלך שהעבירוהו,
 גם־כן על ידה כי ברה ממנו עם האחת־עשרה שרות בנ"ל, וכל
 אחד מאלו השלשה הכיר שזה צורתה והסתכלו ונזכרו ונצטערו,
 הינו שבאו אצל המעינות הנ"ל וראו צורתה שהיתה מצירת שם
 והכירו אותה והיו מסתכלים ביותר וכו', ותפסו אותם בתפיסה.
 בשעת חתנה צוה המלך, הינו הבת־הקיסר, שיבואו השכויים לפניו.
 והביאו השלשה הנ"ל, והכירה אותם. והם לא הכירוה מחמת
 שמלבשת כמו איש. ענתה הבת־קיסר ואמרה: אתה מלך, הינו המלך
 שהעבירוהו הנ"ל שהוא אחד משלשת השכויים הנ"ל, אותך העבירו
 בשביל האחת־עשרה בנות שרים שנאבדו; הרי לך הבנות שרים,
 שוב למדינתך ולמלכותך, כי האחת־עשרה בנות שרים היו עמה כאן

כנ"ל. אתה סוחר, הינו בתחלה דברה להמלך שהעבירוהו הנ"ל
 עכשו חזרה פניה ודברה עם הסוחר הינו עם בן הסוחר הנ"ל, אותו
 גרש אביך בשביל הספינה עם סחורה שנאברה ממך, כנ"ל, הרי לך
 הספינה שלך עם כל הסחורה ועל שנשתהה המעות כלך יש לך
 עתה עשירות בספינה בכפלי-כפלים ממה שהיה, כי הספינה בעצמה
 עם כל הסחורה של בן הסוחר שהיא ברחה עמה כנ"ל עדן היה
 אצלה בשלמות כנ"ל ונוסף לזה היה בספינה כל העשירות שלקחה
 אצל הגזלנים הנ"ל שהיה עשירות מפלג מאד בפלי כפלים כנ"ל,
 ואתה בן מלך, הינו החתן שלה באמת, גלכה ונסעה. ושבו לביתם.
 ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

מעשה ג

מחגר

מעשה בחכם אחד קדם מותו קרא את בניו ומשפחתו וצוה אותם להשקות אילנות. גם יש לכם רשות לעסק בשאר פרנסות אבל בזה תשתדלו להשקות אילנות. אחר-כך נפטר החכם, והניח בנים. והיה לו בן אחד שלא היה יכול לילך. והיה יכול לעמד, רק שלא היה יכול לילך. והיו אחיו נותנים לו ספוק די פרנסתו והיו מספיקים אותו כל-כך עד שנשאר לו. והיה אותו הבן, שלא היה יכול לילך, מקבץ על-יד על-יד ממה שנשאר לו מפרנסתו עד שקבץ סך מסים. וישב עצמו: למה לי לקבל הספקה מהם; טוב שאתחיל לעשות איזה משא-ומתן. ואף שאינו יכול לילך, יעץ בדעתו לשכר לו עגלה ונאמן ובעל-עגלה ויסע עמהם ללייפסיק (א) ויוכל לעשות המשא-ומתן אף שאינו יכול לילך. בששמעו המשפחה זאת הוטב בעיניהם, ואמרו: למה לנו לתן לו הספקה, טוב שיהיה לו פרנסה. והלוו לו עוד מעות כדי שיוכל לנהג המשא ומתן, ושכר לו עגלה ונאמן ובעל-עגלה ונסע ובא לקרעטשמע (ב), ואמר הנאמן שילינו שם ולא רצה. והפצירו בו, והוא עקש אותם ונסעו משם, ותעו ביצר ונפלו עליהם גולנים. ואותן הגולנים געשו על-ידי שהיה פעם אחת רעב, ובא אחד לעיר והכריז: מי שרוצה מזונות יבוא אליו. ונתקבצו

(א) עיר בגבול פולניה גרמניה. (ב) מלון.

אליו כּמה אנשים. והוא עשה בְּעֶרְמָה. ומי שְׁהָיָה מְבִין בוֹ שְׂאִין בוֹ צָרָךְ אֵלָיו, דָּחָה אוֹתוֹ. וּלְאַחַד הָיָה אוֹמֵר: אַתָּה תוֹכֵל לְהִיּוֹת בְּעַל־מְלָאכָה, וְלֹא אָמַר: אַתָּה תוֹכֵל לְהִיּוֹת בְּרַחִים. וַיִּבְרַר רַק כּוֹמָה אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְהִלְךְ עִמָּהֶם לַיֵּער, וְאָמַר לָהֶם שִׁיְהִיו גַּעֲשִׁים גְּזֻלָּנִים, בְּאֲשֶׁר שֶׁמֶפֶאן הוֹלְכִים הַדְּרָכִים לְלִיפְסִיק לְבָרְעַסְלָא (ג) וּלְשֶׁאֵר מְקוֹמוֹת וְנוֹסְעִים בְּכָאן סוֹחְרִים וְנִגְזָל אוֹתָם וְנִקְבְּץ מְעוֹת. וְנִפְלוּ עֲלֵיהֶם, הִינּוּ אֵלָיו הַגְּזֻלָּנִים הַנִּ"ל נִפְלוּ עַל הַבֵּן הַנִּ"ל שְׁלֵא הָיָה יָכֹל לִילָךְ וְעַל הָאֲנָשִׁים שְׁלוֹ, דְּהִינּוּ הַנְּאָמָן וְהַבְּעַל עֲגָלָה. הַבְּעַל עֲגָלָה וְהַנְּאָמָן שְׁהִיוּ יְכוּלִים לְכַרַח בְּרַחוּ, וְהוּא נִשְׁאָר עַל הָעֲגָלָה. וּבָאוּ וְלָקְחוּ הַתְּבָה שֶׁל הַמְּעוֹת וְשֶׁאֵלוּ אוֹתוֹ: לָמָּה אַתָּה יוֹשֵׁב? וְהַשִּׁיב שְׂאִינוּ יְכוּל לִילָךְ. וְנִגְזָלוּ הַתְּבָה וְהַפּוֹסִים, וְהוּא נִשְׁאָר עַל הָעֲגָלָה. וְהַנְּאָמָן וְהַבְּעַל־עֲגָלָה, שֶׁבְּרַחוּ לְמָקוֹם שֶׁבְּרַחוּ, יִשְׁבוּ עִצְמָם, בְּאֲשֶׁר שֶׁלָּקְחוּ פְּרוֹקְלָאֲדִין (ד) מִפְּרִיצִים וְלָמָּה לָהֶם לָשׁוּב לְבֵיתָם שִׁיּוֹכְלוּ לָבוֹא בְּשִׁלְשָׁלָאוֹת. מוֹב לָהֶם לְשֶׁאֵר שֵׁם, בְּמָקוֹם שֶׁבְּרַחוּ לְשֵׁם, וַיְהִיו בְּכָאן נְאָמָן וּבְעַל־עֲגָלָה. וְהַבֵּן הַנִּ"ל, כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה לוֹ הַמְּאָכֵל שֶׁלָּקַח מִבֵּיתוֹ לָחֵם יִבֵּשׂ שֶׁהָיָה בְּעֲגָלָה (שְׁקוֹרִין "סוֹחְרִים") אָכַל אוֹתָם. וְאַחַר־כֵּךְ בְּשֶׁפְּלָה וְלֹא הָיָה לוֹ לֶאֱכֹל, יִשֵּׁב עִצְמוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת וְהַשְּׁלִיךְ עִצְמוֹ מִהָעֲגָלָה לֶאֱכֹל עֹשִׁים וְהָיָה לָן יְחִידִי בְּשֶׁדָה וְנִפְחָד, וְנִפְל מִמֶּנּוּ הַבַּח עַד שֶׁלֹא הָיָה יָכֹל אֶפְלוּ לַעֲמֹד רַק לְרַחֵשׁ (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנּוּ: רוֹקִין זִיד) וְהָיָה אוֹכֵל הָעֹשֵׁב סְבִיבוֹתָיו וְכֹל זְמַן שֶׁהָיָה יְכוּל לְהוֹשִׁיט וּלְאָכֵל הָיָה אוֹכֵל שֵׁם. וְאַחַר־כֵּךְ בְּשֶׁפְּלָה הָעֹשֵׁב סְבִיבוֹ עַד שֶׁלֹא הָיָה יָכֹל לְהוֹשִׁיט הָיָה מִנְתַק עִצְמוֹ לְהֵלֵן וְאָכַל שֵׁם. וְהָיָה אוֹכֵל הָעֹשֵׁב אִזְוָה זְמַן.

פעם אחד בא לעשב אחד שעדין לא אכל עשב כזה, והוטב בעיניו אותו העשב, מחמת שהיה אוכל זמן רב עשבים והיה מכיר בהם ועדין לא ראה עשב כזה. וישב עצמו לעקרו עם שרשו. והיה תחת השרש דומיט(ה), והדומיט היה מרבע. וכל צד היה לו סגלה אחרת. וכצד אחד היה כתוב שמי שיאחז אותו צד ישא אותו למקום שיום ולילה נתקבצים ביחד שהשמש והירח נתקבצים שם ביחד. וכשעקר העשב עם השרש שהיה שם הדומיט נודמן שאחז באותו הצד, המסגל לשא אותו למקום שיום ולילה מתקבצים כנ"ל, ונשא אותו וכא למקום שיום ולילה נתועדים יחד והסתכל והנה הוא שם במקום ששמש וירח באים ביחד כנ"ל. ושמע שהשמש עם הירח מדברים והיה השמש קובל לפני הירח באשר שיש אילן שיש לו ענפים רבים ופריו ועליו וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגלה מיוחדת, שזה מסגל לבנים וזה מסגל לפרנסה, וזה מסגל לרפואת חולאת זה, וזה לחולאת אחרת. כל אחד ואחד מסגל לדבר אחר. וזה האילן היו צריכין להשקותו, ואם היו משקין אותו היה מסגל מאד, ולא די שאין אני משקה אותו אלא שעל ידי שאני מזריח עליו אני מיבש אותו. ענתה הלבנה ואמרה: אתה דואג דאגות אחרים, אני אספר לך עסק שלי. היות שיש לי אלף הרים וסביבות האלף הרים יש עוד אלף הרים, ושם מקום שדים, והשדים יש להם רגלי תרנגולים ואין להם כח ברגליהם(ו), ויונקים מרגלי, ומחמת זה אין לי כח ברגלי. ויש לי אבק, הינו פול, שהוא רפואה לרגלי, וכא רוח ונושא אותו. ענתה החמה: את זה אתה דואג? (בלשון תימה)

(ה) אבן טוב. (ו) ראה חגיגה טז, (כ"ק טז), נדה כד, וזהר ח"ג שח:

אגיד לך רפואה. באשר שיש דרך, ומאותו הדרך מתפצלים כמה דרכים. דרך אחד של צדיקים, אפלו הצדיק שהוא בכאן מפזרים תחתיו אותו האבק שבאותו הדרך הנ"ל בכל פסיעה, וכל פסיעה שהוא פוסע הוא דורך באותו האבק. ויש דרך של אפיקורסים אפלו אפיקורס שבכאן מפזרים תחתיו בכל פסיעה מאותו האבק כנ"ל. ויש דרך של משגעים, אפלו משגע שבכאן מפזרים תחתיו כנ"ל. וכן יש כמה דרכים.

ויש דרך אחר באשר שיש צדיקים שמקבלים על עצמם יסורים, ומוליכים אותם הפריצים בשלשלאות, ואין להם פח ברגליהם ומפזרים תחתיהם מאותו האבק של אותו הדרך, ויש להם פח ברגליהם, על-כן תלך לשם שיש שם הרבה אבק ויהיה לך רפואה על רגליך, כל זה דברי החמה אל הלכנה. והוא שמע כל זה. בתוך כך נסתכל על הדומים בצד אחר וראה כתוב שם, שמי שיאחז באותו הצד שישא אותו להדרך שיוצאים ממנו כמה דרכים כנ"ל, ואחז באותו הצד, ונשא אותו לשם ונתן רגליו באותו הדרך שהאבק רפואה לרגלים, ונתרפא מיד. והלך ונטל האבק מכל הדרכים ועשה לו אנדות; שאגד הפול (ז) של הדרך של צדיקים לכדו, וכן הפול של שאר הדרכים אגד כל אחד לכדו ולקחם אתו. וישב עצמו והלך לאותו היער שגזלו אותו שם. בשבא לשם, בחר לו אילן גבוה שהוא סמוך להדרך שיוצאים שם הגזלנים לגזל, ולקח הפול של צדיקים והפול של משגעים וערכם יחד ופזר אותם על הדרך. והוא עלה על האילן וישב שם לראות מה יהיה נעשה בהם. והיו יוצאים שם

גזלנים ששלח אותן הגזלן הגדול שבהם הנ"ל לצאת ולגזל. וכשבאו לאותו הדרך, תקף בשדרכו על הפול הנ"ל געשו צדיקים, והתחילו לצעק על נפשם על שגזלו עד הנה והרגו כמה נפשות. אבל מחמת שהיה מערב שם פול של משגעים געשו צדיקים משגעים. והתחילו להתקוטט זה עם זה. זה אמר: בשבילך גזלנו וזה אמר: על-ידיך גזלנו, עד שהרגו זה את זה. והיה שולח פת אחרת והיה גם-כן כנ"ל, והרגו זה את זה כנ"ל. וכן היה אחר כך, עד שנהרגו כלם. עד שהבין שלא נשארו כי אם הוא בעצמו עם עוד אחד, הינו שהבן הנ"ל הבין שכבר נהרגו כל הגזלנים הנ"ל ולא נשאר כי אם הגזלן הגדול בעצמו עם עוד אחד, וירד מהאילן. וכבר משם את הפול הנ"ל מן הדרך, ופזר את הפול של צדיקים בעצמו, והלך וישב על האילן. ואותו הגזלן, הינו הגדול שבהם, תמה ששולח כל הגזלנים ואין אחד מהם שב אליו, והלך הוא בעצמו עם האחד שנשאר אצלו. ותקף כשבא על אותו הדרך, שפזר שם הבן הנ"ל הפול של צדיקים לברו, געשה צדיק, והתחיל לצעק לחברו על נפשו על שהרג כל-כך נפשות וגזל כל-כך. והיה תולש קברים והיה שב בתשובה ומתחרט מאד. וכיון שראה, הבן הנ"ל שהיה יושב על האילן, שהוא מתחרט ושב בתשובה כל-כך, ירד מהאילן. כיון שראה הגזלן שמצא אדם, התחיל לצעק: אוי על נפשי, כזאת וכזאת עשיתי, אהה תן לי תשובה. ענה לו: החזר לי התבה שגזלתם ממני. כי כתוב אצלם על כל גזלה באותו היום שנגזל ואצל מי נגזל. אמר לו: אני מחזיר לך תקף ואני גותן לך אפלו כל האוצרות של גזלה שיש לי, רק תן לי תשובה. אמר לו: תשובתך היא, רק שתלך אל העיר ותצעק ותתודה: אני הוא שהכרתי אז ועשיתי כמה גזלנים

והרגתי וגולתי כמה נפשות, זה היא תשובתך. ונתן לו כל האוצרות, והלך עמו אל העיר, ועשה בן. ופסקו שם באותו העיר, באשר שהרג כל-כך נפשות, על-כן יתלו אותו, למען ידעו.

אחר-כך ישב עצמו הבן הנ"ל לילך אל השני אלף הרים, הנ"ל, להסתפל מה געשה שם. כשבא לשם עמד מרחוק מהשני אלף הרים, וראה שיש שם כמה וכמה אלף אלפים ורבי רבבות משפחות של שדים, כי הם פרים ורבים כבני-אדם, והם רבים מאד. וראה המלכות שלהם יושב על כסא ושום ילוד-אשה אינו יושב על כסא כזו. וראה אותם שעושים ליצנות: זה מספר שהזיק לזה תינוק, וזה אומר שהזיק לזה יד, וזה מספר שהזיק רגל, וכן שאר ליצנות. בתוך כך נסתפל וראה אב ואם הולכים ובוכים. ושאלו אותם: למה אתם בוכים? והשיבו שיש להם בן והיה דרכו לילך לדרכו והיה שב באותו הזמן, ועכשו הוא זמן רב ועדין לא בא. והביאו אותם למלך, וצוה המלך לשלח שלוחים לכל העולם למצאו. והיו האב ואם חוזרים ופגעו באחד שהיה הולך ביחד עם בנם הנ"ל, הינו שאותו האחד שפגעו בו היה החבר של בנם והיה הולך ביחד עם בנם בתחלה, אבל עכשו פגעו בו לבדו, ושאל אותם: על מה אתם בוכים? וספרו לו כנ"ל. השיב להם: אני אודיע לכם. היות שהיה לנו אי אחד בים שהיה שם מקום שלנו, ואחר כך הלך המלך שהיה שיד לו האי הנ"ל ורצה לבנות שם בנינים והניח יסודות, ואמר הבן הנ"ל, הינו הבן של השדים הנ"ל שנאבד, אלי שניק אותו. והלכנו ולקחנו הפח מהמלך. והיה עוסק בדאקטורים, ולא היו יכולים לעזר לו. והתחיל לעסק במכשפים, והיה שם מכשף

אָחד שְׁהִיָּה יוֹדֵעַ מִשְׁפָּחָתוֹ, וְאֵת מִשְׁפָּחָתִי לֹא יוֹדֵעַ, עַל־כֵּן לֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לִי דָבָר. אֲבָל מִשְׁפָּחָתוֹ הָיָה יוֹדֵעַ וְתַפְסֵם אוֹתוֹ וּמַעֲנֶה אוֹתוֹ כָּל־כֶּד. וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ, הֵינּוּ זֶה הַשָּׂד שֶׁסָּפַר כָּל זֶה הִבִּיאוּ אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֵהֶם, וְסָפַר זֹאת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. אָמַר הַמֶּלֶךְ: יָשִׁיבוּ לוֹ הַכַּחַ. עָנָה וְאָמַר, שְׁהִיָּה אֲצִלְנוּ אָחֵר שְׁלֹא הָיָה לוֹ כַּח וְנִתְנָנוּ לוֹ הַכַּח. אָמַר הַמֶּלֶךְ: יִקְחוּ מִמֶּנּוּ הַכַּח וְיַחְזִירוּ לְהַמֶּלֶךְ. הַשִּׁיבוּ לְהַמֶּלֶךְ כִּי נַעֲשֶׂה עֲנֹן. אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׁיקְרָאוּ הָעֲנֹן וְיִבִּיאוּ אוֹתוֹ לְכֹאֵן. וְשִׁלְחוּ שְׁלִיחַ אַחֲרָיו. אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ הַבֵּן הַנַּ"ל, הֵינּוּ זֶה הַבֵּן שְׁלֹא הָיָה לוֹ כַּח בְּרִגְלוֹ בַתְּחִלָּה שָׁבָא לְכֹאֵן וְרָאָה כָּל זֶה: אֵלֶּךְ וְאֶרְאֶה הָעֲנֹן אֵיךְ נַעֲשֶׂה מִהָאֲנָשִׁים אֵלָיו עֲנֹן. וְהִלֵּךְ אַחֲרֵי הַשְּׁלִיחַ. וּבָא אֶל הָעִיר שְׁהִיָּה שֵׁם הָעֲנֹן, וְשָׂאֵל אֶת אֲנָשֵׁי הָעִיר: מִפְּנֵי מָה כִּסְּהָ הָעֲנֹן כָּל־כֶּד בַּתּוֹךְ הָעִיר? וְהַשִּׁיבוּ לוֹ: בְּכֹאֵן, אֲדַרְבָּא, שְׁמַעוּלָם אֵין כֹּאֵן עֲנֹן, וְזֶה זְמַן שֶׁכִּסְּהָ הָעֲנֹן וּבָא הַשְּׁלִיחַ וְקָרָא אֶת הָעֲנֹן, וְהִלֵּךְ מִשָּׁם. וַיֵּשֶׁב עֲצֻמוֹ הָאִישׁ הַנַּ"ל לִילָד אַחֲרֵיהֶם לְשִׁמְעַע מָה הֵם מְדַבְּרִים. וְשָׁמַע שְׁהַשְּׁלִיחַ שָׂאֵל אוֹתוֹ: אֵיךְ אָתָּה בָּא לְהִיּוֹת בְּכֹאֵן עֲנֹן. וְהַשִּׁיב לוֹ: אֲסַפֵּר לָךְ מַעֲשֶׂה:

פַּעַם אַחַת הָיָה חֲכָם אָחֵר. וְהִקְיִסַר מִהַמְדִּינָה הָיָה אֶפִיקוֹרְסִים גְּדוֹל, וַעֲשֶׂה אֶת כָּל הַמְדִּינָה לְאֶפִיקוֹרְסִים. וְהִלֵּךְ הַחֲכָם וְקָרָא אֶת כָּל בְּנֵי מִשְׁפָּחָתוֹ. עָנָה וְאָמַר לָהֶם: הֲלֹא אַתֶּם רוֹאִים שֶׁהִקְיִסַר הוּא אֶפִיקוֹרְסִים גְּדוֹל וַעֲשֶׂה אֶת כָּל הַמְדִּינָה אֶפִיקוֹרְסִים וְקִצַּת מִמִּשְׁפָּחָתוֹ עֲשֶׂה גַם־כֵּן לְאֶפִיקוֹרְסִים. בְּכֵן נִפְרַשׁ אֶל הַמְדַבֵּר כְּדֵי שֶׁנִּשְׂאָר בְּהַאֲמוּנָה דַח בְּהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהִסְכִּימוּ עִמּוֹ. וְאָמַר הַחֲכָם שֵׁם, הֵינּוּ שְׁהַזְכִּיר אֵיזָה שֵׁם מִן הַשְּׁמוֹת, וְהִבִּיאוּ אוֹתָם אֶל הַמְדַבֵּר וְלֹא הוּטַב בְּעֵינָיו

אותו המדבר. ואמר שם ונשא אותם אל מדבר אחר, ולא הוטב בעיניו גם־כן. ואמר עוד שם והביא אותם אל מדבר אחר, והוטב בעיניו. ואותו המדבר היתה סמוכה אל השני אלף הרים והלך, אותו החכם הנ"ל, ועשה עגול סביבותם שלא יוכל שום אחד להתקרב אליהם. ויש אילן שאם היה אותו האילן נשקה לא היה נשאר ממנו, הינו מן השדים, פלום. על־כן עומדים יום ולילה מאתנו שחופרים ואינם מניחים מים להאילן. ושאל אותו: למה עומדים יום ולילה, בין שחופרים פעם אחת למנע המים די. השיב לו: שיש בינינו מדברים ואלו המדברים הולכים ועושים מחלקת בין מלך זה למלך אחר, ועל־ידי זה נעשה מלחמה, ועל ידי זה נעשה רעידת הארץ, ונפלת האדמה שסביבות החפירה ויוכל לבוא מים להאילן, על כן עומדים תמיד לחפר כנ"ל. וכשנעשה מלך בינינו עושים לפניו כל הליצנות ושמחים; זה מתלוצץ איך הזיק תינוק והיולדת מתאבלת עליו, וזה מראה ליצנות אחרות וכן כמה מיני ליצנות. וכשהמלך בא בתוך השמחה הוא הולך ומטייל עם השריר־מלוכה שלו, ומנסה עצמו לעקר האילן, כי אם לא היה האילן כלל היה טוב לנו מאד. ומחזק לבו מאד כדי לעקר האילן פלו, וכשבא אל האילן, אזי האילן צועק מאד, ואזי נופל עליו פחד וחוזר לאחוריו. פעם אחת נעשה מלך חדש ביניהם ועשו לפניו ליצנות גדולות כנ"ל, וכא בשמחה גדולה, ועשה לעצמו אבירות לב מאד, ואמר לעקר את האילן פלו לגמרי ויצא לטייל עם שריו, וחזק לבו מאד, ורץ לעקר האילן לגמרי. וכשבא אליו נתן קול גדול ונפל עליו פחד. וחזר לאחוריו וכא בכעס גדול, וחזר והיה הולך. בתוך כך נסתכל וראה בני־אדם יושבים, הינו הבת אנשים של החכם הנ"ל, ושלח איזה אנשים מאנשיו

לעשות להם פראוי כדרךכם תמיד, הינו שזה המלך שלח להזיקם כדרךכם. וכיון שראו אותם אותה המשפחה של בני־אדם הנ"ל נפל עליהם פחד. ואמר להם הזקן הנ"ל: אל תפחדו. וכשנתקרבו השדים לשם לא היו יכולים להתקרב אליהם מחמת העגול הנ"ל שהיה סביבותם ושלח שלוחים אחרים ולא היו יכולים גם־כן. ובא בכעס גדול והלך בעצמו ולא היה יכול גם הוא לקרב אליהם, ובקש מהזקן שיניחנו לפניו לשם. ואמר לו: מאחר שאתה מבקש אניח אותך לפני, אבל אין דרך שילך המלך יחידי, ואניח אותך עם עוד אחד לפני. ופתח להם פתח ונכנסו. וחזר וסגר העגול. אמר המלך להזקן: איך אתה בא לישיב על מקום שלנו. אמר לו: מפני מה הוא מקומך, הוא מקום שלי. אמר לו: אין אתה מתירא ממני? השיב לו: לאו. אמר לו: אין אתה מתירא. ופשט עצמו ונעשה גדול מאד עד השמים ורצה לבלעו. אמר הזקן: אף־על־פירכן איני מתירא כלל, אך אם אני רוצה, תהיה אתה מתירא ממני. והלך והתפלל קצת ונעשה עב וענן גדול והיו רעמים גדולים. והרעם הורג אותם, ונהרגו כל השרי־מלוכה שלו שהיו עמו, ולא נשארו כי אם הוא עם האחד שהיה עמו שם בתוך העגול. ובקש אותו שיפסק הרעם, ופסק. ענה המלך ואמר: מאחר שאתה איש כזה, אתן לך ספר מכל המשפחות של שדים, כי יש בעלי שמות שאינם יודעים רק ממשפחה אחת ואפלו אותה המשפחה אינם יודעים בשלמות. אני אתן לך ספר שכתוב בו כל המשפחות, כי אצל המלך כתובים כלם ואפלו מי שנולד נכתב אצל המלך. ושלח את האחד שהיה עמו אחר הספר, הינו שהמלך של השדים שלח את האחד שהיה עמו בתוך העגול אחר הספר. נמצא שטוב עשה שהניח אותו עם עוד אחד לפני,

כי אם לאו את מי היה שולח, והביא לו הספר. ופתח את הספר וראה כתוב בו אלף אלפים ורבי רבבות משפחות שלהם. והבטיח המלך שלא יזיקו לעולם את כל משפחתו של אותו הזקן הנ"ל. וצוה להביא כל הפאטרעמין (ח) של כל בני משפחתו ואפלו אם יהיה נולד להם, איזה ולד, יביאו תכף הפאטרעט שלו כדי שלא יהיה נזק שום אחד ממשפחת הזקן.

אחר-כך כשהגיע זמנו של הזקן לפטר מן העולם קרא לבניו וצוה להם ואמר להם: אני מניח לכם זה הספר. והלא אתם רואים שיש לי ב"ח להשתמש עם זה הספר בקדשה, ואף-על-פי-כן איני משתמש בו, רק יש לי אמונה בהשם יתברך. גם אתם אל תשתמשו בו, אפלו אם ימצא אחד מכם שיוכל להשתמש בו בקדשה, אף-על-פי-כן אל ישתמש בו, רק יהיה לו אמונה בהשם יתברך. ונפטר החכם. והלך הספר בירשה ובא לבן-בנו. והיה לו ב"ח להשתמש בו בקדשה, רק שהיה לו אמונה בהשם יתברך ולא היה משתמש בו באשר צוה הזקן. והמדברים שיש ביניהם היו מפתים את נכד הזקן הנ"ל: באשר שיש לך בנות גדולות ואין לך לפרנסם ולהשיאם, על-כן השתמש בזה הספר. והוא לא היה יודע שהם מפתים אותו וסבר שלבו מיעצו לזה. ונסע לאביו וקנו על קברו ושאל אותו: באשר שהנחת צוואה שלא להשתמש עם הספר רק שיהיה לנו אמונה בהשם יתברך, ועתה הלב מפתה אותי להשתמש בו. ענה אותו, הזקן הנפטר הנ"ל: אף-על-פי שיש לך ב"ח להשתמש בו

בקרשה, מוטב שיהיה לך אמונה בהשם יתברך, ואל תשתמש בו, והשם יתברך יעזר לך. ועשה כן.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹלָה בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה שִׁיּוֹשֵׁב בָּהּ הַנֶּכֶד שֶׁל הַזֶּקֶן הַנַּ"ל וְעַסֵּק בְּדִאֲקֻמוֹרִים וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת רְפוּאָה מַחֲמַת גְּדֹל הַחֲמִימוֹת שֶׁהָיָה שָׁם בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה לֹא הָיוּ מוֹעִילִים הַרְפוּאוֹת. וְגִזַּר הַמֶּלֶךְ שִׁישְׂרָאֵל יִתְפַּלְלוּ בְּעֵדוּ. אָמַר הַמֶּלֶךְ שְׁלֹנוּ: בְּאֲשֶׁר שָׁזָה הַנֶּכֶד הַנַּ"ל יֵשׁ לוֹ כַּחַ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֶּפֶר בְּקִרְשָׁה וְאִינוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עַל־כֵּן נַעֲשֶׂה לְטוֹבָתוֹ. וְצִוָּה עָלַי לְהִיּוֹת שָׁם עִנְיָן כְּדִי שִׁיְהִי לְהַמֶּלֶךְ רְפוּאָה מִהַרְפוּאוֹת שְׁלֵקַח כָּבֵד וּמִהַרְפוּאוֹת שְׁיִקַּח עוֹד. וְהַנֶּכֶד הַנַּ"ל לֹא יָדַע כָּלֵל מִזֶּה, וּמַחֲמַת זֶה אָנִי הָיִיתִי בְּכֹאֵן עִנְיָן, כֹּל זֶה הָיָה מִסֶּפֶר הָעִנְיָן לְהַשְׁלִיחַ, וְזֶה הַבֵּן הַנַּ"ל, הֵינּוּ זֶה שְׁלֹא הָיָה לוֹ כַּחַ בְּרִגְלָיו בְּתַחֲלָה, הָיָה הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם וְשׂוֹמֵעַ. וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ, וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ שְׁיִקְחוּ הַכַּחַ וְיַחֲזִירוּ לְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, וְהַחֲזִירוּ לוֹ הַכַּחַ. וְאִז חָזַר הַבֵּן שֶׁל הַשָּׂדִים הַנַּ"ל כְּנַ"ל. וְכֹא מִיָּסַר מְאֹד כֹּלֵא כַּח כִּי עָנּוּ אוֹתוֹ מְאֹד שָׁם. וְחָרָה לוֹ מְאֹד עַל הַמְּכַשֵּׁף שֶׁעָנָה אוֹתוֹ כֹּל־כֵּךְ וְצִוָּה לְכַנּוֹ וּמִשְׁפַּחְתּוֹ שִׁיְהִיוּ אוֹרְבִים תָּמִיד עַל הַמְּכַשֵּׁף הַנַּ"ל. וַיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם מְדַבְּרִים, וְהִלְכוּ וְהִגִּידוּ לְהַמְּכַשֵּׁף שִׁישְׁמֹר עֲצָמוֹ כִּי הֵם אוֹרְבִים עֲלוּיוֹ. וַעֲשֶׂה הַמְּכַשֵּׁף תַּחֲבֹלוֹת וְקָרָא עוֹד מְכַשְׁפִּים שִׁיּוֹדְעִים מִשְׁפָּחוֹת כְּדִי לְשַׁמֵּר מֵהֶם, וְחָרָה מְאֹד לְהַבֵּן הַנַּ"ל וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל הַמְּדַבְּרִים עַל שֶׁנָּלוּ סוּדוֹ לְהַמְּכַשֵּׁף. פַּעַם אַחַת נִזְדַּמְּן שֶׁהִלְכוּ יַחַד מִמִּשְׁפַּחָה שֶׁל הַבֵּן הַנַּ"ל וּמִהַמְּדַבְּרִים עַל הַמְּשַׁמֵּר אֲצֵל הַמֶּלֶךְ. וְהִלְכוּ בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה הַנַּ"ל וַעֲשׂוּ עֲלִילָה עַל הַמְּדַבְּרִים. וְהִרְגַּ הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּדַבְּרִים. וְחָרָה לְהַמְּדַבְּרִים הַנִּשְׂאָרִים, וְהִלְכוּ וַעֲשׂוּ מְרִידָה בֵּין כָּל

המלכים. והיה בין השדים רעב וחלשות וחרב ודבר. ונעשו מלחמות בין כל המלכים, ועל ידי זה נעשה רעידת הארץ. ונפלה הארץ כלה ונשקה האילן כלו. ולא נשאר מהם כלל, ונעשו כלא היו, אמן:

סוד מעשה זה מרמז בקפיטל א' שבתהלים: אשרי האיש וכו'. דרך רשעים דרך צדיקים וכו'. הינו בחינת הדרכים הנ"ל שיש בהם האבק שמפזרים וכו'. והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו ועלהו וכו'. וכל אשר יעשה יצלית. הינו האילן הנ"ל, שכל פרו ועליו הכל כאשר לכל מסגל מאד כנ"ל. דוק ותשכח עוד איזה רמזים: אשרי האיש אשר לא הלך כי בתחלה לא היה יכול לילך: לא עמד, כי אחר כך לא היה יכול לעמד גם כן: ובמושב לצים, הינו מושב לצים הנ"ל שעושין ליצנות וכו' כנ"ל: כמזן אשר תדפנו רוח, הינו הרוח שנושא הפול הנ"ל: וכל זה הוא רק רמזים בעלמא, שהאיר עיינינו קצת, למען נבין ונשכיל קצת עד היכן הדברים מגיעים. אבל הדברים סתומים עדן בתכלית ההעלם, כי כל אלו המעשיות שספר גבהו מאד מאד מדעת אנושי ונעלמים מעין כל חי וכו':

מעשה ד

ממלך שגזר שמד

מעשה נסים

פעם אחת היה מלך וגזר על המדינה גרוש בגזרות שמד, שמי שירצה לשאר במדינה ימיר דתו, ואם לאו, יהיה נתגרש מהמדינה. והיו קצת מהם שהפקירו כל רכושם ועשירות שלהם ויצאו משם בדלות כדי לשאר באמונה שיהיו ישראלים, וקצת מהם חסו על רכושם ועשירותם, ונשארו שם והיו אנוסים. בצנעא היו נוהגים דת יהודית וכפרהסיא לא היו רשאים [לנהג כמו יהודים]. ומת המלך, ונעשה בנו מלך והתחיל לנהג המדינה ביד רמה, וכבש כמה מדינות והיה חכם גדול. ומחמת שהיה מחזיק בתקפידו את השררי-מלוכה, יעצו עליו ונתקשרו לפל עליו ולהכרית אותו ואת זרעו. והיה בין השרים אחד מהאנוסים, וישב עצמו: הלא מפני מה אני אנוס, מחמת שהייתי חס על הוני ורכושי. עכשו שיהיה המדינה בלא מלך, יהיה איש את רעהו חיים בלעו, כי אי אפשר שיהיה מדינה בלא מלך. על-כן יעץ בעצמו לילך ולהגיד למלך בלי ידיעתם. והלך והגיד למלך שנתקשרו עליו כנ"ל. והלך המלך ונסה אם אמת הדבר, וראה שהוא אמת, והעמיד שומרים. באותו לילה שנפלו עליו תפסו אותם ודן אותם כל אחד כפי משפטו. ענה המלך ואמר להשר האנוס הנ"ל: איזה כבוד אתן לך בשביל זה שהצלתני ואת

זרעי; אם אמר לעשות אותך שר, הרי אתה בלא זה שר. ואם לתן לך מעות, יש לך. אמר איזה כבוד אתה רוצה ואעשה לך. ענה האנום ואמר: אבל תעשה לי מה שאמר. אמר המלך: הן. אמר: השבע לי בכתרך ומלכותך. ונשבע לו. ענה ואמר, האנום הנ"ל: עקר כבודי שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא, להניח טלית ותפלין בפרהסיא. וחרה להמלך מאד, מחמת שבכל מדינתו אינם רשאים להיות יהודים, אבל לא היה לו בררה מחמת השבועה. בפקר הלך האנום והניח טלית ותפלין בפרהסיא. אחר-כך מת המלך ונעשה בנו מלך. והוא התחיל להנהיג מדינתו ברבות, מחמת שראה שרצו להכרית את אביו בנ"ל. וכבש מדינות רבות, והיה חכם גדול מאד וצוה לקבץ ולקרות את כל החוזי-כוכבים שיגידו מאיזה דבר יוכל להיות נכרת זרעו כדי שישמר מזה, ואמרו לו שזרעו לא יכרת, רק שישמר משור ושה. וכתבו זאת בספר הזכרונות וצוה לבניו שינהגו גם-כן כמותו בדרך רכה ומת. ונעשה בנו מלך והתחיל לנהג ביד רמה ובחזק כמו זקנו, וכבש מדינות רבות ונפל על חכמה, וצוה להכריז שלא ימצא במדינתו שור ושה כדי שלא יהיה נכרת זרעו, על-כן אין לו מורא משום דבר, ונהג מדינתו ברמה.

ונעשה חכם גדול מאד ונפל על חכמה לכבש את כל העולם בלא מלחמה, פי יש שבעה חלקי עולם, שהעולם נתחלק לשבעה חלקים. ויש שבעה כוכבי-לכת שפל כוכב מאיר בחלק מחלקי העולם. ויש שבעה מיני מתכות שפל אחד משבעה כוכבי-לכת מאיר במין מתכת אחד. והלך וקבץ כל השבעה מיני מתכות, וצוה להביא

כל הפאטרעטין (א) של כל המלכים שהם של זהב שתולין בפלמין שלהם ועשה מזה אדם. ראשו של זהב וגופו של כסף וכן שאר האיברים ממיני מתכות האחרים והיה באותו האדם כל השבעה מיני מתכות, והעמיד אותו על הר גבוה. והיו כל השבעה פוכבי־לכת מאירין באותו האדם. וכשהיה אדם צריך לאיזה עצה או איזה משא־ומתן אם לעשותו אם לאו, היה עומד נגד אותו האיבר של המין מתכת השך לחלק העולם שהוא משם והיה חושב בדעתו אם לעשות אם לאו. וכשהיה צריך לעשות היה מאיר ומזריח אותו האיבר ואם לאו, היה נחשך האיבר, כל זה עשה המלך הנ"ל, ועל־ידי זה היה פובש כל העולם, ואסף ממון רב. ואותו הדמות אדם לא היה מסגל להנ"ל, רק, באפן ובתנאי, שיהיה המלך משפיל גאים ומגביה שפלים. והלך ושלח פקדות (הינו אוקאזין) עבור כל היעדניראלין (ב) ושאר השרים שיש להם התמנות ואודירש (ג), ובאו בלם. והשפיל אותם, ולקח מהם ההתמנות שלהם. אפלו אותן שהיו להם התמנות שעברו אצל אבי אבי זקנו, לקח מהם. והגביה שפלים, והעמיד אותם תחתיהם.

בתוכם היה השר האנוס הנ"ל, הינו שהוא היה בתוך השרים שהמלך היה עוסק להשפילם, ושאל אותו המלך: מהו השררות וההתמנות שלך. השיב לו: השררות שלי הוא, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא בשביל אותו הטובה שעשיתי לזקנד כנ"ל, ולקח מאתו זאת. וחזר ונעשה אנוס. פעם אחת שכב המלך לישן, וראה בחלום שהשמים זכים, וראה כל השנים עשר מזלות,

(א) דמות דיוקנס. (ב) שרים ואדונים חשובים. (ג) תפקידים.

וְרָאָה שְׂשׂוּר וְשָׂה שְׂיֵשׁ בֵּין הַמְּזֻלּוֹת, הֵם מְשַׁחֲקִים מִמֶּנּוּ. וְהִקִּיץ בְּכַעַם
 גָּדוֹל וַנִּפְחַד מְאֹד. וַצִּוָּה לְהֵבִיא אֶת סֵפֶר הַזְּכוּרֹנוֹת, וְרָאָה כְּתוּב בּוֹ
 שְׁעַל־יָדַי שׂוּר וְשָׂה יִהְיֶה נִכְרַת זְרַעוֹ. וַנִּפֹּל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל. וְסֵפֶר
 לְהַמְלִכָּה וַנִּפֹּל עָלֶיהָ וְעַל בְּנֵיהָ גַם־כֵּן פַּחַד גָּדוֹל. וַתִּפְעַם רוּחוֹ מְאֹד,
 וַקְרָא לְכָל הַפּוֹתְרֵי חַלּוּמוֹת, וְכָל אֶחָד הָיָה פּוֹתֵר לְעַצְמוֹ וְלֹא הָיָה
 קוֹלָן נִכְנָם בְּאָזְנוֹ. וַנִּפֹּל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל מְאֹד. וּבָא אֵלָיו חָכֵם אֶחָד
 וְאָמַר לוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ קִבְלָה מֵאֲבִיו, הֵיזֵת שְׂיֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וַחֲמִשָּׁה
 מֵינֵי תִּהְלוּכוֹת הַשֶּׁמֶשׁ וְיֵשׁ מְקוֹם שָׁפֵל הַשְּׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וַחֲמִשָּׁה
 מֵינֵי תִּהְלוּכוֹת הַשֶּׁמֶשׁ מִזְרִיחִים לְשֵׁם, וְשֵׁם גָּדֹל שֶׁכֵּת בְּרוֹל. וּמִי שְׂיֵשׁ
 לוֹ פַּחַד, כְּשֶׁבָא לְהַשְׁכֵּט הַנֵּ"ל נִצַּל מֵהַפַּחַד. וְהוּטֵב לְהַמְלִיךְ, וְהִלְךְ
 עִם אִשְׁתּוֹ וּבְנָיו וְכָל זְרַעוֹ לְמְקוֹם הַנֵּ"ל עִם הַחֲכָם הַנֵּ"ל. וּבְאִמְצַע
 הַדֶּרֶךְ עוֹמֵד מִלְּאָךְ שֶׁהוּא מְמַנֶּה עַל כַּעַם, כִּי עַל־יָדַי כַּעַם בּוֹרְאִים
 מִלְּאָךְ הַמְשָׁחִית, וְאוֹתוֹ מִלְּאָךְ הַנֵּ"ל הוּא מְמַנֶּה עַל כָּל הַמְשָׁחִיתִים.
 וְשׂוֹאֲלִין אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, כִּי יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְפָנַי אִישׁ, וְיֵשׁ דֶּרֶךְ שֶׁהוּא
 מְלֵא טֵיט, וְיֵשׁ דֶּרֶךְ שֶׁהוּא מְלֵא פְתָחִים וּבּוֹרוֹת, וְכֵן שְׂאָר דְּרָכִים.
 וְיֵשׁ דֶּרֶךְ אֶחָד שְׂיֵשׁ שֵׁם אִשׁ שְׂאֲרֵבַע פְּרָסָאוֹת מֵאוֹתוֹ הָאִשׁ נִשְׂרָפִים,
 וְשְׂאֲלוֹ לוֹ הַדֶּרֶךְ, וְאָמַר לָהֶם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שְׂיֵשׁ שֵׁם הָאִשׁ, וְהָיוּ
 הוֹלְכִים. וְהָיָה הַחֲכָם מִסְתַּכֵּל לְפָנָיו בְּכָל כַּעַם אִם יֵשׁ שֵׁם אוֹתוֹ
 הָאִשׁ, כִּי הָיָה לוֹ קִבְלָה מֵאֲבִיו שְׂיֵשׁ שֵׁם אִשׁ כְּנֵ"ל. כְּתוּב כִּד רָאָה
 הָאִשׁ, וְרָאָה שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים דֶּרֶךְ הָאִשׁ מְלָכִים וַיְהוּדִים מְעַטְפִים בְּטָלִית
 וַתִּפְלִין, וְזֶה הָיָה מִחֲמַת שֶׁהָיוּ אֵצֶל אוֹתָן הַמְּלָכִים יוֹשְׁבִים יְהוּדִים
 בְּמַדִּינָתָם, עַל־כֵּן הָיוּ יְכוּלִים לִילֵךְ דֶּרֶךְ הָאִשׁ. וְאָמַר הַחֲכָם לְהַמְלִיךְ:
 בְּאִשְׁרֵי שְׂיֵשׁ קִבְלָה בְּיָדֵי, שְׂאֲרֵבַע פְּרָסָאוֹת רְחוּק מִן הָאִשׁ נִשְׂרָפִים,
 עַל־כֵּן אֵין אֲנִי רוֹצֵה לִילֵךְ עוֹד. וְהַמְלִיךְ חָשַׁב: מֵאַחַר שֶׁרוֹאֶה שְׂשָׂר

מַלְכִים הוֹלְכִים שָׁם דָּרָךְ הָאֵשׁ, עַל־כֵּן אָמַר שָׁנָם הוּא יִלְךְ. וְעָנָה
הַחֶכֶם: אֲנִי יֵשׁ לִי קִבְלָה מֵאֲבִי כַּנְ"ל, עַל־כֵּן אֵינִי רוֹצֵה לִילְךְ. אַתָּה
אִם רְצוֹנְךָ לִילְךְ, לֵךְ. וְהִלְךְ הַמֶּלֶךְ וְזָרְעוֹ, וְשָׁלַט בָּהֶם הָאֵשׁ, וְנִשְׂרַף
הוּא וְזָרְעוֹ וְנִכְרְתוּ בָלָם. כְּשֶׁבֵא הַחֶכֶם לְבֵיתוֹ, הָיָה תְמוּהָ בְּעֵינֵי
הַשָּׂרִים. הֲלֹא הָיָה נִשְׁמָר מִשׁוֹר וְשָׂה, וְאִיךְ בָּא שִׁיחִיָּה נִכְרְתָה הוּא
וְזָרְעוֹ. עָנָה הָאָנוּם וְאָמַר: עַל־יְדֵי נִכְרְתָה, כִּי הַחֲזוּי־בּוֹכָבִים רָאוּ וְלֹא
יָדְעוּ מָה רָאוּ, כִּי שׁוֹר עוֹשֵׂינָם מֵעוֹרוֹ תְּפִלִּין, וְשָׂה עוֹשֵׂינָם מִצִּיצֵית
לְטַלִּית, וְעַל־יְדֵיהֶם נִכְרְתָה הוּא וְזָרְעוֹ, כִּי אוֹתָן הַמַּלְכִים שֶׁהָיוּ יְהוּדִים
דָּרִים בְּמַדִּינָתָם שְׂמֻלְבָּשֵׁין בְּטַלִּית וְתְּפִלִּין הָיוּ הוֹלְכִים דָּרָךְ הָאֵשׁ וְלֹא
הָיוּ נִזְוָקִים כָּלֵל, וְהוּא נִכְרְתָה עַל יְדֵי שְׂלֵא הָיוּ רִשָּׁאִים יְהוּדִים שְׁלוֹבְשֵׁין
טַלִּית וְתְּפִלִּין לִישֵׁב בְּמַדִּינָתוֹ וְעַל־כֵּן הָיוּ הַשׁוֹר וְשָׂה שְׂבִמְזוּלוֹת שׁוֹחֲקִים
מִמֶּנּוּ, כִּי הַחֲזוּי־בּוֹכָבִים רָאוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ, וְנִכְרְתָה הוּא וְזָרְעוֹ
כַּנְ"ל:

לְמָה רָגַשׁוּ גוֹיִם וְכו' (ד). תְּרַעַם בְּשֶׁבֶט בְּרוּל: פֶּן יֵאָנֵף וְתֵאָכְדוּ דָרָךְ
כִּי יִבְעַר וְכו': וְהַדְּבָרִים עֲתִיקִים וּסְתוּמִים מְאֹד: כָּל זֶה
שְׂמַעְתִּי: עוֹד מְצֵאתִי קִצַּת רְמוּזִים מֵהַמַּעֲשֵׂה זֶה בְּקַפִּיטָל הַנְ"ל: נִנְתְּקָה
אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ, מוֹסְרוֹת הֵם שֶׁל עוֹר, בְּחִינַת תְּפִלִּין: עֲבוֹתֵימוֹ, עֲבוֹת
הֵם חֲבָלִים, בְּחִינַת צִיצֵית. כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְכַרְכָּה פְּסוּק
זֶה בְּמִסְכַּת עֲבוֹדָה־זָרָה (ה) עַל צִיצֵית וְתְּפִלִּין: יוֹשֵׁב בְּשָׂמִים יִשְׁחָק:
כִּי הַשׁוֹר וְשָׂה שְׂבִשְׂמִים שְׁחָקוּ מִמֶּנּוּ: אִזּוֹ יִדְבַר אֱלִימוֹ כְּאִפּוֹ וּבְחֲרוֹנוֹ
יִבְהַלְמוּ: הַפַּעַם וְהַבְּהִלָּה וְהַפְּחָד הַנְ"ל: וְאֲנִי נִסְכַּתִּי מִלְּכִי עַל צִיּוֹן
הַר קֹדֶשׁ: אֶפְשָׁר הֲרַמְזוּ בְּזֶה, כִּי הַדְּמוּת אָדָם שֶׁהַעֲמִיד הַמֶּלֶךְ

ספורי ממלך שגזר שמד מעשיות נט

הנ"ל על הר גבוה, את זה לעמת זה כי הוא כנגד המלך על ציון
הר הקדש. כי שם פלילים כל חלקי עולם וכו' וזהו הר כנ"ל:
נסכתי, לשון נסך ויצק: שאל ממני, כל העצות כנ"ל: גוים נחלתך
ואחזתך אפסי ארץ. לאחז יחד כל אפסי ארץ, הינו כל שבעת חלקי
עולם וכל המלכים והגוים לנחלה תחתיו: עבדו, זה ציצית. ביראה,
זה תפליו. וגילו ברעה, רעה הנ"ל:

מעשה ה

בן מלך שהיה מאבנים טובות

מעשה במלך אחד שלא היו לו בנים. והלך ועסק בדאקטורים, כדי שלא תהיה מלכותו נהפכת לזרים, ולא הועילו לו. וגזר על היהודים שיתפללו בעבורו שיהיה לו בנים. והיו היהודים מבקשים ומחפשים צדיק, כדי שיתפלל ויפעל שיהיה לו בנים. ובקשו ומצאו צדיק גנוז. ואמרו לו שיתפלל שיהיה להמלך בנים. וענה שאינו יודע כלל. והודיעו להמלך. ושלח המלך פקדו (שקורין "אוקאז") אחריו, והביאו אותו להמלך. והתחיל המלך לדבר עמו בטוב: הלא אתה יודע, שהיהודים הם בידי לעשות בהם פרצוני, על-כן אני מבקש ממך בטוב שתתפלל שיהיה לי בנים. והבטיח לו שיהיה לו באותה שנה ולד, והלך למקומו. וילדה המלכה בת, והיתה אותה הבת מלכה יפת-תאר מאד. וכשהיתה בת ארבע שנים היתה יכולה כל החכמות ולזמר בכלי-שיר והיתה יודעת כל הלשונות והיו נוסעים מלכים מכל המדינות לראותה, והיה שמחה גדולה על המלך. אחר-כך נכסף המלך מאד שיהיה לו בן, כדי שלא תהיה מוסכת מלכותו לאיש זר וגזר שוב על היהודים שיתפללו שיהיה לו בן. והיו מבקשים ומחפשים את הצדיק הנ"ל, ולא מצאו אותו כי כבר נפטר. ובקשו עוד ומצאו עוד צדיק גנוז, ואמרו לו שיתן להמלך בן. ואמר שאינו יודע כלל. והודיעו להמלך ואמר לו המלך גם-כן כנ"ל: הלא היהודים בידי וכו' כנ"ל. אמר לו החכם, הינו זה הצדיק

ספורי מעשיות

בן מלך
שהיה מאבנים טובות

סא

הנ"ל: תוכל לעשות מה שאצוה. אמר המלך: הן. אמר לו החכם:
אני צריך שתביא כל מיני אבנים טובות, כי כל אבן טוב יש לו
סגולה אחרת, כי יש אצל המלכים ספר שפתוב בו כל מיני האבנים
טובות. אמר המלך: אני אוציא חצי מלכותי כדי שיהיה לי בן. והלך
והביא לו כל מיני האבנים טובות ולקחם החכם והדיקם. ולקח בוס
יין ונתנם לתוכו ונתן חצי הכוס להמלך לשתות וחציה להמלכה.
ואמר להם שיהיה להם בן שיהיה בלו מאבנים טובות ויהיה בו כל
הסגלות של כל האבנים טובות. והלך למקומו. וילדה בן, ונעשה
שמחה גדולה על המלך. והבן הנולד לא היה מאבנים טובות. כשהיה
הבן בן ארבע שנים היה יפה־תאר מאד וחכם גדול בכל החכמות
והיה יודע כל הלשונות. והיו נוסעים מלכים לראותו. והבת־מלכה
ראתה שאינה חשוכה כל־כך ונתקנאה בו. רק זאת היתה נחמתה:
באשר שאותו הצדיק אמר שיהיה בלו מאבנים טובות, טוב שאינו
מאבנים טובות.

פעם אחר היה הבן־מלך מחתך עצים ונקף באצבעו. ורצתה
הבת־מלכה לכהן את אצבעו, וראתה שם אבן טוב. ונתקנאה
בו מאד ועשתה עצמה חולה. ובאו כמה דוקטורים ולא היו יכולים
לעשות לה רפואה. וקראו למכשפים. והיה שם מכשף. ונלתה לו
האמת שהיא עשתה עצמה חולה בנ"ל. ושאלה אותו אם יוכל
לעשות כשוף לאדם שיהיה מצרע. אמר: הן. אמרה לו: אולי יבקש
מכשף שיכטל הכשוף ויתרפא. אמר המכשף: אם ישליכו הכשוף
אל המים, לא יוכלו לכטלו עוד (א). ועשתה בן, והשליכה הכשוף

אֶל הַמִּים. וַנַּעֲשֶׂה הַבֶּן־מֶלֶךְ מִצְרַע מְאֹד, [וְהָיָה לוֹ] עַל חֲטָמוֹ צִרְעַת
 וְעַל פָּנָיו וְעַל שְׂאֵר גּוּפוֹ. וְעַסַּק הַמֶּלֶךְ בְּדֹאקטוֹרִים וּבְמַכְשָׁפִים וְלֹא
 הוֹעִילוֹ. וַנִּזְרַע עַל הַיְהוּדִים שִׁיתְפַּלְלוּ. וּבִקְשׂוֹ הַצַּדִּיק הַנַּ"ל, וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ
 לַמֶּלֶךְ. וְהַצַּדִּיק הַנַּ"ל הָיָה מִתְפַּלֵּל תָּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאִשֶּׁר שֶׁהוּא
 הָיָה מִבְּטִיחַ שִׁיְהִיָּה הַבֶּן־מֶלֶךְ כְּלוֹ מֵאַבְנִים טוֹבוֹת, וְלֹא הָיָה כֵּן. וְהָיָה
 טוֹעֵן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ: הֲאֵם עֲשִׂיתִי זֹאת בְּשִׁבִיל כְּבוֹדִי?! לֹא עֲשִׂיתִי
 כִּי־אֵם בְּשִׁבִיל כְּבוֹדִי, וְעַכְשָׁיו לֹא נִתְקַיֵּם כְּמוֹ שְׁאַמַּרְתִּי! וְכֹא הַצַּדִּיק
 לְהַמֶּלֶךְ. וְהָיָה מִתְפַּלֵּל וְלֹא הוֹעִיל. וְהוֹדִיעוּ לוֹ שֶׁהוּא כְּשׁוֹף. וְהַצַּדִּיק
 הַנַּ"ל הָיָה גְבוּהָ לְמַעַלָּה מִן כָּל הַכְּשָׁפִים. וְכֹא הַצַּדִּיק וְהוֹדִיעַ לְהַמֶּלֶךְ
 שֶׁהוּא כְּשׁוֹף, וְשֶׁהַשְּׁלִיכּוֹ הַכְּשׁוֹף לַמִּים, וְאִין תִּקְנֶה לְהַבֶּן־מֶלֶךְ כִּי־אֵם
 שִׁישְׁלִיכּוֹ הַמְּכַשֵּׁף שֶׁעָשָׂה הַכְּשׁוֹף לַמִּים. אָמַר הַמֶּלֶךְ: אֲנִי נוֹתֵן לְךָ
 כָּל הַמְּכַשָּׁפִים לְהַשְׁלִיכֵם לַמִּים כְּדִי שִׁיתְרַפֵּא בְּנִי. וְנִתְרַאָּה הַבֶּת־מַלְכָּה.
 וְרִצְתָה אֶל הַמִּים לְהוֹצִיא הַכְּשׁוֹף מִן הַמִּים, כִּי הָיְתָה יוֹדַעַת הֵיכָן
 מִנַּח הַכְּשׁוֹף, וְנִפְלָה אֶל הַמִּים. וַנַּעֲשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל שֶׁהַבֶּת־מֶלֶךְ נִפְלָה
 אֶל הַמִּים. וְכֹא אוֹתוֹ הַצַּדִּיק הַנַּ"ל וְאָמַר לָהֶם שֶׁהַבֶּן־מֶלֶךְ יִתְרַפֵּא.
 וְנִתְרַפֵּא, וְנִתְיַבֵּשׁ הַצִּרְעַת וְנִפְלַ וְנִקְלַף כָּל הָעוֹר מִמֶּנּוּ וַנַּעֲשֶׂה מֵאַבְנִים
 טוֹבוֹת כְּלוֹ. וְהָיָה לוֹ כָּל הַסְּגֻלוֹת שֶׁל כָּל הָאַבְנִים טוֹבוֹת, הֵינּוּ כִּי
 אַחַר שֶׁנִּקְלַף הָעוֹר אָז נִתְנַלָּה וְנִרְאָה שֶׁהַבֶּן־מֶלֶךְ הוּא כְּלוֹ מֵאַבְנִים
 טוֹבוֹת בְּאִשֶּׁר אָמַר הַצַּדִּיק הַנַּ"ל:

מעשה ו ממלך ענו

מעשה במלך אחר והיה לו חכם. אמר המלך להחכם: באשר שיש מלך שחותם עצמו שהוא גבור גדול ואיש אמת וענו. והנה גבור, אני יודע שהוא גבור, מחמת שפביב מדינתו הולך הים, ועל הים עומדים חיל על ספינות עם הורמאטים (א) ואינם מניחים להתקרב. ולפנים מן הים יש, מקום שטובעין בו (שקורין "זומפ") גדול סביב המדינה שאין שם בייאם שכול קטן שאינו יכול לילך שם בייאם אדם אחר וגם שם עומדים הורמאטים, וכשיבוא אחר להלחם, מורים עם ההורמאטים. ואי אפשר להתקרב לשם. אך מה שחותם עצמו איש אמת וענו, זה איני יודע, ואני רוצה שתביא אלי הפאטרעט (ב) של אותו המלך, כי יש להמלך כל הפאטרעטין של כל המלכים, והפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך כי הוא נסתר מבני אדם, כי הוא יושב תחת כלה, והוא רחוק מבני מדינתו.

הלך החכם אל המדינה. אמר החכם בדעתו שצריך לו לידע מהות המדינה. ועל ידי מה ידע המהות של המדינה, על ידי הקאטאויש של המדינה, הינו עניני צחוק (שקורין "קאטאויש"). כי כשצריכים לידע דבר, צריכים לידע הקאטאויש של אותו הדבר, כי יש כמה מיני קאטאויש: יש אחד שמכון באמת להזיק לחברו בדבריו

(א) תותחים. (ב) דמות דיוקנו.

וּכְשֶׁחִבְרוּ מִקְפִּיד עָלָיו, אָמַר לוֹ: אֲנִי מִצְחָק, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (ג): כְּמִתְלַהֵלָה
 וְכוּ'. וְאָמַר: הֲלֹא מִצְחָק אֲנִי. וְכֵן יֵשׁ אֶחָד שְׂמֵחַ בְּכֹחַ בְּדֶרֶךְ צְחֹק
 וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן חִבְרוּ גֹזַק עַל־יְדֵי דְבָרָיו. וְכֵן יֵשׁ כְּמֵה מִיַּי קֵאֲטָאוּיִשׁ.
 וַיֵּשׁ בְּכָל הַמְּדִינֹת מְדִינָה שְׂפוֹלְלֶת כָּל הַמְּדִינֹת, וּבְאוֹתָהּ הַמְּדִינָה יֵשׁ
 עִיר אַחַת שְׂפוֹלְלֶת כָּל הָעִירוֹת שֶׁל כָּל הַמְּדִינָה שְׂפוֹלְלֶת כָּל הַמְּדִינֹת.
 וּבְאוֹתָהּ הָעִיר יֵשׁ בֵּית אֶחָד, שְׂפוֹלְלֶת כָּל הַבָּתִּים שֶׁל כָּל הָעִיר,
 שְׂפוֹלְלֶת כָּל הָעִירוֹת שֶׁל הַמְּדִינָה, שְׂפוֹלְלֶת כָּל הַמְּדִינֹת. וְשֵׁם יֵשׁ
 אָדָם שְׂכָלוֹל מִכָּל הַבַּיִת וְכוּ'. וְשֵׁם יֵשׁ אֶחָד שְׁעוֹשֶׂה כָּל הַלְּיָצְנוֹת
 וְהַקֵּאֲטָאוּיִשׁ שֶׁל הַמְּדִינָה. וְלָקַח הַחֶכֶם עִמּוֹ מָמוֹן רַב וְהִלְךְ לְשֵׁם
 וּרְאָה שְׁעוֹשִׂים כְּמֵה מִיַּי לְיָצְנוֹת וְצְחֹק, וְהִבִּין בְּהַקֵּאֲטָאוּיִשׁ, שֶׁהַמְּדִינָה
 כְּלָה מְלֵאָה שְׂקָרִים מִתְחַלָּה וְעַד סוֹף, כִּי רָאָה שְׁעוֹשֵׂי צְחֹק, אֵיךְ
 מְאֲנִים וּמְטַעִים בְּנֵי־אָדָם בְּמִשְׁאֵל־וּמְתָן וְאֵיךְ הוּא בָּא לְדוֹן
 בְּהַמְּאֲנִי־סְטְרָאֵט (ד) וְשֵׁם כְּלוֹ שְׂקָר וּמְקַבְּלֵי שַׁחַד. וְהוֹלֵךְ לְהִסְאָנֵד (ה)
 הַגְּבוּיָה יוֹתֵר, וְגַם שֵׁם כְּלוֹ שְׂקָר, וְהָיוּ עוֹשִׂים בְּדֶרֶךְ צְחֹק אֶן־שְׂטַעְלִין (ו)
 מִכָּל הַדְּבָרִים הַלְּלוֹ. וְהִבִּין הַחֶכֶם בְּאוֹתוֹ הַצְּחֹק שֶׁהַמְּדִינָה כְּלָה מְלֵאָה
 שְׂקָרִים וּרְמָאוֹת וְאִין בָּהּ שׁוֹם אֱמֶת, וְהִלְךְ וּנְשָׂא וְנָתַן בְּהַמְּדִינָה.
 וְהִנִּיחַ עֲצָמוֹ לְהוֹנוֹת אוֹתוֹ בְּהַמְּשָׂא־וּמְתָן. וְהִלְךְ לְדוֹן לִפְנֵי הָעֵרְכָאוֹת,
 וְהֵם כְּלָם מְלָאִים שְׂקָר וּשְׂחָדִים. וּבְיוֹם זֶה נָתַן לָהֶם שַׁחַד, לְמַחֵר לֹא
 הִכִּירוּהוּ. וְהִלְךְ לְעֵרְכָאוֹת גְּבוּיָה יוֹתֵר, וְגַם שֵׁם כְּלוֹ שְׂקָר עַד שְׂבָא
 לִפְנֵי הַסְּאֲנָאֵט (ז), וְגַם הֵם מְלָאִים שְׂקָר וּשְׂחָדִים, עַד שְׂבָא אֶל הַמְּלָךְ
 בְּעֲצָמוֹ. וּכְשָׂבָא אֶל הַמְּלָךְ, עָנָה וְאָמַר: עַל מִי אַתָּה מְלָךְ, שֶׁהַמְּדִינָה
 מְלֵאָה שְׂקָרִים כְּלָה מִתְחַלָּה וְעַד סוֹף וְאִין בָּהּ שׁוֹם אֱמֶת. וְהִתְחִיל

(ג) משלי כו, ית. (ד) בית משפט עירוני. (ה) בית משפט ממשלתי. (ו) מראים עצמם רק לפנים. (ז) בית
 השופטים הזקנים המלכותי.

לספר כל השקרים של המדינה. וכשהמלך שמע דבריו, הרבין אָזְנִיו
 אצל הוילון לשמע דבריו, כי הנה תמוה להמלך שימצא איש שיודע
 מכל השקרים של המדינה. והשרי־מלוכה ששמעו דבריו היו פועסים
 עליו מאד, והוא היה מספר והולך השקרים של המדינה. ענה ואמר,
 החכם הנ"ל: והיה ראוי לומר שגם המלך פמותם, שהוא אוהב שקר
 כמו המדינה. אך מזה אני רואה איך אתה איש אמת, ובשביל זה
 אתה רחוק מהם מחמת שאין אתה יכול לסבל השקר של המדינה.
 והתחיל לשבח המלך מאד מאד, והמלך מחמת שהיה ענו מאד,
 ובמקום גדלתו שם ענותנותו. כי כן דרך הענו, שבכל מה שמשבחין
 ומגדלין אותו יותר נעשה קטן וענו יותר ומחמת גדל השבח של
 החכם ששבח וגדל את המלך בא המלך בעניויות וקטנות מאד עד
 שנעשה אין ממש. ולא היה יכול להתאפק והשליך את הוילון לראות
 את אותו החכם, מי הוא זה שהוא יודע ומבין כל זאת, ונתגלה
 פניו. וראה אותו החכם, והביא הפאטרעט שלו אל המלך:

דרכי ציון אבלות (ח): ציון היא בחינת הציונים של כל המדינות שכלם נתועדים
 לשם, כמו שכתוב (ט): וראה אדם ובנה אצלו ציון:

וזהו ח'נה צ'יון ק'רית מ'זעדנו (י) ראשי־תבות מצח"ק, ששם היו נתועדים כל
 הציונים, ומי שהיה צריך לידע אם לעשות הדבר או המשא־ומתן, היה יודע שם: והי
 רצון שיבנה במהרה ב'מינו, אמן:

ראה והבן והבט אתה המעין עד היכן הדברים מגיעים. אשרי המחכה
 ויגיע לידע ולהשיג מעט מסודות המעשיות הללו, אשר לא נשמעו
 באלה מימים קדמונים:

וְדַע שֶׁכָּל אֱלוֹי הַפְּסוּקִים וְהַרְמוּזִים הַמוֹכְבָּאִים אַחַר קִצַּת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הֵם
 רַק רְמוּזִים וְגִלּוּי מַלְתָּא בְּעֵלְמָא, לְמַעַן יִדְעוּ כִּי לֹא דְבַר רִיק הוּא
 חֵם וְחִלְלָהּ. וְכֹאֲשֶׁר גִּשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּפִרוּשׁ שְׂאֵמֵר שֶׁהוּא מְגַלָּה
 אֵיזָה רְמוּזִים בְּעֵלְמָא בְּאֵיזָה פְּסוּקִים הַמְרְמוּזִים לְסוּד הַמַּעֲשִׂיּוֹת לְמַעַן
 דַּעַת שְׂאֵינּוּ מְדַבֵּר חֵם-וְשָׁלוֹם דְּכָרִים בְּטָלִים. אֲכַל סוּד הַמַּעֲשִׂיּוֹת
 בְּעֵצָם רְחוּק מְדַעַתְנּוּ וְעַמֵּק עַמֵּק מִי יִמְצְאוּנוּ:

מעשה ז

מזבוב ועפביש

ענה ואמר: אספר לכם כל הנסיעה שלי שהיה לי:

מעשה במלך אחד שהיו עליו כמה מלחמות כבדות וכבש אותם, ולקח שבויים הרבה. בתוך דבריו שהתחיל לספר זאת המעשה ענה ואמר בזו הלשון: תאמרו שאספר לכם הכל ותוכלו להבין, והיה המלך עושה סעדה גדולה (שקורין "באיל") בכל שנה באותו היום שבכש המלחמה. והיו שם על הבאיל כל השרי-מלוכה וכל השרים בדרך המלכים, והיו עושין שם עניני צחוק (שקורין "קומעדיים"). והיו משחקים וצוחקים מכל האמות מהישמעאל ומכל האמות. והיו עושים ומעקמים בדרך שחוק בדרך הנימוס וההנהגה של כל אמה ומן הסתם מישראל גם-כן היו עושין השחוק. וצוה המלך להביא לו הספר שהיה פתוח את הספר, היה רואה שפתוב אמה ואמה. ובכל מקום שהיה פתוח את הספר, היה רואה שפתוב בו ההנהגה והנימוסים של האמה, בדרך שהיו עושין בעלי השחוק ממש כי מסתמא גם זה שעשה הצחוק והקאמעדייא ראה גם-כן את הספר הנ"ל. ובתוך שהיה המלך יושב על הספר, ראה שהיה עפביש, הנקרא שפין, שהיה מרחש על צדי הספר, דהינו על חדי הדפין, ומצד השני היה עומד זבוב. מן הסתם להיכן הולך העפביש אל הזבוב. ובתוך שהיה העפביש מרחש והולך אל הזבוב, בא רוח והרים את הדף מן הספר, ולא היה העפביש יכול לילך אל הזבוב.

וְחֹזְרָה לְאַחֲזֵרָהּ, וְעָשְׂתָה עֲצָמָה בְּעֶרְמָה כְּאִלּוּ הִיא חוֹזֶרֶת וְאֵינָה רוֹצִיִת עוֹד לִילָךְ אֶל הַזְּכוּב. וְחֹזֵר הַדָּף לְמָקוֹמוֹ. וְחֹזְרָה הָעֶפְכָּיִשׁ לִילָךְ אֶל הַזְּכוּב, וְאֵזִי שׁוֹב הַרִים הַדָּף וְלֹא הַנִּיחָהּ, הִיגוּ שֶׁהַדָּף חֹזֵר וְהַרִים אֶת עֲצָמוֹ וְלֹא הַנִּיחַ אֶת הָעֶפְכָּיִשׁ לִילָךְ אֶל הַזְּכוּב, וְחֹזְרָה. וְכֵן הָיָה כְּמָה פְּעָמִים. אַחֲר־כֵּן שׁוֹב חֹזְרָה הָעֶפְכָּיִשׁ לִילָךְ אֶל הַזְּכוּב, וְהִיתָה מֵרַחֶשֶׁת וְהוֹלֶכֶת עַד שֶׁכָּבַר חֲטָפָה עֲצָמָה בְּרָגַל אֶחָד עַל הַדָּף. וְשׁוֹב הַרִים הַדָּף אֶת עֲצָמוֹ וְהִיא כָּבַר הִיתָה עַל הַדָּף קָצֵת. וְאֵזִי הַנִּיחַ הַדָּף אֶת עֲצָמוֹ לְגִמְרֵי עַד שֶׁנִּשְׁאַרָה הָעֶפְכָּיִשׁ תַּחְתּוֹ בְּחָלָל בֵּין דָּף לְדָף. וְהִיתָה מֵרַחֶשֶׁת שֵׁם וְנִשְׁאַרָה מִטָּה מִטָּה עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר מִמֶּנָּה כְּלוּם. וְהַזְּכוּב לֹא אִסְפָּר לָכֶם מֵה שֶׁהָיָה בָּהּ.

וְהַמֶּלֶךְ הָיָה רוֹאֶה כֹּל זֶה, וְהָיָה מִתְמִיָּה עֲצָמוֹ, וְהָכִין שְׂאִין זֶה דָּבָר רִיק, רַק שֶׁמְרִאִין לוֹ אִיזָה דְבָר. וְכֹל הַשָּׂרִים רָאוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ מִסְתַּפֵּל וּמִתְמִיָּה עַל זֶה. וְהַתְּחִיל לַחֲשֹׁב בָּזֶה, מֵה זֶה וְעַל מֵה זֶה. וְנִתְנַמְנָם עַל הַסֵּפֶר, וְחָלַם לוֹ, שֶׁהָיָה בִּידוֹ אֶבֶן טוֹב (שְׁקוֹרִין "דוּמִיט"). וְהָיָה מִסְתַּפֵּל בּוֹ. וְהָיוּ יוֹצְאִין מִמֶּנּוּ גְזֻמוֹת אֲנָשִׁים. וְהַשְּׁלִיךְ מִיָּדוֹ הַדּוּמִיט. וְהַדָּרֵךְ אֶצֶל הַמְּלָכִים, שֶׁתּוֹלָה עַל-גַּבֵּיהֶם הַפֶּאטְרֵעִט (א) שְׁלוֹ וְעַל-גַּבֵּי הַפֶּאטְרֵעִט תּוֹלָה אֶת הַכֶּתֶר. וְהָיוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַיּוֹצְאִין מִן הַדּוּמִיט לּוֹקְחִין אֶת הַפֶּאטְרֵעִט וְחִתְּכוּ אֶת רִאשׁוֹ. וְאַחֲר־כֵּן לָקְחוּ אֶת הַכֶּתֶר וְהַשְּׁלִיכוּ לְתוֹךְ הַרְפֶּשׁ, כֹּל זֶה חָלַם לוֹ, וְהָיוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים רְצִים אֵלָיו לְהִרְגוֹ. וְהַרִים עֲצָמוֹ דָּף מִן הַסֵּפֶר הַנִּלְ שֶׁהָיָה שׁוֹכֵב עָלָיו. וְהָגוּ לְפָנָיו וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ מְאוּמָה, וְהָלְכוּ מִמֶּנּוּ. וְאַחֲר־כֵּן חֹזֵר הַדָּף לְמָקוֹמוֹ. וְשׁוֹב הָיוּ רְצִים לְהִרְגוֹ וְחֹזֵר וְהַרִים הַדָּף כְּנִלְ,

וְכֵן הָיָה בַּמָּה פְּעָמִים. וְהָיָה מִשְׁתוֹקֵק מְאֹד לְרֹאוֹת אֵיזָה דָּף שְׂמֹגָן עָלָיו, מֵאֵיזָה נִימוּסִים שֶׁל אֵיזָה אִמָּה כְּתוּב עָלָיו. וְהָיָה מִתְיַרָא לְהִסְתַּפֵּל. וְהִתְחִיל לְצַעֵק: חֲבַל, חֲבַל. וְשָׁמְעוּ כָּל הַשָּׂרִים שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבֵינָ שָׁם, וְהָיוּ חִפְצִים לְהַקִּיצוֹ, אֲךָ אֵין זֶה נִימוּס לְהַקִּיץ אֶת הַמֶּלֶךְ. וְהָיוּ מִכִּים סְבִיבוֹתָיו כְּדִי לְהַקִּיצוֹ וְלֹא הָיָה שׁוֹמֵעַ. בְּתוֹךְ כֵּךְ בָּא אֵלָיו הַר גְּבוּהָ. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: מָה אַתָּה צוֹעֵק כָּל־כֵּךְ שָׂזָה זְמַן רַב שְׂאֵנִי יִשֵּׁן וְלֹא הַקִּיץ אוֹתִי כְּלוּם שׁוּם דְּבַר וְאַתָּה הַקִּיצוֹת אוֹתִי. אָמַר לוֹ: וְלֹא אֶצְעֵק, שֶׁהֵם קָמִים עָלַי לְהַרְגֵנִי רַק שָׂזָה הַדָּף מְגֹן עָלַי. הַשִּׁיב לוֹ הֶהָר: אִם זֶה הַדָּף מְגֹן עָלֶיךָ, אֵין אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְיַרָא מִשׁוּם דְּבַר, כִּי גַם עָלַי קָמִים הַרְבֵּה שׁוֹנְאִים. רַק זֶה הַדָּף מְגֹן עָלַי. בּוֹא וְאַרְאֵךְ. וְהִרְאָה לוֹ שֶׁסְּבִיב הֶהָר עוֹמְדִים אֲלָפִים וְרַבְבוֹת שׁוֹנְאִים וְעוֹשִׂים סְעֻדוֹת וְשִׂמְחִים וְכִלְיָזְמֵר מְזַמְרִים וּמְרַקְדִין. וְהַשְׂמִחָה הִיא, שְׂאֵיזָה כֶּת מֵהֵם חוֹשֵׁב אֶחָד וּבָא עַל אֵיזָה חֲכָמָה אֵיךְ לַעֲלוֹת אֶל הֶהָר, וְאֵזִי עוֹשִׂים שְׂמִחָה גְּדוּלָה וּסְעֵדָה וּמְזַמְרִים וְכוּ', וְכֵן כָּל כֶּת וְכֶת מֵהֵם. רַק שָׂזָה הַדָּף שֶׁל אֵלוֹ הַנִּימוּסִים שְׂמֹגָן עָלֶיךָ, מְגֹן עָלַי.

וּבְרֵאשׁ הֶהָר הָיָה נֶסֶר (שְׁקוֹרֵין "טֵאבְּלִיצֵע") (ב), וְהָיָה כְּתוּב שָׁם הַנִּימוּסִים שֶׁל הַדָּף הַמְּגֹן עָלָיו מֵאֵיזָה אִמָּה הוּא. רַק מִחֲמַת שֶׁהֶהָר גְּבוּהָ אֵין יְכוּלִים לְקַרֹּת אוֹתוֹ הַכְּתָב, רַק לְמַטָּה הָיָה טֵאבְּלִיצֵעַ, וְהָיָה כְּתוּב שָׁם, שְׂמִי שֵׁישׁ לוֹ כָּל הַשָּׁנִים, יְכוּל לַעֲלוֹת אֶל הֶהָר. וְנָתַן הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׂגוּדָל עֹשֵׁב בְּמָקוֹם שְׂצָרִיכִין לַעֲלוֹת אֶל הֶהָר. וּמִי שָׂבָא לְשֵׁם הָיָה נּוֹפְלִים לוֹ כָּל הַשָּׁנִים, הֵן שְׁהִיָה הוֹלֵךְ בְּרַגְלָיו, הֵן שְׁהִיָה רוֹכֵב, הֵן שְׁהִלֵךְ בְּעֵגְלָה עִם בְּהֵמוֹת, הָיָה נּוֹפְלִים כָּל הַשָּׁנִים.

והיו מנחים שם חמרים חמרים של שנים כמו הרים הרים. אחר כך לקחו אותן האנשים הנ"ל. וחזרו והעמידו יחד את הפאטרעט כבראשונה, ואת הכתר לקחו ורחצו אותו, וחזרו ותלאום במקומם, והקיץ המלך. והסתכל הכף על הדף שהגן עליו מאיזה נימוס של איזה אמה הוא, וראה שכתוב בו הנימוס של ישראל והתחיל להסתכל, על הדף, בדרך אמת. והבין האמת לאמתו. וישב עצמו, שהוא עצמו בודאי יהיה ישראל. רק מה עושין להחזיר למוטב כלם להביאם להאמת. וישב עצמו, שילך ויסע לבקש חכם שיפתור לו החלום בהיותו. ולקח עמו שני אנשים ונסע להעולם, לא בדרך המלך, רק כאיש פשוט. והיה נוסע מעיר לעיר וממדינה למדינה, ושאל איך נמצא חכם שיוכל לפתור חלום בהיותו. והודיעו לו ששם ושם נמצא חכם בזה. ונסע לשם. ובא אל החכם, וספר לו האמת, איך שהוא מלך וכבש מלחמות וכל המעשה שהיה בנ"ל, ובקש ממנו לפתור חלומו. והשיב לו: אני בעצמי איני יכול לפתור רק שיש זמן, באותו יום באותו חדש, ואזי אני מקבץ כל סממני הקמרת ועושה מהם מרכב. ומעשנין את האדם באלו הקמרת, ואותו האדם חושב במחשבתו מה שרוצה לראות ולידע, ואזי ידע הכל. וישב המלך עצמו: מאחר שכבר כלה זמן רב בשביל זה, שימתין עוד עד אותו היום ואותו החדש, ואזי עשה לו החכם כן בנ"ל. ועשן אותו עם הקמרת בנ"ל, והתחיל לראות אפלו מה שהיה נעשה עמו קדם הולדה בעת שהיה הנשמה בעולם העליון וראה שהיו מוליכין הנשמה שלו דרך כל העולמות, והיו מכריזין ושואלין: מי שיש לו ללמד חוב על זאת הנשמה יבוא. ולא היה בנמצא אחר ללמד חוב עליה.

ספורי מעשיות

מזבוב ועכביש

עא

בְּתוֹךְ-כָּךְ בָּא אֶחָד וְרָץ וְצָעַק: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמַע תְּפִלָּתִי; אִם זֶה יָבוֹא לְעוֹלָם, מַה לִּי לַעֲשׂוֹת עוֹד, וְעַל מַה בְּרֵאתֵנִי. וְזֶה הָיָה הַסֵּמֶךְ-מ"ם, הֵינּוּ זֶה שֶׁצָּעַק כָּל זֶה הָיָה הַסֵּמֶךְ-מ"ם (ג) בְּעֶצְמוֹ. וְהִשִּׁיבוּ לוֹ: וְזאת הַנְּשֻׁמָּה צְרִיכָה לִירֵד לְהַעוֹלָם בְּיָדָי. וְאַתָּה חֲשַׁב לָךְ עֵצָה. וְהִלַּךְ לוֹ. וְהוֹלִיכּוּ אֶת הַנְּשֻׁמָּה עוֹד דֶּרֶךְ עוֹלָמוֹת, עַד שֶׁהִבִּיאוּ אוֹתָהּ לְהַבִּית-דִּין שֶׁל מַעֲלָה כְּדִי לְהַשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ, שֶׁתִּרְדַּ לְהַעוֹלָם. וְאוֹתוֹ הָאִישׁ עָדִין לֹא בָּא. וְשָׁלְחוּ אַחֲרָיו שְׁלִיחַ וּבָא וְהִבִּיא עִמּוֹ זָקֵן אֶחָד שֶׁהָיָה כְּפּוֹף כְּדֶרֶךְ הַזָּקֵן, שֶׁהָיָה מְכִיר עִמּוֹ מִכְּבָר, הֵינּוּ שֶׁהִפְעֵל-דָּבָר הָיָה לוֹ הַפְרוֹת עִם זֶה הַזָּקֵן הַכְּפּוֹף מִכְּבָר, וְשָׁחַק וְאָמַר: כְּבָר נִתְתִּי לִי עֵצָה. רִשְׁאֵי הוּא לִילָךְ לְהַעוֹלָם. וְהִנִּיחוּ אֶת הַנְּשֻׁמָּה וַיִּרְדֶּה לְהַעוֹלָם. וְהָיָה רוּאָה כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלָיו מִתְחִלָּה וְעַד סוּף, וְאִיךְ נַעֲשֶׂה מְלָךְ, וְהַמְלַחְמוֹת שֶׁהָיָה לוֹ וְכוּ', וְלָקַח שְׁבוּיִים, וּבְתוֹכָם הָיָה יַפְתָּ-תְּאֵר, שֶׁהָיָה לָהּ כָּל מִינֵי חַן שֶׁבְּעוֹלָם, רַק שָׁזָה הַחַן לֹא הָיָה מַעֲצָמָה, רַק שֶׁהָיָה תּוֹלָה עָלֶיהָ דּוּמִיט (ד). וְאוֹתוֹ הַדּוּמִיט הָיָה לוֹ כָּל מִינֵי חַן, וּמִחֲמַת זֶה נִדְמָה שֵׁישׁ לָהּ כָּל מִינֵי חַן. וְעַל אוֹתוֹ הִהָר אֵינָם יְכוּלִים לָבוֹא רַק חֲכָמִים וְעֹשִׂירִים וְכוּ'... וְזוֹתָר לֹא הִגִּיד, וַיֵּשׁ עוֹד הַרְבֵּה מְאֹד בְּזֶה:

מִן וְלָקַח שְׁבוּיִים עַד הַסּוּף לֹא נִכְתַּב כְּרֵאוֹי כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר.

מְזוֹמָר לְדוֹר כְּבָרְחוּ וְכוּ' (ה): ה' מַה רְבוּ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי וְכוּ': (וְאַתָּה ה' מִגֵּן בְּעַדִי כְּבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי. קוֹלִי אֵל ה' אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מִהַר קָדְשׁוֹ סֵלָה, הַר הַנִּזְ"ל: אֲנִי שִׁכְבְּתִי וְאִישָׁנָה, כְּנִזְ"ל: הַקּוֹצוֹתֵי וְכוּ'. לֹא אֵירָא מְרַכְבוֹת עִם וְכוּ':

עב

ספורי

מעשה ז

מעשיות

כי הכית את כל אויבי לחי שני רשעים שפרת, כי היו גופלים להם השנים בשרצו
לעלות אל ההר: על עמוד ברכתך סלה:

עמד והתבונן נפלאות אלו: אם בעל־נפש אתה תשא בשרך בשניך
ונפשך תשים בכף. תעמד מרעיד ומשתומם, תסמר שערות
ראשך, ותשוב תתפלא בדברים האלה העומדים בגבהי מרומים:

מעשה ח מרב ובן יחיד

מעשה ברב אחד שלא היה לו בנים. אחר־כך היה לו בן יחיד וגדל אותו והשיא אותו. והיה יושב בעליה ולמד בדרך אצל הגבירים. והיה לומד ומתפלל תמיד, רק שהיה מרגיש בעצמו שחסר לו איזה חסרון ואינו יודע מהו. ולא היה מרגיש טעם בלמודו ובתפלתו. וספר לפני שני אנשים בני הנעורים. ונתנו לו עצה שיסע לאותו צדיק. ואותו בן הנ"ל עשה מצוה, שבא עלידה לבחינת מאור הקטן. והלך אותו הבן יחיד וספר לאביו, באשר שאינו מרגיש טעם בעבודתו בנ"ל, וחסר לו ואינו יודע מהו, בכך הוא רוצה לנסע לאותו צדיק. והשיב לו אביו: איך אתה בא לנסע אליו הלא אתה למדן יותר ממנו ומיחס יותר ממנו, לא נאה לך לנסע אליו, בלך מדרך זו. עד שמנע אותו לנסע. וחזר ללמודו, ושוב הרגיש חסרון בנ"ל. והתיעץ שוב עם אותן האנשים הנ"ל, ויעצו אותו במקום לנסע להצדיק. ושוב הלך לאביו, והטה אותו אביו ומנע אותו בנ"ל. וכן היה כמה פעמים. והבן הנ"ל היה מרגיש שחסר לו. והיה מתגעגע מאוד למלאת חסרונו ולא ידע מהו בנ"ל. ובא עוד לאביו והפציר בו עד שהכרח אביו לנסע עמו, כי לא רצה להניח אותו לנסע לבדו מחמת שהיה בן יחיד. ואמר לו אביו: הלא תראה שאפע עמך, ואראה לך שאין בו ממש. ואסרו המרפכה ונסעו. אמר לו אביו: בזה אנסה: אם יתנהג כסדר, הוא מן השמים, ואם לאו, אינו

מן השמים, ונחזרו. ונסעו ובאו אל גֶשֶׁר קָטָן. ונפל סוּם אֶחָד, וְהַמְרַכְבָּה
 נִתְהַפְּכָה וּכְמַעֲטָה נִטְבְּעוּ. אָמַר לוֹ אָבִיו: רֵאֵה שְׂאִינוֹ מִתְנַהֵג כְּסֹדֶר
 וְאִין הַנְּסִיעָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְחִזְרוּ. וְחִזְרוּ הֵבֵן לְלַמּוּדוֹ. וְשׁוֹב רֵאֵה הַחֲסָרוֹן
 שְׁחָסַר לוֹ וְאִינוֹ יוֹדֵעַ. וְחִזְרוּ וְהַפְּצִיר בְּאָבִיו כַּנֵּ"ל. וְהִכְרַח לְנִסְעַ עִמּוֹ
 שְׁנִית. וּכְשֶׁנָּסְעוּ הָעֶמִיד אָבִיו הַנְּסִיּוֹן כְּכִרְאֵשׁוֹנָה אִם יִתְנַהֵג כְּסֹדֶר.
 וְנִדְמָן כְּשֶׁהָיוּ נוֹסְעִים, וְנִשְׁבְּרוּ שְׁנֵי הַיְדוּת (א) (שְׁקוֹרִין "אֶקְסִין"). וְאָמַר
 לוֹ אָבִיו: רֵאֵה שְׂאִינוֹ מִתְנַהֵג לָנוּ לְנִסְעַ, כִּי הָאֵם זֶה דֶּרֶךְ הַטְּבַע
 שִׁישְׁתַּבְּרוּ שְׁנֵי הָאֶקְסִין. וְכִמְהָ פְּעָמִים שֶׁנָּסְעוּ עִם הַמְרַכְבָּה הַזֹּאת,
 וְלֹא נִדְמָן כּוֹזֵאת, וְחִזְרוּ. וְחִזְרוּ הֵבֵן הַנֵּ"ל לְדַרְכּוֹ כַּנֵּ"ל, הֵינּוּ לְלַמּוּדוֹ
 וְכוּ' כַּנֵּ"ל, וְשׁוֹב הַרְגִישׁ הַחֲסָרוֹן כַּנֵּ"ל, וְהֵאֲנִשִּׁים יַעֲצוּ אוֹתוֹ לְנִסְעַ.
 וְחִזְרוּ לְאָבִיו וְהַפְּצִיר אוֹתוֹ כַּנֵּ"ל וְהִכְרַח לְנִסְעַ עִמּוֹ עוֹד. וְאָמַר לוֹ הֵבֵן
 שְׁלֹא נַעֲמַד עוֹד עַל גְּסִיּוֹן כְּזֶה, כִּי זֶה דֶּרֶךְ הַטְּבַע, שְׁנוֹפֵל סוּם
 לְפַעְמִים, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּבְּרִין הָאֶקְסִין, אִם לֹא שִׁיְהִיָּה אִיזָה דְבַר מְרָגֵשׁ
 מְאֹד, וְנִסְעוּ. וּבְאוֹ לְקַרְעֻטְשָׁמִי (ב) לְלוֹן, וּמִצָּאוּ שֵׁם סוּחַר. וְהִתְחִילוּ
 לְסַפֵּר עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ הַסּוּחַרִים, וְלֹא גָלוּ לוֹ שֶׁהֵם נוֹסְעִים לְשֵׁם, כִּי הָרַב
 הָיָה מִתְבַּיֵּשׁ בְּעַצְמוֹ לֹאמַר שֶׁנּוֹסֵעַ לְאוֹתוֹ הַצְּדִיק. וְהָיוּ מְדַבְּרִים מֵעַסְקֵי
 הָעוֹלָם, עַד שֶׁכִּסְבוֹב הַדְּבָרִים הִגִּיעוּ לְסַפֵּר מִצְדִּיקִים הֵיכֵן נִמְצָאִים
 צְדִיקִים. וְסַפֵּר לָהֶם שֵׁשׁ נִמְצָא צְדִיק, וְשֵׁם וְשֵׁם. וְהִתְחִילוּ הֵם לְדַבֵּר
 מִהַצְּדִיק שֶׁנָּסְעוּ אֵלָיו. הַשִּׁיב לָהֶם: זֶה, בְּלִשׁוֹן תְּמָה, הֲלֹא קָל הוּא,
 כִּי אֲנִי נוֹסֵעַ עִכְשָׁו מִמְּנוֹ, וְאֲנִי הֵייתִי שֵׁם, שֶׁהָיָה עוֹבֵר עֲבָרָה. עָנָה
 אָבִיו וְאָמַר לְבָנָו: הֲרֵאִיתָ בְּנִי, מִה שְׁנֵה הַסּוּחַר מְסַפֵּר לְפִי תִּמּוֹ.
 וְהֲלֹא הוּא נוֹסֵעַ מִשֵּׁם. וְחִזְרוּ לְבֵיתֵם וְנִפְטַר אוֹתוֹ הֵבֵן. וּבֹא בְּחִלּוֹם

להרב הנ"ל אביו. וראה אותו שהיה עומד בכעס גדול. ושאל אותו: למה אתה בכעס כל־כך. והשיב לו, שיסע לאותו הצדיק הנ"ל, שרצה לנסע עם בנו אליו כנ"ל, והוא יגיד לך על מה אני בכעס. והקיץ, ואמר שמקרה הוא. אחר־כך חלם לו עוד כנ"ל, ואמר שהוא גם־כן חלום שוא, וכן עד שלשה פעמים. והבין הלא דבר הוא, ונסע לשם. ופגע בהדרך את הסוחר שפגע מקדם בעת שנסע עם בנו. והכיר אותו ואמר לו: הלא אתה הוא שראיתיך באותו הקרעטשמי. והשיב לו: בודאי ראית אותי. ופתח פיו ואמר לו: אם תרצה, אהיה בולע אותך. אמר לו: מה אתה מדבר? השיב לו: זכור אתה, כשנסעת עם בנך, ובתחלה נפל סוס על הגשר, וחזרת. אחר־כך נשברו האקסין. אחר־כך פגעת בי, ואמרתי לך שהוא קל. ומאחר שפטרתי אותו, את בנך, עכשו אתה רשאי לנסע, כי הוא היה בחינת מאור הקטן, והצדיק הנ"ל הוא בחינת מאור הגדול. ואם היו מתועדים יחד, היה בא משיח. וכיון שפטרתי אותו אתה רשאי לנסע. ובתוך דבריו נעלם, ולא היה לו עם מי לדבר. ונסע הרב אל הצדיק, וצעק: חבל, חבל, חבל על דאבדין ולא משתפחין. השם יתברך ישיב נדחינו בקרוב, אמן:

וזה הסוחר הנ"ל היה הסמך־מ"ם בעצמו, שנדמה לסוחר והטעה אותם. ואחר־כך כשפגע שנית בהרב הנ"ל התגרה עמו הוא בעצמו על אשר שמע לעצתו, כי בן דרכו פידוע. השם יתברך יצילנו:

מעשה ט

מחכם ותם

מעשה. שני בעלי־בתים היו בעיר אחת והיו גדולים בעשירות. והיה להם בתים גדולים, והיו להם שני בנים, לכל אחד בן אחד. ולמדו שניהם בחדר אחד. ואלו שני הבנים היו אחד מהם ברהבנה והאחד היה תם, לא שהיה מפש, אלא שהיה לו שכל פשוט ונמוך, ואלו השני בנים היו אוהבים זה את זה מאד. אף־על־פי שהאחד היה חכם והאחד היה תם ומחו היה נמוך, אף־על־פי־כן אהבו זה את זה מאד.

לְיָמִים התחילו השני בעלי־בתים הנ"ל לירד. וירדו מטה מטה עד שאבדו הכל ונעשו אביונים, ולא נשאר להם כִּי־אם הבתים שלהם. והבנים התחילו להתגדל. אמרו האבות הנ"ל להבנים: אין בדינו לשלם עבורכם להחזיק אתכם, עשו לכם מה שתעשו. הלך התם ולמד מלאכת רצעו, והחכם שהיה ברהבנה לא היה רצונו לעסק במלאכה פשוטה כזו וישב בדעתו שילך בעולם ויסתכל מה לעשות. והיה הולך ומשוטט בשוק. וראה עגלה גדולה עם ארבעה סוסים וחאמיטיש(א) שהיתה רצה והולכת. ענה ואמר להפותרים: מאין אתם. השיבו לו: מורשא. להיכן אתם נוסעים. לורשא. שאל אותם: שמא אתם צריכים משרתים. ראו שהוא ברהבנה ומורו,

והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עמהם. ונסע עמם ושמש אותם היטב מאד על הדרך. כבואו לורשא, מאחר שהיה ברהבנה, ישב עצמו: מאחר שקבר אני בורשא למה לי להתקשר עם אלו. אולי יש מקום טוב מהם. אלך ואבקש ואראה. והלך בשוק, והתחיל לחקר ולשאל על האנשים שהביאוהו ואם יש טוב מהם. ואמרו לו, שהאנשים הללו הם הגונים וטוב להיות אצלם, אך שקשה מאד להיות אצלם, מחמת שהמשא ומתן שלהם הוא למרחקים מאד. הלך וראה משרתים של גוועלפן (כ) שהיו הולכים בשוק, והיו הולכים בדרך עם מיני חן שלהם, בכובעיהם ובמנעליהם עם הקצוות בולטות ושאר מיני חן שיש להם בהלוביהם ובמלבושיהם. והוא היה ברהבנה וחרף, וישר בעיניו מאד, מחמת שהוא ענין נאה וגם הדבר בביתו במקומו. הלך אל האנשים שהביאוהו, ונתן להם תשואות חן ואמר להם שאין נוח לפניו להיות אצלם; ועל מה שהביאוהו, בעד זה שמש אותם בדרך. והלך ועמד עצמו אצל בעלהבית אחד. ודרך המשרתים, שבתחלה צריכים להשכר בפחות ולעשות עבודות כבדות ואחר כך באים למעלות המשרתים הגדולים. והיה הבעלהבית עושה עמו מלאכות כבדות, והיה שולחו לאדונים לשאת סחורה בדרך המשרתים שצריכים לכף ידיהם תחת אציליהם להניח הבגד על בליטת היד ברחב הפתח. והיה כבד עליו מאד עבודה כזו. לפעמים היה צריך לעלות עם המשאוי הנ"ל על עליות הגבוהות, והיה קשה עליו העבודה. וישב עצמו כי היה פילוסוף ברהבנה: מה לי לעבודה זו, הלא העקר הוא רק בשביל התכלית לשא אשה ולהתפרנס. עדין איני צריך להסתפל על זה. על זה יהיה לי פנאי להבא בשנים הבאות. בעת טוב לי להיות משוטט בארץ להיות במדינות להשביע עיני בעולם.

הַלֵּךְ בְּשׂוּק וּרְאֵה שְׁנוֹסְעִים בְּעִגְלָה גְּדוֹלָה סוֹחְרִים, וְשָׂאֵל אוֹתָם: לְהִיכֵן אַתֶּם נוֹסְעִים. לְלֹאגוֹרְנָא (ג). הַתְּקַחוּ אוֹתִי לְשֵׁם. הֵן. וּקְבֹלוּ אוֹתוֹ לְשֵׁם. וּמִשָּׁם הַפְּלִיג לְאַטְלִיא. מִשָּׁם לְשַׁפְּאֲנִיא (ד). בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים, וְעַל־יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה עוֹד חֲכָם יוֹתֵר מֵאַחַר שֶׁהָיָה בְּמַדִּינוֹת רַבּוֹת, וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ: כָּעֵת רָאוּי לְהִבִּישׁ עַל הַתְּכַלִּית. וְהַתְּחִיל לְחַשֵּׁב עִם פִּילוֹסוֹפִיא שְׁלוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת. וַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו לְלַמֵּד מְלָאכֶת צוֹרֵף בְּזָהָב, שֶׁהִיא מְלָאכָה גְּדוֹלָה וְנֹאָה וַיֵּשׁ בָּהּ חֲכָמָה, וְגַם הִיא מְלָאכָה עֲשִׂירָה. וְהוּא הָיָה בְּרֵהֲבֵנָה וּפִילוֹסוֹף וְלֹא הֶצְרִיךְ לְלַמֵּד הַמְּלָאכָה כַּמָּה שָׁנִים, רַק בְּרַבֵּעַ שָׁנָה קִבַּל אֶת הָאֲמֻנוֹת וְנַעֲשֶׂה אֲמֵן גְּדוֹל מְאֹד וְהָיָה בְּקִי בַּמְּלָאכָה יוֹתֵר מִן הָאֲמֵן שְׁלֹמֹדוֹ. אַחֲר־כֶּךָ יֵשֶׁב עֲצָמוֹ: אַף־עַל־פִּי שֵׁישׁ בְּיַדִּי מְלָאכָה כְּזוֹ, אַף־עַל־פִּיכֵן אֵין דִּי לִי כְּזֶה. הַיּוֹם חָשׁוּב זֹאת, פֶּן בְּזִמְן אַחַר יִחְשַׁב דְּבַר אַחַר. וְהַלֵּךְ וְהַעֲמִיד עֲצָמוֹ אֶצֶל שְׁטִיין־שְׁנִידִיר (ה) וּמַחֲמַת הַבְּנָה שְׁלוֹ קִבַּל אֲמֻנוֹת הַזֹּאת גַּם־כֵּן בְּזִמְן מוֹעֵט בְּרַבֵּעַ שָׁנָה. אַחֲר־כֶּךָ יֵשֶׁב עֲצָמוֹ עִם הַפִּילוֹסוֹפִיא שְׁלוֹ: גַּם שֵׁישׁ בְּיַדִּי שְׁתֵּי הָאוֹמְנוֹת, מִי יוֹדֵעַ פֶּן לֹא יִחְשְׁבוּ שְׁנִיהֶם. טוֹב לִי לְלַמֵּד אֲמֻנוֹת שֶׁהִיא חֲשׁוּבָה לְעוֹלָם. וְחָקֵר בְּהַבְּנָה וּפִילוֹסוֹפִיא שְׁלוֹ לְלַמֵּד דְּאֶקְטִירִיא (ו) שֶׁהוּא דְּבַר הַצְּרִיף וְחָשׁוּב תְּמִיד. וְדִרְךְ לְמוֹד דְּאֶקְטִירִי שְׁצָרִיכִין לְלַמֵּד מִקֵּדָם לְשׁוֹן לְטִיין (ז) וְהַכְּתַב וְלְלַמֵּד חֲכָמוֹת פִּילוֹסוֹפִיא. וְהוּא מַחֲמַת הַבְּנָתוֹ לְמַד גַּם זֹאת בְּזִמְן מוֹעֵט בְּרַבֵּעַ שָׁנָה. וְנַעֲשֶׂה דְּאֶקְטִיר גְּדוֹל וּפִילוֹסוֹף וְחֲכָם בְּכָל הַחֲכָמוֹת. אַחֲר־כֶּךָ הַתְּחִיל הָעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּעֵינָיו כְּלֹא, פִּי מַחֲמַת חֲכָמָתוֹ, שֶׁהָיָה אֲמֵן גְּדוֹל כְּזֶה, וְחֲכָם וְדְּאֶקְטִיר כְּזֶה, הָיָה כָּל אֶחָד מִבְּנֵי הָעוֹלָם בְּעֵינָיו כְּלֹא. וַיֵּשֶׁב

(ג) שם עיר כנכול איטליא. (ד) ספרד. (ה) לוטש אכנים טובות. (ו) רפואה. (ז) לטינית.

עצמו לעשות לו תכלית ולשא אשה ואמר בדעתו: אם אשא אשה בכאן, מי ידע מה שנעשה ממני. אלך ואשוב לביתי, למען יראו מה שנהיה ממני, שהייתי גער קטן ועכשו באתי לגדלה כזו. והלך ונסע לביתו, והיה לו יסורין גדולים בדרך, כי מחמת חכמתו לא היה לו עם מי לדבר, ולא היה מוצא אכסניא פרוצונו, והיה לו יסורים הרבה:

והנה נשליך פעת את מעשה החכם ונתחיל לספר במעשה התם:

התם הנ"ל למד מלאכת רצענות, ומחמת שהיה תם למד הרבה עד שקבל. ולא היה בקי בהאמנות בשלמות, ונשא אשה והיה מתפרנס מן המלאכה. ומחמת שהיה תם ולא היה בקי בהמלאכה בל"כך, על"כן היה פרוצתו ברחק גדול ובצמצום, ולא היה לו פנאי אפלו לאכל, כי היה צריך תמיד לעסק במלאכה מחמת שלא היה יכול האמנות בשלמות. רק בשעת המלאכה, בשעה שהיה נוקב בפרצע והיה מכניס ומוציא החוט העב של התפירה בדרך הרצענים, אז היה נושך חתיכת לחם ואוכל. ומנהגו היה, שהיה תמיד בשמחה גדולה מאד, והיה רק מלא שמחה תמיד. והיו לו כל המאכלים וכל המשקות וכל המלבושים. והיה אומר לאשתו: אשתי, תן לי לאכל, והיתה נותנת לו חתיכת לחם ואכל. אחר"כך היה אומר: תן לי הרטב עם קטנית, והיתה חותכת לו עוד חתיכת לחם ואכל. והיה משבח ואומר: כמה יפה וטוב מאד הרטב הזה. וכן היה מצוה לתן לו הבשר ושאר מאכלים טובים פיוצא בזה, ובעד כל מאכל ומאכל היתה נותנת לו חתיכת לחם, והוא היה מתענג מאד מזה ושבח מאד את אותו המאכל, כמה הוא מתקן וטוב, כאלו היה אוכל

אותו המאכל ממש, ובאמת היה מרגיש באכילתו הלחם טעם כל מאכל ומאכל שהיה רוצה, מחמת תמימותו ושמחתו הגדולה. וכן היה מצוה: אשתי, תן לי שכר לשנות, ונתנה לו מים, והיה משבח: כמה יפה השכר הזה. תן לי דבש, ונתנה לו מים. והיה משבח גם כן כנ"ל. תן לי יין, וכו' כיוצא בזה, ונתנה לו מים, והיה מתענג ומשבח אותו המשקה, כאלו הוא שותה אותה ממש. וכן במלבושים, היה להם בשתפות לו ולאשתו פעלץ (ח) אחר. והיה אומר: אשתי, תן לי הפעלץ. כשהיה צריך ללבש פעלץ, כגון: לילך לשוק, והיתה נותנת לו. כשהיה צריך ללבש טוליפ (ט) לילך בין אנשים, היה אומר: אשתי, תן לי הטוליפ, והיתה נותנת לו הפעלץ. והיה מתענג ממנו, והיה משבח: כמה יפה הטוליפ הזה. כשהיה צריך לקאפטין (י), כגון: לילך לבית הכנסת, היה מצוה ואומר: אשתי, תן לי הקאפטין, והיתה נותנת לו הפעלץ. והיה משבח ואומר: כמה יפה ונאה הקאפטין הזה, וכן כשהיה צריך ללבש יופא (יא), היתה נותנת לו גם כן הפעלץ, והיה משבח ומתענג גם כן כמה יפה ונאה היופא הזאת כנ"ל וכן בכיוצא בזה. והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד. כשהיה גומר המנגעל, ומן הסתם היה לו שלשה קצוות, כי לא היה יכול האמנות בשלמות כנ"ל, היה לוקח המנגעל בידו, והיה משבח אותו מאד, והיה מתענג מאד ממנו. והיה אומר: אשתי, כמה יפה ונפלא המנגעל הזה; כמה מתוק המנגעל הזה; כמה מנעל של דבש וצוקיר (יב) המנגעל הזה. והיתה שואלת אותו: אם כן, מפני מה שארי רצענים נוטלים שלשה זהובים בעד זוג מנעלים, ואתה לוקח רק חצי טאליר הינו זהוב

(ח) מעיל פרווה חורפי מגושם. ט) מעיל פרווה מכובד. י) מעיל. יא) מעיל מכובד. יב) דבש וסוכר.

וחצי. השיב לה: מה לי בזה; זה מעשה שלו, וזה מעשה שלי. ועוד: למה לנו לדבר מאחרים. הלא נתחיל לחשב כמה וכמה אני מרויח במנגל זה מיד ליד: העור הוא בכך, הזפת והחוטאים וכו' בכך, ושאר דברים ביוצא בזה בכך. לאפקים (ג) בכך, ועתה אני מרויח מיד ליד עשרה גדולים (יד), ומה אכפת לי רוח בזה מיד ליד. והיה רק מלא שמחה וחדוה תמיד. ואצל העולם היה ללעג. והשיגו תאותם בו, שמצאו ממנו להתלוצץ פרצונם, כי היה נדמה למשגע, והיו באים בני-אדם, והתחילו בכונה לדבר עמו בשביל להתלוצץ. והיה אותו התם אומר: רק בלי ליצנות. ותכף שהשיבו לו: בלי ליצנות, קבל דבריהם, והתחיל לדבר עמם, כי יותר לא היה רוצה להעמיק לחשב חכמות, שגם זה בעצמו ליצנות, כי היה איש תם; וכשהיה רואה שכונתם לליצנות, היה אומר: מה יהיה פשתיה חכם ממני הלא אזי תהיה שוטה, כי מה אני נחשב. וכשתהיה חכם ממני, אדרבא, אזי תהיה שוטה.

כל זה היה דרכי התם. ועתה נחזור לענין ראשון:

בתוך-כך נעשה רעש, שהחכם הנ"ל נוסע ובא לכאן בגדלה
 וחקמה גדולה. ורץ התם גם-כן לקראתו בשמחה גדולה,
 והיה אומר לאשתו: תן לי מהר היופא, אלך לקראת חברי ידידי
 לראותו. ונתנה לו הפעלץ, והיה רץ לקראתו. והחכם היה נוסע
 בעגלות צב בגדלה. ובא לקראתו התם הזה והיה שואל בשלומו
 באהבה בשמחה: אחי חביבי, מה אתה עושה, ברוך המקום, שהביאך,

ואני זוכה לראותך. והחכם הנ"ל, גם כל העולם היה בעיניו כלא
 כנ"ל. מפל-שכן איש כזה, שנדמה למשגע. אך אף-על-פירכן, מחמת
 אהבת געורים הגדולה שהיה ביניהם, היה מקרבו, ונסע עמו לתוך
 העיר. והשני בעלי-בתים הנ"ל, אביהם של אלו השני בנים, מתו
 בתוך אותו הזמן, שהיה החכם משוטט במדינות, ונשארו הפתים
 שלהם. והתם, שהיה במקומו, נכנס לבית אביו וירשו. והחכם, שהיה
 במדינות, לא היה מי לקבל הבית, ונעשה כלה ואבוד בית החכם
 ולא נשאר ממנו כלום, ולא היה להחכם מקום לכנס בו כבואו.
 ונסע לתוך אכסניא אחת, והיה לו שם יסורים, כי לא היתה האכסניא
 כרצונו. והתם הנ"ל מצא לו עתה עבדא חדשה, והיה רץ וכא בכל
 פעם מביתו להחכם באהבה בשמחה, והיה רואה שיש לו יסורין
 מהאכסניא. ואמר התם להחכם: אחי, עול לביתי, ותעמד אצלי, ואני
 אקבץ כל מה שיש לי בקמץ אחד, וכל ביתי הכל לפניך כרצונך.
 וישר בעיני החכם, ונכנס לביתו, ועמד אצלו, והחכם היה מלא
 יסורים תמיד, כי הניח שם שהוא חכם מפלג ואמן ודאקטיר גדול
 מאד. והיה בא שר אחד, וצוה לו שיעשה לו טבעת של זהב. ועשה
 לו טבעת נפלא מאד, וחקק שם ציורים בדרךים נפלאים מאד, וחקק
 שם אילן, שהיה נפלא מאד. ובא השר, ולא ישר בעיניו כלל הטבעת,
 והיה לו יסורים גדולים מאד, כי היה יודע בעצמו, שאלו היה
 הטבעת עם האילן הזה בשפאניא, היה חשוב ונפלא מאד. וכן פעם
 אחד בא שר גדול והביא אבן טוב יקר, שבא ממרחקים, והביא לו
 עוד אבן טוב עם ציור, וצוה לו שיצייר בציור הזה על האבן טוב
 שהביא, וצייר ממש פאותו הציור, רק ששנה בדבר אחד, שלא היה
 שום אדם מבין על זה, רק הוא לבדו. ובא השר, וקבל האבן טוב

וישר בעיניו, והיה לו להחכם הזה יסורים גדולים מן השגיאה: הלא עד היכן מגיעה חכמתי, ועתה יודמן לי שגיאה. וגם בענין הדאקטיריי היה לו יסורים. בשהיה בא לחולה, והיה נותן לו רפואה, שהיה יודע בברור, שאם ילך לו להחולה לחיים, בודאי מחיב בברור להתרפאות מזה, כי היא רפואה נפלאה מאד. ואחר-כך מת החולה. והיו אומרים העולם שמת על-ידו, והיה לו יסורים גדולים מזה. וכן לפעמים נתן רפואה לחולה ונתרפא, והיו אומרים העולם: מקרה הוא. והיה מלא יסורים תמיד. וכן היה צריך למלבוש. וקרא החיט, ויגע עמו, עד שלמדו לעשות המלבוש פרצונו, כמו שהיה יודע, וכוון החיט, ועשה המלבוש פרצונו, רק בנף אחד (שקורין "לעפיל") שגה בו, ולא בוגו יפה, והיה מצטער מאד, כי היה יודע בעצמו, אף שבכאן הוא יפה, כי אינם מבינים על זה, אבל אם הייתי בשפאניא עם הלעפיל הזה, הייתי לשחוק והייתי נדמה כמו "יתיר" (טו). וכן היה מלא יסורים תמיד, והתם היה רץ ובא בכל פעם אל החכם בשמחה, ומצאו שהוא מצר ומלא יסורים, ושאלו: הלא חכם ועשיר כמותך, על מה יש לך יסורים תמיד, הלא אני מלא שמחה תמיד. והיה בעיני החכם לשחוק, ונדמה בעיניו למשגע. ואמר לו התם: הלא סתם בני-אדם שמתלוצצים ממני הם שוטים, כי אם המה חכמים ממני, הלא אדרבה, הם שוטים בנוכר לעיל, מכל-שכן חכם כמותך. ומה תהיה אם אתה חכם ממני. ענה התם ואמר להחכם: מי יתן, שתבוא אתה על מדרגה שלי. השיב החכם ואמר: זה אפשר להיות, שאני אבוא על שלך; שינטל ממני השכל חס ושלום או

אָהִיָּה חוֹלָה חֵם וְשָׁלוֹם וְאָהִיָּה נַעֲשֶׂה מְשַׁנֵּעַ, כִּי הֲלֹא מָה אַתָּה אִישׁ מְשַׁנֵּעַ. אֲכַל שְׂאֵתָה תְּבוּאָה עַל שְׁלִי, זֶה אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אִפֶּן שְׂתֵּהִיָּה אַתָּה חֲכָם כְּמוֹנִי. הַשֵּׁיב הַתָּם: אֲצַל הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ הַכֹּל אֶפְשָׁר, וַיִּכּוֹל לִהְיוֹת כְּהַרְפֵּעִין, שְׂאֵנִי אָבוּא עַל שְׁלֶךְ. וְשַׁחַק הַחֲכָם מִמֶּנּוּ מְאֹד:

וְאֵלֹו הַשְּׁנִי בָּנִים הָיוּ נִקְרָאִים בְּפִי הָעוֹלָם זֶה בְּכַנּוּי "חֲכָם" וְזֶה בְּכַנּוּי "תָּם". אֶפְ-עַל-פִּי שֵׁישׁ כְּמָה חֲכָמִים וְתָמִים בְּעוֹלָם, אֶפְ-עַל-פִּי-כֵן כָּאֵן הָיָה נִכְרַ הַדְּבָר בְּיוֹתֵר, כִּי שְׁנִיָּהֶם מִמְּקוֹם אֶחָד, וְלָמְדוּ בְּיַחַד, וְזֶה נַעֲשֶׂה חֲכָם מִפְּלֶג מְאֹד, וְזֶה הָיָה תָּם גְּדוֹל מְאֹד, וּבִהַסְקָאסְקִי (טז), שְׁשָׁם כּוֹתְבִין כָּל אֶחָד עִם כְּנּוּי פֶּאמְעִלְיָא (יז) שְׁלֹו, הָיוּ כּוֹתְבִין עַל זֶה כְּנּוּי "חֲכָם" וְעַל זֶה כְּנּוּי "תָּם". פְּעַם אַחַת בָּא הַמְּלָךְ עַל הַסְקָאסְקִי, וּמִצָּא שֶׁהָיוּ כְּתוּבִין שֵׁם אֵלֹו הַשְּׁנִי בָּנִים, זֶה בְּשֵׁם חֲכָם, וְזֶה בְּשֵׁם תָּם, וְהָיָה בְּעֵינָיו לְפִלָּא, שְׂאֵלֹו הַשְּׁנִים מְכַנִּים בְּשֵׁם "חֲכָם" וְ"תָם", וְנִתְּאוּהָ הַמְּלָךְ לְרֹאוֹתָם, וְחָשַׁב הַמְּלָךְ: אִם אֲשַׁלַּח אַחֲרֵיהֶם פְּתָאוּם שְׂיִכּוּאוּ לְפָנָי, יִתְּפַחְדוּ מְאֹד, וְהַחֲכָם יִסְתַּתְמוּ טַעֲנוֹתָיו לְגַמְרִי, וְהַתָּם גַּם-כֵּן אֶפְשָׁר יִשְׁתַּנַּע מִחֲמַת פֶּחַד. וְנִתְּיָשַׁב הַמְּלָךְ לְשַׁלַּח חֲכָם אֶחָד אֶל הַחֲכָם, וְתָם אֶל הַתָּם. רַק אִיךָ מוּצָאִין בְּעִיר מְלוּכָה תָּם, כִּי בְּעִיר מְלוּכָה עַל פִּי רַב הֵם חֲכָמִים, רַק שְׂהַמְמַנָּה עַל הָאוּצְרוֹת הוּא תָּם דְּוָקָא, כִּי הַחֲכָם אֵינָם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת מְמַנָּה עַל הָאוּצְרוֹת, פֶּן עַל-יְדֵי חֲכָמָתוֹ וְשִׁכְלוֹ יוּכַל לְכַבֵּז הָאוּצְרוֹת. עַל-כֵּן עוֹשִׂין מְמַנָּה עַל הָאוּצְרוֹת תָּם דְּוָקָא. וְקָרָא הַמְּלָךְ לְחֲכָם אֶחָד וְלֹאוֹתוֹ הַתָּם הַנִּלְ וְשַׁלַּחֵם לְהַשְּׁנִי בָּנִים הַנִּלְ, וְנָתַן בְּיָדָם אַגְרוֹת לְכָל אֶחָד וְאַחַד. גַּם נָתַן בְּיָדָם אַגְרָת לְהַגְאִבְרִינִי שֶׁל הַגְאִבְעִרְנִיא (יח), שְׂאֵלֹו

השני בנים הם תחת ממשלתו, וצוה בהאגרת שהגאבירניר ישלח להם אגרות משמו להחכם והתם, כדי שלא יתפחדו, ויכתב להם שאין הדבר נחוץ ואין המלך גוזר דוקא שיבואו, רק הדבר תלוי ברצונם; אם הם רוצים יבואו. רק שהמלך חפץ לראותם. ונסעו אלו השלוחים, החכם והתם, ובאו להגאבירניר ונתנו לו האגרת. ושאל הגאבירניר על אלו השני בנים. ואמרו לו, שהחכם הוא חכם מפלג ועשיר גדול, והתם הוא תם ביותר, ויש לו כל המלבושים של הפעלץ פנ"ל. ונתיעץ הגאבירניר, שבודאי אין ראוי להביאו לפני המלך בלבוש פעלץ, ועשה לו מלבושים כראוי, והניח בתוך העגלות צב של התם, ונתן להם אגרות פנ"ל. ונסעו השלוחים ובאו לשם, ונתנו האגרות להם: החכם להחכם, והתם להתם. ותכף שהגיע לו האגרת, אמר להתם השליח שהביאו: הלא איני יודע מה כתוב בו, קרא אותו לפניי השיב לו: אני אספר לך בעל־פה מה שכתוב בו, שהמלך רוצה שתבוא אליו. שאל תכף: רק בלי ליצנות. השיב לו: בודאי אמת, בלי ליצנות. ונתמלא שמחה תכף ורץ ואמר לאשתו: אשתי, המלך שלח בשבילי. ושאלה אותו: על מה ולמה. ולא היה לו פנאי להשיבה כלל, ותכף נודדו בשמחה, והלך ונסע עם השליח תכף, ונכנס וישב בתוך העגלות צב, ומצא שם הבגדים הנ"ל ושמח יותר ויותר.

בתוך־כך נשלחו מסירות על הגאבירניר שהוא עושה עולות, והעבירו המלך. ונתיעץ המלך שטוב שיהיה גאבירניר איש תם, שהתם ינהג המדינה באמת וישר, מחמת שאינו יודע חכמות והמצאות, ונמלך המלך לעשות את התם הנ"ל גאבירניר.

ושלח המלך פקדתו, שהתם הנ"ל, ששלח אחריו, הוא יהיה גאבירניר, והוא צריך לנסע דרך העיר של הגאבערניא. ונעמדו על השערים של העיר, ותקף בכואו יעכבו אותו ויכתירו אותו בהתמנות הזאת שיהיה גאבירניר, וכן עשו, ונעמדו על השערים, ותקף בעברו שם, עכבו אותו, ואמרו לו שהוא נעשה גאבירניר. ושאל ואמר: רק בלי ליצנות. השיבו לו: בודאי בלי שום ליצנות. ונעשה התם תקף גאבירניר בתקף ועז. ועתה, שנתרומם מזלו, ומזל מחכים, וכא לו קצת הבנה, אף-על-פי-כן לא השתמש כלל בחכמתו, רק נהג בתמימותו כבראשונה, והנהיג את המדינה בתמימות באמת וכישר, ועולה לא נמצאה בו. ועל הנהגת המדינה אין צריכין שכל גדול וחכמות, רק על-פי הישר בתמימות. כשבאו לפניו שנים לדין היה אומר: אתה זכאי ואתה חייב, כפי תמימותו באמת, בלי שום ערמה ומרמה. וכן נהג הכל באמת, והיו אוהבים אותו המדינה מאד. והיו לו יועצים אוהבים באמת. ומחמת האהבה יעץ לו אחד: באשר שבודאי בהכרח תהיה קרוא אל המלך שתבוא לפניו, כי הלא כבר שלח אחריו, וגם הדרך שהגאבירניר מכרח לבוא לפני המלך. ועל-כן, אף-על-פי שאתה פשוט מאד, ולא ימצא בך שום עולה בהנהגתך המדינה, אף-על-פי-כן דרך המלך בדבריו לנטות בדבריו לצד אחר לדבר חכמות ולשונות אחרים, על-כן נאה ודרך-ארץ שתוכל להשיבו, על-כן טוב שאלמך חכמות ולשונות. ונתקבל הדבר בעיני התם, ואמר: מה אכפת לי אם אלמד חכמות ולשונות. ותקף עלה על דעתו, שחברו החכם אמר לו, שאי אפשר בשום אופן שהוא יבוא על שלו, והנה עתה כבר בא על חכמתו. ואף-על-פי-כן, אף-על-פי ששכר היה יודע חכמות, לא היה משתמש עם החכמות כלל, רק נהג הכל

בתמימותו כְּבִרְאשׁוֹנָה. אַחֲר־כֵּךְ שָׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׂיָבוֹא זֶה הַתָּם הַגְּאֹבִירִיךְ אֵלָיו, וְנִסַּע אֵלָיו, וְדִבֵּר הַמֶּלֶךְ עִם הַתָּם בְּתַחֲלָה מִהִנְהַגַּת הַמְּדִינָה, וְהוֹטֵב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי רָאָה שֶׁהוּא מִתְּנַהֵג בְּיֶשֶׁר וְאַמֶּת גְּדוֹל, בְּלִי שׁוּם עוֹלָה וּמְרָמָה. אַחֲר־כֵּךְ הִתְחִיל הַמֶּלֶךְ לְדַבֵּר חֲכָמוֹת וּלְשׁוֹנוֹת, וְהִשִּׁיכוּ הַתָּם כְּרֹאוֹי, וְהוֹטֵב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ זֹאת כְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאָמַר: אֲנִי רֹאֶה שֶׁהוּא חָכֵם כְּזֶה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מִתְּנַהֵג בְּתַמִּימוֹת כְּזֶה, וְיִיטֵב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ מְאֹד מְאֹד, וּמִנֵּה הַמֶּלֶךְ אוֹתוֹ שִׁיְהִיָּה מִיְנִיסְטִיר עַל כָּל הַמִּיְנִיסְטִירֵשׁ (יט), וְצוּה לֹו מְקוֹם מִיְחָד, שֶׁשֵּׁם יִהְיֶה יִשְׁכְּבוֹתוֹ, וְצוּה שְׂיִכְנֶה לֹו חוֹמוֹת נְאוֹת וּמִפְאָרוֹת כְּרֹאוֹי, וְנָתַן לֹו כֶּתֶב עַל הַתְּמִנּוֹת הַזֹּאת, שִׁיְהִיָּה מִיְנִיסְטִיר כַּנִּ"ל. וְכֵן הָיָה, שֶׁכָּנּוּ לֹו בְּנִינִים כַּנִּ"ל בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁצוּה הַמֶּלֶךְ, וְהִלֵּךְ וְקָבַל הַגְּדֻלָּה בְּתַקְפָּה.

וְהַחֲכָם הַנִּ"ל, כְּשָׁבָא אֵלָיו הָאֲגֵרַת מִהַמֶּלֶךְ כַּנִּ"ל, הִשִּׁיב לְהַחֲכָם שֶׁהֵבִיָּאה: הַמֶּתֵן וְלִין פֹּה וְנִדְבֵר וְנִתְיָשֵׁב. לְעֵרֵב עֲשֵׂה עֲבוּרוֹ סְעֵדָה גְּדוֹלָה. בְּתוֹךְ סְעֵדָתוֹ נִתְחַכְּם הַחֲכָם בְּחֲכָמָתוֹ וּפִילוֹסוֹפִיָּא שְׁלוֹ, וְעָנָה וְאָמַר: מִה־זֹּאת, שֶׁהַמֶּלֶךְ כְּזֶה יִשְׁלַח אַחֲרֵי עֲבוּר שְׁפַל־כְּרֵךְ כְּמוֹנִי; וְמָה אֲנִי, שֶׁהַמֶּלֶךְ יִשְׁלַח אַחֲרֵי, הֲלֹא מֶלֶךְ כְּזֶה, שֶׁיֵּשׁ לֹו מְמִשְׁלָה וְגִדְלָה כְּזֹו, וְאֲנִי שְׁפַל וְנִבְזָה כְּנִגַּד מֶלֶךְ גְּדוֹל וְנוֹרָא כְּזֶה, וְאִיךְ יִתְיָשֵׁב זֹאת בְּדַעַת, שֶׁמֶלֶךְ כְּזֶה יִשְׁלַח עֲבוּר שְׁפַל כְּמוֹנִי; אִם אָמַר: כְּשִׁבִיל חֲכָמָתִי, מָה אֲנִי כְּנִגַּד הַמֶּלֶךְ. וְכִי אֵין לְהַמֶּלֶךְ חֲכָמִים. וְגַם הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ כְּנוֹדָאֵי חָכֵם גְּדוֹל, וְמָה הַדְּבָר הַזֶּה שֶׁהַמֶּלֶךְ יִשְׁלַח עֲבוּרֵי. וְיִשְׁתוּמֵם עַל זֶה מְאֹד מְאֹד. עָנָה וְאָמַר זֶה הַחֲכָם הִינּוּ הַחֲכָם הַרְאִשׁוֹן, שֶׁהוּא חֲבָרוֹ שֶׁל הַתָּם, כִּי כָּל זֶה, הַכָּל מְדַבְּרִיו שֶׁל אוֹתוֹ

החכם הראשון חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה עצמו
מאד פנ"ל ענה בעצמו דברים אלו, ואמר להחכם השליח: תדע מה
שאני אומר, דעתי שבהכרח הדבר מוכן ומבדר, שאין מלך בעולם
כלל. וכל העולם טועים בשטות הזוה, שסוברים שיש מלך. וראה
והבן אידך אפשר זאת, שכל בני העולם ימסרו עצמן לסמך על איש
אחד, שהוא המלך. בודאי אין מלך בעולם כלל. השיב החכם השליח
הנ"ל: הלא אני הבאתי לך אנגרת מהמלך. שאל אותו החכם הראשון
הנ"ל: האתה בעצמך קבלת האגרת מיד המלך בעצמו ממש. השיב
לו: לאו. רק איש אחד נתן בידי האגרת בשם המלך. ענה ואמר:
עתה ראה בעיניך, שדברי בני, כי אין מלך כלל. חזר ושאל אותו:
תאמר לי. הלא אתה מן העיר מלוכה ומגדל שם מימך, הגידה לי:
הראית מימך את המלך. השיב לו: לאו. כי באמת בן הדבר, שלא
כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק
בעתים רחוקות מאד. ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם ראה
שדברי ברורים ומבדרים, שבודאי אין מלך כלל, כי הלא אפלו אתה
לא ראית את המלך מעולם. שוב שאל החכם השליח: אם כן מי
מנהיג המדינה. השיב החכם הראשון: זאת אני אספר לך הברור,
כי ממני תשאל, כי אני בקי בזה, כי הייתי משוטט במדינות, והייתי
במדינת איטליא. וכך המנהג, שיש שבעים שרי יועצים, (שקורין
"ראטהיירין"), והם עולים ומנהיגים המדינה זמן מיחד, ועם זה
השררות חולקין עצמן כל בני המדינה בזה אחר זה. והתחילו דבריו
לכנס באוני החכם השליח, עד שהסכימו וגורו, שבודאי אין מלך
בעולם כלל. שוב ענה החכם הראשון: המתן עד הבקר. אברר לך
עוד בברור אחר ברור, שאין מלך בעולם כלל.

וַיִּשְׁבֶּם הַחֲכָם הָרִאשׁוֹן בְּבִקְרֵי הַחֲכָם שֶׁהוּא חִבְרוּ שֶׁל הַתָּם אָנוּ
 קוֹרְאִים אוֹתוֹ תָּמִיד בְּשֵׁם הַחֲכָם הָרִאשׁוֹן, וְהַקִּיץ אֶת חִבְרוּ
 הַחֲכָם הַשְּׁלִיחַ, וְאָמַר לוֹ: בּוֹא עִמִּי אֶל הַחוּץ וְאֶרְאֶךָ הַדְּבָר בְּבִרְוֹר,
 אֵיךְ הָעוֹלָם בְּלוֹ בְּטָעוֹת, וּבְאֵמֶת אֵין מְלַךְ כָּלֵל, וְכֹלֶם בְּטָעוֹת גְּדוֹל.
 וְהִלְכוּ בַשּׁוֹק, וְרָאוּ אִישׁ חִיל אֶחָד, וְתַפְסוּ אוֹתוֹ וְשָׁאלוּ אוֹתוֹ: לְמִי
 אַתָּה עוֹבֵד. הִשִּׁיב: אֶת הַמְּלֶכֶךְ. שָׁאלוּ אוֹתוֹ: הֲרֵאִית אֶת הַמְּלֶכֶךְ מִימֶיךָ.
 לֹא. עָנָה וְאָמַר: רָאֵה, הִישׁ שְׁטוֹת כְּזֹה. שׁוּב הִלְכוּ אֶל אֲדוֹן אֶחָד
 מִן הַחִיל, וְנִכְנְסוּ עִמּוֹ בְּדַבְרִים, עַד שֶׁשָּׁאלוּהוּ: לְמִי אַתָּה עוֹבֵד. אֶת
 הַמְּלֶכֶךְ. הֲרֵאִית אֶת הַמְּלֶכֶךְ. לֹא. עָנָה וְאָמַר: עָתָה רָאֵה בְּעֵינֶיךָ, שֶׁהַדְּבָר
 מְבֻרָר שְׁפָלִם טוֹעִים, וְאֵין מְלֶכֶךְ כָּלֵל בְּעוֹלָם. וְנִסְפָּם בִּינֵיהֶם הַדְּבָר,
 שָׁאֵין מְלֶכֶךְ כָּלֵל. עָנָה הַחֲכָם וְאָמַר עוֹד: בּוֹא וְנִסֶּע וְנִלְךָ בְּעוֹלָם,
 וְאֶרְאֶךָ עוֹד אֵיךְ כָּל הָעוֹלָם בְּלוֹ בְּטָעוֹתִים גְּדוֹלִים. וְהָיוּ הוֹלְכִים
 וְנוֹסְעִים בְּעוֹלָם, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁבָּאוּ, מְצָאוּ אֶת הָעוֹלָם בְּטָעוֹת. וְדַבֵּר
 הַמְּלֶכֶךְ הַזֶּה לְנַעֲשֶׂה אֶצְלֶם לְמַשָּׁל. וּבְכָל מְקוֹם, שֶׁמְצָאוּ הָעוֹלָם בְּטָעוֹת,
 לָקְחוּ אֶת הַמְּלֶכֶךְ לְמַשָּׁל, כְּמוֹ שֶׁזֶה אֵמֶת, שִׁישׁ מְלֶכֶךְ, כֵּן הַדְּבָר הַזֶּה.
 וְהָיוּ הוֹלְכִים וְנוֹסְעִים עַד שֶׁכָּלָה מַה שֶׁבִּידָם. וְהִתְחִילוּ לְמַכֵּר סוּם
 אֶחָד, וְאַחַר־כֵּן אֶת הַשְּׁנִי, עַד שֶׁמְכָרוּ כֹּלֶם, עַד שֶׁהִכְרִחוּ לִילֶךְ רַגְלִי.
 וְתָמִיד הָיוּ חוֹקְרִים הָעוֹלָם, וּמְצָאוּ שֶׁהָעוֹלָם בְּטָעוֹת, וְנַעֲשׂוּ עֲנִיִּים
 הוֹלְכֵי רַגְלִי וְנִסְתַּלַּק חֲשִׁיבוֹתָם, וְלֹא הָיוּ נַחֲשָׁכִים כָּלֵל, כִּי לֹא הָיוּ
 מְשֻׁגָּחִים עֲלֵיהֶם כָּלֵל, עַל אֲבִיוֹנִים כְּמוֹתָם.

וְנִתְגַּלְגַּל הַדְּבָר, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְסוֹכְבִים, עַד שֶׁבָּאוּ אֶל הָעִיר, שָׁדַר
 בָּהּ הַמִּינִיסְטִיר הַזֶּה לְשֶׁהוּא הַתָּם, חִבְרוּ שֶׁל הַחֲכָם הַזֶּה לְ,
 וְשֵׁם בְּאוֹתָהּ הָעִיר, הָיָה בְּעַל־שֵׁם אֵמֶתִי, וְהָיָה חָשׁוּב מְאֹד, כִּי עָשָׂה

דברים נפלאים, ואפלו בין השרים היה חשוב ומפרסם. ואלו החכמים באו לאותה העיר, והלכו וסבבו וכאו לפני בית הבעל-שם, וראו שהיו עומדים שם כמה עגלות, ארבעים וחמשים, עם חולים. וסבר החכם, ששם דר דאקטור, והיה רוצה לפגם לביתו, מחמת שגם הוא היה דאקטור גדול, ורצה לפגם לעשות הפרות עמו. ושאל: מי דר בכאן. השיבו: בעל-שם. וימלא פיו שחוק, ואמר לחברו: זה הוא שקר וטעות נפלא מאד. וזה הוא שטות יותר מטעות של המלך. חברי, אספר לך השקר הזה, כמה וכמה העולם בטעות בשקר כזה. בתוך כך היו רעבים ומצאו עדין אצלם שלשה-ארבעה "גדולים" (כ). והלכו אל בית-התבשיל, (שקורין "גאר-קעד"), ושם מוצאים לאכל אפלו בעד שלשה או ארבעה "גדולים". וצוו לתן להם מאכל, ונתנו להם. בתוך שהיו אוכלים, היו מספרים ומתלוצצים מהשקר וטעות של דבר הבעל-שם. ובעל ה"גאר-קעד" שמע דבריהם וחרה לו מאד, כי הבעל-שם היה חשוב שם מאד. ויאמר להם: אכלו לכם מה שיש לפניכם וצאו מכאן. אחר-כך בא לשם בן הבעל-שם, והם עדין היו מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, ונגער בהם הבעל "גאר-קעד" על שהם מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, עד שהכה אותם הבה ופצוע, ודחפם מביתו, וחרה להם מאד, ורצו לבקש משפט על המכה אותם, ונתישבו לילך אל הבעל-הבית שלהם, שהניחו שם החבילות שלהם, להתיעץ עמו איך להשיג משפט על הנ"ל. ובאו וספרו לו שבעל ה"גאר-קעד" הכה אותם מאד. ושאל להם: למה. וספרו לו, שדברו על הבעל-שם. השיב להם: בודאי

אינו ישר להכות בני־אדם, אבל אתם לא עשיתם נכונה כלל, שדברתם על הבעל־שם, כי הבעל־שם חשוב כּאן מאד. וראו שאין בו ממש, וגם הוא בטעות, והלכו ממנו אל הפקיד. והפקיד היה עבו"ם. וספרו לו המעשה שהכו אותם. שאל: על מה השיבו, שדברו על הבעל־שם. והכה אותם הפקיד הכה ופצוע, ודחפם מביתו. והלכו מזה לזה, ממושל למושל גבוה ממנו, עד שבאו לפני המיניסטיר הנ"ל. ושם, לפני בית המיניסטיר, עומדים אנשי חיל, דהינו "וואכין", והודיעו להמיניסטיר, שאיש אחד צריך אליו, וצוה שיכנס. ובא אותו החכם לפני המיניסטיר, ותכף בבואו הכירו המיניסטיר, שזהו החכם חברו פנ"ל, והתחכם לא הכירו, מחמת שהיה בגדלה כּזו. ותכף התחיל המיניסטיר ודבר אליו: ראה תמימותי למה שהביא אותי לגדלה כּזו, ואל מה חכמתך הביאה אותך. ענה החכם ואמר: מאחר שאתה הוא חברי התם, מזה נספר אחר־כּף. לעת עתה תן לי משפט על שהכו אותי. שאלו: למה. השיבו: בשביל שדברתי על הבעל־שם, שהוא שקר ומרמה גדולה. ענה התם המיניסטיר ואמר: עדין אתה אוחו בחכמות שלך. ראה, אתה אמרת שאתה יכול לבוא על שלי בקל, ואני לא אוכל לבוא על שלך. ראה שאני כבר באתי על שלך פנ"ל, ואתה עדין לא באת על שלי; ואני רואה, שזה קשה יותר שאתה תבוא על תמימות שלי. ואף־על־פייכן, מחמת שהיה מכיר בו מכּבד בגדלתו, צוה לתת לו בגדים להלבישו, ובקשו שיאכל עמו. בשעת אכילתם, התחילו לדבר יחד. התחיל החכם להוכיח לו דעתו הנ"ל, שאין מלך כלל. גער בו התם המיניסטיר: הלא אני בעצמי ראיתי את המלך. השיב לו החכם בשחוק: אתה יודע בעצמך שזה היה המלך; אתה מכיר אותו ואת אביו ואת זקנו שהיו מלכים;

מאין אתה יודע שזה מלך; אנשים הגידו לך שזה מלך ורמו אותך בשקר. וחרה להתם מאד מאד על דבר המלך, על שהוא פופר במלך.

בתוך-כך בא אחד ואמר: העזאזל (כא) דהינו הפיינויל, שלח אחריכם. ונודעו התם מאד מאד, ורץ וספר לאשתו בפחד גדול באשר שהנ"ל שלח אחריו. ויעצה לו אשתו לשלח עבור הבעל-שם, ושלח אחריו. ובא הבעל-שם ונתן לו קמיעות ושמירות, ואמר לו שעתה לא יפחד כלל. והיה לו אמונה גדולה בזה. והיו יושבים עוד החכם והתם הנ"ל, ושאל החכם אותו: על מה נפחדת כל-כך. אמר לו: בשביל הנ"ל, ששלח אחרינו. שחק ממנו: אתה מאמין שיש פיינויל. השיב לו: ואם-כן מי הוא זה, ששלח אחרינו. ענה החכם ואמר: פודאי זהו אחי, שרצה שיתראה עמי, ושלח אחרי במרמה זו. שאל אותו התם: אם-כן, איך עבר על כל הווארטיש (כב). השיבו: פודאי שחד אותם, והם אומרים במרמה ושקר, שלא ראו אותו כלל. בתוך כך חזר ובא אחד ואמר כנ"ל, שהפיינויל שלח אחריהם. והתם לא נודעו עתה, ולא היה לו שום פחד כלל מחמת השמירה של הבעל-שם כנ"ל. ענה ואמר להחכם: עתה מה אתה אומר. אמר: אודיע לך, שיש לי אח שהוא עמי בכעס, ועשה מרמה זו כדי להפחיד אותי. ועמד ושאל לאותו שבא בשבילם: ומה הוא דמותו של זה ששלח אחרינו. איזה פנים יש לו ואיזה מראה יש לשערות שלו וכו'. וכיוצא. השיב לו: כך וכך. ענה החכם ואמר: ראה, זה הוא מראה אחי הנ"ל. אמר לו התם: התלך עמם. השיב:

הן. רק שתתן עמי איזה אנשי חיל שיהיו "ולאגא" (כג) כדי שלא יצערו אותי. ונתן לו ולאגא, והלכו השני חכמים הנ"ל עם אותו האיש שבא בשבילם, וחזרו החיל. ושאל אותם התם המיניסטיר: היכן הם החכמים הנ"ל. השיבו שאינם יודעים כלל איך געלמו. והנ"ל הינו הטיוויל, חטף אותם, את החכמים האלו הנ"ל, והביא אותם אל רפּש וטיט, ושם היה יושב הטיוויל על כסא בתוך הרפּש, והשליכו את החכמים הנ"ל בתוך הרפּש. והרפּש היה עב ודבוק כמו דבּק ממש, (שקורין "קליי") ולא היו יכולים לזוז עצמן כלל בתוך הרפּש, וצעקו אלו החכמים לאלו, שהיו מיסרים אותם, דהינו הטיוויל ואנשיו: רשעים! על מה אתם מיסרים אותנו, וכי יש טיוויל בעולם? אתם רשעים מיסרים אותנו בחנם. כי אלו החכמים הנ"ל עדין לא האמינו שיש טיוויל, רק אמרו שאנשים רשעים מיסרים אותם בחנם. והיו מנחים אלו השני חכמים בתוך עבי הרפּש, והיו חוקרים מה זאת. אין זאת רק שאנשים פוחזים, שהיינו מתקוטטים עמהם איזה פעם, ועתה הם מיסרים אותנו כל-כף. והיו מתסרים שם בענויים גדולים כמה שנים. פעם אחת עבר התם המיניסטיר הנ"ל לפני בית הבעל-שם, ונזכר בחברו החכם. ונכנס אל הבעל-שם, והטה עצמו אליו כדרך השרים, ושאל אותו אם אפשר שיראה אותו הינו את החכם הנ"ל, ואם יוכל להוציאו משם. ואמר אל הבעל-שם: האתם זוכרים את החכם ששלח הטיוויל ונשא, ומאותו היום לא ראיתיו. השיבו: הן. ובקש ממנו שיראה לו מקומו ויוציאו משם. ואמר לו הבעל-שם: בודאי אני יכול להראות לך מקומו ולהוציאו,

רק שלא ילכו כִּי־אם אָנִי וְאַתָּה. וְהִלְכוּ יַחַד. וְעָשָׂה הַבְּעַל־שֵׁם מָה שְׂיַדַּע, וּבָאוּ לְשֵׁם, וַרְאָה שְׁהֵם מְנַחִים בְּעֵבִי טִיט וּרְפֶשׁ. וּבְשָׂרָאָה הַחֲכָם אֶת הַמִּינִיסְטִיר, צָעַק אֵלָיו: אָחִי, רְאֵה, שְׁהֵם מִכִּים וּמְעַנִּים אוֹתִי כָּל־כֶּךָ הַרְשָׁעִים הִלְלוּ בְּחֻנָּם. גָּעַר בּוֹ הַמִּינִיסְטִיר: עַדִּין אֶתָּה אוֹחֻז בְּחֲכָמוֹת שְׁלֶדָּה, וְאִין אֶתָּה מֵאֲמִין בְּשׁוּם דְּבָר, וְלִדְכַרִּיד אֱלוֹ הֵם אֲנָשִׁים; עֵתָּה רְאֵה, הֲלֹא זֶה הוּא הַבְּעַל־שֵׁם, שְׁהִיִּת בּוֹפֵר בּוֹ, וְהוּא דִּיקָא יָכוֹל לְהוֹצִיאָכֶם וְהוּא יִרְאֵה לָכֶם הָאֲמִת. וּבִקֵּשׁ הֵתֶם הַמִּינִיסְטִיר הַנַּ"ל מִן הַבְּעַל־שֵׁם שְׂיִוְצִיאֶם וַיִּרְאֵה לָהֶם שְׁזַהוּ טִינְוִיל, וְאִינָם אֲנָשִׁים, וְעָשָׂה הַבְּעַל־שֵׁם מָה שְׁעָשָׂה, וּנְשָׂאָרוּ עוֹמְדִים עַל הַיִּבְנָשָׁה, וְלֹא הָיָה שָׁם רְפֶשׁ כָּלָל. וְאֱלוֹ הַמְּזִיקִים הַנַּ"ל גַּעֲשׂוּ עֲפָרָא בְּעֵלְמָא. אִין רְאֵה הַחֲכָם הַנַּ"ל וְהִכְרַח בְּעַל־כְּרַחוּ לְהוֹדוֹת עַל הַכֹּל שְׂיִשׁ מִלְּךָ וְכוּ':

על זה המעשה נאמרה התורה המדברת מחכמות ותמימות (כד), שעקר השלמות הוא רק תמימות ופשיטות וענין עמלק שהיה חכם וכפר בעקר וכו' עין שם על פסוק (כה) שבע ופל צדיק וקם סופי־תבות עמלק. כי עקר כל הנפילות הם על־ידי חכמות וכו' עין שם. גם אנג מזרע עמלק אף־על־פי שראה מפלתו בשעה שבא שמואל אצל שאול להרגו, עדין לא היה מאמין. כמו שנאמר (כו): וַיִּלֶךְ אַנְג מְעַדְנוֹת, וְתַרְגָּם יוֹנְתָן מִפְּנֵקָא, כִּי עַדִּין לֹא הָאֲמִין בְּמַפְלָתוֹ, עַד שְׂרָאָה בְּעִינָיו סוֹף מַפְלָתוֹ, אִין: וַיֹּאמֶר אֲבֹן סַר מַר הַפְּנוֹת, כִּי עַד עֵתָּה לֹא הָאֲמִין.

שים עיניך על המעשה ותבין פלאי פלאות. ואם התפלה אינה בראוי, הוא מנעל בשלש קצוות, והבן. ועין עוד בסוף הספר בפרוש הרב ותראה דרושים נפלאים:

מעשה י מבער־גיר ועני

מעשה. פעם אחת היה בער־גיר (א), והיה עשיר מפלג מאד, והיה לו סחורות רבות מאד וכיוצא. והיו הנועקסלין והברייב (ב) שלו הולכין על העולם, והיה לו כל טוב. ולמטה ממנו היה דר עני אחד שהיה עני גדול מאד, והיה לו כל ההפך מן הבער־גיר העשיר. ושניהם היו חשוכי בנים; לזה לא היה בנים וכן לזה. פעם אחת חלם להבער־גיר, שבאו אנשים ועשו חבילות חבילות, דהינו "פאקין" ושאל אותם: מה אתם עושים. והשיבו: לשאת הכל אל העני הנ"ל. וחרה לו מאד מאד על שהם רוצים לשאת כל הונו מביתו אל העני; ולכעם עליהם אי אפשר, שהם אנשים רבים. והם עשו חבילות חבילות מכל אשר היו לו, מכל סחורותיו והונו ורכושו, ונשאו הכל כביתו אל בית העני הנ"ל, ולא השאירו כלום בביתו, כִּי־אם דפנות הבית ריקם. וחרה לו מאד מאד, והקיץ וירא והנה חלום. ואף שראה שהוא חלום, וכרוך השם הכל אצלו, אף־על־פי־כן היה לבו נוקפו מאד, וחרה לו הדבר מאד מאד על דבר החלום, ולא היה יכול לצאת מדעתו דבר החלום הנ"ל.

והעני הנ"ל עם זוגתו, היה רגיל גם מקדם להשגיח עליהם ולתת להם מסת ידו. ועכשו אחר החלום, נתן עליהם השגחה

יותר מקדם, אך בכל עת שהיו באים לביתו, העני או אשתו, היו משתנים פניו, ונבהל מפניהם מחמת החלום שזכר. והם, העני עם אשתו, היו רגילים לפרקים אצלו, והיו אצלו נכנסים ויוצאים. פעם אחת באתה אצלו אשת העני הנ"ל, ונתן לה מה שנתן. ונשתנה צורתו ונבהל ונשתומם מאד. שאלה אותו העניה הנ"ל: אבקש מחילה מכבודכם. תגידו לי, מה זאת, שבכל עת אשר אנו באים אצלכם משתנים פניכם מאד. ספר לה כל אותו הענין, שחלם לו בנ"ל, ומאותו היום לבו נוקפו מאד וכו' בנ"ל. השיבה לו: האם היה החלום באותו הלילה פלונית שאמרה לו. השיב לה: הן. ומה בזה. השיבה לו: באותו הלילה חלם לי גם-כן, שאני עשירה גדולה, ובאו אנשים לתוך ביתי, ועשו פאקין פאקין (ג), ושאלתי: להיכן אתם נושאים. השיבו: אל אותו העני, הינו להבער גיר הנ"ל, שקראוהו עכשו עני. על-כן, מה אתה משגיח על חלום. הלא אף אני בחלומי. והוא נבהל ונשתומם עכשו יותר ויותר על ששמע עוד את חלומה, שהדבר נראה, שישאו עשירותו ורכושו אצל העני, ודלות של העני ישאו אצלו, ונבהל מאד מאד:

ויהי היום, ונסעה אשת הבער גיר עם עגלות-צב לטייל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, ונסעו על הטייל. והנה עבר איש-חיל, אדון (שקורין "יעדניראל"), עם החיל שלו, ופנו אל הצד מן הדרך בשבילו. ועבר החיל, וירא שנוסעים נשים. וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטייל. והלכו והוציאו את אשת העני, וחספו אותה בתוך העגלת-צב של היעדניראל, ונסעו עמה.

וּבּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיבָה, כִּי נָסַע לְהֵלֵן. בְּפֶרֶט אִישׁ חֵיל, יַעֲדֵנִירָאֵל עִם חֵילוֹתָיו. וְלִקְחָהּ וְנָסַע עִמָּה לְמַדִּינָה שְׁלוֹ, וְהִיא הָיְתָה יִרְאֵת שְׁמַיִם, וְלֹא רָצְתָה לְשָׁמַע לוֹ כָּלֵל, וְהָיְתָה בּוֹכָה מְאֹד. וְהָיוּ מִבְּקָשִׁים וּמִפְתִּימִים אוֹתָהּ, וְהִיא הָיְתָה יִרְאֵת שְׁמַיִם בְּיֹתֵר. וְהֵם שָׁבוּ לְבֵיתָם מִן הַפְּטוּל, וְהָיָה גְלִקְחָהּ הָעֵנִיָּה הַזֶּה"ל. וְהָיָה הָעֵנִי מִתְאַבֵּל וּבּוֹכָה וּמִתְמַרְמֵר מְאֹד מְאֹד עַל אֲשֶׁתּוֹ תָּמִיד. פְּעַם אַחַת עָבַר הַבְּעֶרְגֵּיר אֶצֶל בֵּית הָעֵנִי. שָׁמַע שֶׁהוּא בּוֹכָה וּמִתְמַרְמֵר מְאֹד מְאֹד. נִכְנָס וּשְׁאַלּוּ: מָה אַתָּה מִתְמַרְמֵר וּבּוֹכָה כָּל־כָּךְ. הִשִּׁיבוּ: וְכִי לֹא אֶכְפֶּה. וּמָה נִשְׁאַר לִי. יֵשׁ שְׁנֵשְׁאָר לָהֶם הָעֲשִׁירוֹת אוֹ כְּנִיָּם. אֲנִי אֵין לִי כְּלוּם, וְגַם אֲשֶׁתִּי גְלִקְחָהּ מִמֶּנִּי, וּמָה נִשְׁאַר לִי.

וְנִבְכַּר לְבוֹ שֶׁל הַבְּעֶרְגֵּיר עַל הָעֵנִי הַזֶּה"ל, וְנִתְעוֹרְרוּ רַחֲמָיו עָלָיו מְאֹד מְאֹד מִגְדֹּל הַמְּרִירוֹת שֶׁרָאָה בּוֹ. וְהִלֵּךְ וַעֲשֵׂה דְבַר מְבַהֵל, וּבְאֵמַת הָיָה שְׁגָעוֹן, וְהִלֵּךְ וּשְׁאַל בְּאִיזָה מְדִינָה גַר הַיַּעֲדֵנִירָאֵל הַזֶּה"ל, וְהִלֵּךְ וְנָסַע לְשָׁם, וַעֲשֵׂה דְבַר מְבַהֵל מְאֹד וְהִלֵּךְ לְבֵית הַיַּעֲדֵנִירָאֵל. וְשֵׁם עוֹמְדִים "וּוּאֲכִין" (ד) וְהוּא, מִגְדֹּל הַבְּהֵלָה שְׁלוֹ מְאֹד מְאֹד, נִשְׁתּוֹמֵם וְהִלֵּךְ בְּבִהְלָה גְדוֹלָה, וְלֹא הִשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל הַוּוּאֲכִין. וְגַם הַוּוּאֲכִין נִבְהָלוּ וְנִשְׁתּוֹמְמוּ מְאֹד מִחֲמַת שְׁרָאוֹ פְּתָאוּם בְּנִי־אָדָם אֶצֶלֶם מְבַהֵל מְאֹד. וְנִבְהָלוּ מְאֹד: אֵיפֹה בָּא זֶה לְכָאן. וּמִחֲמַת הַבְּהֵלָה הַנִּיחּוּהוּ כָּל הַוּוּאֲכִין, וְעָבַר עַל כָּל הַוּוּאֲכִין, עַד שֶׁנִּכְנָס לְבֵית הַיַּעֲדֵנִירָאֵל, לְמָקוֹם שֶׁהָיְתָה שׁוֹכֶכֶת שָׁם. וּבָא וְהִקִּיצָה וְאָמַר לָהּ: בּוֹאִי! וְרָאֵתָה אוֹתוֹ וְנִבְהֵלָה. וְאָמַר לָהּ: תִּכְף בּוֹאִי עִמִּי! וְהִלְכָה עִמּוֹ, וְעָבְרוּ גַם עִתָּה עַל כָּל הַוּוּאֲכִין, עַד שֶׁנִּיצְאוּ. וְאִזִּי תִכְף נִבְהֵל וְנִזְכַּר מָה שֶׁעָשָׂה דְבַר

בזה, והבין שבודאי תכף יהיה געשה רעש גדול. וכן הוה, שגעשה
 שם תכף רעש גדול אצל היעדניראל. והלך והטמין עצמו בתוך בור
 אחד, שהיה עם מי גשמים עד שיעבר הרעש, ושהה שם עמה שני
 ימים בתוך הבור. וראתה האשה הנ"ל גדל המסירת נפש, שהיה לו
 בשבילה, והצרות שסובל בשבילה, ונשבעה בה, שכל המזל שיש
 לה, אפשר יש לה איזה מזל, שיהיה לה איזה גדלה והצלחה, שיהיה
 כל הצלחה שלה לא נמנע מאתו. ואם ירצה לקח לעצמו כל הצלחה
 וגדלה שלה, והיא תשאר במקדם, לא ימנע ממנו כלל. ואיך מוצאים
 שם עדות. ולקח אותו הבור לעדות. אחר שני ימים יצא עמה משם,
 והלך להלן, והיה הולך ובא עמה להלן להלן, והבין שגם שם באותו
 המקום מחפשים אחריו. והלך עוד, והחביא עצמו עמה בתוך מקנה,
 ונזכרה שוב בגדל המסירות נפש והצרה שסובל בשבילה, ונשבעה
 עוד הפעם בנ"ל, ולקחה את המקנה לעדות. והיו שם גם כן בערך
 שני ימים, ויצאו והלכו להלן. וכן היה כמה פעמים, שהחביא עצמו
 עמה במקומות אחרים פיוצא באלו, דהינו בשבעה מקומות של מים.
 והם: בור ומקנה בנ"ל, ואגמים ומעין ונחלים ונהרות וימים. ובכל
 מקום ומקום שהיו נחבאים שם, נזכרה במסירות נפשו וצרתו בשבילה,
 ונשבעה לו בנ"ל, ולקחה אותו המקום לעדות בנ"ל, והלכו וכאו,
 והיו מחביאים עצמם בכל פעם במחבואות הנ"ל, עד שבאו על הים.
 בשבאו על הים, והוא היה סוחר גדול, והיה מכיר הדרךים על הים,
 וחתך (ה) עצמו לבוא למדינתו, עד שעבר ובא לביתו עם אשת העני
 הנ"ל. והשיבה להעני. והיתה שמחה גדולה שם.

והבערניר הנ"ל, בשכר שעשה דבר כזה, וגם עמד בנסיון עמה, נפקד ונולד לו באותו שנה בן זכר. והיא גם היא, אשת העני הנ"ל, בשכר שעמדה בנסיון כזה עם היעדניראל וגם עמו, זכתה גם כן וילדה נקבה. והיתה יפתתאר מאוד מאוד, שלא היה יפי של מין אדם כלל, כי בין בני אדם לא נמצא יפי כזה. והיו העולם אומרים: הלואי שתגדל כי חדוש נפלא כזה קשה שיתגדל, כי היה יפיה ותפארתה מפלג מאוד מאוד, שלא נראה כזאת בעולם כלל. והיו העולם באים ונכנסים לראותה והיו משתוממים מאוד על גדל יפיה, המפלג מאוד מאוד, והיו נותנים לה מתנות מתנות מחמת חבה. והיו נותנים מתנות, עד שנתעשר העני. והבערניר הנ"ל נפל בדעתו שישתדך עם העני הנ"ל מגדל יפיה, שהיה חדוש כזה, ויאמר בלבו: אפשר על זה מראה החלום, שנושאים שלו להעני, ומהעני נושאים אצלו, דהינו שישתדכו יחד ויתערבו יחד על ידי השדוך. פעם אחת באתה אשת העני אצלו, ואמר לה דעתו, שרצונו להשתדך עמה, ואפשר כזה יתקיים החלום כנ"ל. השיבה לו: גם אני חשבתני זאת בדעתי, אך לא היה לי העזה (ו) לדבר מזה, שאני אשתדך עמכם, אך אם אתם רוצים, בודאי אני מוכן, ולא אמנע מכם, כי בכר גשבעתי, שכל טובי והצלחתי לא ימנע מכם. והבן והבת הנ"ל למדו שניהם בחדר אחד לשונות וכיוצא בדרבם. והבת הנ"ל היו הולכים ובאים לראותה מגדל החדוש כנ"ל, ונתנו מתנות עד שנתעשר העני, והיו באים שרים לראותה והוטבה בעיניהם מאוד. והיה יפיה חדוש גדול ביניהם, כי לא היה יפי של אנושי כלל,

ומגדל הפלגת יפיה בא על דעת השרים להשתדף עם העני הזה, ושר שהיה לו בן, חשק להתחתן עמה. אך אין נאה להם להתחתן עם בזה, על-כן הכרחו לראות להשתדל לגדל את האיש הזה, והשתדלו שיעבד אצל הקיסר, ונעשה מתחלה "פראפירטשיק" (ז) ואחר-כך למעלה למעלה, כי השתדלו להגביהו במהרה, עד שהלך מהר ממעלה למעלה, עד שנעשה יעדניראל (ח), והיו חפצים השרים להשתדף עמו, אך היו רבים קופצים על זה. כי כמה שרים באו על זה ועסקו בזה להגביהו. וגם כי לא היה אפשר לו להתחתן מחמת הבערגיר, שכבר היו מדברים להשתדף עמו. והעני הזה, שנעשה יעדניראל, היה מצליח יותר ויותר והיה שולח אותו הקיסר למלחמה, והצליח מאד בכל פעם. ונשא אותו עוד יותר למעלה למעלה. והיה הולך ומצליח מאד, עד אשר נסתלק שם הקיסר, ונתיעצו כל בני המדינה לעשות אותו לקיסר, ונתקבצו כל השרים והסבימו כלם שהוא יהיה קיסר. ונעשה קיסר הינו העני הנ"ל נעשה קיסר, והיה לוחם מלחמות, והיה מצליח מאד, וכבש מדינות, והיה לוחם ומצליח וכובש והולך, עד ששאר המדינות נתיעצו למסר תחת ידו ברצון טוב, כי ראו הצלחתו הגדולה, שכל היפי של העולם וכל המזל של העולם אצלו. על-כן נתקבצו כל המלכים והסבימו, שהוא יהיה קיסר על כל העולם, ונתנו לו כתב באותיות של זהב:

והקיסר הזה מאן עתה להשתדף עם הבערגיר, כי אין נאה לקיסר להשתדף עם בערגיר. ואשתו הקיסרית, היא לא זזה מן הבערגיר כלל. וירא הקיסר שאי אפשר לו לעשות שדוף אחר נגד

הבערְגִיר הנ"ל, בפרט כי אשתו מחזקת עמו מאד מאד, על־כן חשב מחשבות על הבערְגִיר הנ"ל. ובתחלה ראה לחסרו, והשתדל בתחבולות, כאלו אין הדבר ממנו, לגרם לו הפסד. והקיסר בודאי יכול לעשות כזאת. והיו מפסידים ומחסרים אותו עד שנתדלדל ונעשה עני גמור. והיא, הקיסרית, היתה מחזקת עמו תמיד. אחר־כך ראה הקיסר, שכל זמן שזה הבן קים, הינו בן הבערְגִיר הנ"ל, אי אפשר לו לעשות שדוך אחר. והשתדל להעביר את אותו הבחור של הבערְגִיר. וחשב מחשבות להעבירו, וגלגל עליו עלילות, והושיב עליו שופטים, והשופטים הבינו שרצון הקיסר להעבירו מן העולם, ושפטו להניחו בשק ולהשליכו לים. והקיסרית היה לבה דוה מאד על זה, אך גם הקיסרית אי אפשר לה לעשות כנגד הקיסר. מה עשתה. הלכה אל הממנים שהיו ממנים להשליכו לים, ובאתה אצלם ונפלה לפני רגלם, והתחננה מהם מאד, שיעשו למענה להניחו, כי למה הוא חייב מיתה. ובקשה מהם מאד, שיקחו שבוני אחר מחייב מיתה להשליכו לים, ויניחו אותו הבחור הנ"ל. ופעלה בקשתה אצלם, ונשבעו לה שיניחוהו. וכן עשו ולקחו איש אחר והשליכוהו לים, ואותו הניחו. ואמרו לו: לך לך. והלך לו. והבחור הזה כבר היה בר־דעת, והלך לו. וקדם לזה הלכה הקיסרית הנ"ל וקראה לבתה הנ"ל, ואמרה לה: בתי, תדעי שזה הבן של הבערְגִיר הוא החתן שלך, וספרה לה כל אותו המעשה שעבר עליה כנ"ל, ואיך הבערְגִיר מסר נפשו בשבילי כנוכר לעיל, והיה עמי בשבעה מקומות הנ"ל, ונשבעתי לו בה, שכל טובי לא ימנע ממנו, ולקחתי אותן השבעה מקומות לעדות שהם: בור ומקנה וכו' כנ"ל. בכך עתה, הנה את היא כל טובתי ומזלי והצלחתי, ובודאי את שלו. ובנו הנ"ל הוא החתן שלך, ואביך מחמת גפותו

רוצה להרגו חנם, וכבר השתדלתי להצילו, ופעלתי שיניח והו כנ"ל. על-כן תדעי שהוא החתן שלך הינו בן הבערניר הנ"ל, ואל תתרצי עם אחר בעולם כלל. ונתקבלו דברי אמה בעינייה, כי גם היא היתה יראת שמים, והשיבה, שבודאי תקים כך, והלכה הבת הזאת, ושלחה כתב אל בן הבערניר הנ"ל אל התפיסה, שהיא מחזקת עצמה בו, והוא החתן שלה. ושלחה לו כמו חתיכת לאנד-קארט (ט), וצירה בו כל המקומות שהחביאה אמה עם אביו כנ"ל, שהם השבע עדות: בור ומקוה וכו' כנ"ל, שצירה בו כמו בור ומקוה וכו', והזהירה אותו מאד מאד שישמר הכתב הזאת מאד מאד, וחתמה עצמה למטה. אחר-כך היה כנ"ל, שלקחו הממנים איש אחר ואותו הניחו, והלך לו. וילך ויעבר, עד שבא אל הים וישב בספינה ועבר בים. ובא רוח סערה גדולה ונשא הספינה אל ספר אחד, שהיה שם מדבר, ומגדל הסערה, (שקורין "אומפיט"), נשברה הספינה, אך האנשים שבה נצולו ויצאו על היבשה. ושם היה מדבר, וילכו לנפשם כל אחד ואחד לבקש לו אכל לנפשו, כי באותו המקום לא היו רגילים הספינות לבוא לשם כי היה מדבר, ועל כן לא היו מצפים שם על איזה ספינה לשוב למקומם. והלכו שם במדבר לבקש אכל ונתפזרו הנה והנה כל אחד ואחד. והלך הבחור הנ"ל במדבר, והיה הולך והולך עד שנתרחק מן הספר ורצה לשוב ולא יכול, וכל מה שרצה לשוב נתרחק יותר ויותר, עד שראה שאי אפשר לו לשוב, וילך באשר ילך. והלך שם במדבר, והיה בידו קשת, שהיה מציל עצמו נגד החיות רעות שבמדבר, ומצא שם איזה דברים לאכל, והיה הולך

והולך, עד אשר יצא מן המדבר, ובא אל מקום ישוב, שהיה שם מקום פנוי, והיה שם מים ואילנות סביב סביב של פרות, והיה אוכל מן הפרות ושתה מן המים. ונתישב בדעתו לישוב שם מספר ימי חייו. כי בלא זה קשה לו לשוב אל הישוב, ומי יודע אם יגיע עוד למקום כזה אם יניח המקום הזה וילך לו. על־כן היה בדעתו לישוב שם ולחיות שם ימי חייו, מאחר שטוב לו שם, שהיה לו הפרות לאכל והמים לשתות. ולפעמים היה יוצא ורובה בקשתו ארנבת או צבי, והיה לו בשר לאכל. גם היה צד לעצמו דגים, כי היה שם דגים טובים מאד בתוך המים. וייטב בעיניו לבלות שם ימי חייו:

והקיסר הנ"ל, אחר שנעשה המשפט בבן הבער־גיר הנ"ל ועתה נפטר ממנו, כי הקיסר סבר, שכבר נתקיים בו המשפט באמת, בבן הבער־גיר הנ"ל, ושוב איננו בעולם, כעת יוכל להשתדף עם בתו הנ"ל. והתחילו לדבר לה שדוכים עם מלך פלוני ועם מלך פלוני וכיוצא. ועשה לה חצר כראוי וישבה שם. ולקחה לעצמה בנות שרים להיות לה לרעותיה, וישבה שם. והיתה מנגנת בכל־שיר וכיוצא בדרךכם, וכל מה שהיו מדברים לה שדוכים, היתה משיבה שאין רצונה בדברים, דהינו לקבל השדוך, רק שיבוא המשדף בעצמו, והיא היתה בקיאה מאד בחכמת השיר. ועשתה באמנות מקום, שיבוא המשדף על אותו המקום, ויעמד פגודה, וידבר דברי שיר, הינו שיר של חשק, בדרך שמדבר החשוק לחשוקתו דברי חבה. והיו באים מלכים להשתדף, ועלו על אותו המקום, והיו מדברים כל אחד ואחד שיר שלו. ולקצתם שלחה תשובה על־ידי רעותיה גם־כן בדרך שיר וחבה. ולקצת שנראו לה יותר, השיבה בעצמה,

והרימה קולה בשיר, והשיבה לו גם־כן דברי חבה. ולקצת שגראו לה עוד יותר, היתה מראה עצמה פנים־אל־פנים, והיתה מראה את פניה והשיבה לו דברי שיר וחבה. ולכלם סימה בסוף: אבל לא עברו עליך המימות. ולא היה מי שמבין כונתה, וכשהיתה מראה פניה, היו נופלים מגדל יפיה. והיו קצת נשארים חלשות וקצת נשתגעו מחמת חולת אהבה, מגדל יפיה שהיה מפלג מאד מאד, ואף־על־פי־כן, אף־על־פי שנשתגעו ונשארו חלשות, עם־כל־זאת היו באים מלכים להשתדך עמה. ולכלם השיבה כנ"ל:

והבן הנזכר לעיל הינו בן הבערגר הנ"ל, ישב שם באותו מקום הנ"ל, ועשה לעצמו שם מקום לישב בו, והיה יושב שם, וגם הוא היה יכול לנגן ויודע חכמת השיר. והיה בוחר לו עצים, שראויים לעשות מהם כלי־שיר, ועשה לעצמו כלי־שיר. ומהגידין של החיות עשה לו נימון, (שקורין "סמרינים"), והיה מנגן ומשורר לעצמו. והיה לוקח הכתב שהיה לו, ששלחה לו הבת הקיסר הנ"ל, והיה משורר ומנגן ונזכר כל המאדעות שהיו לו, ואיך אביו היה בערגר וכו', ועתה נשלף לכאן. והלך ולקח הכתב הנ"ל, ועשה לו סימן באילן אחד. ועשה שם מקום, וטמן שם הכתב הנ"ל, וישב שם איזה זמן. פעם אחת היה רוח סערה גדולה, ושבר כל האילנות שהיו עומדים שם, ולא היה יכול להכיר האילן שטמן שם הכתב, כי בעוד שהיו עומדים היה לו סימן להכיר, ועכשו שנפלו, נתערב האילן בין האילנות, שהיו שם הרבה מאד, ולא היה יכול להכיר האילן. וזה אי אפשר לבקע כל האילנות לחפש הכתב, כי היו רבים מאד. והיה בוכה ומצטער על זה מאד מאד, וראה שאם ישב כאן

בִּוְדָאֵי יִשְׁתַּנַּע מַגְדֵּל הַצַּעַר, שֶׁהָיָה קָשָׁה עָלָיו מְאֹד. וְנִתְיָשֵׁב שְׁמֹכְרָה לְיַלְדָּה לְהַלְזָן, וַיַּעֲבֹר עָלָיו מָה, כִּי בִּלְאֵזֶה זֹאת הוּא מְסַכֵּן מְאֹד מַגְדֵּל הַצַּעַר בְּנִ"ל. וְלָקַח לוֹ בָּשָׂר וּפְרוֹת בְּתוֹךְ שָׂקוֹ. וַיִּלְךְ בְּאֲשֶׁר יֵלֵךְ. וַעֲשֵׂה לְעַצְמוֹ סִימָנִים בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁיֵּצֵא מִשָּׁם. וְהָיָה הוֹלֵךְ עַד שָׁבָא אֶל יִשׁוּב. וְשָׂאֵל אֵיזָה מְדִינָה הִיא זֹאת. הִשִּׁיבוּ לוֹ. וְשָׂאֵל אִם נִשְׁמַע בְּאֵן מֵאוֹתוֹ הַקִּיסָר הַנִּ"ל. הִשִּׁיבוּ לוֹ: הֵן. וְשָׂאֵל אִם נִשְׁמַע בְּאֵן מִבֵּיתוֹ הַיִּפְת־תָּאֵר. הִשִּׁיבוּ לוֹ: הֵן, אֲךָ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּה בְּנִ"ל. וְנִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ: מֵאַחַר שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְבֹא לְשָׁם, וְהִלְךְ אֶל הַמְּלָךְ שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְסִפֵּר לוֹ כֹּל לְבוֹ, וְשֶׁהוּא הִחֲתֵן שָׁלָה, וּבִשְׂבִילוֹ אֵינָה רוֹצָה לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם אַחֵר, וּמֵאַחַר שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְבֹא לְשָׁם, בְּכֵן הוּא מוֹסֵר לוֹ כֹּל הַסִּימָנִים שֶׁבִּידּוֹ, דְּהֵינּוּ הַשְּׂכָעָה מִימּוֹת הַנִּ"ל, וְשֵׁאוֹתוֹ הַמְּלָךְ יֵלֵךְ לְשָׁם וַיִּשְׁתַּדֵּךְ עִמָּה, וְלוֹ יִתֵּן מְעוֹת בְּעַד זֶה. וְהִכִּיר הַמְּלָךְ שֶׁדִּבְרָיו בְּנִים, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְכַדּוֹת זֹאת מִן הַלֵּב, וְהוֹטֵב הַדָּבָר בְּעֵינָיו, אֲךָ נִתְיָשֵׁב: אִם יָבִיא אוֹתָהּ לְכָאֵן, וְאוֹתוֹ הַבְּחֹר וְהָיָה פֶה, אֵין הַדָּבָר טוֹב לְפָנָיו. וְלִהְרֹגוֹ קָשָׁה בְּעֵינָיו, כִּי מְדוּעַ יִהְרַג עַל הַמוֹכָה שֶׁעָשָׂה לוֹ. בְּכֵן נִתְיָשֵׁב לְשַׁלְּחוֹ לְמַרְחֹק מְאֹתִים פְּרָסָאוֹת. וְחָרָה הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי הַבֵּן הַנִּ"ל, עַל אֲשֶׁר הוּא מְשַׁלְּחוֹ בְּעַד מוֹכָה כְּזוֹ שֶׁעָשָׂה לוֹ, וְהִלְךְ שָׁם אֶל מֶלֶךְ אַחֵר גַּם־כֵּן וְסִפֵּר לוֹ גַּם־כֵּן בְּנִ"ל, וּמִסֵּר לוֹ כֹּל הַסִּימָנִים, וְלִהְשֵׁנִי הוֹסִיף סִימָן יוֹתֵר, וְצָוָה עָלָיו וְזָרוּז שִׁיסַע תְּכָף, אוּלַי יוּכַל לְהַקְדִים אֶת חֲבֵרוֹ. וְגַם אֶפְלוֹ אִם לֹא יִקְדִימוֹ, יֵשׁ לוֹ סִימָן יוֹתֵר מִחֲבֵרוֹ. וְהִשְׁנִי נִתְיָשֵׁב גַּם־כֵּן בְּנִ"ל כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹן וְשַׁלַּח גַּם־כֵּן אֶת אוֹתוֹ הַבֵּן לְמַרְחֹק מְאֹתִים פְּרָסָאוֹת. וְחָרָה לוֹ גַּם־כֵּן מְאֹד. וַיִּלְךְ אֶל הַשְּׁלִישִׁי. וְלִהְשֵׁלִישִׁי מָסַר עוֹד סִימָנִים מִבְּהָקִים בְּיוֹתֵר. וַיִּלְךְ וַיִּסַּע תְּכָף הַמְּלָךְ הָרֵאשׁוֹן הַנִּ"ל, וּכְבֹּא לְשָׁם, לְמְקוֹם בֵּית הַקִּיסָר

הנ"ל, ועשה לו שיר, ונעץ בתוך השיר על-פי החכמה זו כל אותן המקומות, דהינו השבעה עדים הנ"ל. אך על-פי השיר נודמן לו שלא סדרם בסדר, את המקומות הנ"ל, כי בן הגיע לו על-פי חכמת השיר. ובא לשם על המקום הנ"ל, והגיד השיר.

בשמע בת הקיסר המקומות הנ"ל, נפלא בעיניה ונראה לה שמכרה שזהו בן גילה, רק היה קשה בעיניה על שלא סדרם בסדר. אך אף-על-פי-כן חשבה בדעתה: אולי מחמת חכמת משקל השיר בא לו זה הסדר, ונסכם בלבך שזה הוא. וכתבה לו שהיא משדכת לו, ונעשה שמחה ורעש, שנמצא לה בן גילה. והכינו על החתנה. בתוך כך בא השני, והיה רץ גם-כן לשם, ואמרו לו שכבר היא משדכת, ולא השגיח על זה ואמר שאף-על-פי-כן יש לו דבר שיגיד לה, שבודאי יפעל. ובא והגיד שירו, וסדר כל המקומות הנ"ל בסדר וגם נתן עוד סימן יותר. ושאלה אותו: מאין יודע הראשון. ולהגיד האמת לא טוב לפניו, ואמר שאינו יודע. ונפלא בעיניה מאד, ועמדה משתומם, כי גם הראשון ספר המקומות, ומאין יתנדע לאדם סימנים הללו. אך אף-על-פי-כן נראה בעיניה, שזה השני הוא בן גילה, מאחר שראתה בו שספר בסדר וכו' כנ"ל. והראשון, אפשר על-פי חכמת השיר בא לו זאת, שהזכיר אלו המקומות. אך נשארה עומדת. והבחור הנ"ל, כששלו השני חרה לו גם-כן והלך אל השלישי, וספר לו גם-כן כנ"ל, ומסר לו עוד יותר סימנים מבהקים ביותר. ולפני השלישי ספר כל לבו, באשר שהיה לו כתב, שהיה מציר בו המקומות כנ"ל, בכך יציר לעצמו גם-כן על גיד כל אותן המקומות, ויביא אליה, והשלישי נתישב גם-כן כנ"ל, שאין טוב לפניו שיביא

אותה לכאן וזה הבחור יהיה כאן, ושלח גם-כן את הבחור עוד
 למרחוק יותר, מאתים פרסאות. וזה המלך השלישי רץ גם-כן לשם
 דהיגו לקח את היפת-תאר, וכא לשם, והגידו לו, שכבר יש כאן
 שנים הנ"ל, והשיב אף-על-פיר-כן, כי יש לו דבר, שבודאי יפעל.
 והעולם לא היו יודעים כלל מפני מה היא נתרצה לאלו יותר
 מאחרים. וכא גם השלישי והגיד שירו בסימנים מבהקים יותר. והראה
 הכתב עם ציור המקומות, ונבהלה מאד, אך לא יכלה לעשות דבר,
 מחמת שגם הראשון נראה שזהו, ואחר-כך השני, על-כן אמרה,
 שלא תאמין, עד שיביאו לה כתבידה בעצמו. אחר-כך נתישב בדעתו
 הבחור הנ"ל: עד מתי יהיו משלחין אותו בכל פעם להלן יותר.
 על-כן ישב עצמו, שהוא בעצמו יניח עצמו לילך לשם, אולי יפעל
 הוא, והיה הולך וסובב, עד שבא לשם, ואמר שהוא יש לו דבר
 וכו', וכא והגיד שירו, ונתן עוד יותר ויותר סימנים מבהקים, והזכיר
 אותה שלמד עמה בחדר אחד וכיוצא בזה, וספר לה הכל, שהוא
 שלח המלכים הנ"ל, ושטמן הכתב באילן, וכל מה שעבר עליו, אבל
 היא לא השגיחה כלל על זה. ובודאי גם הראשונים המלכים הנ"ל
 אמרו איזה טעמים, על מה שאין בידם הכתב. ולהכיר אותו בודאי
 אי אפשר, כי כבר עבר זמן רב. ולא רצתה להשגיח עוד על סימנים
 כלל, עד שיביאו לה הכתב, כי גם על הראשון סברה שזהו בודאי,
 וכן על השני וכו', על-כן לא רצתה וכו' כנ"ל. ונתישב הבחור, שבאן
 אי אפשר לעשות שהיות כלל, ונתישב לשוב ולחזור למקומו, אל
 המדבר שהיה בו, ושם יבלה ימי חייו. והיה הולך וסובב להגיע
 למדבר הנ"ל, והגיע לשם אל המדבר הנ"ל. בתוך כל הנ"ל עברו
 בין כך ובין כך כמה שנים, ונסכם אצל הבחור הנ"ל, שישב שם

במדבר ויבלה שם ימי חייו, כפי מה שערך בדעתו חיות האדם בעולם הזה, נחקר בדעתו, שטוב לבלות פאן מספר ימיו, וישב שם ואכל וכו' כנ"ל:

ועל הים היה רוצח. והרוצח שמע שנמצא יפתתאר בוז בעולם, וחשב לתפסה, אף שהוא לא היה צריך אותה, כי היה סרים, אך חשק לתפסה כדי למכרה לאיזה מלך, ויחזק בעדה הון רב, והתחיל להשתדל בזה. והרוצח הוא מפקר, והפקיר עצמו: אם יפעל יפעל ואם לאו לאו, ומה יפסיד, כי הוא מפקר בדרך הרוצח. והלך הרוצח וקנה סחורות רבות מאד מאד, רבוי מפלג מאד. גם עשה צפרים של זהב, והיו געשים באמנות, שנדמה שהם חיים ממש, (נאטירליך) גם עשה שבלים של זהב, והיו הצפרים עומדים על השבלים, וזה היה בעצמו נדמה לחדוש, שהצפרים עומדים על שבלים, ואין השבלים נשברים, כי היו צפרים גדולים על-פן היה חדוש. גם עשה בתחבולות שנדמה שהם מנגנים, ואחת היתה מפה ומקשקשת בלשונה, (שקורין "גיקנאקט"), ואחת היתה מצלצלת בפיה, (שקורין "גישווישמשיט") ואחת היתה מוזרת. והכל היה בתחבולות, שהיו בני-אדם עומדים שם בתוך חדר שהיה על הספינה מאחורי הצפרים, ועשו כל הנזכר לעיל אותן הבני-אדם, ונדמה שהצפרים בעצמן מנגנים כי היו עשויים עם דראטין⁽¹⁾ באמנות, עד שנדמה שהם בעצמן עושין כל הנזכר לעיל. ונסע הרוצח עם כל הנ"ל למדינה שהיתה שם בת הקיסר הנ"ל. וכא אל העיר שהיתה שם ועמד עם ספינתו בים, ושלשל האנקיריש^(יא) ועכבה, (שקורין

(1) חוטי ברזל. יא) עוגן הספינה.

"גיאנקירט") ודמה עצמו לסוחר גדול. והיו נכנסים ובאים שם לקנות אצלו סחורות רבות יקרות, ועמד שם איזה זמן, רבע שנה ויותר, והיו נושאים ממנו סחורות יפות שקנו אצלו, וחשקה גם בת הקיסר לקנות סחורה ממנו, ושלחה אליו, שישא סחורה אצלה, ושלח לה שאינו צריך לזה, לשאת סחורה לבית הקונה, אף על פי שהיא בת הקיסר, ומי שצריך סחורה יבוא אצלו, ולסוחר, אין מי שיכריך אותו על זה. וישבה עצמה בת הקיסר, שתלך אצלו. ודרךה היה בשהלכה בשוק היתה תולה מכסה על פניה, כדי שלא יסתכלו בה, כי יוכלו בני אדם לפל וכו' מחמת יפיה כנזכר לעיל, על כן היתה מכסה פניה, כנזכר לעיל. והלכה בת הקיסר, וכסתה את פניה, ולקחה גם רעותיה עמה, וחיל (שקורין "וואך") הלך אחריה. ובאתה אל הסוחר הנזכר לעיל, הינו הרוצח שנדמה לסוחר, וקנתה שם סחורות אצלו, והלכה לה. ואמר לה הסוחר: אם תבואי עוד הפעם, אראה לך עוד דברים יפים מזה, שהם נפלאים מאד, וישבה לביתה. שוב פעם אחרת באתה וקנתה, והלכה לה. ועמד שם הרוצח הזה, איזה זמן, בתוך כך געשית הבת קיסר הנ"ל, רגילה אצלו, נכנסת ויוצאת. פעם אחת באתה אצלו, והלך ופתח לה החדר שהיו עומדים שם הצפרים של זהב וכו' וראתה שהוא חדוש נפלא, ורצו גם האחרים, הינו החיל, לכנס, ואמר לאו לאו, זה איני מראה לשום אדם, רק אליך שאת בת הקיסר, אבל לאחרים איני רוצה כלל. ונכנסה היא בעצמה, והלך גם הוא אל החדר, ונעל הדלת, ועשה בפשוטו, שלקח שק והניחה בעל-כרחיה בתוך השק, ופשט ממנה מלבושיה, והלבישם את

מאטראם (יב) אַחַד, וְכֹסֶה פָּנָיו, וְדַחְפוּ לַחוּץ, וְאָמַר לוֹ לֵךְ. וְהַמְאָטְרָאם הַזֶּה, הוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ כָּלֵל מֵהַ גַּעֲשֵׂה עִמּוֹ, וְתַכְּף שְׂיִצָּא לַחוּץ וּפְנָיו מִכֹּסֶה, וְהִחִיל לֹא יָדְעוּ, וְהִתְחִילוּ לִילֵךְ עִמּוֹ מִיָּד, כַּמְדָּמָה לָהֶם, שְׂזוּאָת הִיא הַבַּת הַקִּיסָר. וְהוּא הֵינּוּ הַמְאָטְרָאם, הוֹלֵךְ עִם הַחִיל שְׁהוֹלִיכוֹהוּ, וְלֹא יָדַע הֵיכָן הוּא כָּלֵל, עַד שֶׁבָּא לְשָׂם, לַחֲדָר שְׁהִיָּתָה הַבַּת קִיסָר יוֹשְׁבַת שָׂם, וְגָלוּ פָּנָיו וְרָאוּ שֶׁהוּא מְאָטְרָאם, וְנִעְשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל, וְאֵת הַמְאָטְרָאם טָפְחוּ עַל פָּנָיו הַיָּטֵב הַיָּטֵב וְדַחְפוּהוּ, כִּי הוּא אֵינּוּ חָיֵב, כִּי לֹא יָדַע כָּלֵל.

וְהַרְוִיצַח לָקַח אֵת הַבַּת הַקִּיסָר, וַיִּדַע שֶׁבּוֹדָאֵי יִרְדְּפוּ אַחֲרָיו. וְהִלָּךְ מִן הַסְּפִינָה, וְטָמֵן עֲצָמוֹ עִמָּה בְּבוֹר, שֶׁהָיָה בּוֹ מִי גְשָׁמִים, עַד שֶׁיַּעֲבֹר הָרַעַשׁ. וְאֵת הַמְאָטְרָאסִין (יג) שֶׁל הַסְּפִינָה צִוָּה שֶׁתַּכְּף וּמִיָּד יִחְתְּכוּ הָאֲנָקִירִים (יד) וַיִּבְרְחוּ מִיָּד, כִּי בּוֹדָאֵי יִרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם, וּבּוֹדָאֵי לֹא יָהִיוּ רוֹבִים אֶל הַסְּפִינָה מִחַמַּת הַבַּת קִיסָר, שֶׁהֵם סְבוּרִים שֶׁהִיא שָׂם בְּסְפִינָה. רַק שֶׁיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם, וְעַל־כֵּן תִּבְרְחוּ מִיָּד, וְאִם יִשְׁיֹגוּ אֶתְכֶם, יִשְׁיֹגוּ; מַה בָּזָה. כְּדֶרֶךְ הַרְוִיצַחִים שְׂאִיגִם מִשְׁנִיחִין עַל עֲצָמָן כָּלֵל. וְכֵן הָיָה שֶׁנִּעְשָׂה רַעַשׁ, וְרַדְּפוּ תַכְּף אַחֲרֵיהֶם, אֲךָ לֹא מְצָאוּהָ שָׂם. וְהַרְוִיצַח הִחְבִּיא עֲצָמוֹ עִמָּה בְּבוֹר שֶׁל מִי גְשָׁמִים, וְהָיוּ מְנַחִים שָׂם. וְהָיָה מִפְּחִיד אוֹתָהּ שֶׁלֹּא תִצְעַק, שֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ בְּנֵי־אָדָם. וְהָיָה אוֹמֵר לָהּ: אֲנִי מִסְּרִיתִי נִפְשִׁי בְּשִׁבְלֶיךָ כְּדֵי לְתַפְסֵךְ, וְאִם אֶפְסִיד אוֹתְךָ, אֵינְי חַיִּי נִחְשָׁבִים אֲצִלִּי כְּלוּם, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר אֵת בְּיָדִי, אִם אֶחְזֹר וְאֶפְסִיד אוֹתְךָ וְתִמְגְעִי מִמֶּנִּי, אֵינְי חַיִּי נִחְשָׁבִים אֲצִלִּי מֵאוּמָה כָּלֵל. עַל־כֵּן תַכְּף שְׁתַּתְּנִי צַעֲקָה, אֲחַנֵּק אוֹתְךָ מִיָּד, וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה, כִּי אֵינְי

(יב) מלח. (יג) מלחים. (יד) עוגן הספינה.

שְׁוֹה בְּעֵינֵי כָּלוּם. וּתְיָרָא לְנַפְשָׁהּ מִפְּנֵי הִינּוּ הִפְתָּ קִיסָר הִיְתָה יִרְאָה
 לְצַעֲקָה מִפְּנֵי אֵימַת הַרוּצָח. אַחֲר־כֵּן יֵצֵא מִשָּׁם עִמָּה, וְהוֹלִיד אֹתָהּ
 בְּעִיר, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְהוֹלְכִים, וּבָאוּ לְמָקוֹם אַחֵר, וְהָבִין שְׁגָם שָׁם
 מִחֻפְּשִׁים, וְהִחְבִּיא עֲצָמוֹ עִמָּה עוֹד בְּמִקְוֵה. וְכֵן יֵצֵא מִשָּׁם וְהִלְךְ
 וְהִחְבִּיא עִמָּה עוֹד בְּמָקוֹם אַחֵר, עַד שֶׁהָיָה מִחְבִּיא עֲצָמוֹ עִמָּה בְּכָל
 הַשְּׁבָעָה מְקוֹמוֹת, שֶׁהִחְבִּיא הַבְּעֵרְגִיר עִם אִמָּה בְּנ"ל, שֶׁהֵם הַשְּׁבָעָה
 עֲדִים הַנ"ל הִינּוּ שְׁבָעָה מִיְּנֵי מַיִם, שֶׁהֵם בּוֹר וּמִקְוֵה וּמַעְיָן וְכו' בְּנ"ל,
 עַד אֲשֶׁר בָּא אֶל הַיָּם. וְחֻפְּשׁ שָׁם לְמִצָּא עַל-כָּל-פָּנִים סְפִינָה קִטְנָה
 שֶׁל צִיִּדֵי דָגִים כְּדֵי לַעֲבֹר עִמָּה. וּמִצָּא סְפִינָה, וְלָקַח אֶת בֵּת הַקִּיסָר.
 וְהוּא לֹא הָיָה צָרִיד אֹתָהּ, כִּי הָיָה סָרִיס בְּנ"ל, אֲדָךְ הָיָה רוּצָח
 לְמַכְרָה לְאִיזָה מֶלֶךְ, וְהָיָה מִתְיָרָא פֶּן יִחַפְּסוּ אֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְהִלְךְ וְהִלְבִּישׁ
 אֹתָהּ בְּכַגְדֵי מַאֲטָרָאס, וְנִדְמִית לְזָכָר, וְעָבַר עִמּוֹ בַּיָּם. מִכָּאן וְלִהְלָאָה
 נִדְבָר עַל הִפְתָּ קִיסָר בְּלִשׁוֹן זָכָר, כִּי בְּלִשׁוֹן זֶה סִפֵּר רַבְּנּוּ זְכָרוֹנוּ
 לְבָרְכָהּ, מִחֻמַּת שֶׁהָרוּצָח הִלְבִּישׁ אֹתָהּ כְּמוֹ זָכָר. וּבָא רוּחַ סְעָרָה,
 וּנְשָׂא הַסְּפִינָה אֶל הַסֶּפֶר, וְשָׁבַר אֶת הַסְּפִינָה, וּבָאוּ אֶל אֹתוֹ הַסֶּפֶר,
 שֶׁהָיָה מִדְּבַר הַנ"ל, שֶׁהָיָה שָׁם הַבְּחוּר הַנ"ל. בְּבוֹאֵם לְשָׁם, וְהַגְּזִלָן
 הָיָה בְּקֵי בְּדַרְכִים כְּדַרְכָּם, וַיֵּדַע שֶׁכָּאן הוּא מְקוֹם מְדַבֵּר, שְׂאִין מְגִיעִים
 הַסְּפִינּוֹת לְכָאן, עַל-כֵּן לֹא הָיָה מִתְיָרָא כָּאן מִשׁוּם אָדָם. וְהַנִּיחָה
 וְהִלְכוּ הִינּוּ הַרוּצָח וּבֵת הַקִּיסָר, זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן לְבַקֵּשׁ לָהֶם אֲכָל,
 וְנִתְרַחַק מִן הַגְּזִלָן. וְהַגְּזִלָן הִלְךְ בְּדַרְכּוֹ, וְרָאָה וְהִנֵּה אִינָה אֲצִלּוֹ. וְהִתְחִיל
 לְצַעֲקָה אֵלָיָה, וְהִיא יֹשְׁבָה עֲצָמָה וְלֹא הִשִּׁיבָה לוֹ, כִּי אָמְרָה: מֵאַחֵר
 שְׁפוּפִי יְהִיָּה שִׁמְכָר אֹתִי, לָמָּה לִי לְהִשִּׁיב לוֹ. וְאִם יִחְזוֹר וַיִּגִּיעַ אֲצִלִּי,
 אֲשִׁיב לוֹ שְׁלֹא שְׁמַעְתִּי. בְּפֶרֶט כִּי אֵין רְצוֹנוֹ לְהִרְגֵנִי, כִּי הוּא צָרִיד
 לְמַכְרָה אֹתִי. וְלֹא הִשִּׁיבָה אֹתוֹ, וְהִלְכָה לְהֵלֵךְ. וְהוּא, הַגְּזִלָן, מִחֻפְּשׁ

אָנָה וְאָנָה וְלֹא מִצְאָה, וְהִלֵּךְ לְהֵלֵךְ וְלֹא מִצְאָה. וּמִן הַסֶּתֶם אֲכָלוּהוּ חַיִּית רָעוֹת. וְהִיא הִלְכָה לְהֵלֵךְ לְהֵלֵךְ וְהִיתָה מוֹצֵאת לָהּ אֵיזָה אֲכָל. וְהִלְכָה עַד שֶׁהִגִּיעָה אֶל הַמְּקוֹם, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב שֵׁם הַבְּחֹר הַגַּ"ל, וְכָבֵר נִתְגַּדְּלָה בְּשִׁעְרוֹת, וְגַם הִיתָה לְבוֹשׁ כְּמוֹ זָכָר, בְּבִגְדֵי מְאֻמָּרָאם כְּנִ"ל, וְלֹא הִבִּירוּ זֶה אֶת זֶה. וְתִכְףּ בְּבוֹאָהּ בָּא לֹא שְׂמֻחָה, שְׂבֵא עוֹד אָדָם. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: מֵאֵין בָּאת לְכָאן. הַשִּׁיבָה: הִייתִי עִם אֵיזָה סוֹחֵר בְּיָם וְכוּ'. שָׂאֵלָה אוֹתוֹ: מֵאֵין בָּאת אֶתָּה לְכָאן. הַשִּׁיב לָהּ: גַּם־כֵּן עַל־יְדֵי אֵיזָה סוֹחֵר וְכוּ'. וַיֵּשְׁבוּ שֵׁם שְׁנֵיהֶם. אֵין הַלְשׁוֹן מְדַקְדֵק, כִּי פֶעַם הִיא נִקְרֵאת בְּלִשׁוֹן זָכָר וּפְעַם בְּלִשׁוֹן נִקְבָה:

וְאַחֲרַיִם שְׁנִלְקַחָה בַת הַקִּיסָר מִן הַקִּיסָר כְּנִ"ל, הִיתָה הַקִּיסָרִית מְקוֹנֶנֶת וּמִכָּה רֵאשָׁה בְּכַתֵּל עַל אֲבֵדַת בַּתָּהּ, וְהִיתָה מְצַעֶרֶת בְּדַבְרִים מְאֹד אֶת הַקִּיסָר, שְׁעַל־יְדֵי גִסּוֹתוֹ אֲבָד אֶת הַבְּחֹר הַגַּ"ל, וְעַתָּה אֲבָד בַּתָּם. וְאַמְרָה: הֲלֹא הִיא הִיתָה כָּל הַמּוֹל וְהַצְּלָחָה שְׁלֵנוּ, וְאַבְדָנוּ אוֹתָהּ. וְמָה יֵשׁ לִי עוֹד הַיּוֹם. וְהִיתָה מְצַעֶרֶת אוֹתוֹ מְאֹד. וְכוּדָאֵי גַם אֵלָיו בְּעֶצְמוֹ הָיָה צָר מְאֹד עַל אֲבֵדַת בַּתּוֹ, וְעוֹד הִיתָה הַקִּיסָרִית מְצַעֶרֶת וּמְכַעֶסֶת אוֹתוֹ מְאֹד, וְנַעֲשׂוּ קִטְמוֹת וּכְעָסִים בִּינֵיהֶם, וְהִיתָה מְדַבְּרַת לוֹ דְּבָרִים רָעִים עַד שֶׁהִכְעִיסָה אוֹתוֹ מְאֹד, עַד אֲשֶׁר אָמַר לְשַׁלְּחָהּ. וְהוֹשִׁיב דִּינָיִם, וּפִסְקוּ לְשַׁלְּחָהּ, וְשַׁלְּחוּהָ (שְׁקוֹרִין "פֶּאָר שִׁיקְמ"). אַחֲר־כֵּן הָיָה הַקִּיסָר שׁוֹלַח לְמַלְחָמָה וְלֹא הָיָה מְצַלִּיחַ, וְהָיָה תוֹלָה הַדָּבָר בְּאֵיזָה יַעֲדִירָאֵל (טו), שְׂבִשְׂבִיל שְׁעֵשִׂית כְּךָ, עַל־יְדֵי זֶה אֲבֵדַת הַמַּלְחָמָה, וְשַׁלַּח אוֹתוֹ. אַחֲר־כֵּן שַׁלַּח עוֹד לְמַלְחָמָה וְלֹא הִצְלִיחַ, וְשַׁלַּח עוֹד יַעֲדִירָאֵלִין הִינּוּ פֶּאָר שִׁיקְמ (טו), וְכֵן שַׁלַּח כְּמָה יַעֲדִירָאֵלִין.

וְרָאוּ בְנֵי הַמְּדִינָה שְׁעוֹשָׂה דְבָרִים זָרִים: בְּתַחֲלָה שָׁלַח הַקִּיסָרִית, אַחֲר־כֵּךְ יַעֲדִינְרָאֲלֵין. וַיֵּשְׁבוּ עֲצָמָן, אֶפְשָׁר לְהַפְדָּ: לְשַׁלַּח אַחֲרֵי הַקִּיסָרִית וְאוֹתוֹ יִשְׁלַחוּ, וְהַקִּיסָרִית תִּגְהַג הַמְּדִינָה. וְכֵן עָשׂוּ, וְשִׁלְחוּ אֶת הַקִּיסָר, וְהִשִּׁיבוּ אֶת הַקִּיסָרִית, וְהִיא נִגְהַג הַמְּדִינָה. וְהַקִּיסָרִית שָׁלְחָה תַכְפָּ לְהַחְזִיר אֶת הַבְּעֶרְגִיר עִם אִשְׁתּוֹ הַבְּעֶרְגִירִין. וְהַכְּנִיסָה אוֹתוֹ בְּפִלְטִין (יז) שָׁלְחָה. וְהַקִּיסָר, בְּשָׂהִיָּה גִשְׁלַח, עָמַד וּבִקֵּשׁ מֵהַמוֹלִיכִים אוֹתוֹ שְׁיַנְיַחוּהוּ, כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיִיתִי קִיסָר שְׁלָכְכֶם, וּבֹדָאִי עָשִׂיתִי לָכֶם טוֹבוֹת, עַתָּה חַנּוּנִי נָא בִּזְמַן וְהַנְּיַחוּ אוֹתִי לִילָךְ, כִּי בֹדָאִי לֹא אָשׁוּב אֶל הַמְּדִינָה עוֹד וְאֵין לָכֶם לְהַתִּירָא. הַנְּיַחוּ לִי וְאַלְךָ וְאַהֲיָה עַל-כָּל-פָּנִים חֲפָשִׁי יָמֵי חַיֵּי שְׁיֵשׁ לִי לַחַיּוֹת. וְהַנְּיַחוּ אוֹתוֹ, וְהָיָה הוֹלָךְ וְהוֹלָךְ. בֵּין כֵּךְ וּבֵין כֵּךְ עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים, וְהָיָה הוֹלָךְ וְהוֹלָךְ הַקִּיסָר, וּכְאֵל עַל הַיָּם. וַנִּשְׂאֵא גַם-כֵּן הָרוּחַ אֶת הַסְּפִינָה, וּכְאֵל גַּם-כֵּן אֶל הַמְּדָבָר הַנְּ"ל, עַד שֶׁבָּא אֶל הַמְּקוֹם שְׁיִוָּשְׁבוּ שָׁם אֵלּוֹ הַשָּׁנִים הַנְּ"ל הֵינּוּ הַבְּחֹר כֵּן הַבְּעֶרְגִיר וּבְתוֹ הַיִּפְתָּת-תָּאֵר, שְׁלִבּוּשָׁה בְּבִגְדֵי זָכָר כַּנְּ"ל, וְלֹא הִבִּירוּ זֶה אֶת זֶה כִּי כָּבֵר נִתְגַּדֵּל הַקִּיסָר בְּשַׁעֲרוֹת, וּכְבֵר עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים. וְכֵן הֵם גַּם-כֵּן כָּבֵר נִתְגַּדְלוּ בְּשַׁעֲרוֹת כַּנְּ"ל. וְשִׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מֵאֵין בָּאתָ לָכָאן. וְהִשִּׁיב לָהֶם: עַל-יְדֵי סוּחַר וְכוּ'. וְכֵן הֵם הִשִּׁיבוּ לוֹ וְכוּ'. וַיֵּשְׁבוּ שָׁם אֵלּוֹ הַנְּ"ל יַחַד, וְהָיוּ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים כַּנְּ"ל, וְהָיוּ מְנַגְּנִים בְּכָל-יְשִׁיר, כִּי כָּלֵם הָיוּ יְכוּלִים לְנַגֵּן, כִּי זֶה קִיסָר, וְכֵן הֵם יָכְלוּ גַם-כֵּן לְנַגֵּן כַּנְּ"ל, וְהוּא הַבְּחֹר הַנְּ"ל הָיָה הַ"בְּרִיָּה" (יח) בְּיַנְיָהֶם, כִּי כָּבֵר הָיָה שָׁם מְכָבֵר, וְהָיָה מְבִיא לָהֶם בָּשָׂר וְאָכְלוּ וְהָיוּ שׁוֹרְפִים שָׁם עֲצִים, שְׁהָיוּ יָקָרִים מִן זֶהָב בְּיָשׁוּב, וְהָיָה אוֹתוֹ הַבְּחֹר הַנְּ"ל מוֹכִיחַ לָהֶם לְשׁוֹן

הוכחה וברור דברים, שפאן טוב לבלות ימי חיייהם כפי הטוב שיש
לכני-אדם בעולם בישוב, טוב לפניהם לישב כאן לבלות כאן ימי
חיייהם. שאלו אותו: מה טוב היה לך, שאתה אומר שפאן טוב יותר
לפניך. השיב להם וספר לפניהם מה שעבר עליו, שהיה בן בערגיר
וכו', עד שבא לכאן, ומה היה לו בזה שהוא בן בערגיר, שהיה לו
כל טובים כאן יש לו כל טוב. והוכיח להם, שטוב לבלות כאן
ימי חיייהם. שאלו הקיסר הזה הנ"ל: השמעת מאותו הקיסר. השיב
לו ששמע. שאל אותו על היפת-תאר אם שמע ממנה. השיב לו
גם-כן: הן, והתחיל הבחור להתרגז ואמר: זה הרוצח! הינו אותו
הקיסר הנ"ל שדברו ממנו, כי הוא לא ידע שזה שמדבר עמו הוא
הוא הקיסר בעצמו. והיה הבחור אומר בכעס פחורק בשניו עליו,
ואמר בכעס: זה הרוצח. ושאלו הינו זה הקיסר, שנדמה לאיש אחר,
שאל להבחור: מפני מה הוא רוצח. השיב לו: בשביל אכזריות שלו
וגסותו באתי לכאן. שאלו: ואיך. וישב עצמו הבחור שבכאן אין לו
ממי להתירא, והגיד לו וספר לו כל אותו המארע שעבר עליו. נראין
הדברים שבתחלה לא ספר לו גוף המעשה, רק שהיה בן בערגיר.
שאלו: אם היה זה הקיסר בא לידך, היית נוקם בו עכשו. השיב
לו: לאו, כי הוא היה רחמן, אדרבא, הייתי מפרנסו כמו שאני
מפרנס אותך. שוב התחיל הקיסר להתאנח ולגנח, כמה שיבה רעה
ומרה להקיסר הזה, כי שמע שהיפת-תאר שלו נאכדה, והוא נשלח.
ויאמר עוד אותו הבחור: בשביל אכזריותו וגדלות שלו אבד את
עצמו ואת בתו, ואני נשלכתי לכאן. הכל על-ידו. שאלו עוד הינו
הקיסר להבחור: אם היה בא לידך, היית נוקם בו. השיב לו: לאו,
אדרבא, הייתי מפרנסו ממש כמו שאני מפרנס אותך. ויתודע הקיסר

אליו, והודיעו שהוא בעצמו הוא הקיסר הנ"ל ומה שעבר עליו וכו'.
ונפל עליו הפחור הנ"ל, וחקקו ונשקו. והיא הינו הפתתאר, שהיתה
גם-כן שם, רק שהיתה נדמית לזכר, שמעה כל זאת מה שאלו
מדברים זה לזה:

והפחור הנ"ל היה דרכו לילך בכל יום, ועשה לו סימן בשלשה
אילנות, כי היה שם אלפי אלפים אילנות, ובקש שם
הכתב הנ"ל הינו בשלשה אילנות מהם, ועשה בהם סימן כדי שלמחר
לא יצטרך לבדק ולחפש באלו השלשה אילנות, כלי האי ואולי ימצא
אותו הכתב הנ"ל. וכשהיה חוזר משם, היה בא עם עינים בכויזות
מחמת שהיה בוכה בשפקש ולא מצא. שאלו אותו: מה אתה מבקש
באלו האילנות פנ"ל ואחר-כך אתה חוזר ועיניך בכויזות. השיב להם
וספר להם כל אותו המעשה, שבת הקיסר שלחה לו כתב וכו' וטמן
אותו באלו אילנות, וכא רוח סערה וכו' פנ"ל, ועתה הוא מבקש,
אולי ימצא. אמרו לו: למחר בשתלך לבקש גלך גם-כן עמך, אולי
נמצא אנחנו אותו הכתב. וכן היה, והלכו הם עמו גם-כן, ומצאה
הבת קיסר את אותו הכתב באילן, ופתחה אותו וראתה שהוא
כתב-ידה ממש. חשבה בדעתה: אם תגיד לו תכף שהיא היא,
בשתחזר ותפשט אלו המלבושים ותחזר ליפיה, ותהיה שוב יפתתאר
במקדם, יוכל לפל ולגוע, והיא רוצה שיהיה בכשרות בדת. והלכה
והחזירה לו הכתב, ואמרה לו שמצאה הכתב, ותכף נפל חלשות,
והחיו והבראו אותו, והיה ביניהם שמחה גדולה. אחר-כך אמר אותו
הפחור: למה לי הכתב; היכן אמצאה; כי בהכרח היא עכשו אצל
איזה מלך ולמה לי זאת; אבלה כאן ימי חיי. והשיב לה הכתב

ואמר לה: הא לך הכתב, ותלך ותשאנה כי היא גרמית לזכר כנ"ל.
 ורצתה לילך, ובקשה ממנו שילך עמה גם-כן, כי הוא בנדאי וקח
 אותה, והיה הטוב ההוא, אשר יהיה לי אתן לך חלק גם-כן הינו
 שהבת קיסר, שנדמית לזכר, אמרה אל הבחור, שלא ידע שהיא
 בעצמה היא היפת-תאר הנ"ל, שילך עמו גם-כן, והוא בנדאי וקח
 את היפת-תאר ויטיב עם הבחור גם-כן. והבחור ראה שהוא איש
 חכם הינו הבת קיסר שאנו מדברים עליה בלשון זכר כנ"ל, ובנדאי
 ישוג ויקח אותה, ונתרצה לילך עמו. והקיסר הנ"ל היה נשאר לבדו,
 כי הוא היה ירא לשוב אל המדינה, ובקשה ממנו שילך גם-כן, כי
 מאחר שהוא ישוב ויקח היפת-תאר, אין לו אימה עוד כי יוחזר
 המזל, ויוכל להשיבו גם-כן. והלכו אלו השלשה יחד, ושכרו להם
 ספינה, ובאו אל המדינה, שיושבת שם הקיסרית, ובאו אל אותו
 העיר, שהיא יושבת שם, והעמידו הספינה. וישבה עצמה בת הקיסר:
 אם תודיע תקף לאמה שבאתה, תוכל לגוע. ושלחה אצלה, באשר
 שנמצא איש, שיודע ידיעה מבתה. אחר-כך הלכה בעצמה וספרה
 להקיסרית כל מה שעבר על בתה, וספרה לה כל המעשה, ולכסוף
 אמרה לה: והיא גם-כן בכאן. אחר-כך אמרה לה האמת: אני אני
 היא. והודיעה לה שגם החתן שלה, בן הבער-גיר, הוא גם-כן בכאן,
 אך אמרה לה, שאינה רוצה באפן אחר, רק שישבו את אביה
 הקיסר למקומו, ואמה לא היתה מרצית לזה כלל, כי חרה לה עליו
 מאד, על שבשבילו היה כל הנ"ל. אך אף-על-פי-כן הכרחה למלאות
 רצון בתה. ורצו להשיבו, ויבקשו והנה אין הקיסר נמצא כלל, והגידה
 לה בתה שגם הוא בכאן, והיתה החתנה. והשמחה בשלמות. והמלוכה
 והקיסרית קבלו הזוג הזה ומלכו בכמה:

ספורי מבערִגִיד ועני מעשיות קיז

גם אחר־כֵּן לא הָיָה לְהַקְיֵסר הַזֶּקֶן גְּדֻלָּה, כִּי הַכֹּל הָיָה עַל־יָדוֹ.
הַבְּעֵרֶגֶד הָיָה לוֹ גְּדֻלָּה מְאֹד, (כִּי הוּא) אָבִי הַקְיֵסר, שֶׁהוּא הָעֶקֶר.
הַמַּאֲמָרָאם טִפְחוּ טִפְחוּ אוֹתוֹ עַל פְּנָיו וּדְחִפוּהוּ.

בלוט כתיב (יט): "הִתְרַהּ הַמְּלֵט" הִינוּ בְּעֵרֶגֶד, וּמִפְּנֵי נוֹלַד מְשִׁיחַ, שְׂיִבּוֹא בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ
אָמֵן.

יִשְׂרָאֵל הָיָה לָהֶם סִימָנִים בְּמַצְרַיִם: "פֶּקֶד פֶּקֶדְתִּי" (כ), מִי שְׂיֵאמֶר לָהֶם זֶה הַלְשׁוֹן הוּא
הַגּוֹאֵל. וְהַדְּבָר תְּמוּנָה מֵאַחַר שִׁדְרָעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מִזֶּה, אִם־כֵּן מֵהוּ הַסִּימָן. אִפְשָׁר לֹא
נִמְסַר אֵלָא לְהַזְקִינִים. וְגַם עַל הַגּוֹאֵל הָאֲחֵרוֹן בְּנֹדָאֵי יֵשׁ סִימָנִים.

מְשִׁיחַ יָגִיד לְיִשְׂרָאֵל כָּל מַה שְׁעֹבֵר עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וְיוֹם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
בְּפֶרֶט.

תָּמַר אֲבֵרָה גַם־כֵּן הַסִּימָנִים, כַּמּוּבָא בְּמִדְרָשׁ (כא). גַּם כְּשֶׁהִיָּתָה יוֹצֵאת לְשָׂרָף, בָּא
הַסַּמ"ד־מ"ם וְהִרְחִיק מִפְּנֵה הַסִּימָנִים, וְכֹא נִבְרִיאַל וְקִרְבֵּן כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִדְרָשׁ, וּמִפְּנֵה
נוֹלַד מְשִׁיחַ, שְׂיִבּוֹא בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

**בְּעֵנֶיךָ הַמְּבַאֵר בְּמַעֲשֵׂה זֶה, שְׁפֹל אֶחָד בָּא עִם שִׁיר שֶׁל חֶשֶׁק
וְלִקְצָתָם וְכו'.** הַנְּמַשֵּׁל מוֹכֵן שְׁכַמוֹ־כֵן כַּמָּה גְּדוּלִים עוֹשִׂים
מֵה שְׁעוֹשִׂים, וְכָל אֶחָד אוֹמֵר שִׁירִים וְכִיּוֹצֵא וְרוֹצִים לְהַשִּׁיג תְּכֵלִית
הַמְּבַקֵּשׁ, וְאִין מִי שְׂזוֹכָה לְעַקֵּד הַתְּכֵלִית הָאֲמֵתִי בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אִם
הָרְאוּי לָזֶה. וְלִקְצָתָם מְשִׁיבִים עַל־יָדֵי שְׁלִיחַ אוֹ מֵאַחֲרֵי הַכֶּתֶל, אוֹ
שְׂמֵרָאִים לָהֶם פְּנִים וְכו', כַּמּוּבָא בְּהַמְעַשֶׂה הַג"ל. אֲךָ לְסוּף הִינוּ
כְּשֶׁמִּסְתַּלְקִים, מְשִׁיבִים לָהֶם שְׁעָדִין לֹא עָשׂוּ כְּלוּם וְכו', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
שָׁם בְּמַעֲשֵׂה סוּף הַתְּשׁוּבָה שְׂמִשְׁיבָה הִפְתַּח־תֵּאֵר עֵינֵי שָׁם, עַד שְׂיִבּוֹא
הַמְּנַהִיג הַנְּכוֹן וְכו':

(יט) בראשית יט, יז. כ) שמות ג, טז. כא) ב"ר פרשה פה, י"ב. ועיין בילקוט מעם לועז.

מעשה יא

מן מלך וכן שפחה שנתחלפו

מעשה במלך אחר, שהיתה שפחה אחת בביתו, שהיתה משמשת את המלכה. ומסתמא מבשלת אינה רשאה לכנס אל המלך, אך היתה איזה שפחה משרתת קמנה במעלה, והגיע זמן לדתה של המלכה. וגם השפחה הנ"ל הגיע זמן לדתה באותו העת. והלכה המולדת והחליפה הולדות, למען תראה מה יצמח מזה ואיך יפל דבר. והחליפה הולדות, והניחה בן המלך אצל השפחה וכן השפחה אצל המלכה. ואחר-כך התחילו אלו הבנים להתגדל. וכן המלך הינו זה שנתגדל אצל המלך, כי היו סוכרים שהוא בן המלך, היו מגדלים אותו ממעלה למעלה, עד שהיה הולך וגדול, והיה "בריה" (א) גדולה. וגם אותו בן השפחה הינו בן המלך באמת, אך נתגדל אצל השפחה כנ"ל, נתגדל בביתו. ושניהם היו לומדים יחד בחדר אחד. וזה הבן מלך האמתי, שנקרא בן השפחה, היה טבעו נמשך לנימוס המלכות, אך שהיה נתגדל בבית העבד. ולהפך, בן השפחה, שנקרא בן המלך, היה טבעו נמשך לנימוס אחר, שלא בנימוס המלך, אך שהיה נתגדל בבית המלך, והיה מכרח להתנהג בנימוס המלכות, שהיו מגדלים אותו בנימוס זה:

וְהַמִּילָדָת הַזֶּה, מַחֲמַת שְׁנָשִׁים דַּעְתָּן קָלוֹת, הִלְכָה וְגִלְתָּה הַסּוּד
 לְאַחַד, אִיךְ שֶׁהַחֲלִיפָה הַבָּנִים כִּנְ"ל, וְחִכָּרָא חִכָּרָא אִית
 לָהּ, עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה הַסּוּד מֵאַחַד לַחֲבֵרוֹ, כְּדֶרֶךְ הָעוֹלָם, עַד שֶׁהָיוּ הָעוֹלָם
 מְרַנְּנִים בָּזָה, אִיךְ שֶׁנִּחְלַף הַבֶּן מֶלֶךְ. אַבְל אִין רִשָּׁאִים לְדַבֵּר מִזָּה,
 שְׁלֵא יִתְגַּלָּה לְמֶלֶךְ, כִּי בּוֹדָאִי אִין רִשָּׁאִים שְׂיַדַּע הַמֶּלֶךְ מִזָּה, כִּי מַה
 יַעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ בָּזָה כִּי אִין תִּקְנָה לָזָה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהֶאֱמִין, אוּלַי
 הוּא שֶׁקֶר. וְאִיךְ אֶפְשָׁר לְחֹזֵר וּלְהַחֲלִיף. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאִי אֲסוּר לָהֶם
 לְגַלוֹת זֹאת לְמֶלֶךְ. רַק הָעַם הָיוּ מְרַנְּנִים בִּינֵיהֶם עַל זֶה:

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהִלְךְ אַחַד וְגִלָּה הַסּוּד בְּאֲזְנֵי הַבֶּן מֶלֶךְ, אִיךְ שְׂאוּמְרִים
 עָלָיו שֶׁנִּחְלַף כִּנְ"ל, אַךְ אִי אֶפְשָׁר לָךְ לְחַקֵּר עַל זֶה, כִּי אִין
 זֶה כְּבוֹדֶךָ, וְאִי אֶפְשָׁר לָךְ לְחַקֵּר זֹאת כָּלֵל. אַךְ הוֹדַעְתִּי לָךְ זֹאת, כִּי
 אוּלַי יִהְיֶה קֶשֶׁר כְּנֶגֶד הַמְּלוּכָה, וְיֻכַּל הַקֶּשֶׁר לְהִתְחַזֵּק עַל-יְדֵי זֶה, כִּי
 יֹאמְרוּ שֶׁהֵם לֹקְחִים לְעֶצְמָם הַבֶּן-מֶלֶךְ לְמֶלֶךְ, הֵינּוּ אוֹתוֹ שְׂאוּמְרִים
 עָלָיו שֶׁהוּא הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֱמִתִּי כִּנְ"ל, עַל-כֵּן אַתָּה צְרִיךְ לְחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת
 עַל הַבֶּן הַזֶּה לְהַעֲבִירוֹ. כֹּל זֶה הוּא דְבָרֵי אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁגִּלָּה הַסּוּד
 לְבֵן הַשִּׁפְחָה, הַנִּקְרָא בֶּן הַמֶּלֶךְ. וְהִלְךְ זֶה הַבֶּן מֶלֶךְ הֵינּוּ זֶה שֶׁנִּקְרָא
 בֶּן מֶלֶךְ. וְהַכָּלָל: בְּכָל מְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר כָּאֵן בֶּן הַמֶּלֶךְ סִתָּם, הַפְּנִיָּה עַל
 הַנִּחְלָף, הֵינּוּ שֶׁהוּא בְּאֵמֶת בֶּן הַשִּׁפְחָה, רַק שֶׁנִּקְרָא בֶּן הַמֶּלֶךְ, כִּי
 נִתְגַּדַּל אֲצֵל הַמֶּלֶךְ כִּנְ"ל. וְכֵן בְּבֵן הַשִּׁפְחָה בְּמְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בֶּן הַשִּׁפְחָה.
 רַק בְּמְקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמִתִּי אוֹ בֶּן הַשִּׁפְחָה הָאֱמִתִּי, אִין הַפְּנִיָּה
 עַל הָאֱמִתִּי לְאֵמֶתוֹ, וְהַתְּחִיל לְגַרֵם רְעוֹת לְאִבֵי הַבֶּן הַזֶּה אֲשֶׁר בְּאֵמֶת
 הוּא אָבִיו כִּנְ"ל, וְשֵׁם עֵינָיו לְהִיּוֹת רוּבָה בּוֹ רְעוֹת תְּמִיד. וְהָיָה תְּמִיד
 גֹּרֵם לוֹ רְעוֹת, רְעָה אַחַר רְעָה, כִּדִּי שִׁיכָרַח לְעַקֵּר עִם בְּנוֹ. וְכָל

זמן שהיה המלך חי עדין, לא היה לו ממשלה כל־כך, אף־על־פי־כן היה גורם לו רעות. ואחר־כך נזקן המלך ומת, ולקח הוא את המלוכה הינו הבן השפחה שנחלף ונקרא עתה בן מלך כנ"ל, ואז עשה רעות יותר לאבי הבן הנ"ל, רעה אחר רעה. והיה עושה בדרך ערמה, באפן שלא יבינו העולם שהוא עושה לו רעות, כי אין זה נאה בפני ההמון, רק היה מעלים הדבר וגרם לו רעות תמיד, והבין אבי הבן הנ"ל שהוא עושה לו רעות בשביל הענין הנ"ל, וענה ואמר לבנו הינו בן המלך באמת, אך על־ידי החלופה נדמה שהוא בנו, וספר לו כל הענין. ואמר לו שיש לו רחמנות גדול עליו. כי ממה־נפשך: אם אתה בני, בודאי יש לי רחמנות עליך. ואם אתה בן המלך באמת, בודאי הרחמנות גדול ביותר עליך, כי הוא רוצה להעביר אותך לגמרי חס ושלום, על־כן אתה מכרח לעקר מכאן. והורע בעיניו הדבר מאד. אך המלך הנ"ל הינו זה שנעשה מלך תחת אביו, כי נדמה שהוא הבן מלך, מחמת החלופה, היה רובה לו בכל פעם חצי רעותו, זה אחר זה. ונתישב הבן הנ"ל לעקר משם. ונתן לו אביו ממון הרבה והלך לו. וחרה לו הדבר מאד, לבן הנ"ל אשר הוא באמת בן המלך, על אשר נתגרש ממדינתו בחנם, כי הסתכל בעצמו: למה ועל מה מגיע לי זאת להתגרש. אם אני בן המלך, בודאי אינו מגיע לי זאת, ואם אין אני בן המלך, גם־כן אינו מגיע לי זאת להיות בורח בחנם, כי מה חטאי. והורע לו מאד. ומחמת זה לקח את עצמו אל השתיה, והלך לבית הזונות, ורצה לבלות בזה את ימיו, להשתפר ולילך בשרירות לבו, מחמת שנתגרש בחנם:

ספורי מִבְּנֵי מֶלֶךְ וּבֵן שִׁפְחָה מְעִשִׂיּוֹת קכא

וְהַמֶּלֶךְ הַגִּזְלָה תִּפְסֵם אֶת הַמְּלוּכָה בְּחֻזְקָה. וּכְשֶׁהָיָה שׁוֹמֵעַ שְׂיֵשׁ אִיזָה
אֲנָשִׁים שְׁמֹרְנָנִים וּמְדַבְּרִים מֵהַחֲלוּף הַגִּזְלָה, הָיָה מְעַנִּישָׁם
וְנוֹקֵם בָּם מְאֹד, וּמֶלֶךְ בְּתַקְפָּה וְעוֹז:

וַיְהִי הַיּוֹם, וְנָסַע הַמֶּלֶךְ עִם שָׂרָיו לְתַפְסֵם חַיּוֹת (שְׁקוֹרִין "נְאוּלְאוּוֹיֵע")
וּבָאוּ לְמָקוֹם נָאֵה, וְנָהַר מִיָּם לְפָנָיו הַמָּקוֹם הַהוּא. וְעָמְדוּ שָׁם
לְנוּחַ וּלְטִיֵּל. וְהִנִּיחַ עֲצָמוֹ הַמֶּלֶךְ לְשֹׁכֵב, וּבָא עַל דַּעְתּוֹ הַמַּעֲשֵׂה הַגִּזְלָה
שֶׁעָשָׂה, שֶׁגָּרַשׁ אֶת הַבֵּן הַגִּזְלָה בְּחֻזְקָה. כִּי מִמֶּה־נִּפְשָׁד: אִם הוּא בֶן
הַמֶּלֶךְ, לֹא יֵי שְׁנַתְחַלֵּף, מִדּוּעַ יִהְיֶה נִתְגָּרַשׁ מִכָּאן. וְאִם אֵינוֹ בֶן
הַמֶּלֶךְ, גַּם־כֵּן אֵין מְגִיעַ לוֹ לְגָרְשׁוֹ, כִּי מָה חָטָא. וְהָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹשֵׁב
בְּזָה וּמִתְחַרֵּט עַל הַחָטָא וְהָעוֹלָה הַגְּדוּלָה הַזֹּאת שֶׁעָשָׂה, וְלֹא יָדַע
לְחַת עֲצָה לְנַפְשׁוֹ, מָה לַעֲשׂוֹת בְּזָה, וְאֵי אֲפָשָׁר לְדַבֵּר מְדַבֵּר בְּזָה עִם
שׁוֹם אָדָם לְהַתִּיעֵץ עִמּוֹ. וְנִתְעַצֵּב בְּדַאָּגָה מְאֹד. וְאָמַר לְהַשְׂרִים לְשׁוֹב,
כִּי מֵאַחַר שֶׁנִּפְלָה עָלָיו דַּאָּגָה, אֵין צְרִיכִין עוֹד לְטִיֵּל. וְחִזְרוּ לְבֵיתֵם,
וּכְשֶׁחֲזַר הַמֶּלֶךְ לְבֵיתוֹ, בְּוֹדָאֵי הָיוּ לוֹ כַּמָּה עֲנִינִים וְעַסְקִים, וְנִתְעַסַּק
בְּעַסְקָיו, וְעָבַר מִדַּעְתּוֹ עֲנִין הַגִּזְלָה:

וְהַבֵּן הַגִּזְלָה שֶׁנִּתְגָּרַשׁ אֲשֶׁר הוּא בֶן הַמֶּלֶךְ בְּאֵמֶת, וְעָשָׂה מָה שֶׁעָשָׂה
וּבְזָבוֹ מְעוֹתָיו. פַּעַם אַחַת יָצָא לְבַדּוֹ לְטִיֵּל וְהִנִּיחַ לְשֹׁכֵב. וּבָא
לוֹ עַל דַּעְתּוֹ מָה שֶׁעָבַר עָלָיו, וְחָשַׁב: מָה זֹאת עָשָׂה אֱלֹקִים לִי. אִם
אֵני הַבֵּן מֶלֶךְ, בְּוֹדָאֵי אֵינוֹ רָאוּי לִי זֹאת, וְאִם אֵינוֹ בֶן הַמֶּלֶךְ גַּם־כֵּן
אֵינוֹ מְגִיעַ לִי זֹאת, לְהִיּוֹת בּוֹרַח וּמְגָרֵשׁ. וְנִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ: אֲדַרְבָּא
אִם־כֵּן, שֶׁהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כּוֹזֵאת, לְהַחֲלוֹף אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ,
וְשִׁיעֵבַר עָלָיו כְּנִ"ל, אִם־כֵּן הִיתְכֵּן מָה שֶׁעֲשִׂיתִי. וְכִי כִּךָ הָיָה רָאוּי
לִי לְהַתְנַהֵג כְּמוֹ שֶׁעֲשִׂיתִי. וְהִתְחִיל לְהַצְטַעַר וּלְהַתְחַרֵּט מְאֹד עַל

המעשים רעים שעשה, ואחר כך חזר למקומו, וחזר אל השכרות, אך מחמת שכבר התחיל להתחרט, היה מבלבל אותו המחשבות של חרטה ותשובה בכל פעם. פעם אחת הניח עצמו לשכב, וחלם לו איך שבמקום פלוני יש יריד ביום פלוני, שילך לשם, ומה שיזדמן לו בראשונה איזה עבדות להשתפר יעשה אותו העבדות, אף אם אינו לפי כבודו. והקיץ והחלום הזה נכנס לו מאד במחשבתו. כי לפעמים עובר הדבר תכף מן המחשבה, אך דבר החלום הזה נכנס הרבה במחשבתו, אך אף-על-פי-כן היה קשה בעיניו לעשות זאת, והלך יותר אל השתיה, וחלם לו יותר החלום הנ"ל כמה פעמים, ובלבל אותו מאד. פעם אחת היו אומרים לו בחלום: אם אתה רוצה לחוס על עצמך, תעשה כנ"ל, והכרח לקיים את החלום. והלך ונתן מותר המעות שהיה לו עדין על האכסניא, גם המלבושים חשובים שהיה לו הניח גם-כן על האכסניא, והוא לקח לעצמו מלבוש פשוט של סוחרים, כגון "אפינטשע" (ב), ונסע על היריד ובא לשם והשכים והלך על היריד, ופגע בו סוחר אחד ואמר לו: רצונך להשתפר באיזה עבדות. השיב לו: הן. אמר לו: אני צריך להוליד בהמות. תשפיר עצמך אצלי. והוא לא היה לו פנאי לישב את עצמו בזה מחמת החלום הנ"ל, וענה ואמר תכף: הן. והסוחר שכרו תכף, ותכף התחיל לשמש עמו ולצוות עליו בדרך האדון על משרתיו, והוא התחיל להסתכל בעצמו מה עשה, כי בודאי אין ראוי לו עבדות כזה, כי הוא איש רך, ועתה יצטרך להוליד בהמות, ויכרח לילך רגלי אצל הבהמות, אך אי אפשר להתחרט. והסוחר מצוה

ספורי מקו מלך וכו' שפחה מעשיות קכג

עליו כדרך הארון, ושאל את הסוחר: איך אלך לבדי עם הבהמות. השיב לו: יש עוד רועים מוליכי בהמות שלי, ותלך עמם, ונתן לו לידו איזה בהמות שיוליכם, והוליכם חוץ לעיר, ושם נתקבצו יחד שאר הרועים המוליכים הבהמות. והלכו יחד, והוליך את הבהמות, והסוחר היה רוכב על סוס והלך אצלם, והסוחר היה רוכב באכזריות, וכנגדו היה באכזריות יותר מאד, והוא היה מתפחד מאד מאד מן הסוחר, מחמת שראהו באכזריות גדול כנגדו, והיה מתירא פן יכה אותו הכאה אחת במקלו וימות תכף הינו כי מרב דקותו, כי היה איש רך מאד, על-כן נדמה לו כן. והיה הולך עם הבהמות, והסוחר אצלם. ובאו לאיזה מקום ולקחו השק שמנח בו הלחם של הרועים, ונתן להם הסוחר, לאכל. ונתנו לו גם-כן מלחם זה ואכל.

אחר-כך היו הולכים אצל יער עב מאד הינו שהאילנות הם רצופים ותכופים מאד זה אצל זה. והלכו ותעו שתי בהמות מהבהמות של זה הבן, שנעשה רועה אצל הסוחר כנ"ל, וצעק עליו הסוחר והלך אחריהם לתפסם, והם ברחו יותר, ודרך אחריהם, ומחמת שהיער היה רצוף ועב, תכף פשנכנס לתוך היער לא ראו זה את זה, ונתעלם מעיני החברים שלו מיד, והוא היה הולך ורדף אחרי הבהמות, והם בורחים; ודרך אחריהם הרבה, עד שבאו לתוך עבי היער, ונתישב: בין כך ובין כך אמות, כי אם אשוב בלי הבהמות, אמות עלידי הסוחר, כי היה נדמה לו מחמת פחד שהיה לו מן הסוחר, שימית אותו פשישוב בלי הבהמות, ואם אהיה כאן גם-כן אמות עלידי חיות שביער, ולמה לי לשוב אל הסוחר, כי איך אוכל לבוא אליו בלי הבהמות, כי היה לו פחד

גדול ממנו, והלך ודרף יותר אחרי הבהמות, והם בורחים. בתוך כך נעשה לילה, ודבר כזה עדין לא עבר עליו, שיצטרך ללון יחידי בלילה בתוך עבי היער כזה, ושמע קול נהמת החיות, שהומים בדרבם, ונתישב בדרעתו, ועלה על איזה אילן ולן שם, ושמע קול החיות ששואגים בדרבם. בפקר הסתכל וראה והנה הבהמות עומדים סמוכים אצלו וירד מן האילן והלך לתפסם וברחו להלן, והלך אחריהם יותר וברחו יותר, והיו הבהמות מוצאים שם איזה עשבים, ועמדו לרעות ולאכל, והיה הולך לתפסם וברחו, וכן היה הולך אחריהם, והם בורחים; הולך אחריהם והם בורחים, עד שבא בתוך עבי היער מאד, שהיה שם חיות שאינם מתיראים מאדם כלל, כי הם רחוקים מן הישוב, ושוב נעשה לילה, ושמע קול נהמת החיות, ונתירא מאד. וירא והנה עומד שם אילן גדול מאד מאד, ועלה על אותו האילן, בבואו על האילן, וירא והנה שוכב שם בן-אדם, ונתירא. אך אף-על-פי-כן היה לו לנחמה, מאחר שמצא כאן בן-אדם. ושאלו זה את זה: מי אתה, בן-אדם. מי אתה, בן-אדם. מאין באת ל כאן. ולא היה רצונו לספר לו מה שעבר עליו, והשיב לו: על-ידי הבהמות, שהייתי רועה בהמות, ותעו שתי בהמות ל כאן, ועל-ידי זה באתי ל כאן כנ"ל. ושאל הוא את האדם שמצא שם על האילן: מאין באת אתה ל כאן. השיב לו: אני באתי ל כאן על-ידי הפוס, שהייתי רוכב על הפוס ועמדתי לפוש, והלך הפוס ותעה בתוך היער, והייתי רודף אחריו לתפסו, והוא ברח יותר, עד שבאתי ל כאן. ונתחברו שם יחד, שיהיה להם צותא חדא, ודברו ביניהם, שאפלו כשיבואו לישוב, יהיו גם-כן ביחד בצותא חדא, ולנו שם שניהם, ושמעו קול נהמת החיות, שהומים ושואגים מאד.

לפנות בקר שמע קול חוכא (ג) גדולה מאד מאד על פני כל היער, שהיתה מתפשטת קול החוכא על כל היער, פי היתה חוכא גדולה מאד מאד, עד שהיה האילן מודעו ומתגעגע מן הקול. והוא נתבהל ונתפחד מאד מאד מזה. ואמר לו השני הינו זה האדם, שמצא שם על האילן, ששכב שם מקדם: שוב אין אני מתפחד כלל מזה, פי כבר אני לן כאן זה כמה לילות, ובכל לילה, סמוך אל היום, נשמע קול החוכא הזה, עד שכל האילנות רועשים ומודעועים. ונתבהל מאד, ואמר לחברו: הדבר נראה שזהו מקום הידועים (ד), פי בישוב לא נשמע קול חוכא כזה, פי מי שמע קול חוכא על כל העולם. ואחר-כך נעשה תכף יום, והסתכלו ויראו והנה הבהמות של זה עומדים, וגם הסוס של זה עומד, וירדו והתחילו לרדף, זה אחר הבהמות וזה אחר הסוס, והבהמות היו בורחים להלן יותר, והוא רודף וכו' כנ"ל, וכן השני רדף אחר הסוס, והסוס בורח, עד שנתרחקו ונתעו זה מזה. בתוך כך מצא שק עם לחם, וזה חשוב בודאי מאד מאד במדבר, ולקח השק על כתפו, והלך אחרי הבהמות. בתוך כך פגע באדם אחד, ונתבהל מתחלה, אך אף-על-פי-כן היה לו לנחמה קצת, מאחר שמצא כאן אדם. ושאל אותו האדם: איך באת לכאן. חזר הוא ושאל את האדם הזה: איך באת אתה לכאן. השיב לו: אני, אבותי ואבות אבותי נתגדלו כאן, אך אתה איך באת לכאן. פי לכאן לא יבוא כלל שום אדם מן הישוב. ונתבהל, פי הבין שאין זה אדם כלל, מאחר שאומר שאבות אבותיו נתגדלו כאן, ואדם מן הישוב אינו בא לכאן, על-כן הבין, שבודאי אין זה

אדם כלל, אך אף-על-פי-כן לא עשה לו כלל, וקרבו, הינו שזה האדם היער לא עשה שום רעה לזה שהלך אחרי הבהמות, שהוא בן המלך האמת שנחלף בנ"ל, ואמר לו הינו אדם היער לכן המלך האמת: מה אתה עושה כאן. השיב לו, שהוא רודף אחר הבהמות בנ"ל.

אמר לו האדם הנ"ל: חדל לך לרדף אחר העוונות, כי אין זה בהמות כלל, רק העוונות שלך הם מוליכים אותך כך. די לך! כבר קבלת את שלך, הינו העגש שלך כבר קבלת, ועתה חדל לך מלרדפם עוד. בוא עמי ותבוא למה שיאות לך, והלך עמו, ונתירא לדבר עמו ולשאלו, כי אדם בזה, פן יפתח פיו ויבלענו הינו שזה הבן המלך האמת הלך עם האדם היער הזה והיה מתירא לדבר עמו ולשאול אותו דבר פן יפתח פיו ויבלענו, כי הבין שאין זה אדם כלל, והלך אחריו. בתוך כך פגע את חברו שרדף אחר הסוס בנ"ל, ותכף פשראהו רמו לו: תדע שאין זה אדם כלל, ולא תשא ותתן עמו כלל, כי אין זה אדם כלל, והלך מיד ולחש לו באזניו כל זה, שאין זה אדם כלל וכו' בנ"ל. והסתפל חברו הינו האדם של הסוס, וירא והנה שק עם לחם על כתפו, והתחיל להתחנן לו: אחי, זה כמה ימים שלא אכלתי, תן לי לחם. השיב לו: כאן במדבר אין מועיל שום דבר, כי חני קודמין, ואני צריך הלחם בשבילי. והתחיל להתחנן לו ולבקשו מאד: אתן לך מה שאתן. אך בודאי אין מועיל שום מהר ומתן בעד לחם במדבר, השיב לו: מה תתן לי, כי מה תוכל לתת לי בעד לחם במדבר. השיב לו הינו זה שבקש הלחם, שהוא האדם של הסוס, השיב לאדם של הבהמות,

ספורי מבן מלך וכן שפחה מעשיות קכו

שהוא בן המלך האמת: אתן לך כל עצמי, שאמכר את עצמי לך בעד לחם. ונתישב הינו האדם של הבהמות נתישב בעצמו: לקנות אדם כדאי לתן לו לחם, וקנה אותו לעבד עולם. ונשבע לו בשבועות, שיהיה לו עבד עולם גם בשיבואו לישוב, והוא יתן לו לחם, דהינו שיאכלו יחד מן השק עד שיכלה הלחם. והלכו יחד אחרי האדם היער הנ"ל, וזה העבד הולך אחריו, הינו זה האדם של הסוס, שנמכר לעבד להאדם של הבהמות, הלך אחריו, אחרי האדם של הבהמות, ושניהם הלכו אחרי אדם היער, ועל ידי זה הקל עליו קצת. פשהיה צריך להגביה איזה דבר או איזה ענין אחר, היה מצוה על עבדו הינו על זה האדם של הסוס, שנמכר לו לעבד, שגביה לו ושיעשה לו חפצו. והלכו יחד אחרי אדם היער הנ"ל, וכאו למקום שהיו שם נחשים ועקרבים ונתפחד מאד. ומחמת הפחד שאל את האדם היער: איך נעבד כאן. השיב לו: הלא גם זה יפלא, אלא מאי, איך תכנס ותבוא לביתי. והראהו את ביתו שעומד באויר. ואיך תכנס בביתי. והלכו עם האדם היער הנ"ל, והעביר אותם בשלום, והכניסם לביתו, והאכילם והשקם, והלך לו. וזה הינו בן המלך האמת, שהוא האדם של הבהמות, היה משמש עם עבדו הנ"ל ככל אשר היה צריך, וחרה להעבד מאד על אשר נמכר לעבד בשביל שעה אחת שהיה צריך לחם לאכל. כי עתה יש להם מה לאכל, ורק בשביל שעה אחת יהיה עבד עולם. והיה מתאנח וגונח: איך באתי למדה כזו להיות עבד. שאל לו הינו בן המלך האמת, שהוא האדון שלו, שאל אותו: ובאיזה גדלה היית, שאתה מתאנח על שבאת למדה זו. השיב לו וספר לו, איך שהוא היה מלך, והיו מרננים עליו שנחלף וכו' כנ"ל כי באמת זה האדם של הסוס הוא המלך הנ"ל, אשר

בְּאֵמֶת הוּא בֶן הַשְּׁפָחָה בְּנִ"ל, וְגִרְשׁ אֶת חֲבֵרוֹ בְּנִ"ל. וּפְעַם אַחַת בָּא
עַל דַּעְתּוֹ, שְׁלֹא טוֹב עָשָׂה, וְנִתְחַרַּט וְכוּ'. וְהָיוּ בָּאִים עָלָיו חֲרָטוֹת
תָּמִיד עַל הַמַּעֲשֵׂה הַרְעָה וְהַעֲוֹלָה הַגְּדוֹלָה שֶׁעָשָׂה נֶגֶד חֲבֵרוֹ. פְּעַם
אַחַת חָלַם לוֹ, שֶׁהִתְקוֹן שָׁלוֹ הוּא שִׁישְׁלִיף אֶת הַמְּלוּכָה, וְיִלָּךְ לְמָקוֹם
שֶׁעִינָיו יִשְׂאוּ אוֹתוֹ, וּבָזָה יִתְקַן חֲטָאוֹ. וְלֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת כִּזֹּאת, אֶךְ
הָיוּ מִכְּלַבְלִין אוֹתוֹ תָּמִיד חֲלוּמוֹת הַלָּלוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּנִ"ל, עַד שֶׁנִּגְמַר
בְּדַעְתּוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה כֵּן, וְהִשְׁלִיף אֶת הַמְּלוּכָה, וְהִלָּךְ בְּאִשְׁרֵי הַלֵּךְ, עַד
שֶׁבָּא לְכֹאֵן, וְעַתָּה יִהְיֶה עֶבֶד. וְזֶה שָׁמַע אֶת כָּל זֶה וְשָׁתַק הֵינּוּ זֶה
הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֵמֶת, שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, שָׁמַע כָּל זֶה שֶׁסָּפַר
לוֹ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס, שֶׁהוּא עֹכֵשׂוֹ עֹבְדוֹ וְשָׁתַק, וְאָמַר: אֲרָאָה וְאֵתִישׁב
אִיךָ לְנַהֵג עִם זֶה.

בְּלִילָה בָּא הָאָדָם־הַיַּעַר הַנִּ"ל וְנָתַן לָהֶם לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת, וְלָנוּ שָׁם.
לְפָנוֹת בִּקְרָר שָׁמְעוּ קוֹל הַחוּכָא הַגְּדוֹלָה מְאֹד בְּנִ"ל, עַד
שֶׁכָּל הָאֵילָנוֹת הָיוּ רוֹעֵשִׁים וּמְזוֹדַעְזְעִים בְּנִ"ל. וְהִסִּיתוּ הֵינּוּ הָעֶבֶד הַסִּית
אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֵמֶת, שֶׁהוּא אֲדוֹנוֹ, לְשֹׂאֵל אֶת אָדָם־הַיַּעַר מֶה זֹאת,
וְשֹׂאֵלוֹ: מֶה קוֹל הַחוּכָא הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת סְמוּךְ לְבִקְרָר. הַשִּׁיב לוֹ: זֶהוּ
חוּכָא, שֶׁהַיּוֹם שׁוֹחֵק מִן הַלֵּילָה, שֶׁהַלֵּילָה שׁוֹאֵלֶת אֶת הַיּוֹם: מִדּוֹעַ
כִּשְׂאֵתָה בָּא אֵין לִי שֵׁם. וְאֲזִי הַיּוֹם שׁוֹחֵק וְעוֹשֶׂה חוּכָא גְּדוֹלָה,
וְאַחַר־כֵּן גַּעֲשֶׂה יוֹם. וְזֶהוּ קוֹל הַחוּכָא הַנִּ"ל. וְנִפְלָא בְּעִינָיו, כִּי זֶהוּ
עֵינָן פְּלֵא, שֶׁהַיּוֹם שׁוֹחֵק מִן הַלֵּילָה. בְּבִקְרָר חֲזַר הָאָדָם־הַיַּעַר וְהִלָּךְ
לוֹ, וְהֵם הָיוּ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים שָׁם. בְּלִילָה חֲזַר וּבָא, וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ וְלָנוּ
בְּלִילָה. שָׁמְעוּ קוֹל הַחַיּוֹת, שֶׁכָּלֶם שׁוֹאֲגִים וְהוֹמִים בְּקוֹלוֹת מְשֻׁנוֹת,
שֶׁכָּל הַחַיּוֹת וְהָעוֹפוֹת, כָּלֶם נִתְּנוּ בְּקוֹלָם: הָאֲרִיָּה הִיא שׁוֹאֵג, וְהַלְּבִיא

ספורי מבו מלך ובו שפחה מעשיות קכט

הוֹמָה בְּקוֹל אַחַר, וְהַעוֹפוֹת מְצַפְצְפִים וּמְקַשְׁקְשִׁים בְּקוֹלָם, וְכֵן כָּלֵם הוֹמִים בְּקוֹלוֹת. וּבִתְחִלָּה נִזְדַּעְזְעוּ מְאֹד, וְלֹא הָיוּ אֲזָנָם אֶל הַקּוֹל מִחֲמַת הַפֶּחַד. אַחֲרֵי־כֵן הָיוּ אֲזָנָם וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא קוֹל נְגִינָה וְזִמְרָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, וְהָיוּ אֲזָנָם יוֹתֵר, וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא קוֹל זִמְרָה וְנְגִינָה נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא תַעֲנוּג נִפְלְאָה וְעֵצוֹם מְאֹד לְשִׁמְעַע זֹאת, שֶׁכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁל הָעוֹלָם, כָּלֵם כְּאִין וְאִינָם נִחְשָׁבִים וּבְטָלִים לְגִמְרֵי נֶגֶד הַתַּעֲנוּג הַנִּפְלְאָה הַזֶּה שֶׁל הַנְּגִינָה הַזֹּאת. וְדִבְרוּ בֵּינֵיהֶם שִׁישְׂאָרוּ כְּאִין, כִּי יֵשׁ לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וּמִתַּעֲנוּגִים בְּתַעֲנוּג נִפְלְאָה כַּזֶּה, שֶׁכָּל מִינֵי תַעֲנוּגִים בְּטָלִים כְּנֶגֶד זֶה.

וְהַסִּית הָעֶבֶר אֶת הָאֲדוֹן הַיְנוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֵת, לְשָׂאֵל אוֹתוֹ אֶת אָדָם־הַיַּעַר, מֵה זֹאת, וּשְׂאָלוֹ. הַשִּׁיב לוֹ, שֶׁזֶהוּ אִיךְ שֶׁהַחֲמָה עוֹשָׂה מִלְבוּשׁ לְהִלְבְּנָה, וְאָמְרוּ כָּל הַחַיּוֹת שֶׁל הַיַּעַר: הַיּוֹת שֶׁהִלְבְּנָה עוֹשָׂה לָהֶם טוֹבוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי עֵקֶר מִמְשַׁלְתָּם הוּא בְּלִילָה, כִּי לַפְעָמִים הֵם צָרִיכִין לָכֶנֶס בִּישׁוּב, וּבַיּוֹם אִין יְכוּלִים, וְעֵקֶר מִמְשַׁלְתָּם בְּלִילָה, וְהִלְבְּנָה עוֹשָׂה לָהֶם טוֹבָה כְּזוֹ שֶׁמְאִירָה לָהֶם, עַל־כֵּן הַסְּבִימוּ שִׁיעֲשׂוּ נֶגוֹן חֲדָשׁ לְכַבוֹד הַלְבְּנָה, וְזֶהוּ קוֹל הַנְּגִינָה שֶׁאַתֶּם שׁוֹמְעִים דְּהֵינּוּ שֶׁכָּל הַחַיּוֹת וְהַעוֹפוֹת מִנְּגִינָה נֶגוֹן חֲדָשׁ לְכַבוֹד הַלְבְּנָה, שֶׁקְּבָלָה מִלְבוּשׁ מִן הַחֲמָה. וּכְשֶׁשָּׁמְעוּ שֶׁזֶהוּ נֶגוֹן, הָיוּ אֲזָנָם יוֹתֵר, וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא נֶגוֹן נִפְלְאָה וְנִעִים מְאֹד מְאֹד. וְאָמַר לָהֶם הָאָדָם־הַיַּעַר הַזֶּה: לְמַה זֶה חֲדוּשׁ אֲצִלְכֶם. הֲלֹא יֵשׁ אֲצִלִּי כָּלִי שֶׁקְּבָלְתִי מֵאֲבוֹתַי, שֶׁהֵם יָרְשׁוּ מֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵיהֶם, שֶׁהַכָּלִי עֲשׂוּיָה עִם עֲלִים וְצִבְעוֹנִים כְּאִלּוֹ, שֶׁכְּשֶׁמִּנְיָחִים הַכָּלִי הַזֹּאת עַל אֵיזָה בְּהֵמָה אוֹ עוֹף, אֲזִי תִכַּף מִתְחִיל לְנַגֵּן הַנְּגוֹן הַזֶּה. אַחֲרֵי־כֵן חָזַר וְנִעֲשָׂה הַחֹכֵא הַזֶּה, וְנִעֲשָׂה יוֹם, וְהִלְךְ לוֹ הָאָדָם־הַיַּעַר

הנ"ל. והוא הינו בן המלך האמת, הלך לחפש אחר הפלי הנ"ל, וחפש בכל אותו החדר ולא מצא, ולהלן יותר היה מתירא לילך. והם, הינו הארון שהוא בן המלך האמת, והעבד שהוא בן השפחה באמת, שהיה מתחלה מלך בנ"ל, היו מתיראים לומר לאדם היער הנ"ל שיוליכם לישוב. אחר-כך בא אדם היער הנ"ל ואמר להם שיוליכם לישוב, והוליד אותם לישוב, ולקח את הפלי הנ"ל ונתנה לבן המלך האמתי, ואמר לו: הפלי אני נותן לך, ועם האדם הזה הינו העבד שלו, שהוא בן השפחה באמת, שהיה מלך תחלה מחמת החלופ בנ"ל, תדע איד להתנהג עמו. ושאלו אותו: להיכן גלך. אמר להם, שישאלו וידרשו אחר המדינה שנקראת בשם הזה: המדינה מפשית והמלך חכם (דאם ניירישע לאנד און דער קלוגיר מלכות) בזה הלשון ספר רבנו גרו יאיר. שאלו אותו: להיכן ולאיזה צד נתחיל לשאל אחר המדינה הזאת, הראה להם בידו: לצד פלוני במראה באצבע. ואמר האדם היער להבן מלך האמתי: לך לשם, אל המדינה הנ"ל, ושם תבוא אל הגדלה שלך. והלכו להם; והיו הולכים בדרךכם, והיו מתאווים מאוד למצא איזה חיה או בהמה, לנפות את הפלי הנ"ל, אם תוכל לנגן בנ"ל, אך עדן לא היו רואים שום מין חיה. אחר-כך באו יותר לישוב ומצאו איזה בהמה, והניחו הפלי עליה והתחילה לנגן בנ"ל.

והיו הולכים ובאים, עד שבאו אל המדינה הנ"ל, ואותה המדינה, היתה חומה סביב לה, ואין נכנסין אליה, כיואם בשער אחד, וצריכים לסבב כמה פרסאות עד שבאין אל השער לבנם אל המדינה. והלכו וסבבו, עד שבאו אל השער. כבואם אל השער לא רצו להניח

ספורי מִבְּנֵי מֶלֶךְ וּבְנֵי שִׁפְחָה מַעֲשֵׂי־זוֹת קלא

אוֹתָם לְכַנֵּם, הַיּוֹת שֶׁהִמְלִיךְ שָׁל הַמְּדִינָה מֵת, וְנִשְׁאָר הַבֶּן מֶלֶךְ. וְהֵנִיחַ הַמֶּלֶךְ צוֹאָה, בְּאֲשֶׁר שָׁעַד עִבְשׁוֹ הָיוּ קוֹרְאִין אֶת הַמְּדִינָה: דָּאם גַּיִרִישֶׁע לֹאנְד און דֶּער קְלוֹנִיר מְלָכוֹת (ה), עִבְשׁוֹ יֵהָא קוֹרְאִין אוֹתָהּ לְהַפְדֵּי: דָּאם קְלוֹנֵעַ לֹאנְד און דֶּער גַּיִרִישֶׁער מְלָכוֹת (ו). וּמִי שִׁיחְגוֹר מִתְּנִיו לָזוּה, שִׁיחְזוֹר הַשֵּׁם לְקַדְמוֹתוֹ, דִּהְיִנּוּ שִׁיחְזוֹר חוֹזְרִים וְקוֹרְאִים אֶת הַמְּדִינָה בְּשֵׁם הָרֵאשׁוֹן, דִּהְיִנּוּ מְדִינָה טַפְשִׁית וּמֶלֶךְ חֶכֶם, הוּא יֵהִיָּה מֶלֶךְ. עַל־כֵּן אִין מְנִיחִין שׁוּם אָדָם לְכַנֵּם אֶל הַמְּדִינָה כִּי־אָם מִי שִׁיחְגוֹר מִתְּנִיו לָזוּה. עַל־כֵּן לֹא רָצוּ לְהֵנִיחַ אוֹתוֹ לְכַנֵּם, וְאָמְרוּ לוֹ: הַאֲתָה יָכוֹל לְחַגֵּר מִתְּנִיךְ לָזוּה, לְהַחְזוֹר אֶל הַמְּדִינָה הַשֵּׁם הָרֵאשׁוֹן. וּבְיַדָּאִי אִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִים עֲצָמוֹ לְדַבֵּר כְּזוֹה, וְלֹא יָכֹלוּ לְכַנֵּם. וְהֵסִיתוּ הָעֶבֶד הַגִּ'ל שִׁיחְזוֹרוּ לְבֵיתָם. אֲדָּךְ הוּא לֹא רָצָה לְחַזֵּר, מִחֲמַת שֶׁהָאָדָם־הַיֶּעַר אָמַר לוֹ שִׁיחְזוֹר לְמְדִינָה זוֹ, וְשֵׁם יָבֹוא לְגַדְלָה שְׁלוֹ. בְּתוֹךְ כֶּךָ בָּא לְשֵׁם עוֹד אָדָם אַחֵד, שֶׁהָיָה רוֹכֵב עַל סוּס, וְרָצָה לְכַנֵּם, וְלֹא הֵנִיחוּ אוֹתוֹ גַּם־כֵּן לְכַנֵּם מִחֲמַת הַגִּ'ל. בְּתוֹךְ כֶּךָ רָאָה שְׁעוֹמֵד הַסּוּס שֶׁל אוֹתוֹ הָאָדָם, וְלָקַח הַכְּלִי הַגִּ'ל וְהֵנִיחָהּ עַל הַסּוּס, וְהִתְחִיל לְנַגֵּן הַנְּגוּן הַנְּפֹלָא מְאֹד כַּגִּ'ל. וּבִקְשׁ מְאֹד הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס, שִׁימְכַר לוֹ הַכְּלִי הַזֶּה וְלֹא רָצָה לְמַכְרָהּ, וְהֵשִׁיב לוֹ: מַה תּוֹכֵל לְתַן לִי בְּעַד כְּלִי נְפֹלָא כְּזוֹ. אָמַר לוֹ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס הַגִּ'ל: מַה תּוֹכֵל לְפַעַל עִם הַכְּלִי הַזֶּה. הֲלֹא הוּא רַק, שֶׁתַּעֲשֶׂה עִמָּה קְאָמְעֵדִיא (ו) וְתִקְבַּל דִּינָר, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ דְּבַר שֶׁהוּא טוֹב יוֹתֵר מִהַכְּלִי שֶׁלְךָ. דִּהְיִנּוּ, שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ דְּבַר שֶׁקְבַּלְתִּי מֵאֲבוֹת אֲבוֹתִי, לְהֵיטֵב מִכֵּן דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, הֵינּוּ שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ דְּבַר כְּזוֹ שֶׁקְבַּלְתִּי מֵאֲבוֹת אֲבוֹתִי, שִׁיכּוֹלִים

(ה) מְדִינָה טִיפְשִׁית וּמֶלֶךְ חֶכֶם. (ו) מְדִינָה חֲכָמָה וּמֶלֶךְ טִיפְשׁ. (ז) הַצְּגָה.

להיות על־יְדֵהּ מִבֵּין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר. שֶׁשָּׂאֶחָד אוֹמֵר אֵיזָה דְבוּר בְּעֵלְמָא, יְכוּלִים עַל־יְדֵי תַקְבְּלָה הַנַּ"ל שֵׁישׁ לִי, לְהִבִּין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְעַדִּין לֹא גִלִּיתִי זֹאת לְשׁוּם אָדָם בְּעוֹלָם. בְּכֵן אֲנִי אֶלְמַד אוֹתְךָ הַדָּבָר הַזֶּה, וְאַתָּה תִּתֵּן לִי הַכְּלִי הַזֹּאת הַנַּ"ל. וְנִתְיָשֵׁב הַכֵּן מִלְּךָ הָאֵמֶת, שֶׁהִיָּה לוֹ הַכְּלִי הַזֹּאת בְּנַ"ל, שֶׁבְּאֵמֶת הוּא דָּבָר נִפְלָא לְהִיּוֹת מִבֵּין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְנִתֵּן לוֹ הַכְּלִי הַנַּ"ל, וְהוּא הִינּוּ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּם הַנַּ"ל, הִלְךְ וְלָמַדוּ הַדָּבָר הַנַּ"ל לְהִיּוֹת מִבֵּין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר:

וְהַכֵּן מִלְּךָ הָאֵמֶת, מֵאַחַר שֶׁנַּעֲשֶׂה מִבֵּין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, הָיָה הוֹלֵךְ שֵׁם אֶצֶל שַׁעַר הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, וְהִבִּין שֶׁהוּא בְּאֶפְשָׁר שִׁיחְגַּר מִתְּנִיּוֹ לָזֶה לְהַחְזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, כִּי כִּבְר נַעֲשֶׂה מִבֵּין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, עַל־כֵּן הִבִּין שֶׁהוּא בְּאֶפְשָׁר, אֶפְ-עַל-פִּי שַׁעֲדִין אִינוּ יוֹדַע אֵיךְ וּמָה, אֵיךְ יוּכַל לַעֲשׂוֹת זֹאת, אֶפְ-עַל-פִּי־כֵן, מֵאַחַר שֶׁנַּעֲשֶׂה מִבֵּין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, עַל־כֵּן הִבִּין שֶׁהוּא בְּאֶפְשָׁר. וְנִתְיָשֵׁב שִׁינְיָחוּ לְהַנִּיחַ אוֹתוֹ לְכִנְס, וְהוּא יִכְנִים עֲצָמוֹ לָזֶה הִינּוּ לְהַחְזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, וּמָה יַפְסִיד בָּזֶה. וְאָמַר לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים, שְׁלֹא רָצוּ לְהַנִּיחַ לְכִנְס שֵׁם שׁוּם אָדָם, כִּי־אִם מִי שִׁיחְגַּר מִתְּנִיּוֹ לְעַנְיֵן הַנַּ"ל, שִׁינְיָחוּ אוֹתוֹ לְכִנְס, וְהוּא יַחְגַּר מִתְּנִיּוֹ לְעַנְיֵן הַנַּ"ל לְהַחְזִיר אֶל הַמְּדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן. וְהַנִּיחוּ אוֹתוֹ לְכִנְס, וְהוֹדִיעוּ אֶל הַשָּׂרִים שֶׁנִּמְצָא אִישׁ כְּזֶה שְׂרוּצָה לְחַגַּר מִתְּנִיּוֹ לָזֶה, לְהַחְזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן. וְהַבִּיאוּהוּ אֶל הַשָּׂרִים שֶׁל הַמְּדִינָה, וְאָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים: תִּדַע שְׁנָם אֲנַחְנוּ אֵין אָנוּ טַפְשִׁים חִם וְשִׁלּוּם, רַק שֶׁהַמְּלָךְ שֶׁהִיָּה, הִיָּה חֲכָם גְּדוֹל, מִפְּלֵג מָאד, אֲשֶׁר כִּנְגְדוּ הִינּוּ כְּלָנוּ נַחֲשָׁכִים טַפְשִׁים, וְעַל־כֵּן הִיָּתָה הַמְּדִינָה נִקְרֵאת מְדִינָה טַפְשִׁית וּמִלְּךָ חֲכָם. וְאַחַר־כֵּךְ נִפְטַר הַמְּלָךְ הַנַּ"ל, וְנִשְׂאָר

ספורי מִבְּנֵי מֶלֶךְ וּבֵן שִׁפְחָה מְעֻשִׂיּוֹת קלג

הַבֵּן מֶלֶךְ, וְגַם הוּא חָכֵם, אֲבָל כִּנְגַדְנוּ אִינוֹ חָכֵם כָּלָל, עַל־כֵּן נִקְרָאת
הַמְּדִינָה עֵכָשׁוּ, לְהַפְּדֵ: מְדִינָה חֲכָמָה וּמֶלֶךְ טָפֵשׁ. וְהַנִּיחַ הַמֶּלֶךְ צְוָאָה,
שְׁמִי שְׁיִמְצֵא חָכֵם כְּזֶה, שְׁיִיכַל לְהַחְזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, הוּא
יְהִי מֶלֶךְ, וְצוּהָ לִבְנוֹ, שְׁכִשְׁיִמְצֵא אִישׁ כְּזֶה, יִסְתַּלַּק הוּא מִן הַמְּלוּכָה,
וְאוֹתוֹ הָאִישׁ יְהִי גַעֲשֵׂה מֶלֶךְ. הֵינּוּ, כְּשִׁימְצֵא חָכֵם כְּזֶה, שְׁיִהְיֶה
מִפְּלֵג בַּחֲכָמָה מְאֹד מְאֹד, עַד שְׁכִנְגְדוּ יִהְיוּ כָּלֵם טָפְשִׁים, הוּא יְהִי
מֶלֶךְ, כִּי זֶה הָאִישׁ יִכּוֹל לְהַחְזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, כִּי יְהִי
חֹזְרִים וְקוֹרִין אוֹתָהּ מְדִינָה טָפְשִׁית וּמֶלֶךְ חָכֵם, כִּי הֵם כָּלֵם טָפְשִׁים
כִּנְגְדוּ, עַל־כֵּן תִּדְעַ לְאִיזָה דְבַר אֶתָּה מְכֻנִּים עֲצָמָךְ. כָּל זֶה אָמְרוּ לוֹ
הַשָּׂרִים הַגִּזְלִים. וְאָמְרוּ לוֹ הֵינּוּ גַם־כֵּן הַשָּׂרִים הַגִּזְלִים, כִּי כָּל זֶה הוּא
הַמֶּשֶׁךְ דְּבַרְיָהֶם: הַנְּסִיּוֹן יְהִי אִם אֶתָּה חָכֵם כְּזֶה; הַיּוֹת שְׁיִשׁ כָּאֵן
גַּן שְׁנִשְׂאָר מִן הַמֶּלֶךְ שְׁהִיָּה, שֶׁהוּא הִיָּה חָכֵם גְּדוֹל מְאֹד, וְהַגֵּן הוּא
נִפְלָא מְאֹד מְאֹד, שְׁגִדְלִים בּוֹ כְּלֵי מַתְּכוֹת, כְּלֵי כֶסֶף וְכְלֵי זָהָב, וְהוּא
נִפְלָא וְגוֹרָא מְאֹד, אֵךְ אִי אֶפְשֶׁר לִפְנֵם בּוֹ, כִּי כְּשִׁנְכְּנֵם בּוֹ אָדָם, אֲוִי
תִּכְרַף מִתְּחִילִין שֵׁם לְרֹדְפוֹ, וְרוֹדְפִין אוֹתוֹ וְהוּא צוּעֵק, וְהוּא אִינוֹ יוֹדֵעַ
כָּלָל וְאִינוֹ רוֹאֶה מִי רוֹדֵף אוֹתוֹ. וְכֵךְ הֵם רוֹדְפִין אוֹתוֹ עַד שְׁמִכְרִיחִין
אוֹתוֹ מִן הַגֵּן, עַל־כֵּן גִּרְאָה אִם אֶתָּה חָכֵם, אִם תּוֹכַל לִפְנֵם אֵל הַגֵּן
הַזֶּה. וְשָׂאל אִם מִכֵּים אֶת הָאָדָם הַנְּכֻנֵם. אָמְרוּ לוֹ, שְׁהַעֲקֵר שְׁרוֹדְפִין
אוֹתוֹ, וְהוּא אִינוֹ יוֹדֵעַ כָּלָל מִי וּמִי רוֹדֵף אוֹתוֹ, וּבּוֹרַח בְּבִקְהָלָה גְּדוֹלָה
מְאֹד, כִּי כֵן סִפְרוּ לָהֶם בְּגִיר־אָדָם שְׁנֻכְנְסוּ לָשֵׁם.

וְהַלֵּךְ אֵל הַגֵּן הֵינּוּ זֶה הַבֵּן מֶלֶךְ הָאֲמֵת, וְרָאָה שְׁיִשׁ לוֹ חוֹמָה
סְבִיב, וְהַשְׁעַר פְּתוּחַ, וְאִין שֵׁם שׁוֹמְרִים, כִּי בּוֹדָאִי אִין צְרִיכִים
שׁוֹמְרִים לְזֶה הַגֵּן. וְהִיָּה הוֹלֵךְ אֶצֶל הַגֵּן, וְהַסְתַּכַּל וְרָאָה, שְׁעוֹמֵד שֵׁם

אצל הגן אדם, הינו שהיה מציר שם אדם, והסתכל וראה, שלמעלה מעל האדם יש דף (שקורין "מאבליצע"), וכתוב שם, שזה האדם היה מלך לפני כמה מאות שנים, ובימי המלך הזה היה שלום, כי עד אותו המלך היו מלחמות, וכן אחריו היו מלחמות, ובימי המלך הזה היה שלום, והתבונן מאחר שכבר נעשה מבין דבר מתוך דבר כנ"ל, שהכל תלוי בזה האדם, שכשנכנסין לגן ורודפין אותו, אין צריכין לברח כלל, רק לעמד עצמו אצל האדם, ועל-ידי זה ינצל. ויותר מזה, שאם יקחו את האדם הזה ויעמידו אותו לפניו בתוך הגן הזה, אזי יוכל כל אדם לכנס בשלום אל הגן הזה. כל זה הבין זה הבן מלך האמת על-ידי שהיה מבין דבר מתוך דבר כנ"ל. והלך ונכנס אל הגן, ותכף בשהתחילו לרדפו, הלך ועמד אצל האדם הנ"ל, שעומד אצל הגן מבחוץ, ועל-ידי זה יצא בשלום בלי פגע כלל. כי אחרים, כשנכנסו לגן והתחילו לרדפם, היו בורחים בבהלה גדולה מאד, והיו מפנים ונלקים על-ידי זה, והוא יצא בשלום ושלוח על-ידי שעמד עצמו אצל האדם הנ"ל. והשרים ראו ותמהו על שיצא בשלום. ואזי צוה זה הבן מלך האמת, לקח את האדם הנ"ל ולהעמיד אותו בפנים בתוך הגן, וכן עשו. ואזי עברו כל השרים בתוך הגן ונכנסו ויצאו בשלום, בלי פגע כלל.

אמרו לו השרים: אף-על-פי-כן, אף-על-פי שראינו ממך דבר כזה, אף-על-פי-כן, בשביל דבר אחד אין ראוי לתן לך המלוכה. ננסה אותך עוד בדבר אחד. אמרו לו: היות שיש כאן כסא מהמלך שהיה, והכסא גבוה מאד, ואצל הכסא עומדים כל מיני חיות ועופות של עץ הינו שהם חתוכים ומתקנים מן עץ. (בלעז: "אויסגשניצט"),

ספורי מִבְּנֵי מֶלֶךְ וּבֵן שִׁפְחָה מַעֲשֵׂי־וֹת קלה

וּלְפָנַי הַכֶּסֶף עוֹמֵד מִטָּה, וְאַצֵּל הַמָּטָה עוֹמֵד שְׁלֹחַן, וְעַל הַשְּׁלֹחַן עוֹמֵד מְנוֹרָה. וּמִן הַכֶּסֶף יוֹצְאִים דְּרָכִים כְּבוֹשִׁים (שְׁקוֹרִין "גִּשְׁלָאֲנִי וְעֵגִין"), וְהַדְּרָכִים הֵם בְּנוּיִים בְּבִנְיַן חוֹמָה (הֵינּוּ "גִּימּוּאֲרָטִי וְעֵגִין"), וְאֵלוּ הַדְּרָכִים יוֹצְאִים מִן הַכֶּסֶף לְכָל צַד, וְאִין אָדָם יוֹדֵעַ כָּלֵל מָה עֵגִין הַכֶּסֶף הַזֶּה עִם הַדְּרָכִים הַלָּלוּ, וְאֵלוּ הַדְּרָכִים, כְּשֶׁהֵם יוֹצְאִים וּמִתְפַּשְׁטִים לְהֵלֵן אֵיזָה שְׁעוֹר, עוֹמֵד שָׁם אַרְיָה שֶׁל זָהָב, וְאִם יֵלֵךְ וְיִתְקַרֵּב אֲצִלוֹ אֵיזָה אָדָם, אֲזִי יִפְתַּח אֶת פִּיו וְיִכְלַעֲנּוּ. וְלֵהֲלֵן מִן אוֹתוֹ הָאֲרִיָּה מִתְפַּשֵׁט הַדְּרָךְ עוֹד לְהֵלֵן יוֹתֵר, וְכֵן בְּשָׂאֵר הַדְּרָכִים הַיוֹצְאִים מִן הַכֶּסֶף, הֵינּוּ שְׁנַם הַדְּרָךְ הַשְּׁנַי הַיוֹצֵא מִן הַכֶּסֶף לְצַד אַחֵר, הוּא גַם־כֵּן כִּד. כְּשֶׁמִּתְפַּשֵׁט וְנִמְשָׁךְ הַדְּרָךְ אֵיזָה שְׁעוֹר, עוֹמֵד שָׁם מִין חֲזֵה אַחֵר, כְּגוֹן לְבִיא שֶׁל מִינֵי מִתְכוֹת, וְשֵׁם גַם־כֵּן אִי אֲפֹשֶׁר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו כִּנ"ל. וְלֵהֲלֵן מִתְפַּשֵׁט הַדְּרָךְ יוֹתֵר, וְכֵן בְּשָׂאֵר הַדְּרָכִים. וְאֵלוּ הַדְּרָכִים הֵם מִתְפַּשְׁטִים וְהוֹלְכִים בְּכָל הַמְּדִינָה כְּלָה, וְאִין שׁוּם אָדָם יוֹדֵעַ עֵגִין הַכֶּסֶף הַנ"ל עִם כָּל הַדְּבָרִים הַנ"ל עִם הַדְּרָכִים הַנ"ל, עַל־כֵּן תִּתְנַסֶּה בְּזֶה, אִם תּוּכַל לִידַע עֵגִין הַכֶּסֶף עִם כָּל הַנ"ל. וְהִרְאוּ לוֹ הַכֶּסֶף, וְרָאָה שֶׁהוּא גְבוּהַ מְאֹד וְכו'. וְהֵלֵךְ אֲצֵל הַכֶּסֶף, וְהִסְתַּכֵּל וְהִתְבּוֹנֵן, שְׂזֹאת הַכֶּסֶף עֲשׂוּיָה מִן הָעֵץ שֶׁל הַתְּבֵה הַנ"ל הֵינּוּ הַכְּלִי הַנ"ל, שְׂנַתֵּן לוֹ אָדָם־הַיֵּעַר כִּנ"ל. וְהִסְתַּכֵּל וְרָאָה שְׁחֹסֵר מִן הַכֶּסֶף לְמַעְלָה אֵיזָה שׁוֹשְׁנָה (הֵינּוּ "רִיזִיזִילִי"), וְאִם הִיָּה לְהַכֶּסֶף זֹאת הַשׁוֹשְׁנָה, הִיָּה לָהּ הַכַּח שֵׁישׁ לְהַתְּבֵה הַנ"ל הֵינּוּ הַכְּלִי הַנ"ל, שֶׁהִיָּה לָהּ כַּח לְגַנֵּן כְּשֶׁהִיוּ מְנִיחִין אוֹתָהּ עַל אֵיזָה מִין חֲזֵה אוֹ בְּהֵמָה אוֹ עוֹף כִּנ"ל. וְהִסְתַּכֵּל יוֹתֵר וְרָאָה, שְׂזֹאת הַשׁוֹשְׁנָה, שְׁחֹסֵר לְמַעְלָה מִן הַכֶּסֶף, הִיא מְנַחֶת לְמַטָּה בַּכֶּסֶף, וְצִרִיכִין לְקַח אוֹתָהּ מִשָּׁם וּלְהַנִּיחָהּ לְמַעְלָה, וְאֲזִי יִהְיֶה לְהַכֶּסֶף הַכַּח שֶׁל הַתְּבֵה הַנ"ל. כִּי הַמֶּלֶךְ שֶׁהִיָּה, עָשָׂה כָּל דְּבָר

בְּחִכְמָה, בְּאִפְּן שְׁלֵא יִבִּין שׁוּם אָדָם אֶת הָעֲנִין, עַד שְׁיִבּוֹא חָכָם מִפְּלֵג, שְׁיִבִּין אֶת הַדָּבָר וְיִוְכַל לְכוּן לְהַחֲלִיף וּלְסַדֵּר כָּל הַדְּבָרִים כְּרֵאוּי. וְכֵן הַמִּטָּה, הַבִּין שְׁצָרִיכִין לְנִתְקָה קֶצֶת מִן הַמְּקוֹם שְׁעוֹמְדָת. וְכֵן הַשְּׁלַחַן צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְנִתְקוֹ קֶצֶת, לְשָׁנוֹת מְקוֹמוֹ קֶצֶת. וְכֵן הַמְּנֹרָה, צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְנִתְקָה קֶצֶת מִמְּקוֹמָהּ. וְכֵן הָעוֹפוֹת וְהַחַיּוֹת, צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְשָׁנוֹתָם כָּלֵם מִמְּקוֹמָם: לְקַח זֶה הָעוֹף מִמְּקוֹם זֶה וְלַהֲעֲמִידוֹ בְּמְקוֹם זֶה וְכֵן כָּלֵם, כִּי הַמְּלֶךְ עָשָׂה הַכֹּל בְּעֶרְמָה וּבְחִכְמָה, בְּאִפְּן שְׁלֵא יִבִּין שׁוּם אָדָם, עַד שְׁיִבּוֹא הַחָכָם שְׁיִוְכַל לְהַתְּבוּנָן לְסַדֵּרם כְּרֵאוּי, וְכֵן הָאֲרִיָּה שְׁעוֹמֵד שֵׁם אֶצֶל הַתְּפִשְׁטוֹת הַדֶּרֶךְ, צָרִיכִין לְהֲעֲמִידוֹ כָּאֵן, וְכֵן כָּלֵם. וְצוּה לְסַדֵּר הַכֹּל כְּרֵאוּי: לְקַח הַשּׁוֹשְׁנָה מִלְּמִטָּה וּלְתַחֲבֵה לְמַעְלָה, וְכֵן כָּל הַדְּבָרִים הַנִּזְ"ל, לְסַדֵּר כָּלֵם בְּסִדְרֵי הַרְּאוּי כַּנִּזְ"ל. וְאִזּוֹ הַתְּחִילוֹ כָּלֵם לְנַגֵּן נִגּוֹן הַנִּפְלֵא מְאֹד, וְעָשׂוּ כָּלֵם הַפְּעֵלָה הַרְּאוּיָה לָהֶם, וְאִזּוֹ נִתְּנוּ לוֹ הַמְּלוּכָה. עָנָה וְאָמַר הַכֵּן מְלֶךְ הָאֱמֶת, שְׁנַעֲשֵׂה עֵתָה מְלֶךְ, אֵל בֶּן הַשְּׁפָחָה הָאֱמֶת הַנִּזְ"ל: עֵתָה אֲנִי מִבִּין, שְׁאֲנִי בֶן הַמְּלֶךְ בְּאֱמֶת, וְאַתָּה בֶּן הַשְּׁפָחָה בְּאֱמֶת:

גַּם אֵלֶּה דְּבָרֵי רַבֵּנוּ גְּרוֹ יְאִיר. אַחֲרֵי שֶׁסִּפֵּר זֹאת הַמַּעֲשֵׂה,

עָנָה וְאָמַר דְּבָרִים אֵלֶּה:

בְּדוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, כְּשֶׁהָיוּ מְדַבְּרִים וּמְשִׁיחִים קְבֵלָה, הָיוּ מְשִׁיחִים בְּלִשׁוֹן כְּזֶה. כִּי עַד רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים קְבֵלָה בְּאֶתְגְּלִיָּא, רַק רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי גָּלָה קְבֵלָה בְּאֶתְגְּלִיָּא. וּמִקֵּדָם, כְּשֶׁהָיוּ הַחֲבָרִים מְדַבְּרִים קְבֵלָה, הָיוּ מְדַבְּרִים בְּלִשׁוֹן כְּזֶה: כְּשֶׁהִנִּיחוּ הָאֲרוֹן עַל הַפְּרוֹת הַתְּחִילוֹ לְשׁוֹרֵר, וְהִבִּין:

ספורי מבן מלך ובן שפחה מעשיות קלוז

כי יש חרותי דסיהרא (ח). כשהלכנה מקבלת חדושים מן השמש, וזה בחינת כשנושאין הארון אל בית-שמש (ט), ואזי כל החיות נושאי הכפא עושין נגון חדש, בחינת מזמור שירו לה' שיר חדש (י), שזהו השיר ששרו פרות הבשן, וזה בחינת מטה ושלחן וכפא ומנורה, הם תקוהא דשכינתא (יא). ובחינת הגן, כי אדם הראשון נתגרש מן הגן, ושבת אגין עלוהי כמובא (יב). ושבת הוא בחינת מלך שהשלום שלו (יג), בחינת האדם הנ"ל, שהוא מלך שהיה שלום בימיו, ועל-כן עמד עצמו אצל שבת. והשאר לא באר:

ענה ואמר אחר שספר המעשה הזאת בזה הלשון:
המעשה הזאת היא הפלא גדול. והכל אחד. הבהמות וכו', והכפא וכו' והגן הכל אחד. פעם נקרא (הבחינה המרמזת בהספור) בשם זה ופעם בשם זה; הכל לפי הענין והבחינה: והדברים עמקים נפלאים ונוראים מאד מאד.

גם אלה דברי רבנו גרו יאיר.

ויש עוד ואין צריכין לגלות לכם. גם יש עוד מה שהמלה, שהיה בהמדינה הנ"ל, עשה דבר כנגד החמה ודבר כנגד הלכנה, (הינו שאלו הדברים היו מרמזים על חמה ולכנה), והלכנה היתה אותות נר בידה, וכשמגיע היום, אזי אין הנר מאיר, פי שרגא במיהרא וכו' (יד). וזהו שאמרה הלילה אל היום: מפני מה כשאתה בא אין לי שם (כמבאר לעיל), פי ביום אין מועיל הנר כלל:

(ח) חידושים של הלכנה. ט) שמואל א, ה, יב. י) ישעיה מב, י. חהלים צו, א. צח, א. קמט, א. יא) תיקוני השכינה. יב) זוהר שמות קלח ועיי"ש. יג) שבועות לה: ורש"י ריש שיר השירים. יד) תולין ס: נר בצהרים אינו מאיר. רש"י שם.

פרוש המעשה הוא, כמו הכסא שעשה המלך בנ"ל שעקר החכמה
 שצריכין לדעת איך לסדר הדברים, כמו־כן מי שפקי בספרים
 ולבו שלם, יוכל להבין הפרוש, אך צריכין לסדר הדברים היטב, כי
 פעם נקרא כך ופעם נקרא כך. וכן בשאר הדברים, הינו בפרוש
 של המעשה, לפעמים נקרא האדם של המעשה הנ"ל בשם זה
 ולפעמים בשם אחר, וכן בשאר הדברים. אשרי מי שיזכה להבין
 דברים אלו לאמתתן. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

כל זה דברי רבנו הקדוש עליו השלום זכר צדיק לברכה.

מַעֲשֵׂה יב

מבעל-תפלה

מַעֲשֵׂה: פֶּעַם אַחַת הָיָה בְּעַל־תְּפִלָּה, שֶׁהָיָה עוֹסֵק תָּמִיד בְּתַפְלוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת לַיהוָה יִתְבָּרַךְ, וְהָיָה יוֹשֵׁב חוּץ לַיְשׁוּב, וְהָיָה רְגִיל לִכְנֹס לַיְשׁוּב, וְהָיָה נִכְנָס אֶצֶל אִיזָה אָדָם. מִסְתַּמָּא הָיָה נִכְנָס לְהַקְטִינִים בְּמַעֲלָה, כְּגוֹן עֲנִיִּים וְכִיּוֹצֵא, וְהָיָה מְדַבֵּר עַל לְבוֹ מֵהַתְּכָלִית שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, הַיּוֹת שְׂבָאָמֶת אֵין שׁוּם תְּכָלִית כִּי־אֵם לְעַסֵּק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם כָּל יְמֵי חַיָּיו וּלְבָלוֹת יָמָיו בְּתַפְלָה לַיהוָה יִתְבָּרַךְ וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת וְכוּ', וְהָיָה מְרַבֵּה לְדַבֵּר עִמּוֹ דְּכַרֵּי הַתְּעוֹרְרוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁנִּכְנָסוּ דְּכַרְיוֹ בְּאֲזִינוֹ, עַד שֶׁנִּתְרַצָּה אוֹתוֹ הָאָדָם לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ. וְתַכְף כְּשֶׁנִּתְרַצָּה עִמּוֹ, הָיָה לוֹקְחוֹ וּמוֹלִיכּוֹ לְמִקוֹמוֹ שֶׁהָיָה לוֹ חוּץ לַיְשׁוּב, כִּי אוֹתוֹ הַבְּעַל־תְּפִלָּה הַגּוֹל בְּחַר לוֹ מְקוֹם חוּץ לַיְשׁוּב כְּגוֹל. וְכֵּן אוֹתוֹ הַמְּקוֹם הָיָה שֵׁם נֶהַר לְפָנָיו, גַּם הָיָה שֵׁם אֵילָנוֹת וּפְרוֹת, וְהָיוּ אוֹכְלִים מִן הַפְּרוֹת, וְעַל בְּגָדִים לֹא הָיָה מְקַפֵּיד כְּלָל. וְכֵן הָיָה רְגִיל תָּמִיד לִכְנֹס לַיְשׁוּב וּלְפָתוֹת וּלְרִצּוֹת בְּנִי־אָדָם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֵילֵךְ בְּדַרְכּוֹ לְעַסֵּק בְּתַפְלוֹת וְכוּ'. וְכָל מִי שֶׁהָיָה מְרַצָּה עִמּוֹ, הָיָה לוֹקְחוֹ וּמוֹלִיכּוֹ לְמִקוֹמוֹ חוּץ לַיְשׁוּב כְּגוֹל. וְהֵם הָיוּ עוֹסְקִים שֵׁם רַק בְּתַפְלוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת לַיהוָה יִתְבָּרַךְ וּוְדוּיִים וְתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים וְתַשׁוּבָה וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה. וְהָיָה נוֹתֵן לָהֶם חֲבוּרִים שֶׁהָיוּ לוֹ בְּעֲנִינֵי תַפְלוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת וּוְדוּיִים, וְהָיוּ עוֹסְקִים בְּזֶה תָּמִיד, עַד שֶׁהָיוּ נִמְצָאִים גַּם בְּאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵבִיאָם לְשֵׁם, שֶׁהָיוּ רְאוּיִים גַּם־כֵּן לְקָרֵב בְּנִי־אָדָם

לעבודת השם יתברך, עד שהיה נותן לאחד רשות, שגם הוא יכנס
 לישוב לעסק בענין הנ"ל, דהינו לקרב בני-אדם להשם יתברך כנ"ל,
 וכן היה הפעל-תפלה הנ"ל עוסק בענין זה תמיד והיה מקרב בכל
 פעם אנשים ומוציאם מן הישוב כנ"ל, עד שנעשה רשם בעולם,
 והתחיל הדבר להתפרסם, כי פתאום נמלטו איזה אנשים מן המדינה,
 ולא נודע אינם, וכן נודמן שפתאום נאבד אצל אחד בנו, וכיוצא בו,
 ולא נודע איפה הם, עד שנודע, היות שנמצא הפעל-תפלה הנ"ל,
 שהוא הולך ומפתה בני-אדם לעבודת השם יתברך כנ"ל, אך לא
 היה אפשר להכירו ולתפסו, כי הפעל-תפלה הזה היה מתנהג בחכמה,
 והיה משנה ומחליף עצמו אצל כל אחד ואחד בשנוי אחר, שאצל
 זה היה נדמה בעני, ואצל זה כסוחר, ואצל זה בענין אחר וכיוצא
 בזה. גם כשהיה נכנס לדבר עם בני-אדם, כשהיה רואה שאינו יכול
 לפעל אצלם בונתו, היה מרמה אותם בדברים, עד שלא היו מבינים
 כלל בונתו הטובה, וכאלו אין בונתו כלל לענין הנ"ל, דהינו לקרב
 להשם יתברך, ולא היה אפשר כלל להבין שבונתו לזה, אף-על-פי
 שבאמת כל עקר בונתו כשהיה מדבר עם בני-אדם היה רק לזה,
 לקרב להשם יתברך כנ"ל, כי כל בונתו היה רק זאת. רק כשהיה
 מבין שאינו פועל אצלו, היה מסבבו ומעקמו ומרמהו, עד שלא היה
 יכול כלל להבין בונתו הטובה, והיה הפעל-תפלה עוסק בענין זה,
 עד שנעשה רשם ופרסום בעולם, והיו מצפים לתפסו, אך לא היה
 אפשר כנ"ל.

והיה הפעל-תפלה הנ"ל עם אנשיו יושבים חוץ לישוב כנ"ל ועוסקים
 רק בענינים הנ"ל: בתפלה ושירות ותשבחות להשם יתברך

וודוויים ותעניתים וסגופים ותשובות כנ"ל. גם היה ענין הבעל-תפלה הנ"ל, שהיה יכול להספיק לכל אחד ואחד מה שצריך, ואם היה מבין באחד מאנשיו, שלפי מחו הוא צריך לעבודת השם, שיהא הולך מלכש במלבושי זהב, (שקורין "גילדין גישטיקט"), היה מספיק לו. וכן להפך, שלפעמים נתקרב אליו איזה עשיר, והיה מוציאו מן הישוב כנ"ל, והיה מבין שזה העשיר צריך לילך בבגדים קרועים ונבזים היה מנהיגו כך. הכל כפי שהיה יודע צרך הספקת כל אחד ואחד, היה מספיק לו. ואצל אלו האנשים שקרבם להשם יתברך, היה תענית או סגוף גדול יקר יותר מכל התענוגים שבעולם, פי היה להם תענוג מן הסגוף גדול או מתענית יותר מכל התענוגים שבעולם:

ויהי היום, והיה מדינה, שהיה שם עשירות גדול, שהיו כלם עשירים, אך היה דרכם והנהגתם זר ומשנה מאד, פי הכל היה מתנהג אצלם כפי העשירות, שהיה ערך מעלת כל אחד ואחד כפי העשירות שלו, שמי שיש לו כך וכך אלפים או רבבות, יש לו מעלה זו, ומי שיש לו כך וכך ממון, יש לו מעלה אחרת, וכן פיוצא בזה, כל סדר המעלות היה אצלם כפי הממון של כל אחד ואחד, ומי שיש לו כך וכך אלפים ורבבות כפי הסכום שהיה קצוב אצלם, הוא מלך. וכן היה להם דגלים, שמי שיש לו כך וכך ממון, הוא בדגל זה, ויש לו אותו המעלה פלוגית באותו הדגל, ומי שיש לו כך וכך ממון, הוא בדגל אחר, ויש לו שם איזה מעלה באותו הדגל, לפי ערך ממונו. והיה קצוב אצלם כמה ממון יהיה לו, ויהיה נחשב באותו הדגל במעלה פלוגית, וכמה ממון יהיה לו,

ויהיה נחשב כדגל אחר באיזה מעלה. וכן הדרגא והמעלה של כל אחד ואחד ה'יה הפל כפי הממון, כפי מה שהיה קצוב אצלם. וכן היה קצוב אצלם, כשיש לו כד וכך ממון, הוא סתם כן-אדם, ואם יש לו עוד פחות מזה, הוא חיה או עוף וכיוצא. והיה אצלם חיות רעות ועופות, דהינו, כשיש לו רק כד וכך, הוא נקרא אריה אנושי. (בלשון אשכנז: "איין מענטשליכר לייב") וכן כיוצא בזה שאר חיות רעות ועופות וכו', דהינו, שלפי מעוט ממנו הוא רק חיה או עוף וכו', כי עקר היה אצלם הממון, ומעלה ודרגא של כל אחד היה רק לפי הממון:

ונשמע בעולם שיש מדינה כזו, והיה הבעל-תפלה מתאנח על זה, והיה אומר: מי יודע עד היכן הם יכולים לילך ולתעות על-ידי זה. ונמצאו אנשים מאנשיו של הבעל-תפלה הנ"ל, ולא שאלו את דעתו כלל, והלכו לשם, אל המדינה הנ"ל, להחזירם למוטב, כי היה להם רחמנות גדול עליהם, על שנתעו כל-כך בתאות ממון, ובפרט שהבעל-תפלה הנ"ל אמר שהם יכולים לילך ולתעות יותר ויותר כנ"ל. על-כן הלכו אלו האנשים הנ"ל אל אותו המדינה הנ"ל, אולי יחזירו אותם למוטב. והלכו לשם, ובאו אל המדינה הנ"ל, ונכנסו לאחד מהם, מסתמא נכנסו לאיזה חיה דהינו לאדם שהוא קטן במעלה, כי יש לו סך מועט, שהיה נקרא אצלם חיה כנ"ל, והתחילו לדבר עמו כדרךם, אשר באמת אין זה תכלית כלל, ועקר התכלית הוא רק עבודת השם וכו', ולא שמע להם כלל, כי כבר נשתרש אצלם שעקר הוא רק הממון. וכן היה מדבר עוד עם אחר, ולא שמע אליו גם-כן, והוא הינו אחד מאנשי הבעל-תפלה הנ"ל,

הָיָה מְרַבֵּה לְדַבֵּר עִמּוֹ, וְהָשִׁיב לוֹ זֶה הָאִישׁ שְׁדַבֵּר עִמּוֹ: וַיִּתֵּר מִזֶּה
 אִין לִי פְּנָאֵי כָּלֵל לְדַבֵּר עִמָּךְ. שְׁאֵלוֹ: מִפְּנֵי מָה. הָשִׁיב לוֹ: הַיּוֹת
 שְׁאַנְחָנוּ כְּלָנוּ מוֹכְנִים עִתָּה לְעַקֵּר מִן הַמְּדִינָה לִילָךְ לְמְדִינָה אַחֲרָת,
 בְּאֲשֶׁר שְׂרָאִינוּ שְׁעַקֵּר הַתְּכֵלִית הוּא רַק הַמָּמוֹן, עַל־כֵּן נִסְכָּם אֶצְלָנוּ,
 לִילָךְ לְמְדִינָה שְׁשָׁם יְכוּלִין לַעֲשׂוֹת מָמוֹן, דְּהֵינּוּ, שְׂיִישׁ שָׁם עֶפְרָ שְׁעוֹשִׁין
 מִמָּנוּ זָהָב וְכֶסֶף. עַל־כֵּן אָנוּ צְרִיכִין עִתָּה לִילָךְ כְּלָנוּ אֶל אוֹתָהּ
 הַמְּדִינָה. גַּם נִסְכָּם אֶצְלָם, שְׁהֵם רוֹצִים שְׂיִהְיוּ אֶצְלָם כּוֹכְבִים וּמְזוֹלוֹת
 גַּם־כֵּן, דְּהֵינּוּ, שְׂמִי שְׂיִהְיָה לוֹ כְּל־כְּךָ מָמוֹן כְּפִי הַסְּכּוּם שְׁקָצְבוּ עַל
 זֶה הוּא יִהְיָ כּוֹכֵב כִּי מֵאַחַר שְׂיִישׁ לוֹ כְּל־כְּךָ מָמוֹן, יֵשׁ לוֹ הַכַּחַ
 שָׁל אוֹתוֹ הַכּוֹכֵב, כִּי הַכּוֹכֵב מְגִדֵּל הַזָּהָב, כִּי מָה שְׂיִישׁ עֶפְרָ שְׁעוֹשִׁין
 מִמָּנָה זָהָב, זֶהוּ מַחֲמַת הַכּוֹכֵב, שְׂמְגִדֵּל בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם עֶפְרוֹת זָהָב.
 נִמְצָא שְׁהַזָּהָב הוּא נִמְשָׁךְ מִן הַכּוֹכְבִים, וּמֵאַחַר שְׂיִישׁ לְאַחַד כְּל־כְּךָ
 זָהָב, נִמְצָא שְׂיִישׁ לוֹ כַּח אוֹתוֹ הַכּוֹכֵב, וְעַל־כֵּן הוּא בְּעֵצְמוֹ כּוֹכֵב. וְכֵן
 אָמְרוּ, שְׂיִהְיוּ אֶצְלָם מְזוֹלוֹת גַּם־כֵּן, דְּהֵינּוּ בְּשְׂיִהְיָה לְאַחַד כְּךָ וְכָךְ כְּפִי
 הַסְּכּוּם שְׁקָצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיָ מְזוֹל, וְכֵן עָשׂוּ לָהֶם מִלְּאֲכִים, הַכֵּל
 כְּפִי רַבּוּי הַמָּמוֹן כְּנִ"ל, עַד שְׁהַסְּפִימוּ בִּינֵיהֶם, שְׂיִהְיוּ לָהֶם גַּם־כֵּן
 אֵלְקוֹת, שְׂמִי שְׂיִהְיָה לוֹ רַבּוּי מָמוֹן הַרְּבָה, כְּךָ וְכָךְ אֵלְפִים וּרְכָבוֹת,
 כְּפִי מָה שְׁקָצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיָ אֵלּוֹק, כִּי מֵאַחַר שְׁהָאֵלְקִים שׁוֹפְעִ
 בּוֹ כְּל־כְּךָ מָמוֹן, עַל־כֵּן הוּא בְּעֵצְמוֹ אֵלּוֹק. וְכֵן קִיְמוּ וְעָשׂוּ כְּכֵל הַנִּ"ל.
 גַּם אָמְרוּ, שְׂאִין רְאוּי לָהֶם לִישֵׁב כָּלֵל בְּאוּרָא דְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאִין
 רְאוּי לָהֶם לְהַתְּעַרֵּב עִם בְּנֵי־הָעוֹלָם, שְׁלֵא יִטְמָאוּ אוֹתוֹן, כִּי שְׂאֵר
 בְּנֵי־הָעוֹלָם הֵם טְמָאִים כְּנִגְדָם, עַל־כֵּן יִשְׁבוּ עִצְמָן שְׂיִבְקָשׁוּ לָהֶם הָרִים
 הַגְּבוּהִים בְּיוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם וַיִּשְׁבוּ שָׁם, כְּדִי שְׂיִהְיוּ מְרוֹמָמִים מֵאוּרָא
 דְּעֲלָמָא. וְשִׁלְחוּ אֲנָשִׁים לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ הָרִים הַגְּבוּהִים כְּנִ"ל, וְהִלְכוּ

ובקשו ומצאו הרים גבוהים מאד, והלכו כל בני-המדינה וישבו שם על ההרים הגבוהים, הינו שעל כל הר והר ישבו שם איזה קבוצת מאנשי המדינה הנ"ל, ועשו סביב ההר חזקת גדול, והיה שם חפירות גדולות וכיוצא סביב ההר, עד שלא היה אפשר בשום אופן שיבוא אליהם שום אדם, כי לא היה, רק שביל נעלם אל ההר, באופן שאדם אחר לא היה יכול כלל לבוא אליהם, וכן בהר השני וכן בכל ההרים, עשו חזקת וכו' הנ"ל, והעמידו שומרים ברחוק מן ההר, כדי שלא יתקרב להם זר. והם היו יושבים שם על ההרים, והיו מתנהגים במנהג הנ"ל, והיו להם אלהות רבים, דהינו לפי הממון הנ"ל.

ומאחר שהיה העקר אצלם הממון, עד שעל-ידי ממון הרבה היו נעשים אלו, על-פני היה להם חשש מרציחה וגזלה, כי כל אחד יהיה רוצח וגזלן, כדי שיהיה נעשה אלו על-ידי הממון שיגזל. אך אמרו, שמאחר שהוא אלו דהינו העשיר בעל-הממון הוא אלו, הוא ישמר מגזלות ורציחות, ותקנו עבודות וקרפנות, שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל. גם היו מקריבים בני-אדם, והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו, ואחר-כך יתגלגל ויהיה עשיר, כי עקר האמונה היה אצלם הממון הנ"ל. והיה להם עבודות וקרפנות וקמרת, שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל דהינו בעלי הממון הרבה הנ"ל, וכודאי אף-על-פי-כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזלה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל היה רוצח וגזלן, כדי שיהיה לו ממון, כי עקר היה אצלם הממון הנ"ל, כי על-ידי הממון יכולים לקנות כל דבר: אכילה

ומלבושים, ועקר חיות האדם על-ידי הממון כן היתה סברתם לפי דעתם המשבשת והנבוכה. על-כן היה הממון האמונה שלהם, והיו משתדלים שלא יהיה נחסר אצלם ממון כלל, כי הממון הוא עקר האמונה והאלקות שלהם כנ"ל. אדרבא, צריכים להשתדל להוסיף ולהכניס ממון ממקומות אחרים לתוך המדינה. והיו יוצאים מהם סוחרים לסחר במדינות אחרים כדי להשתפר ממון, להכניס ממון יותר לתוך המדינה. וצדקה בודאי הוא אסור גדול לפי דעתם, כי הוא מחסיר שפע ממנו אשר נתן לו האלקים, אשר זה הוא העקר, שיהיה לו ממון, והוא פוגם ומחסיר ממנו. על-כן בודאי היה אסור אצלם לתת צדקה. גם היה אצלם ממנים, שהיו ממנים להשגיח על כל-אחד אם יש לו כל-כך ממון כמו שהוא אומר, כי כל אחד היה צריך להראות עשרו בכל פעם, כדי שיהיה נשאר באותו המעלה שהיה לו לפי ממנו כנ"ל. ולפעמים היה נעשה מחיה אדם ומאדם חיה, דהינו, בשאחד אבד ממנו, אזי נעשה מאדם חיה, אחר שאין לו ממון, וכן להפך, בשאחד הרויח ממון, אזי נעשה מחיה אדם, וכן בשאר המעלות כפי הממון כנ"ל. והיו להם צורות ופארעטין (א) של אותן האלקות דהינו בעל-הממון, והיו אצל כל אחד ואחד צורות הללו, והיו מחבקים ומנשקים אותם, כי זה היה העבודה והאמונה שלהם כנ"ל:

והאנשים הנ"ל, דהינו האנשים הכשרים של הבעל-תפלה הנ"ל, חזרו למקומם וספרו להבעל-תפלה מגדל הפעות והשטות של אותה המדינה, איך הם נבוכים מאד בתאות ממון, ושהם רוצים

לעקר למדינה אחרת ולעשות להם פוכבים ומזלות. ענה ואמר הבעל-תפלה הנ"ל, שהוא מתירא שלא יתעו יותר ויותר. אחר-כך נשמע שעשו לעצמן אלקות כנ"ל. ענה ואמר הבעל-תפלה הנ"ל, שעל דבר זה היה מתירא ודואג מתחלה. והיה לו להבעל-תפלה רחמנות גדול עליהם, ונתישב לילך בעצמו לשם, אולי ישיב אותם מטעותם. והלך לשם הבעל-תפלה, ובא אל השומרים שעומדים סביב ההר, והשומרים מסתמא היו אנשים קטנים במעלה, שהם רשאים לעמד באוירא דהאי עלמא, פי אנשים שיש להם מעלות מחמת המזון כנ"ל, הם אינם יכולים כלל להתערכ עם בני-העולם ולעמד באוירא דהאי עלמא, שלא יטמאו עצמן כנ"ל, ולא היו יכולים לדבר כלל עם בני-העולם, שלא יטמאו אותם בהבל פיהם על-כן בודאי השומרים שעמדו חוץ לעיר היו קטנים במעלה כנ"ל. אך גם השומרים היה להם הצורות הנ"ל, והיו מחפקים ומנשקים אותם בכל פעם, כי גם אצלם היה עקר האמונה המזון כנ"ל. ובא הבעל-תפלה הנ"ל אצל שומר אחד והתחיל לדבר עמו מהתכלית, באשר שעקר התכלית הוא רק עבודת השם, תורה ותפלה ומעשים טובים וכו', והמזון הוא שטות, ואינו תכלית כלל וכו'. ולא שמע אליו כלל השומר הנ"ל, כי כבר נשקע אצלם מימים רבים שעקר הוא רק המזון כנ"ל. וכן הלך הבעל-תפלה לשומר שני ודבר עמו גם-כן כנ"ל, ולא שמע אליו גם-כן. וכן הלך אל כל השומרים, ולא שמעו אליו כלל. וישב עצמו הבעל-תפלה, ונכנס לתוך העיר שהיתה על ההר כנ"ל. כשפא לשם היה אצלם פליאה, ושאלו אותו: איך נכנסת לכאן. כי לא היה אפשר לשום אדם לפנס אצלם כנ"ל. השיב להם: מאחר שבכר נכנסתי, יהיה איך שיהיה, מה אתם שואלים על זה. והתחיל

הבעל-תפלה לדבר עם אחד מהתכלית וכו' כנ"ל, ולא שמע אליו כלל, וכן השני וכן כלם, כי כבר נשקעו בטעותם הנ"ל. והיה הדבר תמוה בין אנשי העיר על שבא אדם אצלם, ומדבר אליהם בדברים האלה הפך אמונתם. והרגישו בעצמן אולי האדם הזה הוא הבעל-תפלה, כי כבר נשמע אצלם שיש בעל-תפלה כזה בעולם, כי כבר נתפרסם הדבר של הבעל-תפלה בעולם כנ"ל, והיו קורין אותו בעולם: "דער פרומער בעל-תפלה" (ב), אך לא היה אפשר להם להכירו ולתפסו, כי היה משנה עצמו אצל כל אחד ואחד. אצל זה היה נדמה כסוחר ואצל זה כעני וכו' כנ"ל ותכף נמלט משם:

ויהי היום, והיה גבור, שנתקבצו אליו כמה גבורים, והיה הגבור עם גבוריו הולך וכובש מדינות, ולא היה רוצה בראם הכנעה, וכשהיו בני מדינה מכניעים עצמן תחתיו, היה מניחם, ואם לאו, היה מחריבם. והיה הולך וכובש, ולא היה רוצה שום ממון, רק הכנעה, שיהיו תחתיו. והיה דרכו של הגבור, שהיה שולח למדינה גבוריו כשהיה עדין רחוק ממנה הרבה, חמשים פרסאות, שיכניעו עצמן תחתיו, והיה כובש מדינות כנ"ל.

והסוחרים של המדינה של עשירות הנ"ל, שהיו סוחרים במדינות אחרות כנ"ל באו למדינתם, וספרו מהגבור הנ"ל, ונפל עליהם פחד גדול. ואף-על-פי שהיו מרצים להכניע עצמן תחתיו, אך ששמעו שהוא ממאם בממון ואינו רוצה ממון כלל, וזה היה הפך אמונתם, על-כן היה בלתי אפשר אצלם להכניע תחתיו, כי היה

אצלם כמו שמד, מאחר שאינו מאמין כלל באמונתם, דהינו בממון. ונתיראו מאד מלפניו, והתחילו לעשות עבודות ולהקריב קרבנות לאלקותם הנ"ל, והיו לוקחים חיה דהינו מי שיש לו ממון מעט, שהוא חיה אצלם, והקריבו לקרבן לאלקות הנ"ל, וכיוצא באלו העבודות כנ"ל. והגבור הנ"ל היה הולך ומתקרב אליהם בכל פעם, והתחיל לשלח אליהם גבוריו מה הם רוצים בדרך כנ"ל, והיה עליהם פחד גדול, ולא היו יודעים מה לעשות, ויעצו אותם אנשים סוחרים שלהם: היות שהיו במדינה, שכל בני המדינה הם כלם אלקות, ונוסעים עם מלאכים, דהינו שכל אנשי אותה המדינה מקטן ועד גדול הם כלם עשירים מפלגים, עד שהקטן שבהם הוא גם כן אלוק לפי טעותם כי הקטן שבהם הוא עשיר מפלג, ויש לו כל כך בשעור הקצוב לאלוק אצלם וכנ"ל, וגם נוסעים עם מלאכים, כי הסוסים שלהם הם מכסים בעשירות גדול בזהב וכיוצא, עד שפסוי של סוס אחד עולה לסף של מלאך שלהם. נמצא שנוסעים עם מלאכים, שקושרים שלשה זוגות מלאכים אל העגלה ונוסעים עמהם. בכן צריכין לשלח אל אותה המדינה, ומשם יהיה להם עזרה בודאי, מאחר שכל המדינה הם כלם אלקות כל זה היתה עצת הסוחרים שלהם. והוטב הדבר בעיניהם מאד, כי היו מאמינים שבודאי יהיה להם ישועה משם, מאחר שהם כלם אלקות כנ"ל:

והבעל-התפלה הנ"ל ישב עצמו שילך עוד הפעם אל אותו המדינה הנ"ל, אולי אף-על-פירכך ישיב אותם מטעותם זה. והלך לשם ובא אל השומרים והתחיל לדבר עם שומר אחד בדרך, וספר לו השומר מהגבור הנ"ל, שיש להם פחד גדול

ספורי מבַעַל-תַּפְּלָה קמט מעשיות

מִפְּנֵי וְכוּ' בַּנ"ל. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ הַבַּעַל-תַּפְּלָה: וְמָה אַתֶּם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת. וְסָפַר לוֹ הַשּׁוֹמֵר עֲנִן הַנ"ל, שֶׁהֵם רוֹצִים לְשַׁלַּח אֶל הַמְּדִינָה שֶׁהֵם כָּלָם אֵלֶקוֹת וְכוּ' בַּנ"ל. וְשָׁחַק מִמֶּנּוּ מְאֹד הַבַּעַל-תַּפְּלָה וְאָמַר לוֹ: הֲלֹא הַכֹּל שְׁמוֹת גְּדוֹל, כִּי גַם בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה הֵם כָּלָם רַק בְּנֵי-אָדָם כְּמוֹנֵי, וְגַם אַתֶּם כָּלְכֶם וְאֵלֶקִים שְׁלַכְכֶם, כָּלָם הֵם רַק בְּנֵי-אָדָם וְלֹא אֱלֹהִים, רַק שֵׁשׁ יַחִיד בְּעוֹלָם שֶׁהוּא הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאוֹתוֹ לְבַד רָאוּי לַעֲבֹד, וְלוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל, וְזֶהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלִית, וְכִיּוֹצֵא בְּדַבְרִים אֵלֶּי דַבֵּר הַבַּעַל-תַּפְּלָה אֶל הַשּׁוֹמֵר הַנ"ל, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו הַשּׁוֹמֵר, כִּי כָּבַד נְשָׁקַע אֶצְלָם טְעוֹתָם מִיָּמִים רַבִּים בַּנ"ל. אֲדָּ אַף-עַל-פִּי-כֵן הַבַּעַל-תַּפְּלָה הִרְבָּה עָלָיו דְּבָרִים, עַד שֶׁלְּכַסּוֹף הִשִּׁיב לוֹ הַשּׁוֹמֵר: וְיִתֵּר מִזֶּה מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת. הֲלֹא אֲנִי רַק יַחִיד בְּעוֹלָמָא וַיֵּשׁ כְּנִגְדֵי בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁהֵם רַבִּים. וְזֹאת הַתְּשׁוּבָה הִיְתָה קִצַּת נְחֻמָּה לְהַבַּעַל-תַּפְּלָה, כִּי הִבִּין שֶׁהִתְחִילוּ דְּבָרָיו קִצַּת לַפְּנִים בְּאֲזֵנֵי הַשּׁוֹמֵר, כִּי הַדְּבָרִים שֶׁדִּבֶּר הַבַּעַל-תַּפְּלָה מִקְדָּם בְּפַעַם הִרְאִישׁוֹנָה עִם אוֹתוֹ הַשּׁוֹמֵר, וְהַדְּבָרִים שֶׁדִּבֶּר עִתָּה נִתְקַבְּצוּ יַחַד, עַד שֶׁעָשׂוּ אֵיזָה רֶשֶׁם בְּלִבּוֹ, עַד שֶׁהִתְחִיל מְעַט לְהִסְתַּפֵּק וּלְנַטּוֹת אֵלָיו קִצַּת, כַּנִּרְאָה מִתּוֹךְ הַתְּשׁוּבָה הַנ"ל. וְכֵן הִלֵּךְ הַבַּעַל-תַּפְּלָה אֶל הַשּׁוֹמֵר הַשְּׁנִי וְדִבֶּר עִמּוֹ גַּם-כֵּן בַּנ"ל וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו גַּם-כֵּן, וְכַסּוֹף הִשִּׁיב לוֹ גַּם-כֵּן בַּנ"ל: הֲלֹא אֲנִי יַחִיד כְּנִגְדֵי בְּנֵי-הַמְּדִינָה וְכוּ' בַּנ"ל, וְכֵן כָּל הַשּׁוֹמְרִים כָּלָם הִשִּׁיבוּ לוֹ תְּשׁוּבָה זֹו בְּסוֹף.

אחַר-כֵּן נִכְנַס הַבַּעַל-תַּפְּלָה אֶל הָעִיר, וְהִתְחִיל שׁוֹב לְדַבֵּר עִמָּם כְּדַרְכּוֹ, בְּאֲשֶׁר שְׁכַלְכֶם בְּטַעוֹת גְּדוֹל, וְאִין זֶה תְּכֵלִית כָּלָל, רַק עֵקֶר הַתְּכֵלִית לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ', וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלָיו, כִּי

בָּלֶם נִשְׁקָעוּ מְאֹד בְּזֶה מֵיָמִים רַבִּים. וְסִפְרוּ לוֹ מִהַגְּבוּר, וְשָׁהֵם רוֹצִים
 לְשַׁלַּח אֶל הַמְּדִינָה שֶׁהֵם בָּלֶם אֱלֻקוֹת וְכו', בְּנ"ל, וְשָׁחַק מֵהֶם גַּם־כֵּן,
 וְאָמַר לָהֶם שֶׁהוּא שְׁמוֹת, וְשִׁפְלָם רַק בְּנֵי־אָדָם וְכו', וְהֵם לֹא יוֹכְלוּ
 לַעְזֹר לָכֶם כָּלֵל, כִּי אַתֶּם בְּנֵי־אָדָם וְהֵם בְּנֵי־אָדָם וְאִינֶם אֱלֹוֹק כָּלֵל,
 רַק שֵׁישׁ יָחִיד יִתְּבַרְךְ שְׁמוֹ וְכו'. וְעַל עֲנִין הַגְּבוּר אָמַר לָהֶם בְּלִשׁוֹן
 תְּמָה, בְּדֶרֶךְ שְׁמַתְמִיָּה אָדָם וְאוֹמֵר: הָאֵם אֵינוֹ זֶה הַגְּבוּר הַיְדוּעַ לִי.
 וְלֹא הִבִּינוּ דְבָרָיו אֱלֹו. וְכֵן הָיָה הוֹלֵךְ מֵאֶחָד לַחֲבֵרוֹ וּמְדַבֵּר עִמָּהֶם
 בְּנ"ל, וְעַל עֲנִין הַגְּבוּר אָמַר לְכֹל אֶחָד בְּנ"ל, אִם אֵינוֹ זֶה הַגְּבוּר
 וְכו' בְּנ"ל, וְלֹא הִבִּינוּ דְבָרָיו. וְנַעֲשֶׂה רַעַשׁ בְּעִיר, בְּאֲשֶׁר שְׁנַמְצָא אֶחָד
 שְׁמֵדְבַר כּוֹאֵת, שְׁעוֹשֶׂה שְׁחֹק מֵאֲמוֹנָתָם, וְאוֹמֵר שֵׁישׁ יָחִיד וְכו', וּבְעֲנִין
 הַגְּבוּר הוּא אוֹמֵר בְּנ"ל, וְהִבִּינוּ שְׁבוּדָאֵי הוּא הַבְּעַל־תְּפִלָּה, כִּי כָּבֵר
 הָיָה נִתְּפָרְסָם אֲצֵלָם בְּנ"ל, וְצוּוּ לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו וּלְתַפְסֹו, אֶף־עַל־פִּי
 שֶׁהוּא מְשַׁנֵּה עֲצָמוֹ אֲצֵלָם בְּכֹל פַּעַם בְּנ"ל הֵינוּ פַּעַם נִדְמָה כְּסוֹחֵר
 וּפַעַם כְּעֵנִי וְכו' בְּנ"ל, אֵךְ הֵם יָדְעוּ מִזֶּה גַם־כֵּן שֶׁהַבְּעַל־תְּפִלָּה הַנ"ל
 הוּא מְשַׁנֵּה עֲצָמוֹ בְּכֹל פַּעַם. וְצוּוּ לַחֲקֹר אַחֲרָיו וּלְתַפְסֹו, וְחַפְּשׁוּ אַחֲרָיו
 וְתַפְסוּהוּ, וְהִבִּיאוּהוּ אֶל הַשָּׁרִים, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ, וְאָמַר לָהֶם
 גַּם־כֵּן בְּנ"ל, בְּאֲשֶׁר שִׁפְלָם בְּטָעוֹת וּשְׁמוֹת גְּדוֹל, וְאִין זֶה תְּכַלִּית כָּלֵל
 הֵינוּ שֶׁהִמְמוֹן אֵינוֹ הַתְּכַלִּית כָּלֵל, רַק שֵׁישׁ יָחִיד שֶׁהוּא הַבוּרָא יִתְּבַרְךְ
 שְׁמוֹ וְכו', וּבְנֵי אוֹתָהּ מְדִינָה, שְׁאַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁהֵם בָּלֶם אֱלֻקוֹת, לֹא
 יוֹכְלוּ לַעְזֹר לָכֶם כָּלֵל, כִּי הֵם רַק בְּנֵי־אָדָם וְכו', וְנַחֲשָׁב אֲצֵלָם לְמִשְׁנַע,
 כִּי כָּל בְּנֵי־הַמְּדִינָה הָיוּ שְׁקוּעִים בְּטָעוֹת שֶׁל הַמְמוֹן כָּל־כַּף בְּנ"ל, עַד
 שֶׁזֶה שֶׁדַּבֵּר כִּנְגַד דַּעְתָּם וְטָעוֹתָם הָיָה נַחֲשָׁב לְמִשְׁנַע, וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ:
 מָה זֶה שְׁאַתָּה אוֹמֵר עַל עֲנִין הַגְּבוּר בְּלִשׁוֹן תְּמָה, אִם אֵינוֹ זֶה הַגְּבוּר
 בְּנ"ל. הַשִּׁיב לָהֶם: שְׂאֵנִי הָיִיתִי אֲצֵל מֶלֶךְ אֶחָד, וְנִאֲכַד אֲצֵלוֹ גְבוּר,

ואם הגבור הנ"ל הוא אותו הגבור, יש לי הפרות עמו, ויתר מזה, מה שאתם בטוחים במדינה הנ"ל שהם כלם אלקות, זהו שטות, כי הם לא יוכלו לעזר לכם, ולדעתי, אם תהיו בטוחים עליהם, אדרבא, זה יהיה מפלה שלכם. אמרו לו: מנין אתה יודע זאת. השיב להם: היות שאצל המלך הנ"ל, שהוא היה אצלו פנ"ל, היה לו יד, דהינו, שהיה אצל אותו המלך תמונת יד עם חמש אצבעות ועם כל השרטוטין שיש על היד, וזאת היד היתה הלאנד-קארט הינו מפת העולם, של כל העולמות, וכל מה שהיה מן בריאת שמים וארץ עד הסוף, ומה שיהיה אחר-כך, הכל היה מציר על אותו היד, כי היה מציר בשרטוטי היד ציור עמידת כל עולם ועולם עם כל פרטיו, כמו שמציר על הלאנד-קארט פידוע לבקיאים בענין ציור מפת העולם, (שקורין "לאנד-קארט"). והיה בהשרטוטין כמו אותיות, כמו שבלאנד-קארט כתובים אותיות אצל כל דבר ודבר, כדי לידע מה הוא הדבר הזה, דהינו לידע שכאן הוא עיר פלוני וכאן נהר פלוני וכיוצא. כמו-כן ממש היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל כמו אותיות, שהיו האותיות נרשמים אצל כל דבר ודבר שהיה נרשם על היד, כדי לידע מהות הדבר, וגם פרטי כל המדינות ועירות ונהרות וגשרים ונהרים ושאר דברים פרטיים, הכל היה נרשם על היד בשרטוטין הנ"ל, ואצל כל דבר היו כתובים אותיות, שזהו דבר פלוני וזה דבר פלוני, וגם כל בני-אדם שהולכים בתוך המדינה, וכל המארחות שלהם, הכל היה נרשם שם. והיה כתוב שם גם כל הדרךים ממדינה למדינה וממקום למקום, ומחמת זה הייתי יודע לבגס אל העיר הזאת, מה שאי אפשר לשום אדם לבגס לכאן. וכן אם אתם רוצים לשלח אותי לעיר אחרת, אני יודע הדרך גם-כן. הכל על-ידי היד

הנ"ל. וכן היה גרשם בִּה הַדֶּרֶךְ מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, כִּי יֵשׁ דֶּרֶךְ וְנֹתֵיב, שֶׁעַל־יָדוֹ יִכּוֹלֵן לְעֹלוֹת מֵאַרְצַן לְשָׁמַיִם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְעֹלוֹת לְשָׁמַיִם, מִחֲמַת שְׂאִין יוֹדְעֵין הַדֶּרֶךְ, וְשֵׁם הָיָה גֵרְשָׁם הַדֶּרֶךְ לְעֹלוֹת לְשָׁמַיִם, וְהָיָה גֵרְשָׁם שֵׁם כָּל הַדְּרָכִים שֵׁישׁ מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, כִּי אֱלֹהֵיו עָלָה לְשָׁמַיִם בְּדֶרֶךְ פְּלוֹנִי, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וּמִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָה לְשָׁמַיִם בְּדֶרֶךְ אַחַר, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ גַּם־כֵּן, וְכֵן חֲנוּךְ עָלָה לְשָׁמַיִם בְּדֶרֶךְ אַחַר, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם גַּם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וְכֵן מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, הַכֹּל הָיָה גֵרְשָׁם בְּשִׁרְטוּמֵי הַיָּד הַנ"ל. גַּם הָיָה גֵרְשָׁם עַל הַיָּד כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּפִי מַה שֶׁהָיָה בְּעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, וְכִפִּי הַהוֹוָה שְׁלוֹ, וְכִפִּי מַה שֶׁהָיָה אַחֲר־כֵּךְ, כְּגוֹן סְדוּם, הָיָה גֵרְשָׁם שֵׁם כְּפִי מַה שֶׁהָיָה בְּעַת יְשׁוּבָה קִדְּם שְׁנֵה־פְּכָה. גַּם הָיָה מְצִיר שֵׁם הַפִּיכַת סְדוּם, כְּמוֹ שֶׁהָעִיר נִהְפְּכַת, וְגַם הָיָה מְצִיר שֵׁם צִיּוֹר שֶׁל סְדוּם שֵׁישׁ לָהּ אַחַר הַהִפְּיכָה, כִּי הָיָה גֵרְשָׁם עַל הַיָּד מַה שֶׁהָיָה וּמַה שֶׁהוֹוָה וּמַה שֶׁהָיָה. וְשֵׁם, בְּאוֹתוֹ הַיָּד, רָאִיתִי שְׂאוֹתָהּ הַמְּדִינָה הַנ"ל, שְׂאֵתָם אוֹמְרִים עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם כָּלָם אֱלֻקוֹת, עִם כָּל הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֲלֵיהֶם לְקַבֵּל עֹזר מֵהֶם, כָּלָם יִהְיוּ נִכְלִין וְאוֹבְדִין. כָּל זֶה הִשִּׁיב לָהֶם הַבַּעַל־תְּפִלָּה.

וְנִפְלָא בְּעֵינֵיהֶם הַדָּבָר מְאֹד, כִּי הָיוּ נִפְרִים דְּבָרֵי אֲמַת, כִּי זֶה יְדוּעַ, שֶׁעַל הַלְּאֲנַד־קֶאֱרַט מְצִיר כָּל הַדְּבָרִים, וְהַבִּינוּ שְׁגַם דְּבָרָיו נִרְאִין דְּבָרֵי אֲמַת, כִּי זֶה רוֹאִין, שְׂאֶפְשָׁר לְקַבֵּץ וּלְחַבֵּר שְׁנֵי שִׁרְטוּמֵין שֶׁל הַיָּד וַיְהִיָּה מֵהֶם אוֹת עַל־כֵּן הַבִּינוּ שְׂדָבָרִים אֱלוֹ הַנ"ל אִי אֶפְשָׁר לְבָדוֹת זֹאת מִלְּבוֹ, וְנִפְלָא בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד. וְשֵׂאלוּ אוֹתוֹ: הֵיכֵן הוּא הַמְּלַךְ הַנ"ל. אוֹלֵי יִגְלָה לָנוּ דֶּרֶךְ אֵיךְ לְמִצָּא מָמוֹן. הִשִּׁיב לָהֶם: עֲדִין אַתֶּם רוֹצִים מָמוֹן בְּלִשׁוֹן תְּמָה. מִמָּמוֹן לֹא תִדְבְּרוּ כָּלָל.

שאלו אותו: אף-על-פי-כן, היכן הוא המלך הנ"ל. השיב להם: גם אני איני יודע מהמלך הנ"ל. ומעשה שהיה כך היה: שהיה מלך ומלכה, והיה להם בת יחידה, והגיעה סמוך לפרקה, והושיבו יועצים לועץ את מי ראוי להשיאה לו. וגם אני הייתי שם בין בעלי העצה, כי המלך היה אוהב אותי, והיתה עצתי שיתנו לה את הגבור, באשר שהגבור עשה לנו כמה טובות, שכבש כמה מדינות, על-כן ראוי שיתנו לו את הבת-מלכה לאשה. והוטבה עצתי מאד והסכימו כלם לזה, והיתה שמחה גדולה שם על שמצאו חתן להבת-מלכה. והשיאו אותה עם הגבור, וילדה הבת-מלכה ולד, ואותו התינוק היה יפה-תאר מאד מאד, שלא היה יפי של מין אנושי כלל, ושערותיו היו של זהב, והיה להם כל הגונים, ופניו היו כפני חמה, ועיניו היו אורות אחרים. והתינוק הזה נולד עם חכמה גמורה, כי ראו בו חכף בשעת ההולדה, שהוא חכם גמור, שכשהיו מדברים בני-אדם, במקום שצריכין לשחק היה שוחק, וכן פיוצא בזה, כי הכירו בו שהוא חכם גדול, רק שעדין אין לו התנועות של גדול, כגון דבור וכיוצא. והיה אצל המלך מליץ, דהינו דברן בעל-לשון ומליצה, שהיה יכול לדבר ולהמליץ דברי צחות נפלאים מאד, שירות ותשבחות להמלך. והמליץ היה גם מעצמו מליץ נאה, אך המלך הנ"ל הראה לו דרך איך יעלה לקבל כח חכמת המליצה, ועל-ידי זה היה מליץ נפלא מאד מאד. גם היה להמלך חכם, והחכם היה גם-כן מעצמו חכם, אך המלך הראה לו דרך, איך יעלה ויקבל חכמה, ועל-ידי זה היה חכם נפלא מאד. וכן הגבור היה גבור מעצמו, והמלך הראה לו דרך איך יעלה ויקבל גבורה, ועל-ידי זה היה גבור נפלא ונורא מאד, כי יש חרב שהיא תולה באויר העולם, ויש להחרב הזאת שלש כחות. בשמגביהין את

החרב, אזי בורחים ונסים כל שרי החילות, וממילא יש להם מפלה, כי בשנסים השרים, אין מי שינהג המלחמה, ואזי אין תקומה במלחמה, אך אף-על-פי-כן אפשר שיתקרבו הנשאים למלחמה. ויש להחרב הנ"ל שני פיות, ויש להם שני פחות, שעל-ידי חד אחד נופלים כלם, ועל-ידי חד השני מגיע להם החלי (שקורין "דאר"), דהינו שבשרם נכחש ונמס בידוע חלי זה רחמנא לצלן, הינו שרק על-ידי התנועה שעושין באותו החרב במקום שהיא, על-ידי זה מגיע להשונאים הנ"ל, דהינו על-ידי כל חד וחד הפח שיש לה. והמלך הראה להגבור הדרך שיש להחרב הנ"ל, ומשם קבל גבורתו הגדולה. וגם אני, הראה לי המלך הדרך לענן שלי, וקבלתי משם מה שאני צריך. וכן היה להמלך אוהב נאמן, שהיה אוהב את עצמו עם המלך באהבה גפלאה ונוראה מאד מאד, עד שלא היה אפשר להם כלל שלא יראו זה את זה איזה שעה, אך אף-על-פי-כן יש שעות שצריכין להתפרד קצת, והיו להם צורות, שהיו מצירין צורת שניהם, והיו משעשעין עצמן באלו הצורות בעת שנפרדו אחד מחברו. והצורות האלו היו מצירין איד המלך עם האוהב נאמן אוהבים עצמן ומחבקים ומנשקים עצמן באהבה גדולה, והיה סגלה לאלו הצורות, שמי שהיה מסתפל באלו הצורות, היה מגיע לו אהבה גדולה מאד הינו, שפדת האהבה באה למי שהיה מסתפל באלו הצורות. וגם האוהב נאמן קבל האהבה מן המקום שהראה לו המלך. והגיע העת שהלכו כל הנ"ל כל אחד ואחד למקומו לקבל משם פחו, דהינו המליץ והגבור וכל אנשי המלך הנ"ל, כל אחד ואחד עלה למקומו הנ"ל לחדש שם פחו.

וַיְהִי הַיּוֹם, וַתְּהִי רוּחַ סְעָרָה גְדוֹלָה בְּעוֹלָם, וַהֲרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה בְּלִבָּל אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וַהֲפֹךְ מַיִם לַיְבֹשָׁה וּמַיְבֹשָׁה לַיִם, וּמִמְדָּבָר יָשׁוּב וּמִיָּשׁוּב מְדָבָר, וַהֲפֹךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וּכְבֹא הַרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה לְתוֹךְ בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְלֹא עָשָׂה שֵׁם שׁוֹם הַזֶּקֶק, רַק שָׁנְכַנְס הַרוּחַ סְעָרָה וְחָטַף אֶת הַוָּלָד שֶׁל הַבַּת־מַלְכָּה הַנִּל, וּבְתוֹךְ הָרַעַשׁ (שְׁקוֹרִין "אוּמְפִיט"), תִּכַּף כְּשֶׁחָטַף אֶת הַתִּינוּק הַיָּקָר הַנִּל, רִדְפָה הַבַּת־מַלְכָּה אַחֲרָיו, וְכֵן הַמֶּלֶכָּה וְכֵן הַמֶּלֶךְ, עַד שֶׁנִּתְפָּזְרוּ כְּלָם, וְלֹא נוֹדַע מְקוֹמָם אַיִם, וְאַנְחָנוּ כְּלָנוּ לֹא הָיִינוּ בְּכָל זֶה, כִּי הָיִינוּ עוֹלִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמְקוֹמוֹ לְחַדֵּשׁ כַּחוֹ בַּנִּל, וּכְשֶׁחֲזַרְנוּ וּכְבֹאנוּ לֹא מְצָאנוּ אוֹתָם כְּלָם בַּנִּל. וְגַם הִיד הַנִּל גָּאֻבְדָּה אֲזוּ, וּמֵאֲזוּ נִתְפָּזְרוּ כְּלָנוּ, וּמֵאֲזוּ אֵין יְכוּלִים עוֹד לַעֲלוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמְקוֹמוֹ לְחַדֵּשׁ כַּחוֹ, כִּי אַחַר שֶׁנִּהְפָּךְ וְנִתְבְּלַבַּל הָעוֹלָם כְּלוּ וְנִחְלַפוּ כָּל מְקוֹמוֹת הָעוֹלָם מַיִם לַיְבֹשָׁה וְכוּ' בַּנִּל בּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר עֵתָה לַעֲלוֹת בְּדַרְכֵים הָרְאוּשׁוֹנִים כִּי עֵתָה צְרִיכִים דְּרָכִים אַחֲרִים, לְפִי חֲלוּף וְשִׁנּוּי הַמְּקוֹמוֹת. וְעַל־כֵּן לֹא הָיִינוּ יְכוּלִים עוֹד לְחַזֵּר וְלַעֲלוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמְקוֹמוֹ לְחַדֵּשׁ כַּחוֹ הַנִּל, אֲךָ הַרְשִׁימָה שֶׁנִּשְׁאָר אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הֵיא גַם־כֵּן גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאִם הַגְּבוּר הַזֶּה הוּא הַגְּבוּר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּל, הוּא בּוֹדָאֵי גְבוּר גְּדוֹל מְאֹד. (נִרְאָה לִי שֶׁכָּאֵן חֶסֶר קֶצֶת וְעֵין לְמַטָּה). כָּל זֶה הַשִּׁיב הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְהֵאֲנָשִׁים הַנִּל, וְהֵם שָׁמְעוּ דְבָרָיו וְתַמְהוּ מְאֹד, וְהַחֲזִיקוּ אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ לִילֵךְ מֵאֵתָם כִּי אוּלַי הַגְּבוּר שָׁבֵא עֲלֵיהֶם הוּא הַגְּבוּר הַנִּל, שִׁישׁ לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה הַכְּרוֹת עִמוֹ:

אחרים וכעס בכל פעם עליהם. נמצא שזה הפעטליר הזקן הוא איש מכבד גדול, שיש לו כבוד כזה, וגם רודף אחר הכבוד, כי הוא מקפיד כל־כך על כבודו פנ"ל, על־כן הוטב בעיני הכת הזאת הפעטליר הזה, וקבלו אותו למלך. ולהיות גם ארץ גורמת, כי יש ארץ שגורמת ומסגלת לכבוד, וכן יש ארץ גורמת למדה אחרת, על־כן אלו הכת שחקרו לעצמם שעקר התכלית הוא כבוד, בקשו ארץ גורמת לכבוד, ומצאו מדינה שמסגלת לזה וישבו שם.

פת אחרת אמרו, שאין הכבוד עקר התכלית, וחקרו שעקר התכלית הוא רציחה, כי אנו רואים שכל הדברים נכלים ונפסדים, וכל מה שיש בעולם: עשבים וצמחים וכני־אדם וכל מה שיש בעולם, הכל צריך לבוא לכליון והפסד. נמצא שתכלית הכל הוא הכליון וההפסד. על־כן הרוצח, שהוא הורג ומכלה בני־אדם, נמצא שהוא מרבה להביא את העולם אל התכלית. על־כן נספם ביניהם שהתכלית הוא רציחה, ובקשו איזה איש שיהיה רוצח וכעסן ובעל־קנאה ביותר, כי איש כזה הוא קרוב יותר אל התכלית לפי דעתם הנבוכה, והוא ראוי להיות מלך. והלכו לבקש, ושמעו קול צעקה, ושאלו מהו קול הצעקה הזאת, והשיבו להם, שקול הצעקה היא: היות שאחד שחט את אביו ואת אמו. ענו ואמרו: וכי יש רוצח אביר־לב וכעסן יותר מזה, שיהרג את אביו ואת אמו. האיש הזה השיג את התכלית. והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עליהם למלך, ובקשו להם ארץ גורמת לרציחה, ובחרו להם במקום הרים וגבעות, שהוא מקום הרוצחים והלכו לשם וישבו שם עם מלפם:

בַּת אַחֲרַת אָמְרוּ שְׂרָאוּי לְמֶלֶךְ מִי שֵׁישׁ לוֹ שִׁפְעַת מְזוּזוֹת הַרְבֵּה וְאִינוּ גְזוֹן מְזוּזוֹת שֶׁל שְׂאֵר בְּנֵי-אָדָם, רַק מְזוּזוֹת דְקִים כְּגוֹן חֶלֶב, כְּדֵי שְׁלֹא יִתְגַשֵּׁם שְׁכָלוֹ, וְאִישׁ כְּזֶה רָאוּי לְמֶלֶךְ, אֲךָ לֹא מִצְאוּ תַכְף אִישׁ כְּזֶה, שְׁלֹא יִהְיֶה גְזוֹן מְזוּזוֹת שֶׁל שְׂאֵר בְּנֵי-אָדָם, וּבָחְרוּ לָהֶם לְפִי שְׁעָה אִישׁ עֲשִׂיר שֵׁישׁ לוֹ שִׁפְעַת מְזוּזוֹת הַרְבֵּה, עַד אֲשֶׁר יִמְצְאוּ אִישׁ כְּרִצּוֹנָם, דִּהְיִנוּ שְׁלֹא יִהְיֶה גְזוֹן וְכוּ' כַּנ"ל, וּלְפִי שְׁעָה עָשׂוּ אֶת הָעֲשִׂיר לְמֶלֶךְ, עַד אֲשֶׁר יִמְצְאוּ אִישׁ כַּנ"ל, אִזּוּ יֵרֵד הָעֲשִׂיר מִן הַמְּלוּכָה, וַיִּקְבְּלוּ אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ לְמֶלֶךְ, וּבָחְרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לָזֶה, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

בַּת אַחֲרַת אָמְרוּ שִׁפְת־תֹּאֵר רְאוּיָה לְמֶלֶךְ, כִּי עֵקֶר הַתְּכָלִית, שִׁיְהִיָה הָעוֹלָם מְיֻשָּׁב, כִּי לָזֶה נִבְרָא הָעוֹלָם, וּמֵאַחֵר שִׁהְיַת־תֹּאֵר מְעוֹרְרַת תֹּאֵה זֶה לְיִשׁוּב הָעוֹלָם, נִמְצָא שֶׁהִיא מְבִיָּאָה אֶל הַתְּכָלִית, עַל־כֵּן יִפְת־תֹּאֵר רְאוּיָה לְמֶלֶךְ, וּבָחְרוּ לָהֶם יִפְת־תֹּאֵר וּמְלִכָה עֲלֵיהֶם, וּבִקְשׂוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לָזֶה, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

בַּת אַחֲרַת אָמְרוּ שֶׁעֵקֶר הַתְּכָלִית הוּא הַדְּבֹר, כִּי מוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה הוּא הַדְּבֹר, וּמֵאַחֵר שְׁזֶה עֵקֶר הַיִּתְרוֹן שֵׁישׁ לְאָדָם, עַל־כֵּן זֶהוּ עֵקֶר הַתְּכָלִית. עַל־כֵּן בִּקְשׂוּ לָהֶם אִישׁ דְּבָרָן, שִׁיְהִיָה בְּעַל־לְשׁוֹן, שִׁידַע כִּמְהָ לְשׁוֹנוֹת וַיְרַבֵּה לְדַבֵּר תָּמִיד, כִּי אִישׁ כְּזֶה הוּא אֲצֵל הַתְּכָלִית. וְהִלְכוּ וּמִצְאוּ אִישׁ צְרָפְתִי מְשֻׁעַ, שֶׁהִיָה הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר לְעִצְמוֹ, וּשְׂאֵלוֹהוּ אִם יוֹדַע לְשׁוֹנוֹת, וְהִיָה יוֹדַע כִּמְהָ לְשׁוֹנוֹת, וְאִישׁ כְּזֶה בּוֹדָאי הַשִּׁיג הַתְּכָלִית לְפִי דַעְתָּם הַנְּבוּכָה, מֵאַחֵר שֶׁהוּא בְּעַל־לְשׁוֹן, שִׁיּוֹדַע כִּמְהָ לְשׁוֹנוֹת וּמְדַבֵּר הַרְבֵּה מְאֹד, כִּי הוּא מְדַבֵּר אֶפְלוֹ לְעִצְמוֹ, עַל־כֵּן הוֹטֵב בְּעִינֵיהֶם אִישׁ הַזֶּה, וַקְבְּלוּ אוֹתוֹ

למִלְדָּה, וּבַחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לְעֵנִין שְׁלָהֶם, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עִם מְלָכָם, וּבְנֹדָאֵי הִנְהִיג אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׁרָה:

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ שְׁעָקֵר הַתְּכָלִית הוּא שְׁמָחָה, כִּי כְּשֶׁנּוֹלַד בֶּן שְׂמַחִים, כְּשֵׁישׁ חֲתָנָה שְׂמַחִים, כְּשֶׁכּוֹכְשִׁים אֵיזָה מְדִינָה שְׂמַחִים. נִמְצָא שְׁתְּכָלִית הַכֹּל הוּא שְׂמָחָה. עַל־כֵּן בִּקְשׁוּ אִישׁ שִׁיהִיָּה שְׂמַח תָּמִיד, נִמְצָא שֶׁהוּא אֶצֶל הַתְּכָלִית וְהוּא יִהְיֶה מְלָךְ עֲלֵיהֶם. וְהִלְכוּ וּמְצָאוּ שֶׁהִיָּה הוֹלֵךְ עֵרֶל אֶחָד בְּכַתְנַת בְּזוּי כְּדַרְכּוֹ, וְנִשְׂא כְּלַעֲשִׁיל (ה) יִין־שָׂרָף, וְהִלְכוּ אַחֲרָיו כַּמָּה עֵרְלִים. וְזֶה הָעֵרֶל הִיָּה שְׂמַח מְאֹד כִּי הִיָּה שְׂכּוֹר מְאֹד, וְרָאוּ שֶׁזֶה הָעֵרֶל הוּא שְׂמַח מְאֹד, וְאִין לוֹ שׁוֹם דְּאָגָה, עַל־כֵּן הוֹטֵב כְּעֵינֵיהֶם הָעֵרֶל הַזֶּה, כִּי הִשִּׁיג אֶת הַתְּכָלִית, שֶׁהוּא שְׂמָחָה, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וּבְנֹדָאֵי הִנְהִיג אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׁרָה, וּבַחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לְעֵנִין שְׁלָהֶם, דְּהֵינּוּ מְקוֹם כְּרָמִים וּכְיֹצֵא, שִׁיהִיו עוֹשִׂין יִין וּמֵהַחֲרָצְנִים יִהְיוּ עוֹשִׂין יִין־שָׂרָף, וְלֹא יֵלֶךְ שׁוֹם דְּכָר לְאִבּוֹד, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַתְּכָלִית אֶצְלָם לְשִׁתּוֹת וְלִהְשִׁתְּכָר וְלִהְיוֹת שְׂמַח תָּמִיד, אֶפֶּי־עַל־פִּי שְׂאִין שׁוֹם שִׁיכּוֹת וְעֵנִין לְשִׂמְחָתָם, כִּי אִין לָהֶם כָּלֵל עַל מַה לְשִׂמְחָה, אֶפֶּי־עַל־פִּי־כֵן זֶה הִיָּה עֵקֶר הַתְּכָלִית אֶצְלָם לִהְיוֹת שְׂמַח תָּמִיד עַל לֹא דְכָר, וּבַחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת כַּנִּל, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ שְׁעָקֵר הוּא חֲכָמָה, וּבִקְשׁוּ לָהֶם חֲכָם גְּדוֹל וַעֲשׂוּ אוֹתוֹ מְלָךְ עֲלֵיהֶם, וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לְחֲכָמָה, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

בת אחרת אמרו שעקר התכלית הוא להשגיח על עצמו באכילה ושתיה, (שקורין "פילוין"), לגדל האיברים. ובקשו בעל-איברים שישיש לו איברים גדולים ומשגיח לגדל האיברים כנ"ל, כי מאחר שישיש לו איברים גדולים, יש לו חלק יותר בעולם כי הוא תופס מקום יותר בעולם, והוא סמוך יותר אל התכלית, כי זהו התכלית לגדל האיברים, על-כן איש כזה ראוי למלך. והלכו ומצאו איש ארך, (שקורין "ווינגיר"), והוטב בעיניהם, כי הוא בעל-איברים וסמוך אל התכלית, וקבלו אותו למלך, ובקשו להם ארץ גורמת לזה, והלכו וישבו שם.

והיתה בת אחרת שאמרו, שאין כל זה תכלית, רק עקר התכלית הוא רק לעסק בתפלה להשם יתברך ולהיות ענו ושפל-ברך וכו', ובקשו להם בעל-תפלה אחד, ועשו אותו למלך עליהם. (והמעין מאליו יבין, שכל הכחות הנ"ל, כלם טעו מאד במכוכות גדולות מאד, רק זאת הכת האחרונה כונו האמת, אשרי להם).

כל זה ספר אחד מהגבורים הנ"ל להבעל-תפלה, וספר לו שהם, דהינו אלו הגבורים שנתחברו עם הגבור הנ"ל, הם מן הכת של בעלי-האיברים, שקבלו עליהם למלך בעל-איברים אחד כנ"ל. ויהי היום, והלכו מחנה אחת מהם עם העגלות שהולכין אחרי המחנה, (שקורין "איבאו"), שמוליכין אחריהם מאכל ומשתה וכיוצא. ואלו הבעלי-איברים, היתה בודאי אימתן מטלטת על הבריות, כי היו אנשים גדולים וגבורים, ובודאי מי שפגע בהם נטה מהם מן הדרך. ויהי כאשר הלכו המחנה הנ"ל, בא פנגדם גבור אחד והוא הגבור הנ"ל, שהולך עתה עמהם כנ"ל, והגבור הזה, כשפא פנגד המחנה

לא נטה מן הדרך, ונכנס בתוך המחנה, ופיר אותם לכאן ולכאן, ונתיראו אנשי המחנה מלפניו, והוא נכנס לתוך העגלות הנ"ל, שהולכין אחרי המחנה, ואכל כל מה שהיה שם, ונפלא הדבר בעיניהם מאד מאד על גדל גבורתו, שלא היה מתירא מן המחנה כלל, ונכנס בתוכם, ואכל כל מה שהיה על העגלות כנ"ל, ותקף ומיר גפלו לפניו ואמרו לו: יחי המלך, כי ידעו שגבור כזה בודאי ראוי למלך לפי דעתם, שעקר התכלית הוא מי שהוא בעל-איברים כנ"ל, ובודאי ימחל לו המלך את המלוכה, מאחר שנמצא גבור בעל-איברים כזה, כי לו ראוי המלוכה, וכן הוה, שנתקבל זה הגבור הנ"ל, שבא כנגדם, למלך על הפת הזאת שנחקר אצלם שעקר הוא בעל-איברים כנ"ל, והוא הוא הגבור, שאנו הולכין עתה עמו לכבש העולם, והוא אומר הינו זה הגבור, שנעשה עתה מלך עליהם, שיש לו כזה כונה אחרת כמה שהוא הולך לכבש את העולם, כי אין כונתו כלל לזה שיהיה העולם כבוש תחתיו, רק שיש לו כונה אחרת בזה. כל זה הם דברי אחד מהגבורים, שספר כל זה להבעל-תפלה, ששאל לו איך נתחברו עם הגבור כנ"ל, השיב לו כל זה. שאל לו הבעל-תפלה: ומה ענין גבורתו של זה הגבור הנ"ל, שהוא המלך שלכם. השיב לו: היות שמדינה אחת לא רצו להכניע עצמן תחתיו, ולקח הגבור הזה החרב שיש לו, והחרב שלו יש לה שלשה כחות: כשמגביהין אותה בורחין כל שרי החילים וכו' הינו שלשה כחות המבארים למעלה. כששמע זאת הבעל-תפלה, הבין שזהו בודאי הגבור של המלך הנ"ל, וכקש הבעל-תפלה, אם אפשר שיתראה פנים עם זה הגבור שהוא המלך שלהם. השיבו לו, שיודיעו הדבר

להגבור וישאלו אותו אם יתן רשות, (שקורין "מעלדיווען"), והלכו וישאלו אותו, ונתן רשות שיבוא אליו.

כשפא הבעל-תפלה אל הגבור, הכירו זה את זה, והיה ביניהם שמחות גדולות מאד מאד על שזכו להתועד יחד, והיה ביניהם שמחות ובכיות, כי זכרו את המלך ואנשיו, ובכו על זה, על-כן היה ביניהם שמחות ובכיות, ודברו יחד הבעל-תפלה עם הגבור, איך נתגלגלו וכאו לכאן. וספר הגבור להבעל-תפלה, שמאז שהיה הרוח סערה הנ"ל, שאז נתפזרו כלם כנ"ל, אז, כשחזר ממקום שעלה לשם לחדש פחו כנ"ל, כשחזר ולא מצא את המלך עם כל האנשים שלו הנ"ל, אז הלך באשר הלך ועבר על כל האנשים הנ"ל, הינו שהבין שהיה במקום כלם, הינו שעבר באיזה מקום, והבין ששם הוא בודאי המלך, אך לא היה יכול לבקשו ולמצאו. וכן עבר במקום אחר, שהבין ששם היא המלכה, אך לא היה יכול לבקשה ולמצאה. וכן עבר על כל האנשים הנ"ל, אך אותך לא עברתי הינו שהגבור לא עבר על מקום שהיה שם הבעל-תפלה. ענה ואמר הבעל-תפלה: אני עברתי על מקום כלם וגם על מקום שלך הינו שהבעל-תפלה עבר גם על מקום הגבור, כי הייתי עובר במקום אחר, וראיתי שעומד פתח המלך, והבנתי שכאן יש בודאי המלך, אך לא הייתי יכול לבקשו ולמצאו, וכן הלכתי יותר ועברתי על ים של דם, והבנתי שזה הים נעשה בודאי מהדמעות של המלכה, שהיא בוכה על כל הנ"ל, ובודאי המלכה היא כאן, אך לא היה אפשר לבקשה ולמצאה. וכן עברתי על ים של חלב, והבנתי שזה הים נעשה בודאי מהחלב של הבת-מלכה, שנאבד בנה כנ"ל, והיה דוחק אותה רבוי החלב,

ומזה נעשה הים הזה של חלב, ובודאי בכאן היא הבת־מלכה, אך לא היה אפשר לבקשה ולמצאה. וכן עברתי יותר וראיתי שהיו מנחים השערות של זהב של התינוק הנ"ל, ולא לקחתי מהם כלל, וידעתי שכאן הוא בודאי התינוק הנ"ל, אך לא היה אפשר לבקשו ולמצאו. וכן עברתי יותר, והייתי עובר על ים של יין, וידעתי שזה הים נעשה בודאי מהדבורים של המליץ שהוא עומד ומדבר תנחומין לפני המלך והמלכה, ואחר־כך הוא חוזר פניו ומדבר תנחומין להבת־מלכה, ומאלו הדבורים נעשה הים של יין כמו שכתוב (ו):
 וחפד כנין הטוב, אך לא הייתי יכול למצאו. וכן עברתי יותר, וראיתי שעומד אבן שחקוק עליו תמונת הים הנ"ל עם שרטוטין, והבנתי שכאן הוא בודאי החכם של המלך הנ"ל, והוא חקק לו תמונת הים על האבן, אך לא היה אפשר למצאו. וכן עברתי יותר וראיתי שעומד מסדר על הר אחד השלחנות של זהב והקרידענצין (ז) ושאר אוצרות המלך, והבנתי שכאן הוא בודאי הממנה על האוצרות של המלך הנ"ל, אך לא היה אפשר למצאו.

השיב הגבור: גם אני עברתי על כל המקומות הללו, ואני לקחתי מן השערות של זהב של התינוק הנ"ל, כי לקחתי שבע שערות, שיש להם כל מיני גונין, והם יקרים אצלי מאד, והייתי יושב במקום שישבתי, והייתי מחיה עצמי בפה שאפשר בעשבים וכיוצא, עד שלא היה לי שום דבר להחיות עצמי, והלכתי באשר אלך, וכאשר הלכתי ממקומי הנ"ל, שכחתי את הקשת שלי שם. השיב הבעל־תפלה: אני ראיתי את הקשת הזה, וידעתי שבודאי הוא

(ז) שיר השירים ז, י. (ז) חפצים יקרי ערך.

קשת שלך, אך לא הייתי יכול למצא אותך. וספר יותר הגבור להבעל-תפלה, שפשלהך משם, הייתי הולך ובא, עד שפגעתי בהמחנה הנ"ל, ונכנסתי לתוכם, פי הייתי רעב מאד, והייתי רוצה לאכל. ותכף בשנכנסתי לתוכם, קבלו אותי למלך עליהם בנוזר לעיל, ועתה אני הולך לכבש העולם, וכונתי אולי אוכל למצא את המלך עם האנשים שלו הנ"ל. ודבר הבעל-תפלה עם הגבור: מה עושים עם האנשים הללו, דהינו בני-המדינה הנ"ל, שנפלו בתאות ממון כל-כף, עד שבאו לשטותים כאלו, שבעלי הממון הם אלקות אצלם, ושאר עניני שטות הנוזרים לעיל שיש לבני-מדינה זאת. ענה ואמר הגבור להבעל-תפלה, ששמע מהמלך, שמכל התאות אפשר להוציא את מי שנפל לתוכם, אך מי שנפל לתאווה זו של ממון, אי אפשר בשום אופן להוציא משם, ובדאי לא תפעל כלל אצלם, פי אי אפשר להוציאם מזה כלל. רק ששמע מהמלך שעל-ידי הדרך שיש להחרב הנ"ל, שמשם קבל גבורתו כנ"ל, על-ידי זה יכולים להוציא מתאווה הזאת של ממון את מי שנפל ונשקע בתוכה. וישבו יחד איזה זמן הגבור עם הבעל-תפלה, ועל ענין הנ"ל של בני-המדינה הנ"ל, שפקשו מהבעל-תפלה שיצא אל הגבור בשבילם כנ"ל, הרחיבו הזמן, הינו שהבעל-תפלה פעל אצל הגבור להרחיב להם הזמן לבני-המדינה, ונתן להם ארפא איזה זמן. ומסרו סימנים זה לזה, הינו הגבור והבעל-תפלה מסרו סימנים זה לזה, כדי שיוכלו לידע אחד מחברו, והלך לו הבעל-תפלה לדרפו. ובדרך הלוכו של הבעל-תפלה ראה שהולכים אנשים ומתפללים ונושאים חבורים של תפלות, ונתירא מהם, וגם הם נתיראו ממנו, ועמד להתפלל, וגם הם התפללו. אחר-כך שאל אותם: מי אתם. השיבו לו, שבעת שהיה רוח סערה

זה היה ברור אצלם שהוא אלוק על כל אלקים, מאחר שיש לו
 עשירות עצום ורב כזה. ונתישבו אלו השלוחים: למה להם לילך
 אל האלקות הנ"ל, דהינו אל המדינה שהיו עשירים מפלגים מאד,
 שהם אצלם כלם אלקות כנ"ל, כי הלא אצל זה האיש בודאי יוכלו
 לקבל ישועה, כי הלא זה האיש הוא אלוק גדול על כלם לפי דעתם
 הרעה הנ"ל, מאחר שיש לו עשירות עצום ומפלג כזה בפלי כפלים
 יותר מכלם, על-כן בקשו מזה האיש שילך עמם למדינתם, ונתרצה
 להם והלך עמם, ובא למדינתם. והיה אצל בני-המדינה שמחה גדולה
 שמצאו אלוק כזה, כי היו במוחים שעל-ידו יהיה להם תשועה בודאי,
 מאחר שהוא אלוק כזה לפי דעתם, כי יש לו עשירות עצום כזה,
 וצוה זה האיש שהוא הממנה של המלך הנ"ל, שקבלו אותו בני-המדינה
 הזאת לאלוק, שקדם שיהיה סדר מתקן ונכון במדינה, לא יקריבו
 קרבנות כלל. כי באמת זה הממנה של המלך היה צדיק גדול, כי
 היה מאנשי המלך הנ"ל, שהיו כלם צדיקים גדולים מאד, ובודאי
 היה ממאס מאד בכל המנהגים הרעים והשטותים של אותה המדינה,
 אך עדין לא היה יכול להשיב אותם מדרךם הרעה, אך צוה לעת
 עתה שעל-כל-פנים לא יקריבו קרבנות. והתחילו בני-המדינה לבקש
 מאתו אודות הגבור הנ"ל שעמד עליהם, וגם הממנה ענה: אפשר
 הוא זה הגבור הידוע לו. והלך זה הממנה, ויצא אל הגבור, ובקש
 מאנשיו של הגבור אם אפשר להתראות פנים עמו, ואמרו שיודיעו
 לו וישאלו אותו, והלכו ושאלו אותו, ונתן רשות. ונכנס הממנה אל
 הגבור, והכירו זה את זה, והיה ביניהם שמחות גדולות ובכיות כנ"ל.
 ואמר הגבור להממנה: תדע שגם הבעל-תפלה הכשר שלנו ראיתו
 גם-כן, וכבר נעשה מלך. וספרו זה לזה איך נתגלגלו ובאו לכאן,

וספר הממנה להגבור שהוא עבר על מקום המלך ועל מקום כל
 האנשים הנ"ל, אך על שניהם לא עבר, הינו על מקום הבעל-תפלה
 והגבור, על מקום, אותם שניהם לא עבר. ודברו יחד הממנה עם
 הגבור אודות המדינה הנ"ל על שנתעו ונבוכו כל-כך, עד שבאו
 לשטותים כאלו. השיב הגבור להממנה תשובה הנ"ל, שהשיב
 להבעל-תפלה בנזכר לעיל, הינו ששמע מהמלך, שמי שגשקע בתאוה
 זו של ממון, אי אפשר לו בשום אופן לשוב ולצאת משם, כִּי-אם
 על-ידי הדרך שיש להחריב הנ"ל שמשם מקבל הגבור פח גבורתו,
 על-ידי זה יכולים להוציאם מזה. והרחיבו הזמן עוד יותר, הינו
 שהממנה דבר עם הגבור להרחיב הזמן עם בני-המדינה הנ"ל עוד
 יותר, ונתן להם הגבור עוד ארפא וזמן. אחר-כך מסרו סימנים זה
 לזה, הממנה והגבור, והלך הממנה מן הגבור וחזר הממנה אל
 המדינה הנ"ל. וגם הממנה הזה בודאי הוכיח אותם על דרכם הרעה,
 שנתעו ונבוכו כל-כך בתאות-ממון, אך לא הועיל להם כלל, כי כבר
 גשקעו בזה מאד מאד כנ"ל, רק מחמת שכבר הוכיחו אותם הרבה,
 הבעל-תפלה וגם הממנה, בלבלו אותם, והיו אומרים: אדרבא, הוציאו
 נא אותנו מטעותנו, אף-על-פי שהם היו אחזים בדעתם בחזקה ולא
 היו רוצים כלל לשוב מטעותם הרעה, אך היו אומרים למוכיחיהם
 הנ"ל: אדרבא, אם הוא כדעתכם, שאנחנו בטעות ובמבוכה גדולה
 אס-פן הוציאו נא אותנו מטעותנו. ונתן להם עצה הינו הממנה נתן
 עצה לבני-המדינה הנ"ל, באשר שהוא יודע הכח של זה הגבור
 מהיכן הוא מקבל פח גבורתו, וספר להם ענין החריב הנ"ל, שמשם
 מקבל הגבור פח גבורתו. בכך גלך אני ואתם אל מקום החריב,
 ועל-ידי זה תוכלו להתגבר כנגדו. וכונת הממנה היה, שבשיבואו

לשם, יוכלו לשוב ולצאת על-ידי זה מטעותם כנ"ל כי על-ידי אותו הדרך שיש להחרב הזאת, על-ידי זה יכולים להוציא מתאות-ממון כנ"ל, וקבלו דבריו הינו בני-המדינה קבלו עצת הממנה לילך עמו אל החרב הנ"ל.

והלך הממנה, ובני-המדינה שלחו עמו את גדולי-המדינה, שהם אצלם אלקות ובודאי היו הולכים עם תכשיטי כסף וזהב, שהיו תלויים עליהם, כי זה היה העקר אצלם, והלכו יחד. והודיע הממנה הדרך הזה להגבור, באשר שהוא הולך עמם לבקש מקום החרב, וכונתו, אולי יזכה בדרך הלכו למצא את המלך ואנשיו. ענה ואמר הגבור: גם אני אלך עמך. ושנה הגבור עצמו, כדי שלא יבינו אלו האנשים שהלכו עם הממנה, שזהו הגבור הנ"ל, על-בן שנה עצמו, והלך גם-בן עם הממנה. ונתישבו שוודיעו הדרך להבעל-תפלה והודיעו לו, ואמר הבעל-תפלה שגם הוא ילך עמם, והלך אליהם הבעל-תפלה, וצוה הבעל-תפלה לאנשים שלו שיתפללו על זה, שיצליח השם דרכם, שיוכו למצא המלך עם אנשיו הנ"ל, כי תמיד היה הבעל-תפלה מתפלל על זה, והיה מצוה לאנשיו, והיה מתקן להם תפלות שיתפללו על זה. ועתה הזהיר אותם ביותר, כשהלך אל הממנה והגבור, לילך עמם לבקש את המלך ואנשיו כנ"ל, שיתפללו על זה תמיד לזכות למצא אותם. ובא הבעל-תפלה אל הממנה והגבור הנ"ל, ובודאי היה ביניהם שמחה גדולה, שמחות ובכיות כנ"ל, והלכו שלשתן יחד, דהינו הממנה והגבור והבעל-תפלה; והאלקות הנ"ל, דהינו העשירים גדולי המדינה הנ"ל שהם נקראים שם במדינתם אלקים כנ"ל, הלכו עמהם, ויתהלכו באשר יתהלכו.

ובאו למדינה אחת, והיו שם שומרים סביב המדינה, ושאלו את
 השומרים על עסקי המדינה, ומי המלך שלכם. השיבו
 השומרים, שבעת שהיה הרוח סערה הנ"ל, שאז נפרדו בני-העולם
 למיניהם כנ"ל, אז בחרו להם בני המדינה שלהם, שעקר הוא החכמה,
 וקבלו עליהם חכם גדול למלך, וזה מקרוב מצאו חכם גדול מפלג
 בחכמה מאד מאד, ומחל לו המלך את המלוכה, וקבלו אותו למלך,
 כי אצלם היה העקר החכמה, ומאחר שמצאו חכם מפלג כזה, על-בן
 קבלו אותו למלך. ואמרו אלו השלשה הנ"ל הינו הממנה והגבור
 והבעל-תפלה, שנראין הדברים שזהו החכם שלנו דהינו החכם של
 המלך הנ"ל. ובקשו אם אפשר להתראות פנים עמו, והשיבו להם,
 שיודיעו לו וישאלו אותו, והלכו ושאלו, ונתן להם רשות. ובאו אלו
 השלשה, אל החכם, שהוא המלך של אותה המדינה, והפירו זה
 את זה, כי החכם הזה היה החכם של המלך הנ"ל, ובודאי היה
 שם שמחה גדולה, שמחות ובכיות כנ"ל, כי פכו איך זוכים למצא
 את המלך עם כל הנ"ל, ושאלו את החכם, אם אינו יודע מן היד
 של המלך, והשיב להם, שהיד הוא אצלו, אך מעת שנתפזרו על-ידי
 הרוח סערה כנ"ל, שאז נעלם מהם המלך וכו' כנ"ל, מאז הוא אינו
 רוצה להסתכל כלל בתוך היד, כי היא שיכה רק אל המלך, רק
 שחקק תכנית היד על אבן, כדי שישתמש בזה קצת לצורך ענינו,
 אבל כהיד אינו מסתכל כלל. ודברו עם החכם איך נתגלגל ובא
 לכאן, וספר להם, שמעת שהיה הרוח-סערה הנ"ל, הלך באשר הלך,
 ובדרך הלוכו עבר על כלם, רק על אלו השלשה הינו הבעל-תפלה
 והגבור והממנה לא עבר, עד שמצאו אותו בני-המדינה אלו וקבלו
 אותו למלך כנ"ל, ולעת עתה הוא צריך להנהיג אותם לפי דרכם,

כפי דרך חכמתם, עד אשר ברבות הזמן ישיב אותם אל האמת, ודברו עם החכם על אודות בני-המדינה הנ"ל, שנתעו ונבוכו כל-כך בשטות ועבודה-זרה של ממון כנ"ל, ואמרו: אלמלא לא נתבדרנו ונתפורנו, כי-אם בשביל אותה המדינה להחזיר אותה למוטב, היה די לנו בזה, כי נתמפשו ונתעו כל-כך, כי באמת כל הכתות הנ"ל, כלם נתעו ונבוכו, וצריכים לתקנם להשיבם משטותם ולהחזירם אל התכלית האמתית, כי אפלו הכת שבחרו להם חכמה לתכלית, גם הם לא השיגו התכלית האמתית וצריכין תקון ותשובה, כי בחרו בחכמות חיצוניות ואפיקורסית, אך מכל הטעותים הנ"ל הוא בנקל יותר להשיבם מן הטעותם ולהחזירם אל האמת, אבל אלו נתעו בעבודה-זרה של ממון ונשקעו בה כל-כך בכל הנ"ל, עד שאי אפשר להשיבם מזה כנ"ל. וגם החכם השיב להם ששמע גם-כן מהמלך, שמכל התאוות אפשר להוציא, אבל מתאוה זו של ממון אי אפשר להוציא את מי שנפל לתוכה, כי-אם על-ידי הדרך שיש להחריב הנ"ל. ונתרצה החכם גם-כן לילך עמם, והלכו ארבעתן יחד. וגם אלו האלקות השומים הנ"ל הלכו עמם גם-כן כנ"ל.

והלכו וכאו למדינה אחת, ושאלו גם-כן את השומרים על ענין המדינה, ומי המלך שלהם. השיבו, שמעת שהיה הרוח-סערה הנ"ל, אז בחרו להם בני-מדינה זו, שהתכלית הוא הדבור, וקבלו עליהם דברן בעל-לשון למלך. אחר-כך מצאו איש אחד, שהיה בעל-לשון ומליצה ודברן מפלג מאד מאד, וקבלו אותו למלך, כי המלך מחל לו את המלוכה, מאחר שהוא בעל-לשון כזה, והבינו אלו הארבעה הנ"ל, שבודאי זה הוא המליץ שלנו דהינו המליץ של

המלך הנ"ל. ובקשו גם-כן אם אפשר להתראות עם המלך הזה, ואמרו שיודיעו לו ויקבלו רשות, והלכו ושאלו ונתן להם רשות, ונכנסו אלו הארבעה אצל המלך של מדינה זו, והוא היה המליץ של המלך כנ"ל, והפירו זה את זה, והיה ביניהם גם-כן שמחה גדולה ובכיות כנ"ל. והלך המליץ עמם גם-כן, והלכו יותר לבקש, אולי ימצאו הנשאים, דהינו המלך וכו', כי ראו שהשם מצליח דרכם, שהם מוצאים בכל פעם את חבריהם, ותלו כל זה בזכות הבעל-תפלה הכשר שלהם, שהוא עוסק תמיד להתפלל על זה, ועל-ידי תפלותיו זכו למצא את חבריהם הנ"ל, והלכו יותר, אולי יזכו למצא גם השאר.

והלכו ובאו למדינה אחת, ושאלו גם-כן על ענין המדינה ומי המלך שלהם. השיבו להם, שהם מן הכת שבחרו להם את השמחה ומשחה לתכלית, וקבלו עליהם איזה שכור אחד, שהוא בשמחה תמיד, להיות מלך עליהם. ואחר-כך מצאו איש אחד שהיה יושב בתוך ים של יין, והוטב בעיניהם ביותר, כי זה הוא בודאי שכור מפלג מאד מאד, וקבלו אותו למלך. ובקשו גם-כן להתראות פנים עמו, והלכו וקבלו רשות, ונכנסו אלו החמשה חברים הנ"ל, אצל זה המלך, והוא היה האוהב נאמן של המלך, שהיה יושב בתוך הים של יין, שנעשה מדברי התנחומין של המליץ כנ"ל, ובני-המדינה זו סברו שהוא איש שכור גדול, מאחר שיושב בים של יין, וקבלו אותו למלך. והפירו זה את זה, והיה ביניהם גם-כן שמחה גדולה ובכיות כנ"ל.

והלך האוהב נאמן עמם גם־כן, והלכו יותר ובאו למדינה אחת, ושאלו את השומרים: מי המלך שלכם. השיבו, שמלך שלהם הוא יפת־תאר, מחמת שהיא מביאה אל התכלית, כי התכלית הוא ישוב העולם, במבאר לעיל, ובתחלה היתה אצלם איזה יפת־תאר למלכה. אחר־כך מצאו יפת־תאר מפלגת ביפיה מאד מאד, וקבלו אותה למלך, והבינו הינו אלו החברים הנ"ל הבינו, שהיא בודאי הבת־מלכה הנ"ל, ובקשו גם־כן להתראות עמה, והלכו וקבלו רשות, ונכנסו אל המלכה, והפירו כי היא הבת־מלכה, וגדל השמחה שהיה שם בודאי אין לשער. ושאלו אותה: איך באת לכאן. וספרה להם, שמעת שבא הרוח־סערה וחסף את התינוק היקר מן העריסה, כנ"ל, אז יצאה בשעת הבהלה אחר התינוק ולא מצאה אותו, ודחק אותה החלב ומזה נעשה ים של חלב, ואחר־כך מצאו אותה בני מדינה זו וקבלו אותה למלך עליהם, והיה שם שמחה גדולה, גם בכו מאד על התינוק היקר הנ"ל, שנאבד מהם, ועל אביה ואמה, שאינה יודעת מהם. והנה נמצא שבא בעלה של המלכה הזאת הינו הבת־מלכה, שנעשית כאן מלכה, כי הגבור הוא בעלה כנ"ל, ועתה יש להמדינה מלך, ובקשה הבת־מלכה שהיא מלכה במדינה זו, את הבעל־תפלה, שילך במדינתה ויטהר אותה מהזהמא הגדולה שלה, כי מאחר שאצלם היה עקר התכלית עגן היפת־תאר כנ"ל, בודאי היו מזהמים מאד מאד בתאווה זו, על־כן בקשה מהבעל־תפלה שילך ויטהר אותם קצת לעת־עתה, שלא יתגשמו לעת־עתה בזהמא הזאת כל־כך, כי מלבד התגברות התאווה, היה אצלם כמו אמונה שזהו התכלית כי כל הפתות הנ"ל, שפחרו להם כל אחד ואחד איזה מדה רעה לתכלית כנ"ל, היה אצל כל אחד ואחד כמו אמונה גמורה אותה

המדה רעה, ועל־כֵּן בּוֹדאי הָיוּ מְשַׁקְעִים מְאֹד בָּזָה, עַל־כֵּן בִּקְשָׁה
מִמֶּנּוּ שִׁילֵךְ וַיִּטְהַר אוֹתָם קִצַּת לְעַת־עֲתָה.

אֲחֵר־כֶּךְ הִלְכוּ בָלָם לְבַקֵּשׁ הַשָּׂאֵר, דִּהְיִינוּ הַמֶּלֶךְ וְכוּ', וְהִלְכוּ וּבָאוּ
לְמַדְיָנָה אַחַת, וְשָׂאֲלוּ גַם־כֵּן: מִי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּכֶם. הַשִּׁיבוּ
שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם הוּא בֶן שָׁנָה, כִּי הֵם מִן הַפֶּת שֶׁבְּחָרוּ לָהֶם, שְׁמִי
שֵׁישׁ לוֹ שִׁפְעַ מְזוֹנוֹת, וְאֵינוֹ נִזּוֹן מִמְּזוֹן שֶׁל שָׂאֵר בְּנֵי־אָדָם, הוּא רָאוּי
לְהִיּוֹת מֶלֶךְ, וְקִבְלוּ לְפִי שְׁעָה עֲשִׂיר אֶחָד לְמֶלֶךְ. אֲחֵר־כֶּךְ מִצָּאוּ אָדָם
שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בָּיִם שֶׁל חֶלֶב, וְהוֹטֵב בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד, כִּי זֶה הָאָדָם הוּא
נִזּוֹן כָּל יָמָיו מִחֶלֶב, וְאֵינוֹ נִזּוֹן מִמְּזוֹנוֹת שֶׁל שָׂאֵר הָעוֹלָם, עַל־כֵּן
קִבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ, וְעַל־כֵּן נִקְרָא בֶן שָׁנָה, מִחֲמַת שֶׁנִּזּוֹן מִחֶלֶב כְּמוֹ
בֶן שָׁנָה. וְהִבִּינוּ, שֶׁזֶה הוּא הַתִּינוּק הַנִּ"ל, וּבִקְשׁוּ לְהַתְרָאוֹת פָּנִים
עִמוֹ, וְהִלְכוּ וְשָׂאֲלוּ וְקִבְלוּ רִשׁוֹת, וְנִכְנְסוּ אֶצְלוֹ וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה,
כִּי גַם הוּא הִינּוּ הַתִּינוּק שֶׁנַּעֲשָׂה מֶלֶךְ, הִכִּיר אוֹתָם, אֶף־עַל־פִּי שֶׁהָיָה
תִּינוּק קָטָן כְּשֶׁנַּעֲלֵם מֵאֲתָם, אֶף־עַל־פִּי־כֵן, מֵאַחַר שֶׁהוּא חָכֵם גָּמוֹר
מֵעַת הוֹלְדוֹ, כִּי נוֹלַד עִם חֲכָמָה גָּמוּרָה כְּנ"ל, עַל־כֵּן הִכִּיר אוֹתָם,
וְהֵם הִכִּירוּ אוֹתוֹ בּוֹדַאי, וּבּוֹדַאי הָיָה שֵׁם שֶׁמִּחָה נּוֹרָאָה מְאֹד, וְגַם
בָּכוּ עַדִּין עַל שְׂאִינָם יוֹדְעִים מִהַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה, וְשָׂאֲלוּ אוֹתוֹ: אֵיךְ
בָּאתָ לָכָאן, וּסְפַר לָהֶם, שֶׁבָּעַת שֶׁחֲטָף אוֹתוֹ הַרוּח־סְעָרָה, נִשְׂאָו
לְמָקוֹם שֶׁנִּשְׂאָו, וְהָיָה שֵׁם בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וְהָיָה מְחִיָּה עֲצֻמוֹ בְּמָה
שֶׁאֶפְשָׁר, בְּמָה שֶׁמִּצָּא שֵׁם, עַד שֶׁבָּא אֵל יָם שֶׁל חֶלֶב, וְהִבִּין שֶׁזֶה
הֵיךְ נַעֲשָׂה בּוֹדַאי מִחֶלֶב שֶׁל אָמוֹ, כִּי בּוֹדַאי דָּחַק אוֹתָהּ הַחֶלֶב,
וּמָזָה נַעֲשָׂה זֶה הֵיךְ, וַיִּשֵׁב שֵׁם בְּאוֹתוֹ הֵיךְ שֶׁל חֶלֶב, וְהָיָה נִזּוֹן מִן
הַחֶלֶב, עַד שֶׁבָּאוּ בְּנֵי־הַמְּדִינָה זֶה, וְקִבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ.

אחר־כֵּן הִלְכוּ יוֹתֵר, וּבָאוּ לְמַדִּינָה אַחַת, וְשָׂאוּ: מִי הַמֶּלֶךְ שְׁלָכֶם. הִשִּׁיבוּ שֶׁהֵם בָּחֲרוּ לָהֶם שְׂרָצִיחָה הוּא הַתְּכֵלִית, וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ רוֹצֵחַ אֶחָד. אַחֲר־כֵּן מָצְאוּ אִשָּׁה אַחַת, שֶׁהִיְתָה יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹךְ יָם שֶׁל דָּם, וְקָבְלוּ אוֹתָהּ לְמֶלֶךְ, מִחֲמַת שָׂרְאוּ שֶׁהִיא בּוֹדֵאֵי רוֹצֵחַ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, מֵאַחַר שִׁיוֹשְׁבַת בְּתוֹךְ יָם שֶׁל דָּם, וּבִקְשׂוּ גַם־כֵּן לְהִתְרַאוֹת פָּנִים עִמָּהּ, וְהִלְכוּ וְקָבְלוּ רִשׁוֹת, וּנְכַנְסוּ אֵלֶיהָ, וְהִיא הִיְתָה הַמְּלָכָה הַנַּ"ל, שֶׁהִיְתָה בּוֹכָה תָּמִיד, וּמֵהִדְמָעוֹת שֶׁלָּהּ נַעֲשֶׂה הַיָּם שֶׁל דָּם כַּנַּ"ל, וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה, וְהָיָה שִׁמְחָה גְדוֹלָה מְאֹד בּוֹדֵאֵי, וְעַדִּין הָיוּ בּוֹכִים, עַל שְׂאִינָם יוֹדְעִים מִן הַמֶּלֶךְ עַדִּין.

וְהִלְכוּ יוֹתֵר וּבָאוּ לְמַדִּינָה אַחַת, וְשָׂאוּ: מִי הַמֶּלֶךְ שְׁלָכֶם. הִשִּׁיבוּ שֶׁהֵם בָּחֲרוּ לָהֶם לְמֶלֶךְ אִישׁ מְכַבֵּד אֶחָד, כִּי אֶצְלָם עָקֵר הַתְּכֵלִית הוּא כְּבוֹד. אַחֲר־כֵּן מָצְאוּ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּשָׂדֵה זֶקֶן אֶחָד וּכְתֹר עַל רֵאשׁוֹ, וְהוּטֵב בְּעֵינֵיהֶם, כִּי הוּא מְכַבֵּד גְּדוֹל, מֵאַחַר שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בְּשָׂדֵה מְכַתֵּר בְּכַתֵּר, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וְהִכִּינוּ כִּי בּוֹדֵאֵי זֶה הוּא הַמֶּלֶךְ הַיְנוּ הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם הַנַּ"ל, וּבִקְשׂוּ גַם־כֵּן אִם אֶפְשָׁר לְהִתְרַאוֹת עִמּוֹ, וְהִלְכוּ וְקָבְלוּ רִשׁוֹת (קִבְלַת רִשׁוֹת הוּא מֵה שְׂקוֹרִין "מַעֲלָדִיוּיִן"), וּנְכַנְסוּ אֶצְלוֹ, וְהִכִּירוּ כִּי הוּא הוּא הַמֶּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ, וְגָדַל הַשִּׁמְחָה שֶׁהָיָה שָׁם בּוֹדֵאֵי אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר בְּמַח. וְאֵלוּ הָאֱלֻקוֹת הַשּׁוֹטִים הַנַּ"ל הַיְנוּ הַעֲשִׂירִים גְּדוֹלֵי הַמַּדִּינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שֶׁהָיוּ בְּמַדִּינַתְּם אֱלֻקוֹת, הִלְכוּ עִמָּהֶם וְלֹא יָדְעוּ כָּלֵל מַחִיוֹתָם מֵהוּ הַשִּׁמְחָת הַלָּלוּ.

וְהִנֵּה עִתָּה חֲזָרוּ וּנְתַקְבְּצוּ כָּל הַקְּבוּצָה הַקְּדוּשׁ יַחַד, וְשָׁלְחוּ אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַמַּדִּינוֹת הַנַּ"ל הַיְנוּ הַמַּדִּינוֹת שֶׁל הַבְּתוֹת הַנַּ"ל, שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם מַדּוֹת רָעוֹת הַנַּ"ל לְתְּכֵלִית, לְתַקֵּן אוֹתָם וְלַטְהַר

אותם להשיבם משטותם, כל מדינה ומדינה משטות וטעות שלה, כי כלם תעו ונבוכו בנ"ל, ועתה הנה בודאי פח ביד הבעל-תפלה לילך אליהם ולהשיבם, כי קבל פח ורשות מן המלכים של כל המדינות הנ"ל, כי כאן היו כל המלכים שלהם בנ"ל כי הקבוצן הקדוש הזה של המלך, שחזרו עתה ונתקבצו, כלם היו מלכים על כל המדינות של הכתות הנ"ל בנ"ל.

והלך הבעל-תפלה בכחם לטהרם ולהחזירם בתשובה, ודבר הגבור עם המלך אודות בני-המדינה שנפלו אל העבודה-זרה של ממון בנ"ל, ואמר הגבור להמלך: איך ששמעתי מפיכם, שעל-ידי הדרך שיש לי אל החרב הנ"ל, על-ידי זה יכולים להוציא את מי שנשקע בעבודה-זרה של תאות ממון. השיב לו המלך: בן הדבר, והודיע המלך להגבור: היות שבדרך שהוא עולה אל החרב הנ"ל, יש דרך מן הצד, ובאים באותו הדרך אל הר של אש, ועל ההר רבוץ אריה, והאריה כשהוא צריך לאכל, הוא הולך ונופל על העדרים ולוקח לו צאן ובהמות ואוכלם, והרועים יודעים מזה ושומרים מאד את הצאן מפניו, אבל האריה אינו משגיח כלל על זה, רק כשהוא רוצה לאכל הוא נופל על העדרים, והרועים הם מכים ומרעישים עליו, אבל האריה אינו שומע זאת כלל, רק הוא לוקח לעצמו צאן ובהמות והומה ואוכלם, ואותו ההר של אש הנ"ל אינו נראה כלל. ועוד מן הצד יש עוד דרך אחר, ובאים באותו הדרך אל מקום הנקרא קעד, הינו בית-הבשול, ושם באותו הקעד יש כל מיני מאכלים, ובאותו הקעד אין שום אש כלל, רק המאכלים מתבשלים על-ידי ההר של אש הנ"ל, וההר של אש הוא רחוק משם הרבה,

רק שהולכים שבילים וצנורות מן ההר של אש אל הקעף הנ"ל, ועל־ידי זה מתבשלים שם כל המאכלים הנ"ל. וגם הקעף הוא אינה נראה כלל, רק שיש סימן, שעומדים שם צפרים על אותה הקעף, ועל־ידי זה יודעים ששם הוא הקעף, ואלו הצפרים הם מרחפים בכנפיהם, ועל־ידי זה הם מבעירים האש ומכבים האש, הינו על־ידי הרחיפה של הצפרים הם מבעירים ומלהיבים האש, וגם על־ידי זה בעצמו הם מכבים האש, שלא יתלהב יותר מדי, והם מלהיבים האש כפי המאכלים, שלצורך מאכל פלוני צריכים להלהיב האש כך, ולצורך מאכל אחר צריכין להלהיב האש כך, הכל כפי המאכל, כן הם מלהיבים את האש כל זה הוא דברי המלך אל הגבור.

בבן תוליד אותם הינו את אלו האנשים הנ"ל שנפלו בעבודה זרה של ממון, שהם האלקות של המדינה של עשירות הנ"ל, שהלכו עמהם כנ"ל, תחלה נגד הרוח, כדי שייגע אליהם ריח המאכלים הנ"ל. אחר־כך, בשתתן להם מן המאכלים הנ"ל, בודאי ישליכו תאוה זו של ממון. וכן עשה הגבור, ולקח את האנשים הנ"ל, דהינו גדולי המדינה של עשירות, שהם אלקות במדינתם כנ"ל, כי אלו האלקות היו בכאן, פי פאו עם הממנה על האוצרות לכאן ככל המבאר למעלה, וכשיצאו ממדינתם עם הממנה כנ"ל, נתנו להם בני־המדינה בח והרשאה, שכל מה שיעשו אלו השלוחים יהיה עשוי, וכל בני־המדינה מכרחים להתרצות לכל מה שיעשו אלו השלוחים שהם גדולי המדינה אלקות שלהם, ולא יוכלו לשנות, ולקח הגבור את אלו האנשים, שהם נקראים אלקות במדינתם, מחמת

עשרם כנ"ל, והוליד אותם בדרך הנ"ל, והביא אותם עד הקעד של המאכלים הנ"ל. ובתחלה הוליד אותם כנגד הרוח, והגיע להם הריח של המאכלים, והתחילו לבקשו מאד שיתן להם מהמאכלים הטובים הללו. אחר-כך הוליד אותם מכנגד הרוח, והתחילו לצעק שיש סרחה גדולה. חזר והביא אותם כנגד הרוח, ושוב הגיע להם הריח הטוב של המאכלים, וחזרו ובקשו אותו שיתן להם מן המאכלים. חזר והוליד אותם מכנגד הרוח, וחזרו וצעקו שיש סרחה גדולה מאד. ענה ואמר להם הגבור להאנשים הנ"ל: הלא אתם רואים שאין כאן שום דבר שיסרית. בהכרח צריכים לומר בודאי שאתם בעצמכם מסריחים, כי בכאן אין שום דבר שיסרית.

אחר-כך נתן להם מן המאכלים הנ"ל, ותכף כשאכלו מאלו המאכלים, התחילו תכף להשליך ולזרק מהם את כספם וזהבם, וכל אחד חפר לעצמו חפירה וקבר, וקבר את עצמו בתוך החפירה מחמת גדל הבושה שנתבישו עלידי שהרגישו גדל הפרחון של הממון שהוא מסריח כמו צואה ממש, מחמת שפועמו מן המאכלים הנ"ל, וקרעו את פניהם וקברו את עצמן, ולא היו יכולים להרים פניהם כלל, ונתביש אחד מחברו, כי שם, באותו המקום, הממון הוא הבושה הגדולה מכל הבושות, ומי שרוצה לדבר דברי בזוי לחברו, הוא אומר לו שיש לו ממון, כי ממון הוא בושה גדולה מאד שם, וכל מי שיש לו ממון יותר מתביש יותר, על-כן קברו את עצמן מגדל הבושה, וכל אחד לא היה יכול להרים פניו אפלו בפני חברו, מכל-שפן בפני הגבור הנ"ל, וכל מי שהיה מוצא אצלו עוד איזה דינר או גדול, היה מבער אותו מיד ומשליכו ממנו למרחוק

בַּחֲפוּזֵן גָּדוֹל. אַחֲר־כֵּן בָּא אֲלֵיהֶם הַגָּבוֹר, וְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הַחֲפִירוֹת וְהַקְּבָרִים הַנִּלְ, וְאָמַר לָהֶם: בּוֹאוּ עִמִּי, כִּי עֵתָה אֵינְכֶם צְרִיכִים לְהַתְּיָרָא עוֹד מִן הַגָּבוֹר שֶׁהָיוּ כָּל בְּנֵי־הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת מַתְּיָרָאִים מִמֶּנּוּ כַּנִּלְ, כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא הַגָּבוֹר כַּנּוֹכַר לְעֵיל. וּבִקְשׁוּ מִן הַגָּבוֹר שְׂיִתֵּן לָהֶם מִן הַמַּאֲכָלִים הַלְלוּ כְּדִי לְהוֹלִיד לְמְדִינַתְם, כִּי הֵם בּוֹדְאֵי יְהִיוּ מִמַּאֲסִים מְאֹד בְּמִמּוֹן, אֲךָ רְצוּ שְׁגַם כָּל בְּנֵי־הַמְּדִינָה יֵצְאוּ מִתְּאוּהָ זֶה שֶׁל מִמּוֹן, וְנָתַן לָהֶם מֵאֵלוּ הַמַּאֲכָלִים, וְהוֹלִיכוּ אֶל הַמְּדִינָה שְׁלָהֶם, וְתִכַּף כְּשֶׁנָּתְנוּ לָהֶם מֵאֵלוּ הַמַּאֲכָלִים, הַתְּחִילוּ תִכַּף לְהַשְׁלִיד אֶת כֶּסֶף וְזָהָב כַּנִּלְ, וְטָמְנוּ עֲצָמָן בְּמַחֲלוֹת־עֶפֶר מִגְּדַל הַבוּשָׁה. וְהָעֲשִׂירִים הַגְּדוֹלִים וְהָאֱלֻקוֹת הַנִּלְ נִתְּבִישׁוּ בְּיוֹתֵר, וְגַם הַקְּטָנִים, שֶׁהָיוּ נִקְרָאִים אֶצְלָם חֵיוֹת רְעוֹת כַּנִּלְ נִתְּבִישׁוּ בְּעֲצָמָן גַּם־כֵּן עַל שֶׁהָיוּ עַד הֵנָּה קְטָנִים בְּעֵינֵי עֲצָמָן, מִחֲמַת שֶׁאִין לָהֶם מִמּוֹן, כִּי עֵתָה נִתְּגַלָּה שְׁאֲדַרְבָּא, הַמִּמּוֹן הוּא עֵקֶר הַבוּשָׁה, כִּי אֵלוּ הַמַּאֲכָלִים הַנִּלְ יֵשׁ לָהֶם סְגָלָה זֶה, שְׁמֵי שְׂאוּכַל מֵהֶם מִמַּאֲסִים בְּמִמּוֹן מְאֹד, כִּי מִרְגִּישׁ סְרַחוֹן הַמִּמּוֹן כִּמוֹ צוּאָה וְטוֹנֹף מִמָּשׁ, וְאִזִּי הַשְׁלִיכוּ אֵלָיו כֶּסֶף וְאֵלָיו זָהָב. וְאַחֲר־כֵּן שָׁלְחוּ לְשֵׁם אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנִּלְ, וְנָתַן לָהֶם תְּשׁוּבוֹת וְתַקּוּנִים וְטָהַר אוֹתָם. וְהַמֶּלֶךְ הַנִּלְ מָלַךְ בְּכַפָּה, וְכָל הָעוֹלָם שָׁבוּ אֶל הַשֵּׁם יִתְּבַרַךְ וְעָסְקוּ רַק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֲמֵן בֶּן יְהִי רְצוֹן.

בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

מְבַאָר בְּפָסוּק, שֵׁישׁ לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא תַנּוּר בְּמִקְוֹם זֶה, וְהָאֵשׁ הוּא שֵׁם בְּמִקְוֹם אַחֵר, רְחוֹק מִן הַתַּנּוּר. כִּמוֹ שְׁכַתּוֹב (ישעיה

ל"א): נאם ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים. ועין שם כל הקפיטל הנ"ל, שמדבר מענין כל המעשה הנ"ל:

הוי הידרים מצרים לעזרה על סוסים ישענו, ומצרים אדם ולא אל וסוסייהם בשר ולא רוח הינו בחינת המדינה שמכבו עליה, המדינה של עשירות, שהם יושיעו אותם, פי לפי טעותם סברו שהם בלם אלקות, וסוסייהם הם מלאכים, כמבאר לעיל בתוך המעשה עין שם; וזה שפים הפסוק: ומצרים אדם ולא אל וסוסייהם בשר וכו', והכו.

וה' יטה ידו וכשל עוזר ונפל עזר ויחרו בלם וכליון הינו בחינת היד הנ"ל, פי על היד ראו ששניהם יהיו נכלין, העוזר והעזור, כנזכר לעיל.

כאשר יהנה הארצה והכפיר על טרפו אשר יקרא עליו מלא רעים וכו': כצפריים עפות וכו' הינו בחינת הארצה הנ"ל והצפריים הנ"ל. עין היטב לעיל בתוך המעשה והכו: פי ביום שהוא ימאסון איש אלילי כספו ואלילי והכו וכו'.

ונפל אשור בחרב לא איש וכו' וגם לו מפני חרב וכו' וסלעו ממגור יעבור זה בחינת השלש כוחות של החרב הנ"ל. ונפל וגם זה בחינת שני הכחות הנ"ל. וסלעו ממגור יעבר זה בחינת חלי הדאר הנ"ל, שחולף ועובר חזקו וכחו ממנו, פי סלעו פרושו תזקו (ח). וזה בחינת כח השלישי של החרב הנ"ל, עין היטב והכו. אחר כל זה סים הפסוק: נאם ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים הינו התנור והאש הנ"ל, כנזכר לעיל.

ראה והבט והכו, פי בהקפיטל הזה מבאר כל המעשה הנ"ל. (כל זה דברי רבנו זכרוננו לברכה). וכך אמר רבנו זכרוננו לברכה בפרוש, שכל המעשה בלה מראש ועד סוף היא רמוזה בלה בתוך

הקפיטל הנ"ל (הינו ישעיה ל"א), ואמר שכל הדברים של המעשה הנ"ל, כלם יכולים למצא במקראות וכיוצא. [כגון: וטמאתם את צפוי פסילי כספך ואת אפדת מסכת זהבך תזרם כמו דוה, צא תאמר לו (ישעיה ל'). וכמו שכתוב (ישעיה ב'): ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו וכו' לחפר פרות וכו' לבוא בנקרות הצרים וכו' הינו שישליכו תאות ממון, שהיא עבודה זרה ממש, ויטמינו עצמן בחפירות וכו', במבאר במעשה הנ"ל. כי הממון הוא מסריח כמו צואה ממש. כמו שכתוב: תזרם כמו דוה צא תאמר לו. וכן כיוצא בזה יכולים למצא כל דברי המעשה הנ"ל במקראות וכיוצא:]

אבל עקר המעשה בלה נאמרה על קפיטל הנ"ל, כי שם היא מבארת ומרמזת בלה, אבל אין אתנו יודע עד מה, כי אם מה שגלה לנו בפרוש (הינו כל המבאר לעיל), אבל שאר עניני המעשה לא זכינו להשיג איך היא מרמזת בקפיטל הנ"ל, אבל אמר בפרוש שכל המעשה בלה מרמזת שם:

סדר המלך עם אנשיו הנ"ל הוא כך: הפעל-תפלה עם הגבור; הממנה על האוצרות והחכם; המליץ והאוהב נאמן; הבת-מלכה עם בנה; המלך והמלכה. כך הוא הסדור שלהם, והם בחינת עולם-התקון, והם עשרה דברים, ולא נחשבו בסדר, הינו שלא נחשבו (אלו העשרה הנ"ל) כפי הסדר המבאר בספרי קבלה, אבל יש דברים כגו. גם מבאר בספרים (ט), שכשהשפעת מדה אחת עוברת דרך מדה אחרת, שכשמתעכבת שם זאת ההשפעה, אזי נקראת על שם אותה

המדה, הינו שהמדה ששם מתעכבת ההשפעה של מדה אחרת שעוברת דרך שם, היא נקראת על שם אותה המדה שבא ממנה ההשפעה, ובשביל זה נשתנה כאן הסדר, וגם יש עוד כמה ענינים בזה המבארים להבקיאים היטב בספרים. כל זה אמר רבנו זכרוננו לברכה בפרוש.

גם הבנתי מדבריו שמרמוז בזאת המעשה מיתת המלכים ותקונם. ובין בבחינת החרבן ובין בבחינת התקון לא נאמרו בסדר העשר בבחינת הנ"ל מחמת הטעמים וענינים הנ"ל.

ועדין הדברים סתומים וחתומים, כי סוד המעשה לא גלה כלל, רק האיר עיינינו בפסוקים וענינים הנ"ל, כדי שגדע שיש בהמעשה סודות נסתרים גדולים ונוראים מאד, ואין אתנו יודע עד מה. אשרי מי שיוזב להבין קצת סודות המעשיות הללו המבארים בזה הספר, כי כלם הם חדושים גפלאים ונוראים מאד מאד, עמק עמק מי ימצאנו. מה נאמר מה נדבר! מי שמע בזאת! מי ראה באלה!

מעשה יג

מהשבעה בעטלירס (א)

אספר לכם איך היו שמחים:

מעשה. פעם אחת היה מלך, והיה לו בן יחיד, ורצה המלך למסור המלוכה לבנו בחייו, ועשה משתה גדול (שקורין "באל"), ובודאי בכל פעם שהמלך עושה באל הוא שמחה גדולה מאד, בפרט עתה, שמסר המלוכה לבנו בחייו, בודאי היה שמחה גדולה מאד. והיו שם כל השריי-מלוכה וכל הדכסים והשרים, והיו שמחים מאד על המשתה. וגם המדינה היו נהנים מזה שמוסר המלוכה לבנו בחייו, כי הוא כבוד גדול למלך, והיה שם שמחה גדולה מאד, והיה שם כל מיני שמחה, קאפעלייש וקאמעדייש (ב) וכיוצא מזה כל מיני שמחה, הכל היה שם על המשתה.

ובשנעשו שמחים מאד, עמד המלך ואמר לבנו: היות שאני חוזה בפוכבים, ואני רואה שאתה עתיד לירד מן המלוכה, בכן תראה שלא יהיה לך עצבות כשתרד מן המלוכה, רק תהיה בשמחה, וכשתהיה בשמחה גם אני אהיה בשמחה. גם כשיהיה לך עצבות, אף-על-פי-כן אני אהיה בשמחה על שאין אתה מלך, כי אינך ראוי למלוכה, מאחר שאינך יכול להחזיק עצמך בשמחה כשאתה

(א) שבעה קבצים. (ב) מקהלות ומשחקים.

ספורי מהשבעה בעטלירס מעשיות קפה

יורד מן המלוכה, אבל בשתהיה בשמחה, אזי אהיה בשמחה יתרה מאד.

וקבל הבן-מלך את המלוכה ביד רמה, ועשה לו שרי מלוכה ודפסים ושרים וחיל. וזה הבן-מלך היה חכם והיה אוהב חכמה מאד, והיו אצלו חכמים גדולים, וכל מי שהיה בא אצלו עם איזה דבר חכמה, היה אצלו בחשיבות גדול מאד, והיה נותן להם כבוד ועשירות בשביל החכמה, לכל אחד כפי רצונו: מי שהיה רוצה ממון היה נותן לו ממון ומי שהיה רוצה כבוד היה נותן לו כבוד, הכל בשביל החכמה. ומחמת שהיה חשוב אצלו החכמה כל-כך, היו כלם לוקחין עצמן אל החכמה, ועסקו כל המדינה בחכמות, כי זה היה רוצה ממון, כדי שיקבל ממון על-ידי זה, וזה היה רוצה בחשיבות וכבוד. ומחמת שכלם עסקו רק בחכמות, על-כן שכחו שם באותה המדינה טכסיסי מלחמה, כי היו כלם עוסקין בחכמות, עד שהיו כל בני-המדינה חכמים גדולים, עד שהקטן שבאותה המדינה היה במדינה אחרת חכם גדול מכלם. והחכמים שבאותה המדינה היו חכמים מפלגים גדולים מאד, ומחמת החכמות נתפקרו החכמים של אותה המדינה, ומשכו גם את הבן-מלך הנ"ל לדעתם ונתפקרו גם-כן. ושאר בני-המדינה לא נתפקרו, מחמת שהיה עמקות ודקות גדול באותה החכמה של החכמים הנ"ל, על-כן לא יכלו שאר בני-המדינה לכנס באותה החכמה ולא הזיק להם, אבל החכמים והבן-מלך נתפקרו כנ"ל. והבן-מלך, מחמת שהיה בו טוב, כי נולד עם טוב והיו לו מדות טובות וישרות, היה נזכר לפעמים היכן הוא בעולם, ומה הוא עושה וכו', והיה גונח ומתאנח על זה, על שנפל

למבוכות כאלו ונתעה כל־כף, והיה מתאנח מאד, אבל תכף פשהיה מתחיל להשתמש עם השכל חזר ונתחזק אצלו החכמות של האפיקורסות הנ"ל. וכן היה כמה פעמים, שהיה גזפר כנ"ל והיה גונח ומתאנח, ותכף כשהתחיל להשתמש עם השכל חזר ונתחזק אצלו האפיקורסות כנ"ל.

ויהי היום, והיה בריחה באיזה מדינה וברחו כלם, ובדרך בריחתם עברו דרך איזה יער, ואבדו שם זכר ונקבה, אחד אבד זכר ואחד אבד נקבה. ועדין היו בנים קטנים, בני ארבע וחמש שנים, ולא היה להם מה לאכל, וצעקו ובכו, כי לא היה להם מה לאכל. בתוך כך בא אצלם בעטליר (ג) אחד עם השקים שלו (שקורין "טארבעס"), שנושא בהם לחם, והתחילו אלו הבנים להתקרב אליו ולהיות ברוכים אחריו, ונתן להם לחם לאכל ואכלו. ושאל אותם: מהיכן באתם לכאן? השיבו לו: אין אנו יודעים, כי היו בנים קטנים כנ"ל. והתחיל לילך מהם ובקשו ממנו שיקח אותם עמו, ואמר להם: את זה איני רוצה שתלכו עמו. בתוך כך הסתכלו והנה הוא עור, והיה אצלם פלא, מאחר שהוא עור, איך יודע לילך. ובאמת הוא חדוש מה שהיה קשה להם זאת, כי עדין היו בנים קטנים, רק שהיו בנים חכמים והיה פלא אצלם כנ"ל. וברכם, זה הבעטליר העור, שיהיו כמותו, שיהיו זקנים כמותו, והשאיר להם עוד לחם לאכל והלך לו. והבינו אלו הבנים כי השם יתברך השגיח עליהם והזמין להם בעטליר עור בכאן לתן להם אכל. אחר־כך פלה אצלם הלחם, ושוב התחילו לצעק עבור אכל. אחר־כך נעשה לילה ולנו

ספורי מהשבעה בעטלירט מעשיות קפז

שם. בפקר גַּם־כֵּן לֹא הָיָה לָהֶם לֶאֱכֹל, וְהָיוּ צוֹעְקִים וּבוֹכִים, וְחֹזֵר
וּבֹא בְּעֵטְלִיר שְׁהָיָה חֲרָשׁ, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו, וְהִרְאָה לָהֶם בְּיָדָיו
וְאָמַר לָהֶם שְׁאִינוּ שׁוֹמְעִים, וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֵּן לֶחֶם לֶאֱכֹל וְהִלְךְ מֵהֶם,
וְרָצוּ גַם־כֵּן שְׁיִקְחֵם עִמּוֹ וְלֹא רָצָה, וּבִרְכָם גַּם־כֵּן שְׁיִהְיוּ כְּמֹתוֹ,
וְהִשְׁאִיר גַּם־כֵּן לָהֶם לֶחֶם וְהִלְךְ לוֹ. וְחֹזֵר וְכָלָה הַלֶּחֶם אֲצֻלָּם, וְחֹזְרוּ
וְצָעְקוּ כַּגִּזְלִים, וְחֹזֵר וּבֹא אֲצֻלָּם בְּעֵטְלִיר שְׁהָיָה כְּבַד־פָּה, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר
עִמּוֹ, וְהָיָה מְגַמְגֵּם בְּלִשׁוֹנוֹ וְלֹא יָדְעוּ מַה הוּא אוֹמֵר, וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ
מַה הֵם מְדַבְּרִים, אֲדָּהֵם לֹא יָדְעוּ מַה הוּא אוֹמֵר, כִּי הָיָה מְגַמְגֵּם
בְּלִשׁוֹנוֹ כַּגִּזְלִים, וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֵּן לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְהִלְךְ לוֹ גַּם־כֵּן כַּגִּזְלִים,
וּבִרְכָם גַּם־כֵּן שְׁיִהְיוּ כְּמֹתוֹ וְהִלְךְ לוֹ, הַכֹּל כַּנּוֹזֵר לְעֵיל. וְחֹזֵר וּבֹא
בְּעֵטְלִיר שְׁהָיָה צוֹאֵרוֹ עֵקֶם וְהָיָה גַם־כֵּן כַּגִּזְלִים, וְחֹזֵר וּבֹא בְּעֵטְלִיר בְּעַל
חַטּוֹטְרוֹת (שְׁקוֹרִין "הוֹיִקוֹר"), וְחֹזֵר וּבֹא בְּעֵטְלִיר בְּלֹא יָדַים, וְחֹזֵר וּבֹא
בְּעֵטְלִיר בְּלֹא רַגְלַיִם, וְכָל אֶחָד נָתַן לָהֶם לֶחֶם וּבִרְכָם שְׁיִהְיוּ כְּמֹתוֹ,
הַכֹּל כַּנּוֹזֵר לְעֵיל. אַחֲרֵיכֵן חֹזֵר וְכָלָה הַלֶּחֶם אֲצֻלָּם וְהִתְחִילוּ לִילֵךְ
לְיִשׁוּב, עַד שֶׁבָּאוּ לְאִיזָה דְרָךְ וְהִלְכוּ עַל אוֹתוֹ הַדְרָךְ, עַד שֶׁבָּאוּ
לְאִיזָה כְּפָר, וְנִכְנְסוּ אֵלָיו הַבָּנִים בְּאִיזָה בַּיִת, וְהָיוּ מְרַחֲמִים עֲלֵיהֶם
וְנָתְנוּ לָהֶם לֶחֶם, וְחֹזְרוּ וְנִכְנְסוּ בְּאִיזָה בַּיִת, וְנָתְנוּ לָהֶם גַּם־כֵּן, וְהָיוּ
מְחֹזְרִים עַל הַפֶּתַחִים וְרָאוּ שְׁזָה טוֹב לְפָנֵיהֶם, וְעָשׂוּ בִּינֵיהֶם שְׁיִהְיוּ
תָּמִיד בְּיַחַד, וְעָשׂוּ לָהֶם שְׂקִים (שְׁקוֹרִין "טָאֲרָבִים") גְּדוֹלוֹת, וְהָיוּ
מְחֹזְרִים עַל הַפֶּתַחִים וְהִלְכוּ עַל כָּל הַשְּׂמֵחוֹת, עַל סְעוּדַת בְּרִית־מִלָּה
וְעַל חֲתָנוּת, וְהִלְכוּ לָהֶם לְמָקוֹם אַחֵר, וְהִלְכוּ לְעִירוֹת וְהָיוּ מְחֹזְרִים
עַל הַפֶּתַחִים, וְהִלְכוּ עַל הַיְרִידִים וַיִּשְׁבוּ בֵּין הַבְּעֵטְלִירִשׁ (ר) כְּדָרָךְ

שְׁיוֹשְׁבֵים שָׁם עַל "הַפְּרִיזָבִים" (ה) עִם הַטְּעָלִיר (ו), עַד שֶׁהָיוּ אֵלּוּ הַבָּנִים מְפָרְסָמִים אֶצֶל כָּל הַבְּעֻטְלִירֵשׁ, כִּי כָּלֵם הַכִּירוּ אוֹתָם וַיִּדְעוּ מֵהֶם שֶׁאֵלּוּ הֵם הַבָּנִים שֶׁנֶּאֱבָרוּ בַּיַּעַר בְּנֹזֶפֶר לְעִיל.

פַּעַם אַחַד הָיָה יָרִיד גָּדוֹל בְּאִיזָה עִיר גְּדוֹלָה, וְהָלְכוּ לְשֵׁם הַבְּעֻטְלִירֵשׁ, וְאֵלּוּ הַבָּנִים הָלְכוּ גַם־בֶּן לְשֵׁם, וּבָא עַל דַּעַת הַבְּעֻטְלִירֵשׁ שֶׁיִּשְׁדָּכוּ אֶת אֵלּוּ שְׁנֵי הַבָּנִים, שֶׁיִּשְׁאוּ זֶה אֶת זֶה, וְתַכְּף שְׁדָּבְרוּ זֹאת קֶצֶת בְּעֻטְלִירֵשׁ, הוֹטֵב הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי כָּלֵם וְגִמְרוּ הַשְּׂדוּדָה, אֲבָל אִיךְ עוֹשִׂין לָהֶם חֲתָנָה. וְנִתְיַעֲצוּ, בְּאִשֶּׁר שְׁבִיוֹם פְּלוֹנִי יִהְיֶה סְעוּדָה שֶׁל יוֹם־הַלְדָּת הַמֶּלֶךְ (שְׁקוֹרִין "מִיּוֹנִיִּים"), וַיֵּלְכוּ לְשֵׁם כָּל הַבְּעֻטְלִירֵשׁ, וּמִמָּה שֶׁיִּבְקָשׁוּ לְעַצְמָן שֵׁם בְּשָׂר וְלֶחֶם, מִזֶּה יַעֲשׂוּ חֲתָנָה, וְכֵן הָיָה, וְהָלְכוּ לְשֵׁם עַל הַמִּיּוֹנִיִּים כָּל הַבְּעֻטְלִירֵשׁ וּבְקָשׁוּ לָהֶם לֶחֶם וּבְשָׂר וְגַם קִבְצוּ מֵה שֶׁנִּשְׁתִּיר מִן הַפְּעֻדָה בְּשָׂר וְלֶחֶם (שְׁקוֹרִין "קוֹלִימֵשׁ"), וְהָלְכוּ וְחָפְרוּ בּוֹר גָּדוֹל, שֶׁיִּהְיֶה מִחֻזֵּק מְאֹד אֲנָשִׁים, וְכִסּוּ אוֹתוֹ עִם קָנִים וְעֶפֶר וְזָבָל, וְנִכְנְסוּ לְשֵׁם כָּלֵם, וַעֲשׂוּ שֵׁם חֲתָנָה לְאֵלּוּ הַבָּנִים הַגִּזְלֵלִים, וְהַכְּנִיסוּ אוֹתָם לַחֲפָה, וְהָיוּ שְׂמֵחִים שֵׁם מְאֹד מְאֹד, וְגַם הִחְתִּין וְהַכְּלָה הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד, וְהִתְחִילוּ לִזְכֹּר הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהִיוֹתָם בַּיַּעַר, וְהָיוּ בּוֹכִים וְהָיוּ מִתְנַעֲנְעִים מְאֹד, אִיךְ לֹקְחִין לְכָאן אֶת הַבְּעֻטְלִיר הָרֵאשׁוֹן הָעוֹר, שֶׁהֵבִיא לָנוּ לֶחֶם בַּיַּעַר, וְתַכְּף וּמִיד, בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ מִתְנַעֲנְעִים מְאֹד אַחֲרֵי הַבְּעֻטְלִיר הָעוֹר, עָנָה וְאָמַר: הַגִּנִּי, הִנֵּה בָאתִי אֶצְלָכֶם עַל הַחֲתָנָה, וְאֲנִי נוֹתֵן לָכֶם מִתְּנָה לְדָרְשָׁה, (שְׁקוֹרִין "דָּרְשָׁה־גִישָׁאֲנֵק"), שֶׁתְּהִיוּ זְקִנִּים כְּמוֹנִי, כִּי בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה, וְעַכְשָׁיו אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמִתְּנָה גְמוּרָה לְדָרְשָׁה, שֶׁתְּחִיו

ספורי מהשבעה בעטלירט מעשיות קפט

חיים ארפים כמוני. ואתם סוברים שאני עור, אין אני עור כלל, רק שכל זמן גדמה בעור, כי אין לו שום הסתכלות כלל על העולם, מאחר שכל זמן העולם אינו עולה אצלו בהרף-עין, על-כן אין שיד אצלו הסתכלות וראיה בזה העולם כלל, ואני זקן מאד, ועדין אני יניק לגמרי (הינו "יונג"), ולא התחלתי עדין לחיות כלל, ואף-על-פי-כן אני זקן מאד, ולא אני בעצמי אומר זאת, רק שיש לי הסכמה על זה מהנשר הגדול, ואספר לכם מעשה, כל זה הוא דברי העור הנ"ל.

כי פעם אחת הלכו אנשים בספינות הרבה על הים, ובא רוח-סערה ושבר את הספינות והאנשים נצלו ובאו אל מגדל אחד, ועלו אל המגדל, ומצאו שם כל המאכלים ומשקאות ומלבושים וכל מה שצריכים, והיה שם כל טוב וכל התענוגים שבעולם. ענו ואמרו, שכל אחד יספר מעשה ישנה, מה שהוא זוכר מזכרון הראשון, הינו מה שהוא זוכר מעת שהתחיל אצלו הזכרון. והיו שם זקנים ונגעים, והיו מכבדים את הזקן הגדול שביניהם שיספר בתחלה. ענה ואמר: מה אספר לכם. אני זוכר גם בשחתכו את התפוח מן הענף. ולא ידע שום אחד מה הוא אומר, אך היו שם חכמים ואמרו: בודאי זאת היא מעשה ישנה מאד. וכברו את השני שיספר. ענה השני, שלא היה זקן כמו הראשון: זאת היא מעשה ישנה?! בלשון תמה, זאת המעשה אני זוכר גם-כן, אבל אני זוכר גם כשהיה הבר דולק. ענו ואמרו שם: זאת היא מעשה ישנה ביותר מהראשונה, והיה פלא אצלם שנה השני, שהוא יניק מהראשון, וזוכר מעשה ישנה יותר מהראשון; וכברו את השלישי שיספר. ענה ואמר השלישי, שהיה

יניק יותר: אני זוכר גם כשהתחיל בנזן הפרי, דהינו כשהתחיל להתרקם הפרי. ענו ואמרו: זאת היא מעשה ישנה ביותר. ענה הרביעי, שהיה יניק עוד יותר: אני זוכר גם כשהוליכו הגרעין לנטע הפרי. ענה החמישי, שהיה יניק עוד יותר: אני זוכר גם החכמים, שהם היו חושבים וממציאים את הגרעין. ענה הששי וכו', שהוא זוכר גם את הטעם של הפרי קדם שנכנס הטעם בתוך הפרי. ענה השביעי וכו' ואמר שהוא זוכר גם הריח של הפרי קדם שנכנס בפרי. ענה השמיני ואמר, שהוא זוכר גם המראה של הפרי קדם שנמשכה על הפרי. ואני, הינו זה הבעטליר העור, שמספר כל זה, הייתי אז תינוק לגמרי, והייתי גם-כן שם, ועניתי ואמרתי להם: אני זוכר כל אלו המעשיות, ואני זוכר לאו כלום (און איך גידענק גאר נישט). ענו ואמרו: זאת היא מעשה ישנה מאד יותר מכלם. והיה חדוש גדול אצלם, שהתינוק זוכר יותר מכלם.

בתוך-כך בא נשר גדול ודפק על המגדל, ואמר להם: חדלו עוד מלהיות עניים; שובו אל האוצרות שלכם והיו משתמשים באוצרות שלכם. ואמר להם שיצאו מן המגדל בדרך זקנותם, שכל מי שזקן יותר, יצא תחלה. והוציא כלם מן המגדל, והוציא תחלה את התינוק הנ"ל, כי באמת הוא זקן יותר מכלם, וכן כל מי שהיה יניק יותר הוציא קדם, והזקן הגדול הוציא באחרונה, כי כל מי שהיה יניק יותר היה זקן יותר בנ"ל, והזקן שבהם היה יניק יותר מכלם. ואמר להם, הנשר הגדול הנזכר לעיל: אני אפרש לכם את המעשיות שספרו כל הנ"ל, כי זה שספר שהוא זוכר גם כשחתכו את התפוח מן הענף, הינו שהוא זוכר גם כשחתכו את טבורו, הינו

ספורי מהשבעה בעטלירס מעשיות קצא

שגם את המעשה הזאת שנעשה עמו תקף בעת ההולדה בעת שחתכו את טבורו, גם את זה הוא זוכר; והשני, שאמר שזוכר בשעה שהיה הגר דולק, הינו שהוא זוכר גם כשהיה בעבור, שהיה גר דולק על ראשו, וזה שאמר שזוכר גם בעת שהתחיל רקום הפרי, הינו שזוכר גם כשהתחיל להתרקם הגוף, דהינו בעת יצירת הולד; וזה שזוכר בעת שהיו מוליכים הגרעין לנטע הפרי, הינו שזוכר גם כשנמשכה הטפה בעת הזווג; וזה שזוכר את החכמים שהיו ממציאים את הגרעין, הינו שזוכר גם כשהיה הטפה עדן במח, כי המחין ממציאים את הטפה; וזה שזוכר את הטעם, הינו הנפש, והרית, הינו הרוח, והמראה, הינו הנשמה, והתינוק אמר שזוכר לאו כלום, כי הוא למעלה מן הכל וזוכר אפלו מה שהוא קדם מנפש-רוח-נשמה, שהוא בחינת אין. ואמר להם: חזרו אל הספינות שלכם, שהם הגופים שלכם שנשברו, שיחזרו ויבנו, עתה חזרו אליהם. וברך אותם, ולי, הינו זה הבעטליר העור, שהיה תינוק אז, שהוא מספר כל זה, אמר הנשר הגדול הנ"ל: אתה בוא עמי, כי אתה פמותי, כי אתה זקן מאד ועדין אתה יניק מאד, ועדין לא התחלת לחיות כלל, ואף-על-פי-כן אתה זקן מאד, וגם אני כך, כי אני זקן ועדין אני יניק וכו'. נמצא שיש לי הסכמה מאותו הנשר הגדול, שאני חי חיים ארפים כנ"ל, ועתה אני גותן לכם חיים ארפים שלי במתנה לדרשה. ונעשה שם שמחה וחדוה גדולה ועצומה מאד מאד:

ביום השני של שבועת ימי המשטה חזרו וזכרו הזוג הזה את הבעטליר השני, הינו החרש שהחיה אותם ונתן להם לחם, והיו בוכים ומתגעגעים: איך לוקחין לכאן את אותו הבעטליר החרש

שְׁהֵיָה אֹתָנוּ כְּנֹל. בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ מִתְנַעֲנְעִים אַחֲרָיו וְהֵנָּה הוּא בָּא
 וְאָמַר: הֲגַנִּי, וְנִפְלַע עֲלֵיהֶם וְנִשְׁקֵם אוֹתָם, וְאָמַר לָהֶם: עֵתָה אֲנִי נוֹתֵן
 לָכֶם בְּמִתְנָה שֶׁתְּהִיוּ כְּמוֹנִי, שֶׁתְּחִיו חַיִּים טוֹבִים כְּמוֹנִי, כִּי בְּתַחֲלָה
 בְּרַכְתִּי אֶתְכֶם בְּזֶה וְעֵתָה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים טוֹבִים שְׁלִי בְּמִתְנָה
 גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה, וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׂאֲנִי חֲרַשׁ, אִין אֲנִי חֲרַשׁ כָּלֵל. רַק
 שְׁכַל הָעוֹלָם כְּלוּ אִינוּ עוֹלָה אֶצְלִי לְכֹלֹם, שְׂאֲשֻׁמַּע הַחֲפָרוֹן שְׁלָהֶם,
 כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת כָּלָם הֵם מִן חֲסָרוֹנוֹת, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוֹעֵק עַל
 חֲסָרוֹנוֹ, וְאֶפְלוּ כָּל הַשְּׂמֵחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כָּלָם הֵם רַק מִחַמַּת הַחֲפָרוֹן
 שֶׁשִּׁמַּח עַל הַחֲפָרוֹן שֶׁחָסַר לוֹ וְנִתְמַלֵּא, וְאֶצְלִי כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ אִינוּ
 עוֹלָה לְכֹלֹם, שִׁיכְנָסוּ בְּאֲזַנֵּי הַחֲפָרוֹן שְׁלָהֶם, כִּי אֲנִי חֵי חַיִּים טוֹבִים,
 שְׂאִין בָּהֶם שׁוֹם חֲפָרוֹן, וַיֵּשׁ לִי הַסְּכָמָה עַל זֶה שְׂאֲנִי חֵי חַיִּים טוֹבִים
 מִן הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת. וְחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ הָיוּ, שֶׁהָיָה אוֹכֵל לֶחֶם
 וְשׁוֹתָה מַיִם.

וּסְפָר לָהֶם, כִּי יֵשׁ מְדִינָה שְׂיֵשׁ בָּהּ עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל, שְׂיֵשׁ לָהֶם
 אוֹצְרוֹת גְּדוֹלִים. פְּעַם אַחַת נִתְקַבְּצוּ וְהִתְחִיל כָּל אֶחָד לְהַתְּפָאֵר
 עִם חַיִּים טוֹבִים שְׁלוּ, אִיךְ הוּא חֵי חַיִּים טוֹבִים, וְכֵן סָפַר כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מִסְּדֵר הַחַיִּים טוֹבִים שְׁלוּ, וְעֲנִיתִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֲנִי חֵי חַיִּים
 טוֹבִים שֶׁהֵם טוֹבִים יוֹתֵר מִחַיִּים טוֹבִים שְׁלָכֶם. וְהָא רְאִיָּה, כִּי אִם
 אַתֶּם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, אֲרָאָה אִם תּוֹכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת מְדִינָה פְּלוֹנִית:
 הַיּוֹת שְׂיֵשׁ מְדִינָה שֶׁהָיָה לָהֶם גֵּן, וְהָיָה בְּאוֹתוֹ הַגֵּן פְּרוֹת, שֶׁהָיָה לָהֶם
 כָּל מִינֵי טְעָמִים שֶׁבְּעוֹלָם. גַּם הָיָה שֵׁם כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. גַּם
 הָיוּ שֵׁם כָּל מִינֵי מְרָאָה כָּל הַגִּנּוּיִן וְכָל הַקְּוִיִּיאַטִין (1) שֶׁבְּעוֹלָם, הַכֹּל

(1) פרחים נאים.

ספורי מהשבעה בעטלירט מעשיות קצג

הָיָה שֵׁם בְּאוֹתוֹ הַגֶּן, וְהָיָה עַל הַגֶּן גִּנְנֵי אֶחָד (שְׁקוֹרִין "אַגְרָאדְנִיק").
וְהָיוּ בְנֵי אוֹתוֹ הַמְּדִינָה חַיִּים טוֹבִים עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַגֶּן, וְנֶאֱבָר
שֵׁם הַגִּנְנֵי, וְכָל מָה שֶׁהָיָה שֵׁם בְּאוֹתוֹ הַגֶּן בּוֹדְאֵי מִכְרָח לְהָיוֹת כְּלָה
וְנִפְסָד, מֵאַחַר שֶׁאֵין שֵׁם הַמְּמַנָּה, דְּהֵינּוּ הַגִּנְנֵי, אֲבָל אֶפְעַל־פִּי־כֵן הָיוּ
יְכוּלִים לְחַיּוֹת מִן הַסְּפִיחִים שֶׁבָּנּוּ, וּבָא עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ אַכְזָר, עַל אוֹתָהּ
הַמְּדִינָה, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לָהֶם דְּבָר, וְהִלֵּךְ וְקִלְקַל אֶת הַחַיִּים
טוֹבִים שֶׁל הַמְּדִינָה, שֶׁהָיָה לָהֶם מִן הַגֶּן, וְלֹא שֶׁקִּלְקַל אֶת הַגֶּן, רַק
שֶׁהִשְׁאִיר שֵׁם בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה שְׁלֹשׁ כְּתוֹת עֲבָדִים, וְצוּהָ עֲלֵיהֶם שֶׁיַּעֲשׂוּ
מָה שֶׁפָּקֵד עֲלֵיהֶם, וְעַל־יְדֵי זֶה קִלְקְלוּ אֶת הַטַּעַם, שֶׁעַל־יְדֵי מָה שֶׁעָשׂוּ
שֵׁם, כָּל מִי שֶׁיִּרְצֶה לְטַעַם אֵיזָה טַעַם, יִהְיֶה טַעַם נִבְלָה. וְכֵן קִלְקְלוּ
אֶת הָרִיחַ, שֶׁכָּל הָרִיחוֹת יִהְיֶה לָהֶם רִיחַ חֲלִבָּנָה. וְכֵן קִלְקְלוּ אֶת
הַמְּרֹאָה, שֶׁהַחֲשִׁיכּוֹ אֶת הָעֵינַיִם כְּאִלוֹ יֵשׁ עֲנָנִים וְעֵבִים, הַכֹּל עַל־יְדֵי
מָה שֶׁעָשׂוּ שֵׁם בְּאִשֶּׁר צוּהָ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ הָאֲכָזֵר כַּנֶּ"ל. וְעַתָּה, אִם
אַתֶּם חַיִּים טוֹבִים, אֶרְאֶה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָם, וְאֲנִי אוֹמֵר
לָכֶם, כָּל זֶה דְּבָרֵי הַחֲרַשׁ הַנֶּ"ל, שְׂאֵם לֹא תוֹשִׁיעוּ אוֹתָם, יוּכְלוּ
הַקִּלְקוּלִים הַנֶּ"ל שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה לְהַזִּיק לָכֶם גַּם־כֵּן. וְהִלְכוּ הַעֲשִׂירִים
הַנֶּ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְגַם אֲנִי הִלְכְּתִי עִמָּהֶם, וְגַם בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכִים
הָיוּ חַיִּים גַּם־כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, כִּי הָיוּ לָהֶם
אוֹצְרוֹת כַּנֶּ"ל.

בְּשֶׁבַע סְמוּךְ לְהַמְּדִינָה, הַתְּחִיל לְהַתְּקַלְקֵל גַּם אֶצְלָם הַטַּעַם וְהַשְׂאֵר
הַדְּבָרִים, וְהִרְגִּישׁוּ בְּעֵצָמָם שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם וְאִמְרַתִּי לָהֶם:
אִם עַתָּה, שֶׁעַדִּין לֹא נִכְנַסְתֶּם אֶצְלָם, כְּבָר נִתְקַלְקַל אֶצְלָכֶם הַטַּעַם
וְכֵן, וְאִךָ יִהְיֶה אִם תִּפְגְּסוּ לְשֵׁם, וּמִכָּל־שֶׁפֶן אִךָ תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ

אותם. ולקחתי לחם שלי ומים שלי ונתתי להם, והרגישו בלחם ומים שלי כל הפעמים וכל הריחות וכו', ונתתקן מה שנתקלקל אצלם, ובני-המדינה הנ"ל, הינו המדינה שהיה שם הגן הנ"ל, התחילו לפקח על תקון המדינה, שנתקלקל אצלם הפעם וכו' כנ"ל, ונתישבו: היות שיש מדינה של עשירות, הינו אותו המדינה עצמה הנ"ל, ונראה להם שהגנני שלהם שנאכד שעל-ידו היה להם חיים טובים, הוא משרש אחד עם אותן בני-המדינה של עשירות, שיש להם גם-כן חיים טובים. על-כן היתה עצתם לשלח אל אותו המדינה של עשירות, ובדאי יושיעו אותם. וכן עשו, ושלחו שלוחים אל אותו המדינה של עשירות, והלכו השלוחים ופגעו בהם הינו שהשלוחים פגעו בבני אותו המדינה עצמה של עשירות, כי הם היו רוצים לילך אצלם כנ"ל, ושאלו את השלוחים: להיכן אתם הולכים. השיבו: אנו הולכים אל אותו המדינה של עשירות, שיושיעו אותנו. ענו ואמרו: אנחנו בעצמנו הם בני אותה המדינה של עשירות, ואנו הולכים אצלכם. אמרתי אני להם הינו החרש שמספר כל זה אמר להם: הלא אתם צריכים אלי, כי אתם לא תוכלו לילך לשם להושיע להם כנ"ל. על-כן אתם תשארו כאן, ואני אלך עם השלוחים להושיע להם. והלכתי עמהם ונכנסתי במדינה באיזה עיר, ובאתי וראיתי, שבאים אנשים ואומרים איזה דבר הלצה, (שקורין "ווערטיל"), ואחר-כך מתקבצים עליהם עוד איזה בני-אדם, עד שנעשה איזה קבוץ ואומרים איזה דברי הלצות (הינו "ווערטליך"), והם מחיכים ושוחקים, והפיתתי אזני ושמעתי שהם מדברים גבול-פה, וזה אומר דברי גבול-פה, וזה אומר בדקות יותר, וזה שוחק, וזה יש לו הנאה וכיוצא. אחר-כך הלכתי להלן לעיר אחרת וראיתי ששני בני-אדם מריבים זה עם זה

ספורי מעשיות קצה

מהשבעה בעטלידס

מחמת איזה משאומתן, והלכו אל הבית־דין לדון, ופסק להם הבית־דין זה זכאי וזה חייב, ויצאו מן הבית־דין. אחר־כך חזרו ונתקוטטו זה עם זה ואמרו שאינם רוצים זה הבית־דין, רק הם רוצים בית־דין אחר, ובחרו להם בית־דין אחר כי מאחר שהם מרצים על אותו הבית־דין שבחרו להם, יכולים לדון לפניהם, ודנו לפני אותו הבית־דין. אחר־כך חזרו ונתקוטטו אחד מאלו עם אחר, ובחרו להם בית־דין אחר, וכן היו מריבים ומתקוטטים שם ובחרו להם כמה בתי־דינים, עד שכל העיר היתה מלאה מבתי־דינים, והסתבלתי שזה מחמת שאין שם אמת, ועתה זה מטה דין ונושא פנים לזה, ואחר־כך חברו נושא פנים לו, כי הם מקבלים שחד, ואין בהם אמת.

אחר־כך ראיתי שהם מלאים נאוף ממש, ויש שם נאוף הרבה, עד שנעשה כהתר אצלם, ואמרתי להם, שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם והריח והמראה, כי זה המלך האכזר השאיר אצלם שלש פתות עבדים הנז"ל, שיהיו הולכים ומקלקלים את המדינה, שהיו הולכים ומדברים ביניהם נבול־פה, והכניסו נבול־פה בתוך המדינה, ועל־ידי נבול־פה נתקלקל הטעם, שכל הטעמים הם טעם נבלה. וכן הם הכניסו שחד במדינה, ועל־ידי זה נחשכו העינים ונתקלקל המראה, כי השחד יעור עיני חכמים (ח), וכן הם הכניסו נאוף במדינה, ועל־ידי זה נתקלקל הריח. ועין במקום אחר בדברינו (ט) שעל־ידי נאוף נפגם הריח. על־כן תראו לתקן את המדינה משלש עברות אלו ולחפש אחרי האנשים הנז"ל ולגרשם. ואז, כשתתקנו שלש עברות אלו, לא די שיתתקן הטעם והמראה והריח, כי־אם

(ח) שמות כג, ח. ט) ליקור"מ סימן כ' בסופו, ושם כח"ב סי' א, יב.

גם הגנני שנאבד יוכל גם־כן להמצא. ועשו בן, והתחילו לתקן את המדינה משלש עברות אלו, וחפשו אחרי האנשים הנ"ל והיו תופסים את איזה אדם ושואלין אותו: מהיכן באת לכאן. עד שנתבררו אצלם האנשים של המלך האביר הנ"ל וגרשו אותם, ותקנו את המדינה מעברות הנ"ל. בתוך כך נעשה רעש, אפשר אף־על־פיי־כן זה המשגע, שהולך ואומר שהוא הגנני, וכל אחד מחזיק אותו למשגע, וזורקין אחריו אבנים ומגרשין אותו, אפשר אף־על־פיי־כן אולי הוא הגנני באמת, והלכו והביאו אותו לפניהם הינו לפני אלו שישבו ותקנו את המדינה, וגם הוא, הינו החרש שמספר כל זה, היה שם, ואמרתי: בודאי זה הוא הגנני באמת. נמצא שנתתקן על־ידו המדינה הזאת. נמצא שיש לי הסכמה מאותו המדינה של עשירות, שאני חי חיים טובים, כי אני תקנתי את המדינה הנ"ל כנ"ל, ועתה אני נותן לכם במתנה את החיים טובים שלי. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד. וכן כל הבעטלירש הנ"ל כלם חזרו ובאו על החתנה ונתנו במתנה לדרשה מה שבתחלה ברכו אותם שיהיו כמותם, ועכשו נתנו זאת במתנה לדרשה. הראשון נתן להם במתנה חיים ארפים, והשני נתן להם במתנה חיים טובים:

ביום השלישי חזרו ונזפרו היוג הזה, והיו בוכים ומתגעגעים, איך לוקחין בכאן את הבעטליר השלישי, שהיה כבד־פה. בתוך כך והנה הוא בא ויאמר הגנני. ונפל עליהם ונשק אותם, ואמר להם גם־כן כנ"ל. בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני, ואתם סבורים שאני כבד־פה. אין אני כבד־פה כלל, רק שהדבורים של העולם, שאינם שבחים

ספורי מעשיות

מהשבעה בעטלירס

קצו

להשם יתברך, אין בהם שלמות ועל־כן הוא נראה ככבד־פה, כי הוא ככבד־פה מאלו הדבורים של העולם, שאין בהם שלמות, אבל באמת אין אני כבד־פה כלל. אדרבא, אני מליץ ודברן נפלא מאד, ואני יכול לדבר חידות ושירים (שקורין "לידער") נפלאים, עד שאין נמצא שום נכרא בעולם, שלא ירצה לשמע אותי, ובאלו החידות והשירים שאני יודע, יש בהם כל החכמות, ויש לי הסכמה על זה מאותו האיש גדול, הנקרא איש־חסד־האמת. (דער גרוסיר מאן, דער אמתיר איש־חסד). בזה הלשון ספר רבנו זכרונו לברכה.

ויש בזה מעשה שלמה, כי פעם אחת ישבו כל החכמים, וכל אחד התפאר בחכמתו. זה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית ברזל, וזה התפאר במין מתכות אחר, וזה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית כסף, שהוא חשוב ביותר, וזה התפאר שהמציא עשית זהב, וזה היה מתפאר שהמציא פלי־מלחמה, וזה היה מתפאר שהוא יודע לעשות אלו המתכות שלא מאלו הדברים שהם עושין מהם אלו המתכות, וזה היה מתפאר בחכמות אחרות, כי יש כמה דברים שהמציאו בעולם על־ידי חכמות, כגון סאליטרע ופילוור (י) וכיוצא בזה, והיה כל אחד מתפאר בחכמתו. ענה שם אחד ואמר: אני חכם יותר מכם, כי אני חכם כמו היום, ולא הבינו שם מה זה שאומר שהוא חכם כמו היום. ואמר להם, כי כל החכמות שלהם יכולים לקבץ אותם ולא יהיו מהם רק שעה אחת, אף־על־פי שכל חכמה וחכמה היא נלקחת מיום אחר, כפי הבריאה שהיה באותו היום, כי כל החכמות הנ"ל הם הרכבות ועל־כן החכמה נלקחת

(י) חומר גלם וחומר נפץ.

מאותו היום שהיה בו אותו הבריאה שממנו התרבה. אף על פי כן יכולים על ידי חכמה לקבץ כל אלו החכמות בשעה אחת, אבל אני חכם כמו יום שלם כל זה התפאר אותו החכם האחרון הנ"ל. עניתי ואמרתי אליו הינו זה הכבד פה הנ"ל אמר להחכם הנ"ל: כמו איזה יום. הינו כמו איזה יום אתה חכם. ענה ואמר החכם הנ"ל: זה הינו זה הכבד פה, הוא חכם ממני, מאחר ששואל כמו איזה יום, אבל כמו איזה יום שתמצו אני חכם. ועתה יקשה, מפני מה זה ששואל כמו איזה יום הוא חכם יותר ממנו, מאחר שהוא חכם כמו איזה יום שירצה.

אך יש מעשה שלמה, כי זה האיש חסד האמת הוא באמת איש גדול מאד, והוא הינו זה הכבד פה, הולך ומקבץ כל החסדים של אמת ומביא אותם אל זה האיש חסד האמת, ועקר התהוות הזמן כי הזמן בעצמו הוא נברא, הוא על ידי החסדים של אמת, וזה הכבד פה הוא הולך ומקבץ כל החסדים של אמת, ומביא אותם אל זה האיש חסד האמת כנ"ל. ויש הר, ועל ההר עומד אבן, ומן האבן יוצא מעין, וכל דבר יש לו לב, וגם העולם בכללו יש לו לב, וזה הלב של העולם הוא קומה שלמה עם פנים וידיים ורגלים וכו', אבל הצפרן של הרגל של אותו הלב של העולם הוא מלבב (בלשון אשכנז: "הארציקער") יותר מלב של אחר. וזה ההר עם האבן והמעין הנ"ל עומד בקצה אחד של העולם וזה הלב של העולם עומד בקצה אחר של העולם, וזה הלב הנ"ל עומד בנגד המעין הנ"ל ובוסף ומשתוקק תמיד מאד מאד לבוא אל אותו המעין בהשתוקקות גדול מאד מאד, וצועק מאד לבוא אל אותו המעין,

ספורי מהשבעה בעטלירס מעשיות קצט

וגם זה המעין משתוקק אליו. וזה הלב יש לו שתי חלישות: אחת, כי החמה רודפת אותו ושורפת אותו מחמת שהוא משתוקק ורוצה לילך ולהתקרב אל המעין, וחלישות השניה יש לו להלב מן גדל ההשתוקקות והגעגועים שהוא מתגעגע וכוסף תמיד ומשתוקק מאד בכלות הנפש אל אותו המעין וצועק וכו' כנ"ל, כי הוא עומד תמיד כנגד המעין הנ"ל וצועק: "נא גיוואלד" (יא) ומשתוקק אליו מאד כנ"ל, וכשצריך לנוח קצת שיהיה לו אריכת־הרוח קצת (שקורין "אפ־סאפין"), אזי בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו ומגן עליו מן החמה, ואז יש לו נוחה קצת, וגם אז בשעת נוחה הוא מסתכל גם־כן כנגד המעין ומתגעגע אליו. אך מאחר שהוא מתגעגע אליו כל־כך מפני מה אינו הולך אל המעין. אך בשרוצה לילך ולהתקרב אל החר, אזי אינו רואה השפוע ואינו יכול להסתכל על המעין, ואם לא יסתכל על המעין אזי תצא נפשו, כי עקר חיותו הוא מן המעין, וכשעומד כנגד החר אזי הוא רואה ראש השפוע של החר ששם עומד המעין, אבל תכף בשילך ויתקרב אל החר, אזי נעלם מעיניו ראש השפוע וזה מובן בחוש, ואזי אינו יכול לראות את המעין, ואזי תצא נפשו חס ושלום, וכשזה הלב היה מסתלק חס ושלום, אזי יתכפל כל העולם בלו, כי הלב הוא החיות של כל דבר, וכודאי אין קיום בלא לב, ועל־כן אינו יכול לילך אל המעין, רק עומד כנגדו ומתגעגע וצועק כנ"ל. וזה המעין אין לו זמן, כי זה המעין אינו פתוך הזמן כלל, אך עקר הזמן של המעין הוא רק מה שהלב נותן לו במתנה יום אחר, וכשמגיע היום להיות נגמר ונפסק, ואזי בשיגמר היום לא יהיה

זמן להמעין ויסתלק חס ושלום, ואזי יסתלק הלב חס ושלום כנ"ל ויתבטל כל העולם חס ושלום כנ"ל, ואזי סמוך לגמר היום, אזי מתחילים לפל רשות זה מזה, (שקורין "גיועגיון") (יב) ומתחילין לומר חידות ושירים (שקורין "לידער") נפלאים זה לזה באהבה רבה והשתוקקות גדול מאד מאד.

וזה האיש חסד האמת הנ"ל יש לו השגחה על זה, וכשמגיע היום בסופו ממש להיות נגמר ונפסק, אזי זה האיש חסד האמת הוא נותן במתנה יום אחד להלב הנ"ל והלב נותן היום להמעין, ואזי שוב יש זמן להמעין. וכשזה היום הולך ממקום שהוא בא משם, אזי הוא הולך גם כן בחידות ושירים נפלאים מאד שיש בהם כל החכמות. ויש שנויים בין הימים, כי יש יום ראשון בשבוע ויום שני וכו', וכן יש ראשי חרשים וימים טובים. וכל הזמן שיש להאיש חסד של אמת, הכל על ידי הינו הכבד פה שמספר כל זה, כי אני הולך ומקבץ כל החסדים של אמת אשר מהם התהוות הזמן כנ"ל. ועל כן הוא חכם יותר, אפלו מהחכם הנ"ל, שהוא חכם כמו איזה יום שירצה, כי כל עקר הזמן והימים כלם נתהוים על ידו, הינו על ידי כבד פה, שהוא מקבץ החסדים של אמת אשר משם הזמן, ומביא אותם אל האיש חסד האמת, והוא נותן יום ללב, והלב נותן להמעין, אשר על ידי זה נתקיים כל העולם בלו. נמצא שעקר התהוות הזמן עם החידות ושירים, שיש בהם כל החכמות, הכל על ידי הכבד פה. נמצא שיש לי הסכמה מזה האיש חסד האמת, שאני יכול לומר חידות ושירים שיש בהם כל החכמות כי כל הזמן

ספורי מהשבעה בעטלירס מעשיות רא

עם החידות והשירים גתהוים על־ידו כנ"ל, ועתה אני נותן לכם במתנה גמורה לדרשה שתהיו כמוני. ונעשה שם שמחה וחדוה גדולה מאד ("הילוא גיטאן"):

כשנמרד השמחה של אותו היום ולנו אחרי־כן, בפקר חזרו הווג כנ"ל והיו מתגעגעים וכו' אחרי הפעטליר שהיה צוארו עקם. בתוך כך והנה הוא בא ואמר הנני וכו'. בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני, ואתם סוכרים שיש לי צואר עקם, אין צוארי עקם כלל. אדרבא, יש לי צואר שוה מאד; צואר יפה מאד, רק שיש הכלי־עולם, ואני איני רוצה להוציא שום הכל ורוח, (שקורין "דוד") בהכלי־עולם ומחמת זה נדמה שצוארו עקם, כי הוא מעקם צוארו מהכלי־עולם ואינו רוצה להוציא שום הכל ורוח בהכלי־עולם, אבל באמת יש לי צואר יפה מאד; צואר נפלא מאד, כי יש לי קול נפלא מאד, וכל מיני הקולות שב־עולם, שהם קול בלא דבור, כלם אני יכול להוציאם בקולי, כי יש לי צואר וקול נפלא מאד. ויש לי הסכמה על זה מאותה המדינה, כי יש מדינה שהם בקיאים מאד בחכמת הנגינה, (שקורין "מאזיקא"), וכלם עוסקים שם בחכמה זו, ואפלו בנים קטנים, ואין שם קטן שלא יוכל לנגן על איזה כלי־שיר, והקטן שבאותו המדינה הוא חכם גדול במדינה אחרת באותו החכמה של נגינה, והחכמים והמלך שבאותו המדינה והקאפעלייש (יג), הם חכמים מפלגים מאד מאד באותו החכמה. פעם אחת ישבו החכמים של אותו המדינה, והיה כל אחד מתפאר בנגינה שלו: זה היה מתפאר שהוא

יודע לנגן על כלי־שיר פלוני, וזה התפאר שיודע לנגן על כלי־שיר פלוני, וזה התפאר בכלי־שיר פלוני, וזה היה מתפאר שיודע לנגן על כמה כלי־שיר, וזה התפאר שיודע לנגן על כל כלי־שיר, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלוני, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלוני, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי־שיר, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו תף ממש, (שקורין "פויק"), כאלו מבין בתף, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כאלו מורין בקני־שרפה, (שקורין "אורמאטים").

וְאָנִי הייתי גם־כן שם. עניתי אני ואמרתי להם: קולי טוב יותר מקולות שלכם, והא ראייה: כי אם אתם חכמים כל־כך בקול נגינה, אם־כן הושיעו את אותן שתי מדינות; ואלו השתי מדינות הם רחוקים זה מזה אלף פרסאות, וכאלו שתי המדינות, בשמגיע הלילה, אין יכולים לישן, כי כשנעשה לילה, אזי מתחילים הכל להיות מיללים בקול יללה, אנשים ונשים וטף. אם היה מנח שם אבן היה נמוח, כי בלילה הם שומעים קול יללה מאד, ומחמת זה כלם מיללים, אנשים ונשים וכו', וכן מתנהג בשתי המדינות, כי במדינה זו שומעים הקול יללה ומיללים הכל פנ"ל, וכן במדינה אחרת גם־כן פן, ושתי המדינות הם רחוקים זה מזה אלף פרסאות, ועל־פן אם אתם חכמים כל־כך בנגינה אראה אם תוכלו להושיע את אותן שתי המדינות או שתוכלו לבון לעשות את קולם הינו שהם יכינו להוציא קול מכון כמו קול היללה הנשמע שם. ואמרו לו הינו החכמים הנ"ל אמרו לזה שצוארו עקם: התוליד אותנו לשם. ואמר: הן, אני מוליד אתכם לשם. ונתעוררו כלם לילך לשם, והלכו

וּבָאוּ לְשֵׁם הַיְנוּ לְאַחַת מִשְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת הַנ"ל. בְּשָׂבָאוּ לְשֵׁם, בְּשֶׁהִגִּיעַ
 הַלְלִיָּה הָיָה בַּנ"ל, שֶׁהָיוּ בָּלָם מִיְלָלִים מְאֹד בַּנ"ל, וְגַם הַחֲכָמִים הַנ"ל
 גַּם־כֵּן הָיוּ מִיְלָלִים וּמְמִילָא רְאוּ בְּנֹדְאֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת
 אוֹתָן הַמְּדִינוֹת. וְאָמַר לָהֶם הַיְנוּ זֶה שְׂצוּאָרוֹ עָקָם אָמַר אֶל הַחֲכָמִים
 הַנ"ל: עַל־כָּל־פָּנִים תֹּאמְרוּ לִי מֵהֵיכָן בָּא זֹאת, שְׁנִשְׁמַע קוֹל יִלְלָה
 הַנ"ל בַּנ"ל. אָמְרוּ לוֹ: וְאַתָּה יוֹדֵעַ. הַשִּׁיב: אֲנִי יוֹדֵעַ בְּנֹדְאֵי, כִּי יֵשׁ
 שְׁנֵי צַפְרִים: אֶחָד זָכָר וְאַחַת נְקֵבָה, וְהֵם רַק זוּג אֶחָד בְּעוֹלָם, וְנִצְבְּדָה
 הַנְּקֵבָה וְהוּא הוֹלֵךְ וּמְחַפֵּשׂ אוֹתָהּ, וְהִיא מְחַפֵּשֶׁת אוֹתוֹ, וְהָיוּ מְחַפֵּשִׁים
 הַרְבֵּה זֶה אֶת זֶה עַד שֶׁנִּתְעוּ וְרָאוּ שְׂאִין יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶחָד אֶת
 חִבְרוֹ וְנִשְׂאָרוֹ עוֹמְדִים וְעָשׂוּ לָהֶם קִנְיָם: זֶה הַצַּפּוֹר עָשָׂה לוֹ קֵן סְמוּךְ
 לְמְדִינָה אַחַת מִשְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת הַנ"ל, וְלֹא סְמוּךְ מִמֶּנּוּ, רַק שְׁבַע־רָדָּךְ
 קוֹל הַצַּפּוֹר הוּא סְמוּךְ, כִּי יְכוּלִים לְשִׁמְעַת הַקּוֹל שֶׁל הַצַּפּוֹר בְּאוֹתוֹ
 הַמְּדִינָה מִמְּקוֹם שְׁעֵמֶד שֵׁם וְעָשָׂה לוֹ קֵן. וְכֵן הִיא עֹשֶׂתָהּ לָהּ גַּם־כֵּן
 קֵן סְמוּךְ לְמְדִינָה הַשְּׁנִיָּה הַיְנוּ גַּם־כֵּן בַּנ"ל, שֶׁהוּא סְמוּךְ מִחֲמַת
 שְׂיְכוּלִים לְשִׁמְעַת שֵׁם הַקּוֹל בַּנ"ל, וּבְשִׁמְעֵי הַלְלִיָּה, אֲזִי אֵלֹהֵי הַזּוּג
 צַפְרִים מִתְּחִילִים כָּל אֶחָד וְאַחַת לִילָל בְּקוֹל יִלְלָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי
 כָּל אֶחָד מִיְלָל עַל זוּגוֹ בַּנ"ל, וְהָיוּ הַקּוֹל יִלְלָה שְׁנִשְׁמַע בְּאֵלוֹ שְׁתֵּי
 הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר מִחֲמַת אוֹתוֹ הַקּוֹל יִלְלָה בָּלָם מִיְלָלִים מְאֹד, וְאִינָם
 יְכוּלִים לִישֹׁן, אֵדָךְ לֹא רָצוּ לְהֶאֱמִין זֹאת, וְאָמְרוּ לוֹ: הַתּוֹלֵךְ אוֹתָנוּ
 לְשֵׁם. וְאָמַר: הֵן. אֲנִי יְכוּלֵי לְהוֹלִיךְ אֶתְכֶם לְשֵׁם. אֵדָךְ אֵין אַתֶּם יְכוּלִים
 לָבוֹא לְשֵׁם, כִּי בְּשִׁתְּקָרְבוֹ לְשֵׁם לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַיִּלְלָה,
 מֵאַחַר שֶׁגַּם בְּאֵין אַתֶּם יְכוּלִים לְסַבֵּל וְאַתֶּם מְכַרְחִים גַּם־כֵּן לִילָל
 בַּנ"ל, בְּשִׁתְּגִיעוֹ לְשֵׁם לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל כָּלָל. וּבַיּוֹם אֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא
 לְשֵׁם, כִּי בַיּוֹם, אֵי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל הַשְּׂמֻחָה שֵׁישׁ שֵׁם, כִּי בַיּוֹם מִתְּקַבְּצִים

שם צפרים אצל כל אחד ואחת מהזוג הנ"ל, והם מנחמים ומשמחים את כל אחד ואחת מהזוג הנ"ל בשמחות גדולות מאד מאד ואומרים להם דברי תנחומין, שעדין אפשר שתמצאו זה את זו, עד שביום אי אפשר לסבל את גדל השמחה שיש שם. וקול הצפרים שמשמחים אותם אינו נשמע למרחוק, רק בשמועיים לשם, אבל קול הזוג הנ"ל שמייללים בלילה, הוא נשמע למרחוק, ואי אפשר לבוא לשם מחמת זה כנ"ל.

אמרו לו הינו החכמים הנ"ל אמרו לזה שצוארו עקם: ואתה יכול לתקן זאת. השיב: אני יכול לתקן זאת, כי אני יכול לעשות ולכונן כל הקולות שבעולם הינו שכל מיני קולות שבעולם הוא יכול להוציאם בקולו ולכונן ממש כמו איזה קול שיהיה. גם אני יכול להשליך קולות, הינו כי אני יכול להשליך קול, שבכאן במקום שאני מוציא הקול, לא יהיה נשמע הקול כלל, רק ברחוק יהיה נשמע שם הקול, ועליכן אני יכול להשליך את הקול של הצפור, שניגע סמוך למקום הצפור, וכן להשליך קול הצפור, שניגע סמוך למקום הצפור, ולהמשיכם יחד על ידי זה ועל ידי זה יתקן כל הנ"ל, אך מי יאמין זאת. והולך אותם לתוך איזה יער, ושמעו כמו אחד שפוח את הדלת וחוזר וסוגרו ונועלו בבית, (שקורין "קלאמקא"), ונשמע קול ההכאה של הקלאמקא. ומורה בקני-שרפה, (שקורין "ביקם"), ושולח את הפלב לחטף את הדבר שהיה מורה, והפלב היה מתחבט וגורר את עצמו בתוך השלג, (בלשון אשכנז: "גיגראוניט אין שנייא"). וכל זה שמעו אלו החכמים והסתכלו ולא ראו דבר. גם לא שמעו ממנו הינו מן זה שצוארו עקם, שום קול כלל. רק שזה שצוארו עקם

היה משליך קולות כאלו, ועל־כן שמעו אלו הקולות וממילא ראו שהוא יכול לעשות כל הקולות ולכוננם ממש, וגם להשליך קולות, ועל־כן יוכל לתקן את כל הנ"ל. ולא ספר יותר בזה הענין, ומוכן שדלג בכאן. נמצא שיש לי הסכמה מאותו המדינה, שקולי נפלא מאד, ואני יכול לעשות כל מיני קולות שבעולם כנ"ל, ועתה אני נותן לכם זאת במתנה גמורה לדרשה, שתהיו כמוני. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד:

ביום החמישי גם־כן היו שמחים, וזכרו הזוג את הבעטליר שהיה לו חטוטר, (שקורין "הוקיר"), והיו מתנגעגעים מאד איך לוקחים בכאן את אותו הבעטליר ההוקיר, כי אם היה הוא בכאן, היתה השמחה גדולה מאד. והנה הוא בא ואמר: הנני הנה באתי על החתנה. ונפל עליהם וחקק ונשק אותם, ואמר להם: בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, ועתה אני נותן לכם במתנה לדרשה, שתהיו כמוני, ואין אני בעל־חטוטרות (הינו "הוקיר") כלל, רק אדרבא, יש לי כתפיים כאלו, (שקורין "פלייצים"), שהם בחינת מועט מחזיק את המרבה, ויש לי הסכמה על זה, כי פעם אחת היה שיחה וספור, שהיו אנשים מתפארים עצמם בבחינה זו, שכל אחד ואחד היה מתפאר שיש לו בחינה זו של מועט מחזיק את המרבה, ומאחד מהם היו מחיכים ושוחקים ממנו, והשאר, שהתפארו בבחינה זו של מועט מחזיק את המרבה, נתקבלו דבריהם, אבל בחינת מועט מחזיק את המרבה שיש לי הוא גדול מכלם.

כי אחד מהנ"ל התפאר שהמח שלו הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה, כי הוא נושא במח שלו אלפים ורכבות אנשים עם כל

ההצטרכות שלהם וכל התנהגות שלהם, וכל ההויות והתנועות שלהם, הכל כאשר לכל הוא נושא במחו, ועל־כן הוא מועט מחזיק את המרבה, כי מחו נושא כל־כך אנשים עם וכו' כנ"ל. ושחקו ממנו ואמרו, כי האנשים אינם כלום והוא אינו כלום.

ונענה אחד ואמר: אני ראיתי מועט מחזיק את המרבה כזה, כי פעם אחת ראיתי הר שהיה מנח עליו הרבה זבל וטנוף, והיה חדוש אצלי מהיכן בא על הר הזה כל־כך זבל וטנוף. והיה שם אדם אחד אצל אותו ההר ואמר: כל זה ממני, כי אותו האדם היה יושב שם אצל אותו ההר, והשליך שם תמיד על אותו ההר זבל ופרש שלו מאכילה ושתייה שלו, וטנף שם, עד שעל־ידו נתרבה הזבל והטנוף שם על אותו ההר. נמצא שזה האיש הוא מועט מחזיק את המרבה, כי על־ידו נתרבה הזבל כל־כך. כן הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה של האיש הנ"ל, שהתפאר במחו שמחזיק כמה אנשים כנ"ל.

ואחד התפאר שיש לו בחינת מועט מחזיק את המרבה, כי יש לו חתיכת מדינה שהיא מוציאה פרות הרבה, ואחר־כך, בשמחשבין את הפרות שהוציאה המדינה, רואין שהמדינה אינה מחזיקת מקום כל־כך כמו הפרות, כי אין בה מקום כל־כך להחזיק כל־כך פרות, נמצא שהיא בחינת מועט מחזיק את המרבה. והוטבו דבריו, כי באמת בודאי הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה.

ואחד אמר שיש לו פרדם נפלא מאד, שיש שם פרות וכו', ונוסעים לשם כמה וכמה בני־אדם ושררות, כי הוא פרדם נאה מאד,

ספּוּרֵי מֵהִשְׁבָּעָה בְּעֵטְלִידָס מֵעֲשִׂיּוֹת

הז

וּבְקִיץ גּוֹסְעִים לְשֵׁם כַּמָּה בְּנֵי־אָדָם וּשְׁרָרוֹת לְטִיל שָׁם, וּבִקְאֶמֶת אֵין בְּהַפְרָדֵם מְקוֹם כָּל־כֶּךָ שִׁיחֻזִּיק כָּל־כֶּךָ אֲנָשִׁים, וְעַל־כֵּן הוּא מוֹעֵט מַחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה, וְהוֹטְבוּ דְבָרָיו גַּם־כֵּן.

וְאַחַד אָמַר שֶׁהַדְּבוּר שָׁלוּ הוּא בְּחִינַת מוֹעֵט מַחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה, כִּי הוּא בְּעַל־סוּד (שְׁקוּרִין "סְעֻקְרֵטִיר") אֲצֵל מְלֶךְ גָּדוֹל, וּבִאֵין אֲצֵלוֹ כַּמָּה וְכַמָּה בְּנֵי־אָדָם: זֶה בָּא עִם שְׁבָחִים לְהַמְלֶךְ, וְזֶה בָּא עִם בְּקִשׁוֹת, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, וּבּוֹדָאֵי אֵי אֲפָשָׁר לְהַמְלֶךְ לְשָׁמַע אֶת כָּלָם, וְאֵנִי יָכוֹל לְקַבֵּץ אֶת כָּל דְּבָרֵיהֶם בְּתוֹךְ אֵיזֶה דְּבוּרִים מוֹעֵטִים וּלְסַפֵּר לְפָנָי הַמְלֶךְ אֵלּוֹ הַדְּבוּרִים מוֹעֵטִים, וְיִהְיֶה כָּלוּל בָּהֶם כָּל הַשְּׁבָחִים וְהַבְּקִשׁוֹת שְׁלָהֶם וְכָל דְּבָרֵיהֶם כָּלָם בְּתוֹךְ אֵיזֶה דְּבוּרִים מוֹעֵטִים שְׁלֵי. גַּמְצָא שֶׁהַדְּבוּר שְׁלֵי הוּא מוֹעֵט מַחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה.

וְאַחַד אָמַר שֶׁהַשְּׁתִּיקָה שָׁלוּ הִיא בְּחִינַת מוֹעֵט מַחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה, כִּי יֵשׁ עָלָיו מְקַטְרָגִים הַרְבֵּה, וּבְעַלֵּי לְשׁוֹן־הָרַע שְׁמַלְשִׁינִים עָלָיו הַרְבֵּה מְאֹד, וְכָל מַה שְׁמַלְשִׁינִים וְדוֹכְרִים וּמְקַטְרָגִים עָלָיו בְּלְשׁוֹן־הָרַע הַרְבֵּה, הוּא בְּשִׁתְּיָקְתוֹ מְתַרֵץ הַכֹּל עַל־יָדָי מַה שֶׁהוּא שׁוֹתֵק לְבַד כִּי הוּא עוֹשֶׂה רַק אֵיזֶה שְׁתִּיקָה, וְהוּא תְרוּץ עַל הַכֹּל. גַּמְצָא שֶׁשְׁתִּיקְתוֹ הוּא מוֹעֵט מַחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה.

וְאַחַד אָמַר שֶׁהוּא בְּחִינַת מוֹעֵט מַחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה, כִּי יֵשׁ עָנִי אֶחָד וְהוּא סְגִי־גֵהוּר (יד), וְהוּא הֵינּוּ הָעֲנִי, גָּדוֹל מְאֹד, וְהוּא הֵינּוּ זֶה שֶׁהַתְּפָאֵר וְסֵפֶר זֹאת, קָטָן לְגַמְרֵי, וּמוֹלִיד אוֹתוֹ, הֵינּוּ שְׁנֵיה שֶׁהַתְּפָאֵר בְּזֶה הוּא קָטָן וּמוֹלִיד אֶת הָעֲנִי הַסְּגִי־גֵהוּר, שֶׁהוּא גָּדוֹל

מאד. נמצא שהוא מועט מחזיק את המרבה, כי הסגינהור היה יכול להחליק והיה יכול לפל והוא מחזיק אותו על ידי שמוליכו, ועל-כן הוא מועט מחזיק את המרבה, כי הוא קטן ומחזיק את הסגינהור הגדול בנ"ל.

ואני הינו זה ההוקיר שמספר כל זה, הייתי גם-כן שם ואמרתי: האמת הוא שיש לכם בחינת מועט מחזיק את המרבה, ואני יודע כל מה שפונתם בדבריכם הינו שהוא יודע פונת כל הנ"ל, שהתפארו בבחינת מועט מחזיק את המרבה שלהם, וזה האחרון שהתפאר שהוא מוליך את הסגינהור הגדול, הוא גדול מכלכם, אבל אני למעלה למעלה מכלכם בכלל, כי זה שהתפאר שהוא מוליך את הסגינהור הגדול, פונתו שהוא מוליך את גלגל-הירח, שהוא בחינת סגינהור, כי אין לה אור מעצמה כלל, ולית לה מגרמה כלום, והוא הינו זה שהתפאר בזה, מוליך את הירח, אף-על-פי שהוא קטן וגלגל-הירח גדול מאד, והוא קיום כל העולם, כי העולם צריך את הירח. נמצא שהוא בחינת מועט מחזיק את המרבה באמת.

אבל בחינת מועט מחזיק את המרבה שיש לי הוא למעלה מכלם בכלל, והא ראיה, כי פעם אחת היו פת אחת שהיו חוקרים, באשר שכל חיה יש לה צל מיחד, שבזה הצל דיקא היא רוצה לגנוח שם, וכן יש צל מיחד לכל חיה וחיה, כי כל חיה וחיה בוחרת לה איזה צל, ובאותו הצל דיקא היא רוצה לשכן שם כפי הצל המיחד לה, וכן יש לכל עוף ועוף ענף מיחד, שבאותו הענף דיקא הוא רוצה לשכן. ועל-כן חקרו אם יכולים למצא אילן בזה, אשר בצלו ישכנו כל החיות, שכל החיות יהיו בוחרים ויתרצו לשכן בצל

אותו האילן, ועל ענפיו של אותו האילן, ישכנו כל צפרי שמיא. וחקרו שנמצא אילן בזה, ורצו לילך לשם אל אותו האילן, כי הענג המפלא שיש שם אצל אותו האילן אין לשער, כי יש שם כל העופות וכל החיות, ושם אין שום הזק משום חיה, וכל החיות וכו' מערבים שם, וכלם משחקים שם, ובודאי הוא תענוג מפלג מאד להיות שם אצל אותו האילן. וחקרו לאיזה צד צריכים לילך לבוא אל אותו האילן, ונפל מחלוקת ביניהם על זה, ולא היה מכריע ביניהם, כי זה אמר שצריכים לילך לצד פלוני למזרח, וזה אמר למערב, וזה אמר לכאן וזה אמר לכאן וכו', עד שלא היו יכולים להכריע לאיזה צד צריכים לילך לבוא אל אותו האילן. ובא חכם אחד ואמר להם: למה אתם חוקרים באיזה צד לילך אל האילן. חקרו מתחלה מי ומי האנשים שיכולים לבוא אל אותו האילן, כי אל אותו האילן לאו כל אדם יכול לבוא אצלו, כִּי־אם מי שיש לו המדות של האילן, כי זה האילן יש לו שלשה שרשים: שרש אחד הוא אמונה, והשני הוא יראה, והשלישי הוא עניוות, ואמת הוא גוף האילן, ומשם יוצאים ענפים, ועל־כן אי אפשר לבוא אל האילן, כִּי־אם מי שיש בו מדות הללו הנ"ל. ואלו הכת הנ"ל היה ביניהם אחדות גדול מאד, ולא רצו להתפרד זה מזה, שקצתם ילכו אל האילן וקצתם ישארו, כי לא היו כלם ראויים לבוא אל האילן, כי לא נמצא ביניהם, כִּי־אם קצתם שהיו בהם מדות הנ"ל, אבל השאר לא היו בהם אלו המדות, ועל־כן נתעכבו כלם, עד שיהיו יגיעים וטורחים שאר אנשי הכת הנ"ל, עד שיהיו בהם גם־כן המדות הנ"ל, כדי שיהיו כלם ראויים לבוא אל האילן. וכן עשו, ויגעו וטרחו, עד שבאו כלם לאלו המדות הנ"ל, ואזי, בשבאו כלם לאלו המדות

הנ"ל, אזי באו בלם על דעת אחת והספימו בלם על דרך אחד לילך באותו דרך אל האילן הנ"ל, והלכו בלם. והלכו איזה זמן, עד שהיו רואים מרחוק, את האילן. והסתכלו וראו, והנה אין האילן עומד במקום כלל, כי אין לאילן מקום כלל, ומאחר שאין לו מקום, איך אפשר לבוא אליו.

ואני, הינו זה ההוקיר, הייתי גם-כן שם עמהם, ואמרתי להם: אני יכול להביא אתכם אל האילן, כי זה האילן אין לו מקום כלל, כי הוא למעלה מהמקום לגמרי, ובחינת מועט מחזיק את המרבה הוא עדין במקום, כי על-כל-פנים יש לו מקום מועט, רק שהוא מועט מחזיק את המרבה, אבל עדין יש לו מקום מועט על-כל-פנים. ובחינת מועט מחזיק את המרבה שיש לי, הינו לבעל החטוטרות, היא בחינת סוף המקום לגמרי, שמשם ולמעלה אין מקום כלל. על-כן אני יכול לשא את בלכם אל האילן, שהוא למעלה מהמקום לגמרי. כי זה בעל החטוטרות הוא כמו בחינת ממצע בין המקום ובין למעלה מן המקום לגמרי, כי יש לו בחינה עליונה של בחינת מועט מחזיק את המרבה, שהיא בחינת סוף המקום ממש, שמשם והלאה אין נמצא תבת מקום כלל, כי משם ולמעלה היא בחינת למעלה מן המקום לגמרי, ועל-כן הוא יכול לשא אותם מתוך המקום לבחינת למעלה מן המקום, והבן. ולקחתי אותם, ונשאתי אותם לשם, אל האילן הנ"ל. נמצא שיש לי הסכמה מהנ"ל, שיש לי בחינה עליונה של מועט מחזיק את המרבה. בשביל זה היה נדמה כבעל-חטוטרות, כי הוא נושא עליו הרבה, כי הוא בחינת

ספורי מהשבעה בעטלידס מעשיות דיא

מועט מחזיק את המרבה בנ"ל. ועתה אני גותן לכם זאת במתנה, שתהיו כמוני. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד:

ביום הששי היו גם-כן שמחים, והיו מתנגעים איך לוקחין בכאן את אותו שהיה בלא ידים. והנה הוא בא ואמר: הנני הנה באתי אצלכם על החתנה, ואמר להם גם-כן בנ"ל, ונשק אותם ואמר להם: אתם סבורים שאני בעל-מום בידי, אין אני בעל-מום כלל על ידי, רק באמת יש לי כח בידי, רק שאין אני משתמש עם הכח שבדי בזה העולם, כי אני צריך את הכח לענין אחר. ויש לי הסכמה על זה מן המבצר, (שקורין "שלאס"), של מים (פון דעם וואשיריקן שלאס). כי פעם אחת ישבנו יחד איזה אנשים, והיה כל אחד ואחד מתפאר בכח שבדיו. זה התפאר שיש לו גבורה זו בידי, וזה התפאר שיש לו גבורה פלונית בידי, וכן כל אחד התפאר בגבורה שיש לו בידי.

היגו כי אחד היה מתפאר שיש לו כח וגבורה כזו בידי, שכשהוא מורה חץ הוא יכול לחזר ולמשכה אליו, כי יש לו כח בזה בידי, שאף-על-פי שהורה כבר החץ, עדין יכול להחזירה, לחזר ולמשכה אליו. ושאלתי אותו: איזה חץ אתה יכול להחזיר. כי יש עשרה מיני חצים; כי יש עשרה מיני סמים, היגו כי כשרוצין לירות חץ, מושחין אותה באיזה סם. ויש עשרה מיני סמים, שכשמושחין אותה בסם זה, היא מוקת כך, וכשמושחין בסם שני היא מוקת יותר. וכן יש עשרה מיני סמים, שכל אחד גרוע יותר היגו שמזיק יותר, וזהו בעצמו עשרה מיני חצים, כי החצים הן מין אחד, רק מחמת שנוי הסמים שמושחין את החץ בהם, שהם עשרה מינים

כַּנְל, עַל־כֵּן נִקְרָאִים עֲשֶׂרָה מֵיְנֵי חֲצִים, וְעַל־כֵּן שָׁאֵל אוֹתוֹ אֵיזָה מִיִּן חֵץ אַתָּה יָכוֹל לְהַחְזִיר. גַּם שָׁאֵל אוֹתוֹ אִם קִדְם שֶׁהִגִּיעַ הַחֵץ לְאוֹתוֹ שְׂוֹרְקָה לוֹ הוּא יָכוֹל לְהַחְזִירָה, וְאִם גַּם אַחַר שֶׁהִגִּיעָה הַחֵץ עַד־יֵן יָכוֹל לְהַחְזִירָה. וְעַל זֶה הִשִּׁיב: אִפְלוּ בְּשֶׁהִגִּיעַ הַחֵץ עַד־יֵן אֲנִי יָכוֹל לְהַחְזִירָה. אֲךָ אֵיזָה מִיִּן חֵץ הוּא יָכוֹל לְהַחְזִיר וְכוּ' כַּנְל הִשִּׁיב: מִיִּן חֵץ פְּלוֹנֵי הוּא יָכוֹל לְהַחְזִיר. אֲמַרְתִּי לוֹ הִינּוּ זֶה שֶׁהוּא בְּלֹא יָדַים, שְׂמִסְפָּר כָּל זֶה, אָמַר לָזֶה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּעִנְיַן הַחֵץ כַּנְל: אִם בֶּן, אֵיִן אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־מְלָכָה, מֵאַחַר שֶׁאֵיִן אַתָּה יָכוֹל לַחְזוֹר וְלִמְשֵׁךְ בִּי־אִם מִיִּן חֵץ אַחַד, עַל־כֵּן אֵיִן אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־מְלָכָה.

אַחַד הָיָה מִתְפָּאֵר שִׁישׁ לוֹ כַּח כְּזֶה בְּיָדָיו, שֶׁאֲצֵל מִי שֶׁהוּא לֹקַח וּמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ. פְּרוּשׁ, שֶׁכְּזֶה בְּעִצְמוֹ שֶׁהוּא לֹקַח וּמְקַבֵּל, כְּזֶה הוּא נוֹתֵן, כִּי קִבְּלָתוֹ הִיא נְתִינָה. וּמִמִּילָא הוּא בְּעַל־צְדָקָה. וְשֶׁאֲלַתִּי אוֹתוֹ; אֵיזָה צְדָקָה הוּא נוֹתֵן. כִּי יֵשׁ עֲשֶׂרָה מֵיְנֵי צְדָקָה. הִשִּׁיב, שֶׁהוּא נוֹתֵן מֵעֵשֶׂר. אֲמַרְתִּי לוֹ: אִם בֶּן, אֵיִן אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־מְלָכָה, כִּי אֵיִן אַתָּה יָכוֹל כָּלֵל לָבוֹא לְמִקּוֹמָה, כִּי אֵיִן אַתָּה יָכוֹל לִפְנֵם בִּי־אִם בְּחוּמָה אַחַת בְּמִקּוֹם שֶׁהִיא יּוֹשֶׁבֶת שָׁם, וְעַל־כֵּן אֵינְךָ יָכוֹל לָבוֹא לְמִקּוֹמָה.

אַחַד הִתְפָּאֵר שִׁישׁ לוֹ כַּח כְּזֶה בְּיָדָיו, כִּי יֵשׁ מִמֵּנִים בְּעוֹלָם, וְכָל אַחַד צְרִיךְ חֲכָמָה, וְיֵשׁ לוֹ כַּח בְּיָדָיו, שֶׁעַל־יְדֵי יָדָיו הוּא יָכוֹל לָתֵן לָהֶם חֲכָמָה, עַל־יְדֵי שְׂמִסְמִיד אוֹתָם בְּיָדָיו. שֶׁאֲלַתִּי אוֹתוֹ: אֵיזָה חֲכָמָה אַתָּה יָכוֹל לָתֵן בְּיָדֶיךָ. כִּי יֵשׁ עֲשֶׂרָה קַבִּין חֲכָמָה. הִשִּׁיב: חֲכָמָה פְּלוֹנֵית. אֲמַרְתִּי לוֹ: אִם בֶּן, אֵיִן אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת

ספורי מהשבעה בעטלירס מעשיות ריג

הפת־מלכה, כי אין אתה יודע הדפּק שְׁלָה, כי אינך יכול לידע
כִּי־אם דפּק אַחַד, כי יש עֲשֶׂרָה מיני דפּקים. וְאַתָּה אינך יכול לידע
כִּי־אם דפּק אַחַד, מאַחַר שְׁאינו יכול לתן בְּיָדוֹ רק חֲכָמָה אַחַת.

אַחַד הַתְּפָאָר שֵׁישׁ לוֹ כַּח כֹּזֵה בְּיָדוֹ, כְּשֵׁישׁ רוּחַ סְעָרָה הוּא יָכוֹל
לְעַכְבוֹ בְּיָדוֹ וְלַעֲשׂוֹת בְּיָדוֹ לְרוּחַ מִשְׁקַל, שִׁיְהִיָּה הָרוּחַ כְּמִשְׁקַל
כְּרָאוּי. שְׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: אֵיזָה רוּחַ אַתָּה יָכוֹל לְאַחֵז בְּיָדְךָ, כִּי יש עֲשֶׂרָה
מיני רוחות. הַשִּׁיב: רוּחַ פְּלוֹנִי. אָמַרְתִּי לוֹ: אִם כֵּן, אֵין אַתָּה יָכוֹל
לְרַפְּאוֹת אֶת הַפַּת־מַלְכָּה, כִּי אֵינְךָ יָכוֹל לְנַגֵּן לְפָנֶיהָ כִּי־אם נִגּוֹן אַחַד,
כִּי יש עֲשֶׂרָה מיני נְגִינָה, וְהַנְּגִינָה הִיא הַרְפוּאָה שְׁלָה, וְאַתָּה אֵינְךָ
יָכוֹל לְנַגֵּן כִּי־אם נִגּוֹן אַחַד מִהָעֲשֶׂרָה הַנִּלְלוֹ. עָנִי וְאָמְרוּ הֵם: מִהוּ
הֵיכֵלֶת שְׁלָךְ. הַשִּׁיב: אֲנִי יָכוֹל מִה שְׁאֵין אַתֶּם יְכוֹלִים, הֵינּוּ כָּל
הַתְּשֻׁעָה חֲלָקִים הַנִּלְלוֹ מִכָּל הַנּוֹכַר לְעִיל, שְׁאֵין אַתֶּם יְכוֹלִים אֲנִי יָכוֹל
הַכֵּל.

כִּי יש מַעֲשֶׂה, כִּי פַעַם אַחַת חָשַׁק מֶלֶךְ אַחַד בְּכַת־מַלְכָּה וְהַשְׁתַּדֵּל
בַּתְּחִבּוּלוֹת לְתַפְסָה, עַד אֲשֶׁר עָלְתָה בְּיָדוֹ וְתַפְסָה. פַּעַם אַחַת
חָלַם לוֹ לְאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא עֲמֻדָה עָלָיו וְהִרְגָה אוֹתוֹ, וְהַקִּיץ וְנִכְנַם
הַחֲלוֹם בְּלִבּוֹ, וְקָרָא לְכָל פּוֹתְרֵי־הַחֲלוֹמוֹת, וּפְתָרוּ לוֹ כְּפִשׁוּטוֹ; שִׁיתְּקִים
הַחֲלוֹם כְּפִשׁוּטוֹ, שֶׁהִיא תִּהְרַג אוֹתוֹ. וְלֹא יָכַל הַמֶּלֶךְ לְתַת עֵצָה לְנַפְשׁוֹ
מִה לַעֲשׂוֹת לָהּ: יִהְרַג אוֹתָהּ צָר לוֹ. וְשִׁלְחָה מֵעַל פָּנָיו, זֶה חָרָה לוֹ,
כִּי אִישׁ אַחַר יִקְחָנָה, וְזֶה חָרָה לוֹ מְאֹד, כִּי הוּא הַשְׁתַּדֵּל אַחֲרֶיהָ
כְּלִיכָה, וְעָתָה תָּבוֹא לְיַד אַחַר. וְגַם אִם יִשְׁלְחָה וְתָבוֹא לְיַד אַחַר,
עָתָה בּוֹדָאֵי יָכוֹל לְהַתְּקִים הַחֲלוֹם שֶׁהִיא תִּהְרַג אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהִיא
אֲצֵל אַחַר. יַחְזִיקָה אֲצֵלוֹ הוּא מִתְּרָא מִחַמַּת הַחֲלוֹם בְּנִלְלוֹ. וְלֹא יָדַע

המלך מה לעשות לה. בין כך נתקלקל האהבה שלא אצלו קצת-קצת מחמת החלום, ובכל פעם נתקלקל יותר ויותר. וכן היא, גם היא נתקלקל גם-כן האהבה אצלה בכל פעם יותר ויותר, עד שנעשה אצלה שנאה עליו, וברחה מפניו. ושלח המלך אחריה לבקשה, ובאו והגידו לו שהיא נמצאת אצל המבצר של מים, כי יש מבצר של מים, ושם הם עשר חומות, זו לפני מזו, וכלן של מים, וגם הקרקע שהולכין עליה שם בתוך המבצר היא גם-כן של מים. וכן יש שם אילנות ופרות, הכל של מים. ויפי המבצר וגדל החדוש של זה המבצר אין צורך לספר, כי בודאי הוא חדוש נפלא מאד, מאחר שהוא מבצר של מים. ולכנס בתוך זה המבצר אי אפשר, כי יהיה נטבע במים מי שיכנס בו, מאחר שהוא פלו של מים.

והבת-מלכה הנ"ל, כשברחה, באתה עד אותו המבצר, והיתה הולכת שם סביב אותו המבצר של מים, והגידו למלך שהיא הולכת שם סביב אותו המבצר הנ"ל, והלך המלך וחילו לתפסה. כשראתה זאת הבת-מלכה, ישבה עצמה שתרוץ לתוך המבצר, כי היא רוצה יותר לטבע במים משיתפס אותה המלך ותהיה אצלו, וגם אולי אף-על-פי-כן תנצל ותוכל לנכנס לתוך המבצר של מים הנ"ל. כשראה המלך כך, שהיא בורחת אל המים, אמר: מאחר שהוא בן, על-כן צוה לירות אותה, ואם תמות תמות. והיו מורים אותה, והגיעו אליה כל העשרה מיני חצים שמשוחים בעשרה מיני סמים הנ"ל, והיא ברהה לתוך המבצר הנ"ל, ונכנסה לתוכו, ועברה דרך השערים של החומות של מים, כי יש שם שערים באלו החומות של מים הנ"ל, והיא עברה ונכנסה לתוך כל העשרה חומות

ספורי מהשבעה בעטלידס מעשיות רטו

של המבצר של מים, עד שבאתה לפני, ונפלה שם ונשארה חלשות. ואני רופא אותה הינו זה שהוא בלא ידים הנ"ל, כי מי שאין בידו כל העשרה מיני צדקות הנ"ל אינו יכול לכנס לתוך כל העשרה חומות הנ"ל, כי יטבע שם במים, והמלך וחילו הנ"ל רדפו אחריה ונטבעו במים, ואני יכול לכנס לתוך כל העשרה חומות של מים הנ"ל. ואלו החומות של מים הם גליהים, שעמדו בחומה, והרוחות הם מעמידים גליהים ומנשאין אותם. ואלו הגלים, שהם העשרה חומות הנ"ל, הם עומדים תמיד שם, אך הרוחות הם הפעמידין ומנשאין את הגלים, ואני יכול לכנס לתוך כל העשרה חומות הנ"ל, ואני יכול לחזור ולמשך ממנה, הינו מן הבת-מלכה הנ"ל, כל העשרה מיני חצים, ואני יודע כל העשרה מיני דפקין על-ידי העשר אצבעות, כי בכל אצבע ואצבע מעשרה אצבעות יודעין דפק מיוחד מהעשרה מיני דפקין, ואני יכול לרפאות אותה על-ידי כל העשרה מיני נגינה, ועל-כן אני רופא אותה. נמצא שיש לי כח כזה בידי הנ"ל, ועתה אני נותן לכם זאת במתנה. ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאוד:

זאת המעשה קשה לי מאוד לספר, אך מאחר שהתחלתי לספרה אני מכרח לגמרה. בזאת המעשה אין שום תבה שלא יהיה בה פונה, ומי שבקי בספרים יוכל להבין קצת רמזים. והנה ענין החצים הנ"ל, שיש לו כח בהידים להחזיר החצים הנ"ל, זה בחינת ותאחז במשפט ידי (טו), וכמו שפרש רש"י: בשר-זרם זורק חץ ואינו יכול להחזירה, והקדוש-ברוך-הוא זורק חץ ומחזירה. ובחינת הצדקה הנ"ל, שהיא כנגד החומות של

מים, שהם גלֵי־הַיָּם, זה בחינת וצדקתך כנגלֵי־הַיָּם (טז). והרוח הנ"ל, שיכול לאחז בידיו, זה בחינת מי אָסַף רוח כַּחֲפָזוֹ (יז) (שזה בחינת נגינה כמבאר במקום אחר (יח)). ועשרה מיני נגינה ועשרה מיני דַּקְדָּקוֹן זה מבאר כבר (יט). (ועין בלקוטי תנינא בדרף לב (כ)). כל זה שמענו בפרוש, אך מי ומה ואימתי, זה עמק עמק, הינו שגוף ענין המעשה, מי הם כל הנ"ל ומה הוא ואימתי היה כל הנ"ל, זה עמק מלהשיג.

גַּמַר המעשה, הינו מה שהיה ביום השביעי, הינו ענין הפעמלך שהיה בלא רגלים, וגם סיום התחלת המעשה מענין המלך הנ"ל, לא זכינו לשמעיה. ואמר שלא יספרה עוד, והוא הפסד גדול, כי לא נזכה לשמעיה עוד עד שיבוא משיח במהרה בימינו אמן.

גַּם אָמַר: אלו לא ידעתי שום ענין אחר כִּי־אִם זאת המעשה, הִיא גַּם־כֵּן חדוש גדול מאד. כִּךְ אָמַר בפרוש, כי זאת המעשה היא חדוש נפלא מאד, ויש בה מוסר הרבה מאד ותורה הרבה, כי יש בה כמה תורות. גם מדברת מהרבה צדיקים קדמונים, מדוד המלך עליו השלום, כי דוד המלך עליו השלום עמד בקצה הארץ וצעק אל המעין היוצא מן האבן שעל ההר כנ"ל, כמו שכתוב (כא): מקצה הארץ אליך אקרא, בעטף לבי בצור ירום ממני תנחני.

כֵּל זה שמענו מפיו בפרוש. והמוכן מדבריו, כי דוד המלך עליו השלום הוא בחינת לב כמובא (כב), ועליו מרמז במעשה ענין הלב של העולם, שעומד בקצה־הארץ כנגד המעין וצועק ומשתוקק אליו תמיד וכו'. ועדין הדברים שתומים, אשרי מי שיזכה להשיג סודות המעשה.

(טז) ישעיה מח, יז) משלי ל, ד. יח) ליקוטי מוהר"ן סימן נד סעיף ו. יט) לעיל בהמעשה. כ) ליקוטי ח"ב סימן כד. כא) תהלים סא, ג. כב) זוהר שמות קח.

ענין דוד המלך והמקרא הנ"ל מקצה הארץ, שמרמו בהמעשה, זה שיד ליום שלישי, כי שם מדבר מענין הלב והמענין. עין שם ותראה נפלאות, איך בכל ענין מרמו דברים נפלאים. ובגדלת נוראות מעשה זו אי אפשר לדבר כלל, כי היא עולה על כלם, אשרי מי שיזכה אפלו בעולם הבא לידע בה קצת קצת. ומי שיש לו מח בקדקדו, תסמר שערות בשרו ויבין קצת גדלת הבורא ותברך וגדלת הצדיקים האמתיים, כשיסתכל היטב במעשה נוראה הזאת, אשר לא ישמע כזאת.

ענין פסוק מקצה הארץ הנ"ל, ששיד להמעשה של יום שלישי כנ"ל, זה שמעתי מפרש מפיו הקדוש והנורא זכרונו לברכה. עוד ראה זה מצאתי אחר כך שרב דברי הקפיטל תהלים שכתוב שם זה הפסוק, שהוא קפיטל ס"א, רבו ככלו מבאר שם רמזי סודות נשגבות של המעשה של יום שלישי הנ"ל. ימים על ימי מלך תוסיף בו כי הוא צריך תמיד שיוסיפו לו ימים על ימיו וכו' וכנ"ל. חסד ואמת מן ינצרוהו זהו איש חסד האמת וכו', דער גרויסיר מאן; דער אמתיר איש חסד, כי כל הזמן והימים געשה על ידי האיש גדול, שהוא איש חסד האמת כנ"ל שם במעשה הנ"ל, והוא נותן ומוסיף בכל פעם ימים על ימי מלך, שהוא הלב הנ"ל, שהוא בחינת דוד המלך עליו השלום כנ"ל. וזהו "ינצרוהו", כי הוא שומר ונוצר, שתקף כשמגיע סמוך מאד שישתלק היום, ואז היה מסתלק המענין והלב וכל העולם בלו חס ושלום, אזי איש חסד האמת נוצר ושומר זאת וכו' ונותן יום להלב וכו'. וזהו: כן אומרה שמך לעד, לשלמי נדרי יום יום, כי כל יום ויום שהוא נותן לו, הוא בא בזמירות ושירות וכו'.

כנ"ל. אחסה בסתר כנפיד סלה כי כשתלב הנ"ל צריך לגות, בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו וכו', וזהו: אחסה בסתר כנפיד וכו'.

שך ליום ראשון

ענין הזקנים, שהתפארו כל אחד ואחד מה שהוא זוכר, שזה זוכר אפלו כשתכו לו את הטבור וכו', וזה היה הזקן הקמן שבכלם וכו', אמר רבנו זכרנו לברכה, שבגמרא (כג) איתא מעין זה, ששמואל התפאר עצמו, שהוא זוכר את כאב המילה וכו', עין שם. מי יפאר, מי יספר, מי יוכל להעריך, מי יוכל לשער אפס קצה אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות מהתנוצצות קצת רמזי פלאי פלאות מסודות נוראות ונשגבות מאד מאד של המעשה הנוראה הזאת, אשר היא מלאה סודי סודות מתחלה ועד סוף, ומשכיל על דבר ימצא טוב; התנוצצות איזה רמזים לפי ערכו:

שיחות שאחר ספורי המעשיות

מעשה: אחד הלך מאביו והיה במדינות אחרות ימים רבים אצל אחרים, ולזמן בא לאביו והתפאר עצמו שלמד שם אמנות גדול, לעשות מנורה החלופה, שקורין הענג'לייכטער, וצוה אביו להתאסף כל בעלי-אמניות הנה והוא יראה להם חכמתו בזה האמנות. וכן עשה אביו, וקבץ כל הבעלי-אמניות הזאת לראות גדלת הבן, מה שפעל בכל הימים האלו שהיה ביד אחרים. והבן הוציא מנורה אחת שעשה, והיתה מגנה מאד בעיני כלם, ואביו הלך אצלם ובקש מאתם שיגלו לו האמת, והכרחו להודיע לו האמת, שהיא מגנה מאד. והבן התפאר: הלא ראיתם חכמת אמנותי. והודיע לו אביו שלא נראה יפה בעיני כלם. השיב לו הבן: אדרבא. בזה הראיתי גדלתי, כי הראיתי לכלם חסרונם, כי בזאת המנורה נמצאים החסרונות של כל אחד מהבעלי-אמנות הנמצאים כאן. הלא תראה שאצל זה מגנה חתיכה זו, אבל חתיכה אחרת יפה אצלו מאד, ואצל אחר להפך; אדרבא, זאת החתיכה, שהיא מגנה אצל חברו, היא יפה ונפלאה בעיניו, רק זאת החתיכה מגנה. וכן אצל כלם, מה שרע בעיני זה היא יפה בעיני חברו, וכן להפך. ועשיתי מנורה זאת מחסרונות לבדם, להראות לכלם שאין להם שלמות, ויש לכל אחד חסרון, כי מה שיפה בעיניו, הוא חסרון בעיני חברו, אבל באמת אני יכול לעשות פתקונו.

אם היו יודעים כל החסרונות והנמנעים של הדבר, היו יודעים מהות הדבר, אף שלא ראו אותו מעולם.

גְּדוּלִים מַעֲשֵׂי ה'. אִין אָדָם דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ, וְכָל הַצּוּרוֹת הָיוּ בְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, הִיגוּ בְּתַבַּת "אָדָם" לְכַד הָיוּ גְּכָלְלִין כָּל הַצּוּרוֹת הַלְלוּ, וְכֵן בְּשָׂאָר דְּבָרִים. כָּל הַמְּאֹרוֹת הָיוּ גְּכָלְלִין בְּתַבַּת אוֹר לְכַד. וְכֵן כָּלָם, הִיגוּ כָּל מַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית. וְאִפְלוּ הַעֲלִין שֶׁל הָאֵילָן אִין אֶחָד דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ וְכו'.

וְהָאֲרִיךְ בְּעֵינֵי זֶה הִרְבֵּה מְאֹד, וְאָמַר אִזּוּ שְׂיֵשׁ חֲכָמוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם שְׂיִכּוּלִים לַחַיּוֹת עִם הַחֲכָמוֹת לְכַד כָּלִי שׁוֹם אֲכִילָה וְשִׁתְיָה. וְהָאֲרִיךְ אִזּוּ בְּשִׂיחָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה.

לְעֵינֵי שְׂהִיוּ מְסַפְרִים מְאֹד, שְׂהִיָּה אִזּוּ בְּכַרְךְ גְּדוֹל שֶׁל עִירוֹת הָעֶבְרִים, וְנִתְעַכְבֵּ שֶׁם הִרְבֵּה, מַחֲמַת שְׂנֵדְמָה לוֹ כְּכָל פְּעַם שְׂעַכְשׂוּ יַפְעַל, וְכֵן כְּכָל פְּעַם, עַד שְׂנִתְעַכְבֵּ הִרְבֵּה שֶׁם. וְאָמַר שְׂכֵן הַדֶּרֶךְ, כְּשֶׁבָּאִין לְמְקוֹמוֹת כְּאֵלוֹ, שְׂנֵדְמָה כְּכָל פְּעַם: עֵתָה אִפְעַל, עֵתָה אִפְעַל וְכו' וְכו'. וְסֵפֶר מַעֲשֵׂה:

שְׂהִיָּה אִישׁ אֶחָד, שְׂלֵא הָאֲמִין בְּמָה שְׂאוֹמְרִים הָעוֹלָם, שְׂיֵשׁ לְצִים מְסַטְרָא־אֲחֶרָא, שְׂבָאִים לְפְעָמִים וּמְטַעִין בְּגִי־אָדָם, כְּמוֹ שְׂאֲרַע כְּמָה פְּעָמִים, וְהוּא לֹא הָאֲמִין בְּזֶה. פְּעַם אַחַת כְּלִילָה כָּא אֲצִלוּ לְךְ אֶחָד וְקִרְאוּ אֶל הַחוּץ שְׂיִצֵּא, וְיִצֵּא לַחוּץ וְהִרְאָה לוֹ הַלֵּךְ שְׂיֵשׁ לוֹ סוּם נָאָה לְמִכְר. וְיִרְא וְהִגֵּה הוּא סוּם נָאָה מְאֹד, וְשָׂאֵלוּ: כְּמָה אַתָּה רוֹצֵה. הַשִּׁיב הַלֵּךְ: אֲרַבְעָה אֲדוּמִים. וְרָאָה שְׂהוּא שׂוּה בְּשִׂפֵי שְׂמוֹנֶה אֲדוּמִים, כִּי הוּא סוּם מְכַרְר וְטוֹב מְאֹד, וְקִנְה אֲצִלוּ הַסוּם כְּעַד אֲרַבְעָה אֲדוּמִים, וְהָיָה אֲצִלוּ מְצִיָּאָה גְּדוּלָה. לְמַחְר הוּצִיא הַסוּם לְמִכְר, וְעַמְדוֹ עַל הַמְּקוֹת, וְרָצוּ לְתַן לוֹ אִיזָה סָךְ. אָמַר: מְסַתְמָא אִם נוֹתְנִין

לי סך כזה הוא שנה כפלים, ולא נתרצה. והוליד הסוס להלן, ורצו
 לתן לו גם כפלים כרצונו. אמר: מסתמא שנה יותר כפלים מזה הסך.
 וכן הוליד הסוס להלן, עד שנכנס סך מכירת הסוס לאלפים, ולא
 נתרצה עם אחד למכרו, כי כל מה שרצו לתן לו אמר: מסתמא
 שנה יותר בכפלים, עד שלא נמצא מי שיקחהו, רק המלך. והוליכו
 להמלך ורצה לתן לו המלך סך עצום, כי הסוס הוטב מאוד מאד
 בעיניו כל, ולא נתרצה עם המלך גם כן, כי אמר: מסתמא שנה יותר,
 עד שגם המלך לא קנה הסוס. והלך מהמלך עם הסוס להשקותו,
 והיה שם פלומפ (א), שמשם משקין, וקפץ הסוס לתוך הפלומפ ונתעלם
 ואיננו. (הינו שנדמה לו כך, כי היה מעשה לצים כל הענין של
 הסוס.) וצעק מאד על זה, ונתקבצו אליו בני העולם לקול זעקתו,
 ושאלו אותו: מה אתה צועק. השיב שהסוס שלו קפץ לתוך הפלומפ.
 והכו אותו הכה ופצוע, כי נדמה למשגע, כי נקב הפלומפ צר מאד,
 ואיך אפשר שיקפץ הסוס לשם. וראה שמכין אותו והוא נראה כמשגע,
 ורצה לילך משם. בתוך שרצה לילך משם, והנה הסוס מתחיל להושיט
 ראשו מתוך הפלומפ, והתחיל לצעק שנית: אהה! אהה! מחמת
 שנדמה לו שיש שם סוסו. ונתקבצו שוב בני העולם, והכו אותו
 שנית, כי הוא משגע כנ"ל, ורצה שוב לילך משם. כיון שרצה לילך,
 והנה מושיט שוב הסוס את ראשו מן הפלומפ, והתחיל לצעק עוד
 כנ"ל, ונתקבצו שוב אליו והכוהו כנ"ל.

כך הסמרא אחרא ממעה את האדם בכל פעם על לא דבר בשקר
גמור שאין בו ממש, והוא נסת אחריה והולך אחריה, ונדמה

לו בכל פעם שירויח יותר וימלא תאוותו יותר, ורץ אחריהם כמה עתים, ופתאום נתעלמו, ובורחים ומסתלקים ממנו כל התאוות, באשר מזדמן לפעמים, שהתאוות מסתלקים קצת, וכאשר האדם רוצה לפרד מהם, אזי חוזרים ומושיטים ראשם, והוא חוזר ורודף אחריהם, וכן מתנהג להלן, שתכף שמושיטים ראשם הוא חוזר לרדף אחריהם. (ולא באר הענין יותר, והבן היטב).

מעשה בצדיק אחד, שהיה צדיק גדול מאד, שיצא מתאוה הידוע לגמרי לגמרי כראוי בשלמות ועלה לעולמות עליונים, וראה שמנח ביורה חתיכות בשר ועצמות, ושאל: מה זאת. והשיבו לו, שזאת היתה אשה יפה מאד מאד, ועל־כן מחמת שהיתה מחממת גופה לעברה, על־כן מחממין אותה כאן. ורצה לראותה, ומסרו לו שמות שתחזר ותתחבר כבתחלה, וראה שהיתה יפת־תאר גדולה מאד. ומזה ראוי לראות גנות התאוה הזאת, אם חותכין אותה לחתיכות־חתיכות, האם יהיה שיק התאוה וכו':

ידוע שעצבות היא מדה מגנה מאד, וצריך להתרחק ממנה מאד, וראוי לחיות ולהרים עצמו. כי ידע שכל תנועה והעתקה שאדם מגיע ומעתיק עצמו בשנכנס לעבודת השם, היא יקרה מאד בעיני ה', אפלו הוא מגיע עצמו רק כחוט השערה, כי מחמת שהאדם הוא בגוף בעולם־העשיה, קשה מאד עליו כל תנועה והעתקה, על־כן היא יקרה מאד בעיני ה'.

ומעשה היה בצדיק אחד, שנפל עליו עצבות וכבדות גדול, (והעצבות והכבדות, בשמתגברת על הצדיק, היא קשה

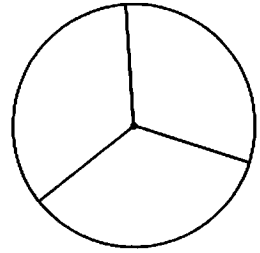
מאד עליו, כי עליו מתחזקת יותר ויותר) עד שנפל עליו עצלות וכבודת כל־כך, עד שלא היה אפשר לו כלל לזוז ממקומו ממש מחמת גדל הכבודת והעצבות, שהתגברה עליו מאד, ורצה לשמח עצמו ולהרים עצמו, ולא היה אפשר לו בשום דבר לשמח ולהרים עצמו, כי בכל דבר שרצה לשמח עצמו, מצא לו הפעל־דבר בתוכו עצבות, עד שלא היה אפשר לו בשום דבר לשמח את עצמו, כי בכל שמחה שרצה לשמח ולהרים עצמו, מצא לו עצבות בתוכה. והתחיל לשמח עצמו בשמחת שלא עשני גוי, וזה בודאי שמחה גדולה, שאין לה שעור, כי אין לשער ההפרש וההבדל אלף אלפי אלפים הבדלות, שיש בין קדשת ישראל הפחות שבפחותים לבין זהמת טמאת העכו"ם, וכשיזכר היטב חסד השם יתברך עליו, שלא עשהו גוי, בודאי ראוי שתגדל שמחתו מאד, והיא שמחה שאין עליה עצבות, כי בשלמא כשמשמח עצמו בדבר שעשהו הוא עצמו, על זה אפשר למצא עצבות על כל שמחה, כי ימצא לו חסרונות בכל דבר, כדי שלא להניחו להרים ולשמח עצמו, אבל בזה שלא עשני גוי, שהוא רק מהשם יתברך, שהשם יתברך עשה כן וחמל עליו, ולא עשהו גוי, איך אפשר למצא חסרון בזה השמחה, מאחר שהוא רק מעשה השם יתברך, כי בודאי איך שיהיה, על־כל־פנים הוא הפרש גדול בינו לבין עכו"ם, אשר אין שעור וערך. והצדיק הנ"ל התחיל לשמח עצמו בזה, והתחיל לשמח ולהרים עצמו מעט מעט, ובכל פעם הרים ושמח עצמו ביותר, עד שבא לשמחה גדולה כל־כך, עד שהגיע להשמחה שהיה למשה רבנו עליו השלום בעת שעלה לקבל הלוחות. ובתוך שהרים ושמח עצמו, פרח בעולמות כמה וכמה אלפים פרסאות, ובתוך כך הביט בעצמו, והנה הוא

רחוק מאד ממקום שהיה בתחלה, והיה לו צער גדול, כי היה סבור שיפיל לאיזה מקום אחר, ויהיה תמיהה גדולה עליו, שנעלם פתאום, והצדיק חפץ תמיד להיות הצנע לכת, והשמחה התחילה לפסק, כי השמחה יש לה גבול שמתחלת עצמה ומסימת עצמה, וכשהתחילה השמחה לפסק, פסקה מעט מעט, ונשפל מעט מעט. וכשחזר וירד ונשפל ממקום שפרח לשם בשעת השמחה, לא חזר תחלה למקומו הראשון שפרח משם, בדרך פריחתו, רק שירד מיד למטה במקום שפרח לשם, ועל־כן היה פליאה גדולה על שמצא את עצמו אחר שירד למטה במקומו הראשון, (והבן היטב) עד שחזר למקום שהיה בתחלה, והביט בעצמו וראה שהוא ממש במקום שהיה בתחלה, ולא געתק ממקומו כלל, רק אפשר כחוט השערה, שאי אפשר לאדם לשער, רק השם יתברך. והיה תמיהה גדולה בעיני הצדיק שפרח כל־כך בעולמות, וכאן למטה לא געתק כלל, והראו לו, שכל־כך יקר בעיני השם יתברך תנועה והעתקה קטנה שאדם מעתיק עצמו בזה העולם, אפלו פחות מחוט השערה, עד שאין פדאי נגד זה כמה וכמה אלפים עולמות ופרסאות.

וּלְהַבִּין זה, כי ידוע שהעולם הגשמי הזה הוא רק נקדת המרפז בתוך הגלגלים, כמבאר לבעלי תכונה, ומכל־שכן נגד עולמות עליונים בודאי אינה נחשבת כל הארץ יותר מנקדה. וידוע שכל הקוים שתמשך מנקדת המרפז, הנה הם אצל הנקדה סמוכים כל הקוים זה לזה, וכל מה שמתרחקים מהנקדה, הם מתרחקים זה מזה יותר. וכן כשיתרחקו הקוים הרבה מאד מהנקדה, יתרחקו גם־כן הקוים זה מזה מאד, אף שלמטה אצל הנקדה הם סמוכים זה לזה כזה:

ספורי מהשבעה בעטלירס מעשיות רכה

נמצא אם ישער בדעתו קוים נמשכים מהארץ התחתונה, אפלו רק עד הגלגלים, נמצא אפלו אם אינו הולך ממקומו רק במלא החוט, אף-על-פירכּן במקום הגלגלים נתרחק ממקום שהיה נגד ראשו תחלה, נתרחק עתה כמה וכמה אלפים פרסאות, לפי ערך גדל הגלגל העליון נגד הארץ התחתונה בידוע, כי שם קבועים פוכבים אין מספר, וכל פוכב הוא בערך גדל זה העולם ויותר, מכל-שפן וכל-שכּן כשישער בדעתו הקוים נמשכים עד עולמות עליונים, אשר כל הגלגלים נגדם אינם נחשבים כלום. נמצא שאין שעור להרחוק שנתרחק שם בעולמות עליונים, על-ידי הרחוק כל שהוא אפלו פחות מחוט השערה, שנתרחק והלך ממקום שהיה בתחלה, כי אף שבכאן, בהארץ התחתונה, לא נתרחק, והלך רק פחות מחוט השערה, שבעיניו לא נתרחק כלום, כי זה אי אפשר לשער, רק השם יתברך. עם כל זה שם בעולמות עליונים נתרחק כמה וכמה אלפים עולמות ופרסאות, מכל-שפן וכל-שכּן כשאדם הולך פרסה או כמה פרסאות בעבודת השם, עין לא ראתה וכו':

דע שיש שני מיני פלטיין, ושני הפלטיין דומין זה לזה. באחד דר בו מלך, ובהשני דר עבד. ובדאי באמת הוא חלוק גדול בין הפלטיין של מלך לפלטיין של עבד, רק אף-על-פירכּן אפשר למעות ביניהם, כי יש קשר שמתקשרין הרבה נפשות, עד שנעשה מהם בית ופלטיין, כי מתקשרין אחד באחד ואחד באחד, עד שנעשה מהם יסוד, ואחר-כך נעשה אהל, עד שנבנה מהם בית ומדור, וזה המדור הוא מדור לאמת, וכשצריכין לבקש אמת מוצאין שם באותו המדור,

כנ"ל. ועל־כֵּן צוֹתָהּ הַתּוֹרָה אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת (ב), כִּי מֵאַחַר שְׂרָפִים נִתְקַשְׁרוּ כְּאַחַד, בְּוֹדַי שֵׁם הָאֵמֶת כִּנ"ל, וְזֶה בְּחִינַת כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְבֵית־יַעֲקֹב (ג), הֵינּוּ שְׂמֵה־נֶפְשׁוֹת נַעֲשֶׂה בֵּית־יַעֲקֹב, הֵינּוּ בֵּית מְדוֹר לְאֵמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁבְּתוֹב (ד): תַּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב. אֲבָל דַּע שֶׁיֵּשׁ כְּנֶגֶד זֶה קֶשֶׁר שֶׁל רְשָׁעִים, שֶׁמִּתְקַשְׁרִין יַחַד הַרְבֵּה נֶפְשׁוֹת שֶׁל רְשָׁעִים, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם בֵּית וּמְדוֹר לְשִׁקְרָה, וְעַל זֶה הַזְּהִיר הַנְּבִיא (ה): לֹא תֵאמְרוּן קֶשֶׁר לְכָל אֲשֶׁר יֹאמֶר הָעַם הַזֶּה קֶשֶׁר, כִּי קֶשֶׁר רְשָׁעִים אֵינּוּ מִן הַמְּנִיָּן, וְעַל זֶה כְּתִיב (ו): לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעוּת. וְהִנֵּה בֵּין שְׁנֵי הַבְּתִימִים הַנ"ל אֶפְשָׁר לְטַעוֹת, הֵינּוּ בֵּין הָאֵמֶת וְהַשִּׁקְרָה, כִּי הַשִּׁקְרָה מְדַמָּה עֲצֻמוֹ לְהָאֵמֶת, כִּי גַם שֵׁם יֵשׁ קֶשֶׁר מִנֶּפְשׁוֹת רַבִּים, וְאֶפְשָׁר לְאָדָם לְטַעוֹת, וְאֵינּוּ יוֹדֵעַ הֵיכֵן הָאֵמֶת וְלִהְיֶיךָ יִקְרַב עֲצֻמוֹ וְדַע שֶׁעַל־יְדֵי מִצְוֹת פְּדִיּוֹן־שְׂבוּיִים זוֹכֵה לְהִכִּין בֵּין שְׁנֵי הַבְּתִימִים הַנ"ל בֵּין אֵמֶת לְשִׁקְרָה, בֵּין מִלֶּךְ לְעַבְדָּה, כִּי הַשִּׁקְרָה הוּא בְּחִינַת עַבְדָּה, בְּחִינַת אֲרוּר, בְּחִינַת אֲרוּר כְּנֻעַן, עַבְדָּה עַבְדִּים וְכו' (ז).

וְדַע שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי שִׁבְלֵיּוֹת, וְהֵם בְּחִינַת אַחֲוֹר וְקִדְמָה, הֵינּוּ שֶׁיֵּשׁ שִׁבְלֵי שְׂמֹנֶע לְאָדָם לְפִי הַזְּמַן, וְכָל מֵה שֶׁנִּזְקָן וְכֹא בְּיָמִים יוֹתֵר, הוּא יוֹדֵעַ יוֹתֵר, בְּבְחִינַת יָמִים יִדְבְּרוּ (ח), וְזֶה הַשִּׁבְלֵי הוּא בְּחִינַת אַחֲוֹר, שְׂבָא בְּאַחֲוֹר הַזְּמַן, כִּי לְזֶה הַשִּׁבְלֵי צָרִיךְ זְמַן. אֲבָל יֵשׁ שִׁבְלֵי שְׂבָא לְאָדָם כְּשֶׁפֶע גְּדוֹל בְּמַהִירוֹת גְּדוֹל, בְּפַחוֹת מְרַגֵּעַ, כִּי הוּא לְמַעֲלָה מִהַזְּמַן, וְאֵין צָרִיךְ שׁוּם זְמַן לְזֶה הַשִּׁבְלֵי, וְזֶה הַשִּׁבְלֵי הוּא בְּחִינַת פְּנִימָה, וְהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת אֵמֶת, בְּבְחִינַת מִבְּקָשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב סְלָה (ט):

(ב) שמות כג, ב. ג) כראשית מו, כז. ד) מיכה כ, ב. ה) ישעיה ו, שמות כג, ב. ז) כראשית ט, כה. ח) איוב לב, ז. ט) תהלים כד, ו.

אחר שבת פרשת ויחי אמר: ב"שלוש-סעודות" זה נודע לי סגולה
 לפאקין (י), לקח קרייד (יא), ושלוש פעמים כמו משקל הקרייד
 יקח זייר (יב) ויעשה משניהם מרחץ לרחץ התינוק, (שקורין באר),
 וצריך לעשות תקף ומיד בשמתחיל התינוק להתחמם ולכער על זה,
 ויועיל בעזרת השם אם אין הגזרה חזקה, אבל אם הגזרה חזקה חס
 ושלום לא יועיל.

ואמר כי חלי הפאקין געשה מחטא העגל, ובעגן הזה קשה: הלא
 גם אצל אמות העולם יש חלי זה. אך איתא במדרש (יג),
 שאמות העולם היו ראויים שלא יהיה להם שום חלי (מאחר שנתן
 לחלקם העולם הזה), אך כדי שלא יהיו מונין ומתגורין בישראל, נתן
 להם כל החלאים שיש לישראל, וכמו שפרש רש"י על פסוק: חרפת
 נכל אל תשימני (יד), הבא גם עליו נגעים ומכאובות, כדי שלא יוכל
 לומר לי: אתם לוקים ואנו אין אנו לוקים, והתפלה הזאת גרמה
 להביא יסורי חלאים על האמות. וגם לכאורה קשה: הלא גם קדם
 חטא העגל בודאי היה חלי זה, אך קדם לא היה חלי קשה, רק
 שהיו הפאקין מחמת הדמים שהתינוק יונק במעי אמו, בידוע לחכמי
 הרופאים, אבל לא היה חלי קשה, שיהא מסכן למות חס ושלום
 כמו עכשו, וזה געשה מחטא הנ"ל.

גם גרמו קצת בירמיה (טו), גזברים בלם בפסוק אחד: כי אם תכבסי
 בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני. פרש רש"י על עון
 העגל. נתר פרוש בלעז קרייד; בורית — זייר. (נמצא שמרמוז פאן

(י) אכעבועות, (יא) נתר, (יב) בורית (סכין), (יג) ב"ר פרשה פח, א. יד) תהלים לט, ט. טו) קפיטיל
 ב, כב.

סוד הסגולה הנ"ל לחלי הנ"ל, הפא מחטא העגל, דהינו לכבם בנתר, שהוא קרייד, ולהרבות בורית, שהוא זיף) והבן נפלאות:

מימי ילדותו. פעם אחת באו אליו עם פדיון להתפלל על ילדה שרה אסתר בת יהודית, ואמר שתמות, וכן הוה. ואמר שידע זאת מהתורה הקדושה, שראה אז פסוק (טו): והדגה אשר ביאר מתה ויבאש, ויבאלו התבות "מתה ויבאש" נתגלה לו זאת. מ'ת'ה' ו'י'ב'א'ש' — ראשי-תבות שרה אסתר בת יהודית וי מתה. השם ישמרנו.

הזהיר לאנשיו, שבשיקרה להם מקרה בלתי טהור חס ושלום, שילכו תקף ומיד למקוה לטבל, פי על-ידי המקרה חס ושלום נעשה מה שנעשה. על-בן טוב מאד, שקדם שמתחיל להעשות מזה איזה דבר חס ושלום, שיקדים עצמו האדם ויטבל ויטהר עצמו.

והזהיר מאד לבל יתפחד האדם מזה כלל, כי הפחד והדאגות והמרה-שחורות בענין זה מזיק מאד מאד, בפרט אחר שגלה אלו העשרה קפיטל תהלים המסגלים לתקון חטא זה, והם: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"ן, במבאר בפפרים הנדפסים כבר. אז אמר, שמי שיזכה לקים זאת, לומר אלו העשרה קפיטל תהלים הנ"ל באותו היום שיקרה לו חס ושלום, אזי בודאי יתקן חטאו, ושוב אל ידאג כלל. גם היה מתלוצץ מאלו החסידים והיראים, שבשמגיע להם איזה הרהור, אזי הם מתפחדים שלא יבואו לידי מקרה, ומחמת זה הם רגילים בהתר, מחמת פחד שלא יבואו לידי מקרה. והוא, זכרונו לברכה, היה מתלוצץ מזה. ועקר פונתו

היה שהאדם צריך לבלי להתפחד ולהתירא כלל מדברים כאלו, ולבלי לחשב מחשבות כלל בענין זה, רק יהיה כגבור חיל לעמוד כנגד תאותו ויסיח דעתו מזה לגמרי, ואל יתפחד כלל. וה', הטוב בעיניו יעשה עמו, מה שהוא יתברך חפץ.

ורמו בדבריו, שזה בחינת פגם של דוד המלך עליו השלום בבת-שבע וכו', ולא באר הדבר היטב. ומאד מאד צריכין להתחזק בשמחה תמיד, ואל יפל בדעתו כלל משום דבר שבעולם, אף אם יעבר עליו מה. ואם יהיה חזק בדעתו, ולא יתפחד כלל, ולא יחשב מחשבות כלל (שקורין איבער טראכטין), וילך בתמו בשמחה, יזכה לסוף לעבר על הכל בשלום. ודברים כאלו אי אפשר לבאר בכתב, וערום יבין לאשורו.

עוד מה שספר בשבת חנכה ונשפח, מבן-מלך שנתרחק מאביו וכו', והיה מתגעגע מאד מאד וכו' וכו', והגיע לו כתב מאביו, והיה משתעשע בו מאד מאד, והיה מתגעגע עדין מאד, והיה מתגעגע על-כל-פנים שיושיט לו יד, ואם היה מושיט לו יד, היה מחבקה ומנשקה. אחר-כך ישב עצמו: הלא זה הכתב הוא כתב-יד-המלך בעצמו, ואם-כן הוא יד-המלך וכו' וכו'. (כל זה לא נכתב פראוי, פי נשפח, פי לא נכתב בזמנו):

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם.

**ברוך הנותן ליעף כח
ולאין אונים עצמה ירבה:**

מעשה מבטחון

שספרה רבינו הקדוש זצוק"ל ליל ד' אלול תקס"ו פ"ק

ענה ואמר, עוד ספרתי מעשה מבטחון וזו היא:

מַלְךְ אַחַד אָמַר בְּלִבּוֹ מִי יִמְצָא שְׂלֵא וְהָיוּ לוֹ לְדַאָג יוֹתֵר מִמֶּנִּי, כִּי יֵשׁ לִי כָּל טוֹב וְאֲנִי מֶלֶךְ וּמוֹשֵׁל, וְהַלֵּךְ לַחֲקֹר אַחַר זֶה. וְהָיָה הוֹלֵךְ בְּלִילָה וְהָיָה עוֹמֵד אַחֲרַי הַבְּתִים לְהַקְשִׁיב וּלְשִׁמֵּעַ אֶת דְּבָרֵי הָעוֹלָם. וְהָיָה שׁוֹמֵעַ דְּאֲגוֹת כָּל אַחַד, שְׂוֵה אֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֹדֵר בְּחֻנּוֹת, וְאַחֲר־כֵּן הֵלֵךְ לְבֵית אַחַר, וְשָׁמַע שְׂיֵשׁ לוֹ דְּאֲגָה שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהַמְלִיכוֹת, וְכֵן שָׁאָר כָּל הַדְּאֲגוֹת שֶׁל כָּל אַחַד וְאַחַד.

אַחֲר־כֵּן הֵלֵךְ וְרָאָה בֵּית אַחַד נְמוּךְ עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַקְּרָקַע וְהַחֲלוּנוֹת לְמַטָּה סְמוּכִים מִמֶּשׁ לְהָאָרֶץ וְהֶגֶן נוֹפֵל וְנִשְׁבֵּר. וְרָאָה שְׂשֵׁם יוֹשֵׁב אַחַד וּמְנַגֵּן עַל הַכְּנֹר שֶׁצָּרִיךְ לְהַקְשִׁיב מְאֹד כְּדֵי לְשִׁמֵּעַ אֶת הַקּוֹל וְהוּא שָׁמַח מְאֹד וְקִדְדָה עִם מִשְׁקָה עוֹמֶדֶת לְפָנָיו וְהַמִּשְׁקָה הָיָה יָיִן וּמֵאֲכָלִים עוֹמְדִים לְפָנָיו וְהוּא שָׁמַח מְאֹד מְלֵא שְׂמִחָה בְּלֹא דְאֲגָה כְּלָל. הֵלֵךְ וְנִכְנַס לְתוֹךְ הַבֵּית וְשָׂאֵל בְּשִׁלוּמוֹ, וְהִשִּׁיבוֹ. וְרָאָה הַקְּדִירָה עִם הַמִּשְׁקָה לְפָנָיו וְהַמִּינִי מֵאֲכָלִים וְהוּא רַק מְלֵא שְׂמִחָה, וְכַבֵּד אֶת הַמֶּלֶךְ לְשִׁתוֹת וְשִׁתָּה אֵל הַמֶּלֶךְ וְהָיָה הַמֶּלֶךְ שׁוֹתֵה גַם-כֵּן לְמַעַן הָאֵהָבָה, אַחֲר־כֵּן שָׁכַב [שֵׁם הַמֶּלֶךְ] לִישׁוֹן, וְרָאָה שֶׁהוּא אָךְ שָׁמַח בְּלִי שׁוֹם דְּאֲגָה וּבִבְקָר עֵמֵד הַמֶּלֶךְ וְגַם הוּא עֵמֵד וְלוֹהָ אֶת הַמֶּלֶךְ וְשָׂאֵל הַמֶּלֶךְ אוֹתוֹ מֵאֵין אֶתָּה לֹקַח כָּל זֹאת וְהִשִּׁיב לוֹ אֲנִי

מעשה מבטחון

רלא

יכול לתקן כל תקוני הדברים שנתקלקלו (שקורין גאפרייווקים) כי מלאכה שלימה איני יכול רק תקוני הדברים שנתקלקלו, ואני יוצא בבוקר ואני מתקן איזה דברים וכשאני מקבץ מזה איזה סך חמשה-ששה זהובים אני קונה לי כל אלו הדברים של אכילה ושתייה. כששמע המלך זאת, אמר בלבו אקלקל לו זאת. הלך המלך ונתן פרוז שפל מי שיהיה לו דבר לתקן לא יתן לשום אדם לתקן, רק יתקן בעצמו או יקנה לו הדבר הזה חדשה. בבקר הלך לשאל אחר תקוני הדברים ואמרו לו שגזר המלך שלא לתן לשום אדם לתקן שום דבר וירע בעיניו אך בטח בה'. והלך וראה גביר אחד שחוטב עצים, ושאל אותו: למה אתה חוטב עצים, האם זה פבודך? אמר לו, חורתי אחר איש שיחטוב עצים ולא מצאתי והוכרחתי לחטוב בעצמי. אמר לו, תן לי ואני אחטוב עמך, וחטב העצים ונתן לו הגביר זהב אחד, ראה שזה טוב והלך לחטוב עוד עצים עד שקבץ ששה זהובים וקנה שוב כל הסעודה (ובזה הלשון אמר רבנו ז"ל: "און דיא סעודה איז גיווען א סעודה"), והיה שמח והמלך הלך שוב אחרי חלון ביתו לראות וראה שזה יושב והמשקה והמאכלים לפניו. והוא שמח מאד, הלך המלך ונכנס לתוך הבית וראה כנ"ל ושכב גם-כן שם כמו הלילה הראשון ובבקר עמד האיש ולזה את המלך, ושאל לו: מאין אתה לוקח זאת כי זה צריך להוציא עליו ממון? והשיב לו, דרפי היה לתקן כל הדברים שנתקלקלו ואחר-כך גזר המלך שלא לתן עוד לשום אדם לתקן וחטבתי עצים עד שקבצתי ממון לזה כנ"ל, והלך המלך מאתו וגזר שלא לתן לשום אדם לחטוב עצים. ויהי כאשר בא אל האדם לחטוב עצים והשיב לו, שגזר המלך גזר-דין שלא לתן לשום אדם לחטוב עצים, וירע בעיניו כי אין כסף. אך בטח

מעשה מבטחון

בה'. והלך וראה אחד מנקה הדיר, ושאל אותו: מי אתה שתנקה הדיר? השיב לו, חזרתי ולא מצאתי מי שינקה לי והוכרחתי לנקות בעצמי, אמר לו: תן לי ואני אנקה. עמד ונקה אותה ונתן לו שני זהובים, הלך ונקה עוד דירים וקבץ ששה זהובים וקנה שוב כל הסעודה הנ"ל, והלך לביתו (והסעודה היא סעודה) והיה שמח מאד. הלך המלך שוב לראות וראה שוב ככל הנ"ל ונכנס לבית כנ"ל. ואחר-כך בבקר לזה עוד את המלך ושאל אותו המלך שוב כנ"ל, והשיב לו כל הנ"ל. הלך המלך וגזר שלא לתן לשום אדם לנקות דיר. בבקר הלך האיש לחזר לנקות דירים והשיבו לו שהמלך גזר על זה כנ"ל. הלך האיש והשפיר לאיש חיל אצל המיניסטער שלוקח חיל למלך כי יש חיל שלוקחין אותם בזרוע מה שמגיע לו מהמדינה ויש חיל ששוכרין אותם והלך הוא והשפיר עצמו לאיש חיל והתנה עם המיניסטער שאינו משפיר עצמו לעולם כי אם לזמן וככל יום ויום בבקר יתן לו שכרו והמיניסטער הלביש אותו תיקף בבגדי אנשי חיל ותלה לו חרב בצדו ושלח אותו למקום שצריך, אחר-כך לעת ערב כשעשה כל פעולתו השליך הבגדים מעליו וקנה לו כל הסעודה הנ"ל והלך לביתו (והסעודה היא סעודה) והיה שמח מאד. הלך המלך שוב לראות וראה שהכל מוכן לפניו והוא שמח מאד כנ"ל ונכנס לביתו ושכב כנ"ל, ושאל אותו כנ"ל, וספר לו ככל הנ"ל. הלך המלך וקרא להמיניסטער וצוה עליו שלא ירים את ידו לשלם מהקאסע' לשום אדם באותו היום. בבקר הלך להמיניסטער שישלם לו שכרו עבור היום ולא רצה, ושאל לו: הלא התנית עמך שתשלם

מעשה מבטחון

רלג

לי בכל יום? השיב לו, שהמלך גזר שלא לשלם לשום אדם היום. וכל מה שפטען עמו לא הואיל, והשיב לו מוטב אשלם לך מחר בעד שני ימים והיום אי אפשר לשלם לך. מה עשה? הלך ושבר חתיכה מהחרב ותקן שם עץ במקומה ולא היה נראה ונפר מבחון כלל, והלך והשפין אותה החתיכה וקנה שוב כל הסעודה הנ"ל (והסעודה היא סעודה) הלך שוב המלך וראה שהשמחה בשלימות במקדש ונכנס שוב לביתו ושכב שם כנ"ל, ושאל אותו כנ"ל, וספר לו בכל הנ"ל שהוכרח לשבור הלהב של החרב מן הקתא והשפין אותה כדי לקנות לו צרכי הסעודה, ואחר-כך כשאקבל מעות בעד אותו היום אפדה ואתקן את החרב ולא יהיה נפר כלל, פי אני יכול לתקן כל הדברים שנתקלקלו (ולא יגיע שום היזק להמלך) הלך המלך לביתו וקרא את המיניסטער וצוה עליו באשר שיש חייב מיתה, בכן תקרא אותו האיש חיל ששכרת שיהיה איש חיל ותצוה אותו דיקא שהוא יחתוך ראשו של החייב מיתה הלך המיניסטער ועשה כן, וקרא אותו וכא לפני המלך והמלך צוה שיתאספו כל השרים כדי לראות השחוק הזה שנמצא איש שנעץ חתיכת עץ במקום החרב והוא בא לפני המלך ויפל לפני רגליו ושאל לו, אדוני המלך על מה נקראתי? אמר לו, כדי לחתוך הראש של החייב מיתה. השיב לו והתחנן לפניו, באשר שמעולם לא שפך דם בכן יקרא אחר לזה. והמלך השיב לו שהוא דוקא מוכרח עתה לשפוך דמו, אמר להמלך וכי יש פסק ברור על זה אולי אין הדין ברור שהוא חייב מיתה ואני לא שפכתי דם מעולם מכל-שכן שאשפוך דם שאינו ברור אם הוא חייב מיתה. השיב לו המלך בודאי הדין ברור שחייב מיתה, פי בודאי יש פסק על זה (שקורין: דעקריט) ועתה מוכרח

מעשה מבטחון

שאתה דוקא תשפוך דמו. ראה שאי־אפשר לפעול אצל המלך פנה
 עצמו אל השם יתברך ואמר: "אל שדי אני לא שפכתי דם מעולם
 ובאם זה האיש אינו חייב מיתה יהיו נעשה מהברזל עץ" וחטף
 החרב ושלפה מתערה וראו הכל שהוא עץ ונעשה שם שחוק גדול,
 ראה המלך שהוא איש נאה פנה ופמרו לשלום: